Mark Twain

Mark Twain

Prinţ şi cerşetor

CUPRINS:

Naşterea prinţului şi-a cerşetorului.
Copilăria lui Tom.
Întâlnirea lui Tom cu prinţul.
Începe necazurile prinţului.
Tom înălţat Ia rang mare.
Tom învaţă.
Cel dintâi ospăţ regal al lui Tom.
Întâmplarea cu sigiliul.
Serbarea de pe fluviu.
Chinurile prinţului.
La Guildhall.
Prinţul şi eliberatorul său.
Dispariţia prinţului „Le roi est mort, vive le roi!”
Tom rege.
Ospăţul de gală.
Fu-Fu întâi, „Regele zănatecilor”
Prinţul în mijlocul vagabonzilor.
Prinţul în mijlocul ţăranilor.
Prinţul şi pustnicul.
Hendon aleargă în ajutor.
Victima perfidiei.
Prinţul întemniţat.
Evadarea.
Hendon Hali.
Renegat.
În închisoare.
Jertfa.
Spre Londra.
Urcuşul lui Tom.

Procesiunea recunoaşterii.
Ziua încoronării.
Eduard pe tron.
Dreptate şi răsplată.

Capitolul 1

Naşterea prinţului şi-a cerşetorului.

În străvechea cetate a Londrei, într-o zi de toamnă ca toate celelalte, din al doilea pătrar al celui de-al şaisprezecelea veac, a venit pe lume un băieţaş, într-o familie săracă – pe nume Canty – care nu-i dorise naşterea.

În aceeaşi zi s-a născut alt copil englez, al unei familii bogate – pe nume Tudor – care dorea din tot sufletul venirea lui pe lume. Întreaga Anglie dorea acest lucru. Poporul englez îi dusese atât de mult dorul şi-şi pusese atâta nădejde în naşterea lui, încât acum – că se născuse cu-adevărat – mulţimea aproape-şi pierduse minţile de fericire. Oameni care abia dacă se văzuseră vreodată se îmbrăţişau, se sărutau şi vărsau lacrimi de bucurie. Toată lumea era în sărbătoare: mărimile, ca şi cei umili, bogaţii, ca şi săracii, petrecură, dănţuiră şi cântară, se înduioşară şi-aşa o ţinură strună, zile şi nopţi în şir. În timpul zilei îţi bucura ochii priveliştea Londrei, cu steagurile-i voioase fluturând pe fiecare balcon şi pe creasta fiecărui acoperiş, şi cu alaiuri strălucite, care străbăteau străzile. Noaptea era de asemeni o desfătare să priveşti oraşul, cu focuri mari, sărbătoreşti, aprinse la fiecare răspântie şi cu cetele de oameni ce se veseleau în jurul lor.

În întreaga Anglie nu se mai vorbea de altceva decât de-spre nou-născut, Eduard Tudor, prinţ de Wales, care dormea înfăşat în scutecele de mătase şi atlaz, fără să aibă habar de toată zarva şi hărmălaia din juru-i, fară să ştie că semeţii lorzi şi trufaşele lor doamne îl dădăcesc şi veghează asupra-i, şi fară să-i pese câtuşi de puţin de asta.

Dar nimeni nu sufla nici un cuvinţel despre celălalt prunc, Tom Canty, învelit în bietele lui zdrenţe – nimeni, afară de familia de cerşetori al cărei trai tocmai îl tulburase cu venirea sa pe lume.

Capitolul 2

Copilăria lui Tom.

Să sărim cu gândul peste câţiva ani. Londra era bătrână de cincisprezece veacuri şi era un oraş riiare – pentru vremea aceea. Avea o sută de mii de locuitori – unii socotesc că avea poate şi de două ori pe-atât. Uliţele erau foarte strâmte, întortocheate şi murdare, mai cu seamă prin partea unde locuia Tom Canty, nu departe de Podul Londrei. Casele erau de lemn, cu primul cat ieşit în afară şi al doilea parcă scoţându-şi coatele peste primul. Cu cât se înălţau mai sus casele, cu atât creşteau mai mult şi în lăţime. Aveau schelărie din bârne tari, încrucişate, cu zidărie temeinică între ele, acoperită cu tencuială.

Bârnele erau date cu roşu, cu albastru sau cu negru, după cheful stăpânului casei, ceea ce le dădea o înfăţişare foarte pitorească. Ferestrele pricăjite, cu ochiuri mărunte de geam, în formă de romb, se deschideau în afară, pe ţâţâni, ca uşile.

Casa în care locuia tatăl lui Tom se afla la capătul unei mici fundături murdare, numită Curtea Gunoaielor, dincolo de Pudding Lane. Era o şandrama prăpădită, dărăpănată şi înţesată cu o droaie de familii care n-aveau nici după ce bea apă. Liota lui Canty se îngrămădea într-o odaie, la al treilea cat. Mama şi cu tatăl aveau un soi de laviţă într-un ungher, dar Tom cu bunică-sa şi cu cele două surori ale lui, Bet şi Nan, nu se aflau la strâmtoare – stăpâneau toată podeaua şi puteau să doarmă pe jos oriunde pofteau. Mai erau pe-acolo şi rămăşiţele a vreo două păturişi câteva ghemotoace de paie vechi şi murdare, însă ele nu meritau numele de paturi, căci nu erau strânse în rânduială, ci doar trântite de-a valma într-un morman, în fiece dimineaţă, iar seara fiecare îşi alegea din grămadă ce socotea mai de folos.

Bet şi Nan erau gemene şi aveau cincisprezece ani. Erau fete cu inimă bună, dar soioase şi lăţoase, îmbrăcate cu zdrenţe şi cufundate în bezna neştiinţei. Mama lor semăna leit cu ele. Dar tatăl şi cu bunica erau o pereche de diavoli cu chip de om. Se îmbătau ori de câte ori aveau prilejul, apoi se încăierau între ei sau se luau la harţă cu oricine le pica în cale, blestemau şi înjurau, fie că erau beţi sau treji; John Canty era un tâlhar, şi maică-sa, o cerşetoare. Făcuseră nişte cerşetori şi din copii, însă nu izbutiseră să-i deprindă cu năravul hoţiei.

Printre lepădăturile care locuiau în casa aceea, se afla – dar fără a se înhăita cu ele – şi un bătrân preot, bun la inimă, pe care regele îl alungase din casa şi căminul lui, dându-i drept pensie doar câţiva gologani. Preotul acesta îi lua adesea deoparte pe copii şi-i povăţuia de bine în taină. Părintele Andrew îl învăţa pe Tom şi din puţina latină pe care o ştia; îl învăţa să citească şi să scrie – le-ar fi învăţat şi pe fete, dar ele se temeau de batjocurile prietenelor, care n-ar fi răbdat să le vadă căpătând o asemenea ciudată poleială.

Toată Curtea Gunoaielor era un viespar la fel de păcătos ca şi vizuina lui Canty. Beţia şi harţa în fiece noapte, aproape până la ziuă, erau lege acolo. Capetele sparte erau ceva la fel de obişnuit ca şi foamea, în aceste locuri. Totuşi micul Tom nu era nefericit. O duceau greu de tot, însă nu-şi dădea seama de mizeria lui. Acelaşi trai amar îl duceau toţi băieţii din Curtea Gunoaielor, încât el îşi închipuia că aşa se şi cuvine să fie şi mai bine nici nu se poate. Când venea acasă cu mâna goală, în asfinţit, ştia că mai întâi o să-l blesteme şi-o să-l stâlcească în bătăi taică-său, iar după ce va isprăvi el, o s-o ia de la cap bunică-sa cea cumplită, arătându-se şi mai iscusită în această îndeletnicire. Ştia la fel de bine că, în inima nopţii, maică-sa – înfometată cum era – se va strecura tiptil până la el, cu vreo firimitură sau vreo coajă uscată de pâine, pe care izbutise s-o păstreze, rămânând ea însăşi lihnită – cu toate că adesea era prinsă

tocmai când făptuia o asemenea trădare şi era scărmănată zdravăn din pricina aceasta, de către bărbatul ei.

Dar lui Tom i se părea că o duce de ajuns de bine, mai cu seamă vara. Cerşea doar atât cât să nu-şi pună pielea în joc, căci legile împotriva cerşetoriei erau aspre şi pedepsele grele, aşa că-i rămânea vreme destulă ca să asculte încântă-toarele basme şi legende pe care i le povestea bunul părinte Andrew – despre uriaşi şi zâne, despre pitici şi duhuri pu-ternice, despre castele fermecate şi crai şi despre prinţi a căror strălucire îţi ia ochii. Tot ascultându-le, aceste poveşti minunate îl înaripaseră, şi nopţi de-a rândul, culcat pe mâna de paie scârboase, sleit de oboseală, mort de foame şi-abia scăpat din vreo snopeală, băiatul îşi descătuşa închipuirea în întuneric şi uita curând de durerile şi suferinţele sale, zugrăvindu-şi tablourile pline de desfătare ale vieţii fermecă-toare pe care o ducea un prinţişor răsfăţat, în vreun palat regal. Cu vremea, o dorinţă arzătoare începu să nu-i dea pace zi şi noapte: să vadă cu ochii lui un prinţ adevărat. Pomenise odată despre asta tovarăşilor lui de joacă din Curtea Gunoaielor, dar ei îl luaseră peste picior şi-l batjo-coriseră atât de nemilos, încât după aceea fu bucuros să-şi păstreze visul pentru el.

Deseori citea cărţile cele vechi ale preotului şi-i cerea să-i lămurească cuprinsul lor şi să-l ajute să le înţeleagă, încetul cu încetul, visele şi cititul aduseră unele schimbări în viaţa lui. Făpturile din visele sale erau atât de alese, încât Tom începu să se scârbească de straiele sale ferfeniţate şi de murdăria în care trăia şi să-şi dorească a fi curat şi a avea straie mai bune. Se juca mai departe în noroi, ca şi pân-atunci, şi chiar cu plăcere, dar în loc să se bălăcească în Tamisa doar pentru haz, începu să preţuiască mai mult îndeletnicirea aceasta, fiindcă aşa putea totodată să se spele şi să se cureţe.

Tom găsea totdeauna câte ceva la care să caşte gura prin împrejurimi, prin Maypole şi Cheapside şi pe la iarmaroace, iar din când în când, ca şi ceilalţi locuitori ai Londrei, avea

norocul să vadă o paradă militară, când vreun năpăstuit de neam mare era dus în lanţuri la închisoarea din Tumul Londrei – pe jos sau cu o barcă. Într-o frumoasă zi de vară o văzu pe sărmana Ana Askezo laolaltă cu trei bărbaţi, urcând treptele rugului din Smithfield şi auzi pe un fost episcop rostindu-le o predică, ce nu-l interesă câtuşi de puţin. Da, la urma urmei, viaţa lui Tom se scurgea destul de interesant şi de plăcut.

Treptat, tot citind şi visând întruna la viaţa prinţilor, Tom fu atât de puternic înrâurit, încât – fară să-şi dea seama – în-cepu să facă pe prinţul. Graiul şi purtările sale deveniră ciu-dat de simandicoase, potrivite cu ceremonialul curţii regale, spre neţărmurita înveselire a prietenilor săi apropiaţi. Dar, zi cu zi, influenţa lui Tom asupra băieţilor creştea şi cu timpul ei ajunseră să-l socotească, cu un fel de respect amestecat cu teamă, drept o fiinţă deosebită. Părea că ştie atât de multe şi putea să spună şi să facă lucruri atât de minunate.

Şi după toate, avea atâta înţelepciune, o minte atât de pătrunzătoare! Spusele lui Tom şi isprăvile lui erau povestite de băieţi celor mai în vârstă şi curând începură şi aceştia să vorbească despre Tom Canty şi să-l socotească drept o făptură neobişnuită şi nespus de înzestrată. Oameni în toată firea veneau de multe ori la Tom după o povaţă şi rămâneau adesea uimiţi, văzând cât de plină de miez şi bine cumpănită era judecata lui. Într-un cuvânt, devenise un adevărat erou pentru toţi cei care-l cunoşteau, afară de familia sa, căci numai ei nu vedeau nimic de soi într-însul.

După o bucată de vreme, Tom îşi înjghebă în taină o curte regală. El însuşi era prinţul, tovarăşii săi de joacă preferaţi erau străjerii, şambelanii, scutierii, sfetnicii, lorzii şi doamnele din suită, şi familia regală. În fiecare zi, aşa-zisul prinţ era primit de prietenii săi cu un întreg ceremonial complicat, învăţat de Tom din lecturile sale romanţioase. În fiecare zi, treburile însemnate ale maimuţărelii aceleia de regat erau dezbătute în consiliul regal, şi în fiecare zi

„înălţimea Sa” trâmbiţa decrete către închipuitele sale oştiri, flotile şi către viceregii ţinuturilor stăpânite de el.

După care, se ducea în zdrenţe să cerşească vreo câţiva gologani, să roadă o biată coajă de pâine, să-şi primească tainul de scatoalce şi sudălmi şi apoi să se trântească pe maldărul de paie puturoase, spre a-şi lua de la capăt deşarta-i măreţie, în vis.

Şi totuşi dorinţa de a vedea măcar o dată un prinţ adevărat, în came şi oase, creştea zi de zi, săptămână de săptămână, tot mai aprinsă, până ce în cele din urmă absorbi toate celelalte dorinţe, ea devenind singura patimă a vieţii sale.

Într-o zi de ianuarie, umblând ca de obicei cu cerşitul, hoinărea amărât în sus şi-n jos pe uliţele din preajma lui Mincing Lane şi a ulicioarei East Cheap. Ceasuri în şir, desculţ şi rebegit, privea la geamurile prăvăliilor cu de-ale gurii, poftind amarnic la îmbietoarele plăcinte cu came de porc şi la celelalte născociri ucigătoare, rânduite acolo spre a fi privite – căci pentru el erau bucate alese, bune pentru îngeri – cel puţin aşa păreau, judecând după miros, fiindcă norocul nu-i hărăzise să se înfrupte vreodată cu asemenea bunătăţi. Cădea o burniţă rece, văzduhul se întunecase: era o zi posomorâtă.

Seara, Tom ajunse acasă, pătruns de ploaie până la oase, şi atât de sleit de oboseală şi de lihnit, încât până şi tatăl şi bunica lui îşi dădură seama în ce hal jalnic era şi fură miş-caţi – în felul lor. De aceea îi traseră un toc de bătaie şi-l trimiseră pe dată la culcare. O bună bucată de vreme, durerea şi foamea, înjurăturile şi zarva încăierărilor care nu mai conteneau în casă nu-l lăsară să închidă ochii. Dar, în cele din urmă, gândurile sale plutiră alene către îndepărtate şi romantice meleaguri şi adormi în tovărăşia unor vlăstare princiare, care trăiau în vaste palate şi aveau cete de sluji-tori, ce făceau plecăciuni la picioarele lor sau zburau să le îndeplinească poruncile. Apoi, ca de obicei, visă că el însuşi era odraslă de viţă regească.

Toată noaptea slava şi măreţia rangului său regal scânteiră în juru-i. Păşea printre şiruri de lorzi şi înalte doamne, sorbind o muzică desfătătoare şi răspunzând ici cu un zâm-bet, colo cu o uşoară aplecare a capului său princiar, re-spectuoaselor plecăciuni supuse ale acelei mulţimi scli-pitoare, ce se dădea în lături ca să-i facă pe plac.

Iar în zori, când se trezi şi privi sărăcia lucie din juru-i, visul său avu urmarea obişnuită: tot ce-l înconjura îi păru de o mie de ori mai bicisnic. Atunci îl copleşi amărăciunea, i se frânse inima şi-l podidiră lacrimile.

Capitolul 3

Întâlnirea lui Tom cu prinţul.

Tom se sculă lihnit şi, mânat de foame, pomi să bată uliţele, dar gândurile-i erau încă stăpânite de splendorile în-văluite ca-ntr-o negură ce împodobiseră visele sale din noaptea trecută. Umblă razna prin oraş, abia luând seama încotro-l duceau picioarele sau ce se petrecea în juru-i. Oa-menii îl îmbrânceau, unii-i aruncau vorbe aspre, dar băiatul – pierdut în gânduri – habar n-avea de ei. Tot mergând în neştire, se trezi la Temple Bar, locul cel mai îndepărtat de casă unde ajunsese vreodată în direcţia aceea. Se opri şi cercetă o clipă cu privirea locul, apoi se cufundă iar în închipuirile sale şi trecu de zidurile Londrei.

Tom descoperi curând Charing Village şi se odihni oleacă lângă frumoasa cruce înălţată acolo de către un rege din timpurile străvechi, căruia*moartea îi răpise pe toţi cei dragi. Apoi hoinări agale în josul unui drum tihnit, îmbietor, dincolo de mare şi arătosul palat al cardinalului, către un palat cu mult mai falnic şi majestuos, care se arăta în zare – Westminster. Tom privi uimit şi cu bucurie la vasta întindere de zidărie, la aripile care se desfăceau larg, la bastioanele şi turnuleţele ameninţătoare, la uriaşul portal de piatră, la zăbrelele aurite, la măreţul şir de colosali lei de granit şi la celelalte semne şi simboluri ale regalităţii engleze. Avea să fie în sfârşit împlinită dorinţa cea mai arzătoare a sufletului

său? Acolo, în faţa lui, se afla cu adevărat palatul unui rege.'Nu-i era cumva îngăduită nădejdea de a vedea acum un prinţ în came şi oase, dacă pronia era îndurătoare?

De fiece latură a porţii aurite străjuia câte o statuie vie – adică un oştean, ce stătea drept, falnic şi nemişcat, acoperit din creştet până-n tălpi de o sclipitoare armură de oţel. La o depărtare respectuoasă se aflau ţărani şi târgoveţi, aştep-tând vreun prilej norocos de a arunca măcar în treacăt o ochire asupra familiei regale. Căleşti strălucitoare, cu oa-meni strălucitori în ele şi slujitori strălucitori pe scările de la spatele lor, soseau şi plecau pe alte câteva porţi impună-toare, care se deschideau în grilajul palatului regal.

Micul şi sărmanul Tom, în zdrenţele lui, se apropie şi tocmai trecea de santinele – cu pas încet şi sfios – în vreme ce în piept inima îi bătea tare şi nădejdea-i creştea, când deodată zări printre zăbrelele de aur o privelişte care aproape îl făcu să ţipe de bucurie. În parc, îndărătul zăbrelelor, era un băiat frumuşel la chip, cu obrazul ars şi bronzat de jocuri şi sport în aer liber. Îmbrăcămintea lui era numai mătăsuri şi atlazuri fermecătoare, scânteind de giuvaeruri; la şold, purta o mică spadă încrustată cu nestemate şi un jungher; în picioare, gingaşe cizmuliţe lungi până la genunchi, cu tocuri roşii, iar pe cap o tocă stacojie, pusă ştrengăreşte, cu pene ce-i atârnau într-o parte, prinse cu o piatră rară, mare şi scăpărătoare. Câţiva nobili, în straie ca-n basme, stăteau în preajma sa – nici vorbă, slujitorii lui. Ah! Era un prinţ – un prinţ, un prinţ viu, un prinţ adevărat, fară nici o umbră de îndoială. Ruga fierbinte, izvorâtă din inima băieţaşului cerşetor, fusese în sfârşit ascultată.

De tulburare, lui Tom i se tăie răsuflarea, iar ochii i se măriră de uimire şi încântare. Toate gândurile pieriră pe dată din mintea sa şi-o singură dorinţă puse stăpânire pe el: să se apropie de prinţ şi să-l privească îndelung, să-l soarbă din ochi. Până să se dumirească bine ce-i cu el, îşi şi lipise faţa pe zăbrelele porţii. În clipa următoare unul din ostaşi îl

smulse şi-l îmbrânci cu asprime, de se duse învârtindu-se până-n mijlocul cetei de gură-cască de la ţară şi trântori de oraş care căscau gura. Ostaşul zise:

— Hei, cerşetoriile, ia seama cum te porţi!

Gloata râse şi-şi bătu joc de Tom, dar tânărul prinţ se repezi ca o săgeată la poartă, cu obrajii îmbujoraţi şi ochii scânteietori de indignare, şi strigă:

— Cum de-ai cutezat să te porţi în chipul acesta cu un băiat sărman? Cum de-ai cutezat a năpăstui astfel pe cel mai umil supus al tatălui meu, regele? Deschide porţile şi dă-i voie înăuntru!

Să fi văzut atunci cum şi-a mai azvârlit gloata aceea nestatornică pălăriile în văzduh. Să-i fi văzut ce urale scoteau şi cum mai ţipau:

— Trăiască ani mulţi şi îndelungaţi prinţul de Wales!

Ostaşii dădură onorul, cu halebardele întinse, deschiseră porţile şi dărură iar onorul, în timp ce Prinţul Sărăciei intra în parc cu zdrenţele-i fluturânde, ca să dea mâna cu prinţul belşugului neţărmurit.

Eduard Tudor zise:

— Arăţi obosit şi înfometat, după chip. Te-au năpăstuit. Vino cu mine!

Vreo duzină de aghiotanţi săriră să facă nici ei nu ştiau ce – să-şi vâre coada, fireşte. Dar fură măturaţi la o parte de un gest cu adevărat regal şi rămaseră încremeniţi locului, aidoma unor statui. Eduard îl duse pe Tom într-o încăpere bogată din palat, căreia îi spunea iatacul său. Dădu poruncă să i se aducă lui Tom bunătăţi cum nu mai întâlnise el decât prin cărţi.

Prinţul, cu delicateţea şi buna sa creştere princiară, trimise la plimbare pe toţi slujitorii, pentru ca umilul său oaspete să nu fie cumva stânjenit de prezenţa lor iscoditoare. Apoi se aşează alături de Tom şi începu să-i pună întrebări, în vreme ce băiatul mânca.

— Care-ţi e numele, băiete?

— Tom Canty, de nu vă e cu supărare, înălţimea Voastră.

— Un nume cum rar întâlneşti. Unde locuieşti?

— În oraşul vechi, de nu vă e cu supărare, înălţimea Voastră. În Curtea Gunoaielor, cum ieşi din Pudding Lane.

— Curtea Gunoaielor! Nu zău, alt nume năstruşnic! Părinţii tăi sunt în viaţă?

— Trăiesc, înălţimea Voastră, şi am aşijderi şi-o maică-mare vitregă pentru inima mea – Dumnezeu să mă ierte, de-i un păcat să spun aceasta – şi două surori gemene, pe Nan şi pe Bet.

— Atunci socot că bunica ta nu e prea bună cu tine.

— Cu nimeni pre lume nu-i bună, nu-i fie cu supărare înălţimii Voastre. Are inimă neagră, şi doar rele şi blestemăţii a urzit în toate zilele vieţii sale.

— Nu se poartă oare cu tine cum se cuvine?

— Îşi mai înfrânează pumnul şi-mi dă răgaz doar când doarme ori când e beată; dar când mintea i se limpezeşte iarăşi, se învredniceşte a mi-o arăta bătându-mă în lege.

Micului prinţ îi scăpărară ochii de mânie şi el dădu un strigăt:

— Ce-mi aud urechile?! Te bate?

— O, într-adevăr, da, să nu vă fie cu supărare, Sire.

— Te bate pe tine, atât de mic şi de plăpând! Ia seama la vorbele mele: înainte de căderea nopţii va fi zvârlită în Turn. Tatăl meu, regele.

— Drept îi, dar daţi uitării, înălţimea Voastră, ce obârşie josnică are? Turnul e hărăzit mărimilor – lor şi numai lor.

— Aşa e, precum spui. La aceasta n-am chibzuit defel. Voi cântări mai îndelung ce pedeapsă să-i dau. Tatăl tău este bun cu tine?

— Întru nimica mai bun decât niam' mare Canty. Înălţimea Ta.

— Pesemne că taţii sunt deopotrivă pretutindeni. Nu. Nici al meu nu-i prea blând din fire. Are mâna grea, dar cu mine-i îngăduitor, măcar că, la drept vorbind, nu întotdeauna. Dar maică-ta cum se poartă cu tine?

— E bună şi nu-mi căşunează nici un fel de necazuri sau suferinţe. Iar Nan şi Bet îi seamănă întru totul.

— Câţi ani au surorile tale?

— Cincisprezece ani, nu-ţi fie cu supărare, înălţimea Ta.

— Prinţesa Elisabeth, sora mea, are paisprezece ani, iar prinţesa Jane Gray, vara mea, e deopotrivă în ani cu mine şi plină de farmec şi drăgălăşenie; în schimb, sora mea lady Mary, cu înfăţişarea-i posomorâtă şi. Spune-mi oare nici surorile tale nu îngăduie slujitorilor lor a zâmbi, ca nu cumva păcatul să le piardă sufletele?!

— Dânsele? Nu cumva Luminăţia Ta gândeşte că ele au slujitori?

Micul prinţ îl măsură o clipă cu gravitate pe micul cerşetor şi apoi spuse:

— Şi oare de ce nu? Cine le ajută să-şi lepede veşmintele, seara? Cine le găteşte, când se trezesc, dimineaţa?

— Nimenea, Alteţă. Ar fi cu putinţă să-şi lepede veşmântul şi să doarmă fară el, ca fiarele?

— Veşmântul? Au unul singur?

— O, slăvite, la ce le-ar sluji mai multe? Nu au câte două trupuri fiecare.

— Gândul acesta este neasemuit şi minunat. Nu am voit a face haz. Dar bunele tale Nan şi Bet vor avea veşminte şi paji îndeajuns, şi aceasta cât se poate de curând; se va îngriji vistiernicul meu de ele. Nu, nu-mi mulţumi, nu-i nimic de seamă. Ai vorbit cum se cuvine, grăieşti curgător şi cu farmec. Ai învăţat carte?

— Nu ştiu de-am învăţat au ba, înălţimea Ta. Bunul preot, care se numeşte părintele Andrew, m-a învăţat, în bunătatea-i fară margini, câte ceva din cărţile sale.

— Ştii a citi pe limba latinească?

— Cu greu, Luminăţia Ta.

— Învaţ-o, băiete, doar începutul e anevoios. Limba elinească-i încă mai anevoioasă, dar pentru prinţesa Elisabeth şi pentru vară-mea, nici acestea, nici vreo altă limbă nu sunt învăţătură grea. De le-ai auzi pe amândouă

prinţe-sele grăind în limbile acestea! Dar mai bine spune-mi câte ceva despre Curtea Gunoaielor în care stai. Acolo viaţa ţi se scurge plăcut?

— Da, cu adevărat, nu-ţi fie cu supărare, înălţimea Ta, fară doară când te încearcă foamea. Vin pe la noi păpuşari şi saltimbanci cu maimuţoi – să vezi ce făpturi năstruşnice mai sunt, şi mai sunt şi comedii în care cei ce le joacă strigă şi se luptă straşnic între dânşii, până cad la pământ şi-i o minunăţie să-i vezi, şi costă numai un gologan – doar că tare trudnic este să-l capeţi, nu-ţi fie cu supărare, înălţimea Ta.

— Spune-mi mai departe.

— Uneori, noi, băieţii din Curtea Gunoaielor, ne luptăm între noi cu bâtele.

Prinţului îi scăpărară ochii. Zise:

— Pe legea mea, aşa ceva mi-ar fi pe plac. Spune mai departe.

— Ne luăm la întrecere, Alteţă, să vedem care din noi e mai iute de picior.

— Tare mult mi-ar place şi mie. Urmează-ţi vorba.

— Vara, înălţimea Ta, ne bălăcim şi înotăm prin canale şi prin râu şi fiecare îşi vâră vecinul cu capu' sub apă şi-l împroaşcă cu stropi şi se cufundă şi ţipă şi se dă peste cap.

— Ar preţui cât regatul tatălui meu, să mă bucur de toate acestea măcar o singură dată! Rogu-te, mai departe.

— Jucăm hora şi cântăm în jurul Pomului de mai, în Cheapside! Ne zbenguim în nisip! Fiecare-şi acoperă vecinul până la gât şi uneori face turte de noroi, tii, că frumos mai e noroiul, n-are seamăn pe lume! Şi zburdăm prin noroi, curat ca porcii, înălţimea Ta, iertate-mi fie cuvintele.

— O, te rog, pune capăt vorbelor tale, îmi stârneşti cheful de joacă! De m-aş putea înveşmânta în straie asemănătoare alor tale şi picioarele să-mi descalţ şi să mă tăvălesc prin noroi o dată, o dată numai, fără ca nimenea să mă mustre ori să mă oprească, mai că aş uita cu totul de coroană.

— Iar eu, de m-aş putea înveşmânta o dată, mărite prinţ, precum eşti Luminăţia Ta înveşmântat – doar o dată.

— Oho, te-ai învoi la aceasta? Atunci aşa vom face. Azvârleţi zdrenţele şi îmbracă minunăţiile acestea, băiete. Fericirea ne va fi scurtă, dar cu atât mai plăcută. Hai să pe-trecem câtă vreme ni-i îngăduit şi să ne schimbăm iară, până nu vin să ne tulbure.

Peste câteva minute, micul prinţ de Wales era dichisit cu zdrenţele fâlfâitoare ale lui Tom, iar micul Prinţ al Sărăciei era împopoţonat cu penajul fălos al regalităţii. Se duseră amândoi şi se priviră alături într-o oglindă mare şi, ce să vezi? Parcă nu s-ar fi făcut nici o schimbare! Se cercetară din ochi, se uitară la oglindă, apoi iar unul la altul. În cele din urmă, încurcat, vlăstarul regesc zise:

— Ce înţeles desprinzi tu din asta?

— O, prea bună Alteţă, nu-mi cere a-ţi da răspuns. Nu se cade cuiva cu obârşia mea a rosti asemenea lucruri.

— Atunci, le voi rosti eu. Eşti aidoma la păr, la glas şi la port, ai aceleaşi trăsături şi deopotrivă eşti cu mine la stat, la înfăţişare. De-am sta amândoi despuiaţi, nimenea nu ar fi în stare a spune care din noi eşti tu, şi care prinţul de Wales. Şi-acu', că-s înveşmântat în straiele tale, îmi pare că şi pricep mai bine ce-ai simţit tu când ostaşul acela silnic. Ascultă, parcă ai o vânătaie pe mână?

— Da, dară-i nimica toată, şi Alteţa sa ştie că bietul străjer.

— Tăcere! E o faptă ruşinoasă şi crudă! Strigă micul prinţ, bătând în podea cu piciorul său desculţ. De-ar afla regele! Să nu te clinteşti de-aici, până mă întorc! Aşa mi-i porunca!

Într-o clipită luă şi ascunse bine un obiect de însemnătate naţională, care zăcea pe-o masă, şi ieşi valvârtej pe uşă, gonind prin curţile palatului, în zdrenţele sale pestriţe, cu faţa aprinsă şi ochi scânteietori. De-ndată ce ajunse la poarta mare, apucă zăbrelele şi încercă să le scuture, ţipând:

— Deschideţi! Desfaceri zăvoarele porţilor!

Soldatul care-l maltratase pe Tom se supuse numaidecât, iar când prinţul ţâşni pe sub portal, aproape gâtuit de mânia sa regală, soldatul îi trase peste ureche o palmă

răsunătoare, care-l azvârli ca pe-un titirez în mijlocul drumului, şi-i strigă:

— Na, pui de cerşetor, pentru ocara ce-am căpătat de la prinţ!

Gloata izbucni în râs. Prinţul se ridică din noroi şi se repezi sălbatic la santinelă, strigând:

— Sunt prinţul de Wales, făptura mea-i sfinţită; iar tu vei atârna în furcile spânzurătorii, pentru că ai cutezat să ridici mâna asupră-mi!

Soldatul ridică halebarda pentru onor şi zise batjocoritor:

— Salut pe Sfinţia Voastră, Alteţă! Apoi adăugă mâniat: Ia-ţi tălpăşiţa, lepădătură bezmetică!

Gloata râse cu răutate, strânsă toată în jurul bietului prinţ şi-l duse în ghionţi o bucată bună de drum, batjocorindu-l şi strigând:

— Faceţi loc să treacă înălţimea Sa Regală! Faceţi loc să treacă prinţul de Wales!

Capitolul 4

Încep necazurile prinţului.

După ceasurile de hărţuire şi prigoană neînduplecată, micul prinţ fu într-un târziu părăsit de adunătura din juru-i şi lăsat în pace. Câtă vreme fusese în stare să spumege împotriva haitei, s-o ameninţe în chip regal şi să rostească cu demnitate regală porunci, avusese mare haz, dar când, în cele din urmă, istovirea îl sili să fie tăcut, nu mai prilejui nici o distracţie chinuitorilor săi, care-şi căutară petrecere în altă parte. Atunci prinţul se uită în juru-i, dar nu-şi putu da seama unde se află. Doar atât ştia, că se află între zidurile oraşului Londra. Umbla aşa în neştire, şi curând casele se răriră şi începură să se ivească tot mai puţini trecători. Îşi scăldă picioarele sângerânde în pârâul ce curgea pe-atunci pe locul unde azi e strada Farrington. Se odihni puţin, apoi o pomi mai departe, şi în scurtă vreme dădu peste un loc întins, pe care se zăreau doar câteva case risipite şi o biserică minunată. Recunoscu biserica. Jur împrejurul ei se ridicau schele şi roiau muncitori, căci biserica tocmai era

reparată temeinic. Prinţul se îmbărbătă pe dată – simţea că acum necazurile sale luaseră sfârşit. Îşi spuse: „E străvechea biserică a călugărilor franciscani, pe care regele, tatăl meu, a luat-o din mâinile lor şi a dăruit-o pe vecie drept azil şi adăpost copiilor sărmani şi părăsiţi, şi i-a dat nume nou. Cu mare bucurie vor sluji ei pe feciorul celui ce-a fost atât de mărinimos cu dânşii; şi mai vârtos când acest fecior îi şi dânsul deopotrivă de sărac şi de abătut ca fiecare dintre cei adăpostiţi aci astăzi, sau dintre cei ce se vor mai perinda pe-aici”.

Curând se afla în mijlocul unei cete de băieţi care aler-gau, săreau, se jucau cu mingea, de-a capra, şi petreceau în fel şi chip, cu multă larmă. Erau îmbrăcaţi toţi la fel, după portul slujitorilor şi ucenicilor din vremea aceea, adică pur-tau pe creştetul capului o tichie neagră, plată, cam de mărimea unei farfurioare, care nu le slujea nici de aco-perământ – fiind prea mititică – nici de podoabă, căci sub ea părul le cădea otova până la mijlocul frunţii şi era retezat scurt în jurul capului. La gât purtau câte un guleraş preoţesc; o bluză albastră, strânsă pe trup, cu mâneci bogate, le atârna până la genunchi, sau mai jos; aveau o cingătoare roşie, lată, ciorapi de-un galben ţipător, prinşi cu jartiere deasupra genunchilor; pantofi cu toc jos încheiaţi cu catarame largi de metal. Era o îmbrăcăminte de ajuns de urâtă.

Băieţii se opriră din joacă, se strânseră buluc în jurul prinţului, care spuse, cu demnitatea lui firească:

— Bunii mei băieţi, duceţi-vă de spuneţi învăţătorului vostru că Eduard, prinţ de Wales, doreşte a-i vorbi.

La auzul cuvintelor sale ţâşni un strigăt puternic şi un băiat mai necioplit zise:

— Ia zi, nu eşti cumva solul Alteţei Sale, cerşetorule?

Prinţul roşi de mânie şi mâna-i zbură pe dată la şold, dar nu găsi nimic acolo. Se pomi o furtună de râsete şi unul din băieţi zise:

— Aţi, văzut? Îşi închipuie că are paloş, te pomeneşti c-o, fi chiar prinţul cel adevărat!

Gluma asta stârni şi mai multe râsete. Bietul Eduard înălţă capul cu trufie şi zise:

— Chiar prinţul sunt şi rău vă şade a mă întâmpina astfel, vouă, care vă hrăniţi din dărnicia regelui, tatăl meu.

Cuvintele acestea părură grozav de hazlii băieţilor, după cum dovedi râsul lor. Băiatul care vorbise primul strigă tovarăşilor săi de joacă:

— Hei, ticăloşilor, robilor, miluiţi ai părintelui regesc, ai înălţimii Sale, unde v-a pierit cuviinţa? In genunchi cu toţii şi cinstiţi-i portul crăiesc şi zdrenţele-i crăieşti!

Cu o larmă veselă, neînfrânată, îngenunchează toţi ca unul şi se prefăcură că-şi cinstesc victima. Prinţul îl împinse cu piciorul pe băiatul cel mai apropiat şi spuse cu aprinsă pornire:

— Primeşte asta acuma, până ce va răsărr*ziua de mâine şi-ţi voi înălţa o spânzurătoare!

A, dar nu mai era de şagă – asta întrecea măsura. Râsul încetă pe dată şi furia îi luă locul. O grămadă de băieţi strigară într-un glas:

— Târâţi-l încoace! La adăpătoare cu el, la adăpătoare! Unde-s dulăii? Aici, Leu, aici Colţosu!

Şi-apoi urmă un fapt pe care Anglia nu-l mai văzuse niciodată – persoana sfinţită a moştenitorului tronului fu zvântată în bătaie de mâini plebeiene, fugărită, iar camea-i fu sfârtecată de colţii câinilor.

Când noaptea puse capăt acelei zile, prinţul se trezi hăt – tocmai în partea mai înţesată de clădiri a oraşului. Trupul îi era învineţit, mâinile-i sângerau şi zdrenţele-i erau mânjite de sus până jos cu noroi. Rătăcea de colo-colo, tot mai deznădăjduit, şi-atât de sleit de oboseală şi de istovit, încât abia îl mai ţineau picioarele. Se săturase să mai pună întrebări, căci căpăta numai insulte în loc de îndrumare. Murmura întruna: „Curtea Gunoaielor – acesta-i numele; de-aş putea-o găsi, înainte ca puterile-mi toate să se fi stins şi să

cad în drum, atunci aş fi mântuit; neamurile sale mă vor duce la palat şi voi face dovadă că nu sunt de-un sânge cu ei, ci prinţul cel adevărat, şi-mi voi dobândi iar drepturile”. Din când în când gândurile i se întorceau la primirea ce i-o făcuseră neciopliţii băieţi de la mănăstire şi-şi spunea: „Când voi fi rege, nu vor avea doar pâine şi adăpost, ci şi învăţătură luată din cărţi, căci un pântec sătul nu preţuieşte mult, câtă vreme mintea-i înfometată, iar inima aşijderi. Cu străşnicie voi păstra totul în amintire, ca învăţătura acestei zile să nu se piardă şi norodul meu din această pricină să sufere. Fiindcă ştiinţa de carte îmblânzeşte inima şi sădeşte bunătate şi milostenie”.

Luminile începură să pâlpâie, se pomi ploaia, se stârni vânt şi se lăsă o noapte rece. Prinţul lipsit de cămin, moştenitorul fară adăpost al tronului Angliei, mergea în-truna, cufundându-se tot mai adânc în vălmăşagul uli-cioarelor murdare, unde se îngrămădeau mizeria şi sărăcia ca roiul de muşte.

Deodată, o namilă de bădăran beat îl luă de guler şi-i spuse:

— Pe drumuri la ora asta, şi-acasă mă prind că barem un gologan n-aduci. Ei, las' că ţi-oi frânge eu oscior de oscior, sfrijitule, să nu-mi mai zică mie lumea John Canty!

Prinţul se smuci, îşi şterse – cu un gest instinctiv – umărul pângărit, şi zise cu aprindere:

— A, eşti tatăl lui, adevărat grăieşti? Cerule îndurător, fa să fie astfel – atunci îl vei lua pe el de acolo, iar pe mine mă vei duce îndărăt!

— Tatăl lui? Ce tot îndrugi acolo? Atâta ştiu, că eu ţi-s tată, cum o s-o simţi acuşi pe pielea ta.

— O, nu glumi, nu tărăgăna, nu zăbovi! Sunt istovit, sunt rănit, sunt la capătul puterilor. Du-mă la rege, tatăl meu, şi îţi va dărui avuţii mai multe decât în cele mai nesăbuite vise ale tale. Dă-mi crezare, omule, dă-mi crezare! Nu rostesc minciuni deşarte, ci numai şi numai adevărul! Întinde mâna şi mântuie-mă! Adevăr îţi zic, sunt prinţul de Wales!

Omul se holbă buimăcit la băiat, apoi clătină din cap şi mormăi:

— S-a smintit de tot, de parc-ar fi chiriaş al balamucului Bedlam! Apoi îl luă iar de guler şi zise, cu un râs răguşit şi-o sudalmă: Dar, smintit au ba, eu şi cu mam' mare Canty laolaltă îţi vom tăbăci spinarea.

Şi zicând acestea îl târî după el pe prinţul care se zbătea şi se lupta din răsputeri şi pieri într-o curte, urmat de-o droaie gălăgioasă de lepădături omeneşti, încântate de întâmplare.

Capitolul 5

Tom înălţat la rang mare.

Rămas singur în cabinetul prinţului, Tom Canty se folosi cu prisosinţă de acest prilej. Se suci şi se-nvârti în faţa oglinzii celei mari, admirându-şi găteala, apoi se plimbă prin odaie, imitând portul ales al prinţului şi urmărind mai departe rezultatele în oglindă. Apoi trase din teacă spada cea frumoasă, făcu o plecăciune şi sărută tăişul, punându-l de-a curmezişul pieptului. Cu cinci-şase săptămâni mai înainte văzuse pe un nobil cavaler salutându-l în felul acesta pe locotenentul închisorii Turnului, în timp ce-i încredinţa, spre întemniţare, pe prea puternicii duci de Norfolk şi Surrey. Tom se jucă cu jungherul încrustat cu pietre scumpe, care-i atârna la şold, cercetă preţioasele şi neasemuitele podoabe din odaie, încercă pe rând jilţurile somptuoase şi se gândi cum s-ar mai împăuna dacă droaia de băieţi din Curtea Gunoaielor ar putea s-arunce măcar o privire să-l vadă aşa, în culmea măreţiei. Se întrebă dacă vor crede uimitoarea poveste pe care avea să le-o spună când se va întoarce acasă, sau dacă vor clătina din cap şi vor zice că închipuirea sa prea înfierbântată i-a tulburat până la urmă minţile.

După vreo jumătate de ceas îi trecu deodată prin cap că prinţul plecase de multă vreme: îndată începu să nu se mai simtă la largul său; trase cu urechea, arzând de nerăbdare, şi încetă să se mai joace cu frumoasele lucruri din jurul său. Se simţi pe rând stânjenit, apoi nelinişţit, iar la urmă îşi pierdu de-a binelea nădejdea. Dacă vine cineva şi-l

surprinde îmbrăcat cu veşmintele prinţului, fară ca prinţul să fie de faţă şi să lămurească cum stau lucrurile? Nu cumva îl vor spânzura pe loc, şi abia după aceea or să cerceteze pricina? Auzise că mărimile se pripesc grozav la aşa ceva. Teama-i sporea mereu şi, tremurând ca varga, deschise încetişor uşa anticamerei, hotărât să fugă să-l caute pe prinţ, dobândind astfel de la el ocrotire şi îngăduinţa de-a pleca. Şase nobili din suita sa, în veşminte strălucitoare, şi doi tineri paji de neam mare, îmbrăcaţi ca nişte fluturi, săriră în picioare şi se plecară până la pământ în faţa lui. Se duse iute înapoi şi încuie uşa, spunând:

— Vai, îşi bat joc de mine! Se vor duce să mă pârască! O, de ce-am venit aici, să-mi pierd viaţa?

Se învârti prin odaie, plin de spaime, ascultând, tresărind la cel mai mic zgomot. Nu trecu mult şi uşa fu dată de perete şi un paj acoperit cu mătăsuri de sus până jos vesti:

— Lady Jane Gray.

Uşa se deschise şi o fetiţă drăgălaşă, purtând veşmânt bogat, se repezi la el. Dar se opri brusc, şi spuse cu glas mâhnit:

— O, ce durere vă stăpâneşte, milord?

Tom aproape că-şi pierdu răsuflarea, dar se strădui să bâiguie:

— Vai mie, fii îndurătoare. Dau mărturie că nu sunt lord, ci numai sărmanul Tom Canty, din Curtea Gunoaielor, din oraş. Rogu-te, îngăduie-mi a-l vedea pe prinţ, iar el se va milostivi să-mi dea zdrenţele înapoi şi mă va lăsa să plec de-aici nevătămat. Vai mie, fii îndurătoare şi scapă-mi viaţa! Zicând acestea, băiatul îngenunchease şi implora cu ochii, cu mâinile ridicate, cu vorba.

Fata părea încremenită de groază şi strigă:

— O, milord, în genunchi? Şi în faţa mea!

Apoi fugi, cuprinsă de spaimă, iar Tom, zdrobit de desperare, se prăbuşi murmurând:

— Nu mai pot afla ajutoare, nici nădejde. Acum vor veni să mă zvârle-n lanţuri.

În timp ce zăcea acolo pironit de groază, prin palat alergau cu iuţeala fulgerului veşti înfricoşătoare. Şoaptele – căci veştile nu erau spuse decât în şoapte – zburau de la un curtean la altul, de la un lord la o doamnă de onoare, coborând de-a lungul tuturor coridoarelor, de Ia un etaj la altul, de la un salon la altul: „Prinţul şi-a pierdut minţile! Prinţul şi-a pierdut minţile!” Curând, în fiecare salon, în fiecare galerie de marmură, se strânseră grupuri scânteietoare de lorzi şi doamne, şi alte grupuri de curteni, îmbrăcaţi mai modest, sporovăind de zor, în şoaptă, şi pe fiecare chip se citea jalea. Deodată se ivi un înalt demnitar şi trecu pe lângă aceste grupuri, dând glas unei solemne proclamaţii:

În numele Regelui!

Nimenea să nu ia în seamă la aceste zise amăgitoare şi fără de minte, necum să stea a le judeca sau să poarte mai departe vorbele, altminteri cu moartea va fi pedepsit! În numele Regelui!

Şoaptele se curmară atât de brusc, de parcă pe curteni i-ar fi pălit muţenia.

Curând un zumzet de-a lungul coridoarelor: „Prinţul! Iată, soseşte prinţul!”

Bietul Tom trecea prin dreptul grupurilor ce se închinau înainte-i, încercând să răspundă şi dânsul la plecăciuni şi privind cu sfială spre ciudata lume din juru-i, cu ochi speriaţi şi rugători. De o parte şi de alta îl însoţeau doi nobili de rang înalt, sprijinindu-l. În urma lui veneau doctorii curţii şi câţiva slujitori.

Tom se trezi într-un apartament impunător al palatului şi auzi cum se închide uşa îndărătul lui. În jurul lui stăteau cei care-l însoţiseră. În faţă, la o mică depărtare, stătea întins pe pat un om spătos şi foarte gras, cu faţa lată şi buhăită, cu o înfăţişare severă. Capul său mare era cărunt de-a binelea, iar favoriţii – pe care-i purta în jurul obrazului ca un chenar

— Erau de asemenea cărunţi. Îmbrăcămintea-i, lucrată din ţesături scumpe, era însă veche şi puţin roasă pe-alocuri. Îşi

rezema pe o pernă un picior înfăşurat în bandaje. Acum, în încăpere domnea tăcerea şi toţi, afară de omul acela, stăteau cu capetele plecate până în pământ. Acest om beteag, cu înfăţişare aspră, era temutul Henric al VlII-lea. El spuse, şi chipul i se îmblânzi când începu să vorbească:

— Ce-i cu tine, milord Eduard, prinţul meu? Ţi-ai pus oare în gând a-l amăgi pe bunul rege, părintele tău, care te iubeşte şi-ţi arată bunătatea lui, cu o glumă menită să-l mâhnească?

Bietul Tom, care se pierdea cu totul, ascultă pe cât îi îngăduia mintea lui buimăcită, dar când îi ajunseră la ureche vorbele „bunului rege", păli cumplit şi căzu în genunchi, ca doborât de-un glonte. Înălţându-şi mâinile, exclamă:

— Sunteţi regele? Atunci cu adevărat s-a isprăvit cu mine!

Aceste cuvinte părură că-l înmărmuresc pe rege. Ochii săi rătăciră fară ţintă de pe un chip pe altul, apoi se opriră neliniştiţi asupra copilului căzut în genunchi. După'aceea spuse, adânc îndurerat:

— Vai mie! Am socotit vorbele deşarte şi peste măsură de mincinoase, dar teamă mi-e că nu-i aşa. Oftă din greu şi spuse cu blândeţe: Vino la tatăl tău, copile; eşti bolnav.

Tom fu ajutat să se ridice şi se apropie, umil şi tre-murător, de regele Angliei. Regele cuprinse în palmele sale chipul speriat şi-l privi o clipă-n ochi cu iubire, adânc şi afectuos, ca şi cum ar fi căutat acolo vreun semn îmbu-curător că i-au venit băiatului minţile la loc, apoi strânse la pieptul lui căpşorul cârlionţat şi-l dezmierdă cu duioşie. După aceea zise:

— Nu-ţi mai recunoşti tatăl, fiule? Nu fărâmă inima-mi bătrână; spune-mi că mă cunoşti. Nu-i aşa că mă cunoşti?

— Aşa-i, sunteţi temutul meu stăpân, regele, Dumnezeu să-i păzească zilele!

— Adevărat, adevărat – aceasta-i bine, prinde inimă, nu tremura aşa din toate mădularele; aci nimenea nu-ţi vrea răul, toţi te împresoară cu dragostea lor. Ţi-e mai bine

acum; visul cel rău a plecat, nu-i aşa? Şi acum ştii şi cine eşti – au ba? Nu te vei mai socoti drept altul, precum zice-se că ai făcut mai adineauri?

— Rogu-vă din suflet să-mi daţi crezare, nu am rostit decât adevărul, Prea Temute Stăpâne, căci eu sunt dintre cei mai nevolnici supuşi ai înălţimii Tale, cerşetor din născare şi doar din nenoroc şi potrivnică întâmplare mă aflu aici, cu toate că nu-s întru nimica vinovat de aceasta. Prea tânăr sunt să fiu sortit morţii şi-mi puteţi mântui viaţa cu un singur cuvânt. O, rostiţi-l, Majestatea Voastră!

— Să mori? Nu rosti asemenea vorbe, dulcele meu prinţ; pacea, pacea să se pogoare în inima ta tulburată – nu vei muri!

Tom căzu în genunchi, cu un strigăt de bucurie:

— Domnul să-ţi răsplătească îndurarea, bunul meu rege, şi să-ţi păzească îndelung viaţa, ca să-ţi fericeşti ţara! Apoi sări în picioare şi, întorcându-şi faţa plină de voioşie spre cei doi gentilomi din suită, exclamă: Aţi auzit cu urechile voastre! Nu voi fi dat morţii – aşa a glăsuit Regele!

Nimeni nu se clinti, nimeni nu suflă o vorbă, doar se plecară toţi până la pământ, pătrunşi de veneraţie.

Băiatul şovăi, cam încurcat, apoi se întoarse cu sfială spre rege, spunând:

— Acum pot să plec?

— Să pleci? De bună seamă, dacă aceasta ţi-i dorinţa. Dar de ce nu mai zăboveşti puţin? Încotro doreşti să mergi?

Tom plecă ochii şi răspunse umil:

— Se prea poate să fi înţeles greşit, dar mă socoteam slobod a pleca şi astfel am fost îmboldit să mă îndrept iarăşi către bordeiul unde m-am născut şi am fost crescut, în lipsuri grele şi nevoi, însă care dă adăpost mamei şi surorilor mele, şi astfel mi-e şi mie cămin; pe câtă vreme măreţia şi strălucirea aceasta cu care nu sunt deprins. Ah, rogu-te, Luminăţia Ta, îngăduie-mi să plec!

Un răstimp regele rămase tăcut şi gânditor şi chipul său trăda o nelinişte şi o deznădejde crescânde. După aceea

spuse, cu o urmă de speranţă în glas:

— Poate că mintea i s-a întunecat numai în această singură privinţă şi are judecata limpede în tot ce priveşte celelalte lucruri. Deie domnul să fie pe gândul meu! Să facem încercarea.

Apoi îi puse lui Tom o întrebare pe latineşte şi Tom îi răspunse cu chiu cu vai pe aceeaşi limbă. Regele era încântat şi-şi vădi mulţumirea. Curtenii şi doctorii se arătară şi ei bucuroşi. Regele spuse:

— Nu este pe potriva învăţăturii şi priceperii sale, dar arătatu-mi-a că mintea îi e doar vătămată, şi nu sortită pierzaniei. Ce spune domnia ta?

Doctorul căruia i se adresase făcu o temenea până-n pământ şi răspunse:

— Gândul meu se potriveşte cu al Luminăţiei Tale şi zic că drept aţi ghicit.

Regele păru fericit de această încurajare, primită din partea unui om atât de ştiutor, şi urmă cu voie bună:

— Acum, luaţi aminte cu toţii: îl vom pune şi la alte încercări.

Îl întrebă pe Tom ceva pe franţuzeşte. Tom rămase o clipă mut, stingherit că era ţinta atâtor priviri, apoi zise cu glas stins:

— Nu am cunoştinţă de limba aceasta, nu vă fie cu supărare, Sire.

Regele căzu iar pe perne. Cei de faţă se repeziră să-l ajute, dar el îi dădu la o parte, şi zise:

— Daţi-mi pace – nu-i decât o slăbiciune de nimica. Ridicaţi-mă! Aşa, de ajuns. Vino mai aproape, copile; aşa, odihneşte-ţi bietul cap chinuit lângă inima tatălui tău şi fii fără grijă. În curând te vei înzdrăveni. Nu-i decât o închipuire trecătoare. Nu-ţi fie teamă, te vei însănătoşi.

Apoi se întoarse către suită; blândeţea îi pieri şi în ochi începură să-i joace fulgere cumplite. Zise:

— Ascultaţi toţi cu luare-aminte! Fiul meu, aci de faţă, e nebun; dar sminteala lui nu va ţine. Vătămarea se trage din

prea multă învăţătură şi prea mult stat între zidurile palatului. Să lase în plata domnului cărţile şi învăţăturile! Îmbiaţi-l cu jocuri sub cerul liber, înveseliţi-l într-un chip, astfel ca să-şi dobândească iarăşi sănătatea. Se ridică şi mai sus şi urmă cu hotărâre: Este nebun, dară-i fiul meu şi moştenitorul tronului Engliterei, şi, smintit sau în toate minţile, tot el va fi rege. Şi ascultaţi bine ce vă spun: daţi de veste pretutindeni că cine poartă vorbe despre boala sa unelteşte împotriva liniştii şi bunei orânduiri a acestor regate şi va merge la spânzurătoare! Daţi-mi de băut, mă arde! Durerea îmi sapă puterile. Luaţi cupa. Sprijiniţi-mă. Aşa, acum e bine. Este nebun? De-ar fi de o mie de ori nebun, rămâne prinţul de Wales, şi eu, regele, voi întări aceasta. Încă astăzi va fi înălţat la rangul său princiar, după vechea şi cuvenita rânduială. Pe dată să dai porunci pentru împlinire, milord Hertford.

Unul din nobili îngenunche în faţa patului regal şi zise:

— Majestatea Sa ştie că marele mareşal ereditar al Angliei zace în lanţuri, în Turn. Nu ar fi potrivit ca un osândit.

— Tăcere! Nu-mi spurca urechile cu numele lui mult urât. Au omul acesta are viaţă veşnică, trebuie să-mi fie stăvilită voinţa? Va zăbovi oare prinţul neuns, fiindcă regatul e lipsit de un conte mareşal nepătat de trădare, care să-l învestească? Nu, pe toată slava domnului! Dă de ştire Parlamentului să hotărască pieirea lui Norfolk înainte de răsăritul soarelui, altminteri îmi va da socoteală amarnic!

Lord Hertford zise:

— Voinţa regelui este lege – şi ridicându-se se întoarse la locul său.

Treptat, mânia se şterse de pe chipul bătrânului rege şi el spuse:

— Sărută-mă, prinţul meu. Aşa. De ce te temi? Nu sunt eu tatăl tău iubitor?

— Sunteţi prea bun cu mine, nevrednicul, o, prea puternice şi milostive stăpân – aceasta o ştiu cu adevărat.

Dar. Dar. Mă doare sufletul gândind la cel sortit să moară, şi.

— A, îţi recunosc, îţi recunosc firea! Ştiu că inima ţi-a rămas aceeaşi, chiar dacă mintea ţi-e bolnavă, căci totdeauna ai fost blând la suflet. Dar ducele acesta stă stavilă între tine şi mărirea ta; voi pune altul în locu-i, carele să nu păteze înalta sa dregătorie. Mângâie-ţi inima, prinţul meu; nu-ţi frământa biata minte cu treaba aceasta!

— Oare nu din vina mea i se grăbeşte pieirea, Luminăţia Ta? Câţi ani ar mai trăi de n-aş fi eu în cumpănă?

— Nu te gândi la el, prinţul meu, nu-i vrednic. Sărută-mă încă o dată şi du-te la nimicurile şi petrecerile tale, căci boala mea mă face să sufăr. Sunt ostenit şi vreau să mă odihnesc. Du-te cu unchiul tău Hertford şi curtenii tăi şi vino iar când trupul meu va fi întremat.

Tom se lăsă dus din încăpere, cu inima grea, fiindcă ultimele vorbe ale regelui dăduseră o lovitură de moarte nădejdii pe care o nutrise că acum i se va da drumul. Auzi iarăşi şuşotitul glasurilor care exclamau: „Vine prinţul, vine prinţul!”

Curajul îl părăsea din ce în ce, pe când trecea printre şirurile sclipitoare de curteni ce se aplecau înainte-i, pentru că acum îşi dădea seama că era cu adevărat prizonier şi că putea să rămână pe vecie închis în colivia aceea aurită; un prinţ părăsit şi fără nici un prieten.

Şi ori încotro se întorcea, i se părea că vede plutind în văzduh capul retezat şi faţa de care-şi amintea bine, a puternicului duce de Norfolk, cu ochii aţintiţi asupră-i, plini de mustrare.

Visele lui de odinioară fuseseră atât de plăcute, dar realitatea aceasta era atât de morbidă!

Capitolul 6

Tom învaţă.

Tom fu dus în încăperea principală a unui impunător apartament şi pus să stea jos – lucru care-i venea cam peste mână, pentru că în jurul lui se aflau oameni vârstnici sau de

rang înalt. Îi rugă să se aşeze şi dânşii, dar ei se mărginiră să-i facă o plecăciune sau să murmure mulţumiri şi rămaseră în picioare. Ar fi stăruit, dar „unchiul” său, contele de Hertford, îi şopti la ureche:

— Vă rog să nu stăruiţi, milord: nu li se cuvine a şedea de faţă cu Alteţa Voastră.

Fu anunţat lordul St. John care, după ce se ploconi înaintea lui Tom, zise:

— Vin din partea regelui pentru o treabă însemnată, care se cade a fi tainică. Binevoieşte înălţimea Voastră să nu păstreze în preajmă-i, din toată suita, decât pe milordul conte Hertford?

Băgând de seamă că Tom nu prea ştia cum să se descurce, Hertford îi şopti să facă un semn cu mâna şi să nu se obosească să vorbească, decât dacă vrea. După ce nobilii din suită ieşiră din odaie, lordul St. John zise:

— Majestatea Sa porunceşte ca din înalte temeiuri de stat, ce cântăresc greu, Luminăţia Sa prinţul să-şi ascundă beteşugul în toate chipurHe ce-i stau în putere, până ce boala îi va trece şi va fi iar ca mai înainte. Adică să nu tăgăduiască în faţa nimănui că-i adevăratul prinţ şi moştenitor al slavei Engliterei; să-şi păstreze rangul de prinţ şi să primească fără cuvânt sau semn de împotrivire cinstirea şi supunerea ce i se cuvin după dreptele şi străvechile datini; să nu mai vorbească nimănui despre acea josnică obârşie şi vieţuire pe care boala sa le-a plăsmuit din închipuirile deşarte ale unei minţi prea trudite; să se străduie sârguincios spre a-şj aminti iarăşi chipurile ce le-a cunoscut mai-nainte – iar când va da greş, să-şi păstreze cumpătul şi să nu trădeze, prin mirare sau alt semn, că le-a dat uitării. Iar în timpul ceremoniilor, de fiece dată când va sta la îndoială, neştiind ce anume trebuie să facă ori să rostească, să nu-şi arate cu nimic neliniştea faţă de cei din preajmă, ci să ceară povaţa lordului Hertford sau mie, preaplecatul vostru supus, cărora regele le-a poruncit să aibă slujba aceasta şi să stea gata la orice chemare, până

ce îşi va schimba voia. Acestea toate sunt spusele Majestăţii Sale Regale, care i-a trimis înălţimii Voastre urările sale şi se roagă ca Domnul, în mila sa, grabnic să vă tămăduiască şi să vă aibă în sfânta lui pază acuma şi în vecii vecilor.

Lordul St. John făcu o plecăciune şi se dădu la o parte. Tom răspunse resemnat:

— Aşa a spus regele. Nimeni nu poate cârti împotriva poruncii regelui, nimeni nu o poate împlini potrivit cu voia lui prin fereli şirete, chiar de nu-i este pe plac. Regelui i se va arăta supunerea datorată.

Lord Hertford zise:

— Spre a împlini porunca Majestăţii Sale Regale cu o privire la cărţi şi la celelalte lucruri de-o seamă cu ele, poate că înălţimii Voastre i-ar fi pe plac a-şi petrece vremea cu jocuri ce uşurează sufletul, ca să nu se ducă la ospăţ obosit şi din această pricină să sufere vreun rău.

Pe faţa lui Tom se aşternu mirarea. Îi cercetă din ochi pe cei doi nobili şi roşi când văzu cât de mâhnit îl priveşte lordul St. John, care-i spuse:

— Amintirea încă vă amăgeşte, de v-aţi arătat mirarea – însă nu vă lăsaţi tulburat, căci nu va dăinui şi veţi scăpa de asemenea rele, când sănătatea vi se va îndrepta. Milord Hertford a pomenit de ospăţul dat de târgoveţii din cetate, la care Majestatea Sa Regele a făgăduit cu două luni în urmă că va lua parte înălţimea Voastră. Acum vă aduceţi aminte?

— Cu mâhnire în suflet trebuie să mărturisesc că într-adevăr îmi fugise din minte, spuse Tom cu glas şovăitor, şi roşi iarăşi.

În clipa aceea fură anunţate lady Elisabeth şi lady Jane Gray. Cei doi lorzi schimbară priviri pline de înţeles şi Hertford păşi grăbit spre uşă. Când fetele trecură pe lângă el, le şopti:

— Vă rog să nu daţi semne că-i luaţi în seamă ciudăţeniile, sau să vă arătaţi uimirea când amintirea îl trădează – veţi fi îndurerate văzând cum se încurcă la te miri ce nimic.

Între timp lordul St. John îi şuşotea la ureche lui Tom:

— Alteţa Voastră, vă rog, păstraţi cu străşnicie în minte dorinţa Majestăţii Sale. Amintiţi-vă tot ce vă stă în putinţă – ce nu, prefaceţi-vă a vă aminti. Nu lăsaţi să se bage de seamă cât de mult v-aţi schimbat, căci ştiţi prea bine câtă dragoste duioasă şi statornică vă poartă în inimile lor tovarăşele voastre dejoacă şi cât de mâhnite ar fi. Doriţi să rămân, Alteţa Voastră? Să rămână şi unchiul vostru?

Tom încuviinţă cu un gest şi un murmur, fiindcă şi începuse să deprindă obiceiurile curţii, iar în inima sa curată hotărâse să îndeplinească – pe cât putea mai bine – porunca regelui.

În ciuda tuturor precauţiunilor, conversaţia copiilor se cam poticnea pe-alocuri. De fapt, în mai multe rânduri Tom fu cât pe-aci să se dea bătut, mărturisind că rolul său împovărător îl copleşea. Dar îl scăpa când tactul prinţesei Elisabeth, când un cuvânt aruncat – chipurile întâmplător şi cu acelaşi rezultat fericit – de vreunul din cei doi lorzi care vegheau. Odată, mica lady Jane se întoarse către Tom şi-l descumpăni cu întrebarea ei:

— V-aţi îndeplinit astăzi datoria de a o saluta pe Majestatea Sa regina, mi lord?

Tom şovăi, păru desperat şi era gata să bâiguie ceva la noroc, când lordul St. John luă cuvântul şi răspunse în locul lui, cu graţia şi dezinvoltura unui curtean obişnuit să întâlnească hopuri grele şi pregătit să treacă peste ele:

— Într-adevăr, şi-a îndeplinit-o, milady, iar dânsa l-a îmbărbătat nespus cu privire la starea sănătăţii Majestăţii Sale; nu-i aşa, înălţimea Voastră?

Tom mormăi ceva, care trecu drept încuviinţare, dar simţi că păşea pe un teren lunecos. Ceva mai târziu se pomeni în treacăt că Tom n-avea să mai înveţe deocamdată şi, la auzul acestor veşti, mica prinţesă izbucni:

— E păcat, e mai mare păcatul! Învăţaseşi multe, cu sârguinţă. Dar aibi răbdare; nu va ţine multă vreme. Domniei Tale ţi-i hărăzit să pătrunzi în tainele învăţăturii, ca

şi tatălui Alteţei Tale, şi limba îţi va fi stăpână pe tot atât de multe graiuri câte ştie el, bunul meu prinţ.

— Tatăl meu! Strigă Tom, uitându-şi pentru o clipă rolul. Mă prind că nu-i în stare să vorbească nici limba lui de baştină, altfel decât doar pe înţelesul porcilor ce stau tolăniţi prin cocini, iar cât despre învăţătură de orice soi.

Înălţă privirea şi întâlni un avertisment solemn în ochii lordului St. John.

Se opri, apoi sfârşi vorba cu glas scăzut şi întristat:

— Vai, iar nu-mi dă pace boala şi mintea îmi rătăceşte. Nu am avut în gând vreo necuviinţă împotriva Luminăţiei Sale.

— Ştim asta prea bine, Alteţă – zise prinţesa Elisabeth, luând mâna „fratelui” său într-a ei şi mângâind-o cu respect – nu te tulbura pentru atâta lucru. Vina nu e defel a Alteţei Voastre, ci a bolii.

— Mă alini cu blândeţe, drăgălaşă milady – îi spuse Tom recunoscător – şi inima-mi dă ghes să-ţi mulţumesc, de-aş cuteza.

În cursul conversaţiei, mica şi fluşturatica lady Jane îl ţinti pe Tom cu o frază simplă, în greceşte. Ochii ageri ai prinţesei Elisabeth văzură numaidecât, după nevinovăţii senină a celui ochit, că glontele trecuse dincolo de ţintă, aşa că ripostă ea, liniştită, în locul lui Tom, cu o rafală de cuvinte greceşti răsunătoare, şi schimbă vorba pe dată.

Până la urmă vremea se scurse destul de plăcut şi fară prea multe poticniri. Colţurile de stânci şi bancurile de nisip se răreau tot mai mult şi Tom se simţea tot mai la largul lui, văzând cum fiecare se străduia cu atâta drag să-l ajute şi să-i treacă cu vederea greşelile. Când ieşi la iveală că micile prinţese urmau să-l însoţească seara la ospăţul dat de primarul Londrei, inima, uşurată, îi tresăltă de încântare, căci simţea că nu va mai fi lipsit de prieteni, în mijlocul mulţimii aceleia de necunoscuţi, câtă vreme, cu un ceas mai-nainte, gândul de a merge împreună cu prinţesele i-ar fi pricinuit o spaimă de neîndurat.

Îngerii păzitori ai lui Tom – cei doi lorzi – se bucuraseră mai puţin decât copiii de conversaţia aceasta. Lor li se păruse ca şi cum ar fi cârmuit o corabie mare printr-o strâmtoare primejdioasă, stătuseră mereu de veghe şi-şi dăduseră seama că misiunea lor nu era o joacă. De aceea, când în cele din urmă vizita prinţeselor se apropie de sfârşit şi fu anunţat lordul Guilford Dudley, socotiră nu numai că deocamdată îşi făcuseră cu prisosinţă datoria, ci şi că nu prea mai erau în stare să-şi urmeze, în ziua aceea, greaua însărcinare pe care o primiseră. Aşa că-l sfătuiră respecţuos pe Tom să se scuze, ceea ce el făcu foarte bucuros, deşi pe chipul lady-ei Jane se putu zări o uşoară umbră de dezamăgire, când auzi că strălucitul vlăstar nu e primit în audienţă.

Urmă apoi o pauză, un fel de tăcere plină de aşteptare, pe care Tom n-o putea priepe. Aruncă o privire spre lordul Hertford, care-i făcu un semn discret – însă nu pricepu nici semnul. Prinţesa Elisabeth, pătrunzătoare, îl salvă, cu obişnuita-i graţie, făcând o plecăciune şi zicând:

— Cu voia înălţimii Sale, fratele meu, putem pleca?

Tom răspunse:

— Într-adevăr, domniile voastre pot cere de la mine orişice vor; mai curând le-aş dărui însă orice alt lucru ce stă în slaba mea putere, decât să le îngădui a mă lipsi de lumina şi binecuvântarea ce-o aduc cu ele aici. Rămas bun şi norocul fie cu voi! Apoi zâmbi în sinea lui, gândind: „Nu în zadar am locuit printre prinţi, în cărţile citite, deprinzându-mi astfel limba cu întorsături iscusite din vorbirea lor înfloritǎ şi aleasă.”

După plecarea ilustrelor prinţese, Tom se întoarse obosit spre străjerii săi şi zise:

— Binevoiesc domniile voastre să-mi îngăduie a mă aşeza în vreun ungher ca să mă odihnesc?

Lordul Hertford zise:

— După placul înălţimii voastre, căci Domniei Voastre îi este dat a porunci precum nouă ni-i dat a ne supune. Iar

odihna e cu adevărat de trebuinţă, deoarece curând veţi fi nevoit a purcede la drum către oraş.

Atinse un clopot şi apăru un paj căruia îi dădu ordin să-l cheme pe sir William Herbert. Nobilul acesta se ivi pe dată şi-l duse pe Tom într-o încăpere din inima palatului. Cel dintâi imbold al lui Tom când ajunse acolo, fu să întindă mâna după cu cupă cu apă; dar un slujitor muiat în mătsae şi catifea luă cupa, puse un genunchi la pământ şi i-o întinse pe-o tavă de argint.

După aceea prizonierul, obosit, se aşează şi vru să-şi scoată cizmuliţele, cerând îngăduinţă cu o privire sfioasă, însă alt sâcâitor, muiat în mătase şi catifea, îngenunche şi-l scuti de această treabă. Mai făcu vreo două-trei încercări de a se servi singur, însă cum de fiecare dată altcineva se grăbea să i-o ia înainte, în cele din urmă se dădu bătut şi murmură cu un suspin de resemnare:

— Naiba să mă ia, tare mă minunez că nu vor să şi răsufle în locul meu!

Pân' la urmă, cu papuci în picioare şi înveşmântat într-un halat strălucitor, se întinse să se odihnească; de dormit însă, nici vorbă, capul îi era prea plin de gânduri şi odaia prea înţesată de oameni. Nu izbutea să-şi alunge gândurile, aşa că ele îi rămaseră în minte; nu era de ajuns dé priceput ca să scape de slujitori, aşa că rămaseră şi ei, spre marea sa părere de rău, şi a lor.

După plecarea lui Tom, cei doi nobili paznici ai săi se treziră singuri. Chibzuiră o vreme în sinea lor, clătinând din cap ades şi umblând de colo-colo prin încăpere, apoi lordul St. John zise:

— Vorbind fără ocoluri, cum judeci acestea toate?

— Iată ce socot, vorbind fară ocoluri: regelui i se apropie ceasul din urmă; nepotul meu e smintit, smintit va fi înscăunat pe tron şi smintit va rămâne. Dumnezeu să ocrotească Englitera, căci tare va mai avea nevoie de ocrotirea sa.

— Cu-adevărat, astfel se arată lucrurile. Dar nu cumva aveţi vreo bănuială cu privire la. Cu privire.

Nobilul şovăi şi apoi tăcu. De bună seamă, simţea că păşeşte pe un teren primejdios. Lordul Hertford se opri înaintea lui, îl cercetă drept în ochi, cu o privire limpede, deschisă, şi zise:

— Urmează-ţi gândul – nu te-aude nimenea, afară de mine. Bănuieli cu privire la ce?

— Plin de ură sunt pentru gândul ce-mi stăruie în minte, mai ales că-i sunteţi atât de apropiat prin legături de sânge. Dar cerând iertare de cumva vă jignesc, au nu pare de necrezut ca nebunia să-i poată până-ntr-atât schimba firea şi felul de a fi – căci purtarea şi vorbirea îi sunt încă principare, însă prin oarecare vorbe şi fapte fară de însemnătate se deosebesc de ceea ce erau mai-nainte! Nu-i de mirare ca nebunia să-i şteargă din amintire înseşi trăsăturile tatălui său, îndatoririle şi respectul ce i se cuvin din partea suitei sale, şi lăsându-l stăpân pe limba latinească, să-i răpească amintirea limbii elineşti şi a celei franţuzeşti? Milord, nu-ţi fie cu supărare, uşurează-mi sufletul de povara nelinişstii şi-ţi voi purta recunoştinţă. Nu-mi pier din minte spusele sale, cum că n-ar fi prinţul – şi astfel.

— De ajuns, milord, ai rostit vorbe de trădare! Uitat-ai porunca regelui? Ia seama, e de ajuns să-ţi dau ascultare, ca să-ţi fiu părtaş la nelegiuire.

St. John păli şi se zori să spună:

— Am fost nespus de vinovat, mărturisesc. Nu mă da în vileag, dăruieşte-mi această iertare din bunătatea Domniei Tale şi nu voi mai vorbi astfel, nici nu voi mai gândi la aceasta. Nu te arăta aspru cu mine, milord, altminteri sunt sortit pieirii.

— Sunt mulţumit, milord. De vreme ce făgăduieşti a nu mai aduce asemenea jignire, aci sau în auzul altora, va fi ca şi cum nu ai rostit nimic. Dar nu-i nevoie să nutreşti bănuieli. Prinţul este fiul surorii mele; oare nu cunosc eu

prea bine, încă de pe când era în leagăn, glasul lui, chipul, trupul său? Nebunia-i în stare a pricinui toate nemaiîntâlnitele nesocotinţe ce le-ai văzut la el şi încă altele. Nu-ţi aminteşti cum bătrânul baron Marley, ţicnit fiind, a uitat de însăşi fiinţa lui, ce-i era cunoscută de şaizeci de ani şi ţinea morţiş că-i altcineva? Ba chiar striga cu glas tare că-i feciorul Măriei Magdalena şi capul său este făcut din sticlă; drept care nu îngăduia nimănui să-l atingă, de teamă ca nu cumva vreun nepriceput să i-l facă ţăndări! Alungă-ţi bănuielile, bunule milord. E prinţul cel adevărat – îl ştiu prea bine şi în curând va fi rege; îţi va fi de folos să-ţi intre fapta aceasta în cap şi să n-o mai uiţi.

După ce mai schimbară câteva cuvinte, prin care lordul St. John îşi acoperi pe cât putu greşeala, încredinţându-l pe milord Hertford de mai multe ori cât de temeinic era înrădăcinat acum devotamentul său, şi că nu mai putea fi împresurat iarăşi de bănuieli, lordul Hertford îşi eliberă tovarăşul de strajă şi rămase să vegheze singur. Curând se cufundă în gânduri şi era vădit că, cu cât chibzuia mai mult, cu atât era mai îngrijat. Nu trecu mult şi începu să străbată odaia de la un cap Ia altul, murmurând: „Pe toţi diavolii, tr. ebuie să fie prinţul! Oare e cineva în toată ţara în stare să spună că pot vieţui două fiinţe care n-au acelaşi sânge şi aceeaşi obârşie, atât de uimitor îngemănate? Şi chiar de s-ar putea, ar fi o minune încă şi mai mare ca întâmplarea să-i arunce unul în locul celuilalt. Nu, nu, este o nebunie, nebunie curată!”

După aceea urmă: „De-ar fi un înşelător ce s-ar da drept prinţ, ar fi un lucru firesc, ar fi de înţeles. Dar unde s-a aflat vreodată un şarlatan care, luat drept prinţ de către rege, de către curteni, de către toţi, să-şi tăgăduiască rangul şi să lupte din răsputeri împotriva înălţării sale? Nu! Pe sufletul sfântului Swithin, nu! Acesta-i prinţul cel adevărat, căruia sminteala i-a răpit minţile!”

Capitolul 7

Cel dintâi ospăţ regal al lui Tom.

Cam după întâiul ceas al amiezii, Tom îndură cu resemnare încercarea de a fi îmbrăcat pentru prânz. Se trezi dichisit în veşminte la fel de alese ca şi mai-nainte, însă cu totul altele, schimbate din cap până-n picioare. Apoi fu condus, cu mare pompă, într-o încăpere vastă şi împodobită toată, unde era pusă masa pentru o singură persoană. Tacâmurile erau din aur masiv, înfrumuseţate cu desene care le făceau aproape de nepreţuit, fiindcă erau opera lui Benvenuto Cellini. Încăperea era pe jumătate plină de slujitori nobili. Un duhovnic rosti rugăciunea de mulţumiri şi Tom era să înceapă a înfuleca, deoarece de multă vreme foamea îi rodea necontenit din trup, însă fu întrerupt de milordul conte de Berkeley care-i legă un şervet în jurul gâtului; însemnata dregătorie de mare gentilom al rufăriei prinţilor de Wales se moştenea din tată-n fiu în familia acestui nobil. Era de faţă şi paharnicul lui Tom, care i-o lua înainte de câte ori încerca să-şi toarne singur vin. Gustătorul înălţimii Sale prinţul de Wales era şi el de faţă, pregătit să guste – la cerere – orice mâncare suspectă, cu riscul de a muri otrăvit, în epoca aceea sarcina lui devenise doar onorifică şi rareori era chemat să şi-o îndeplinească; însă nu trecuse multă vreme de când slujba de gustător era legată de primejdii şi însemna o cinste nu prea râvnită. Pare ciudat de ce nu foloseau pentru asta un câine sau un răufăcător, însă toate purtările regale erau ciudate.

Milord D'Arcy, primul gentilom cămăraş, se afla şi el acolo – dumnezeu ştie cu ce rost – dar se afla, şi basta. Lordul şef pivnicer stătea îndărătul lordului mare maestru şi a lordului şef bucătar, care sta pe aproape. Pe lângă aceştia, Tom mai avea încă trei sute optzeci şi patru de slujitori; dar fireşte că în încăpere nu se aflau toţi, nici măcar un sfert din ei, iar Tom încă nici n-avea habar de existenţa lor.

Toţi cei de faţă fuseseră bine dăscăliţi, în mai puţin de-un ceas, să le intre în cap că prinţul suferea de o sminteală trecătoare şi să ia seama să nu-şi arate mirarea faţă de aiurările lui. Aceste „aiurări” se iviră curând, însă treziră

doar compătimirea şi mâhnirea gentilomilor, şi nu veselia lor. Îi durea inima să-l vadă pe prinţul lor mult iubit atât de vătămat.

Bietul Tom mânca mai mult cu mâna; însă nimeni nu zâmbea văzând acest lucru, ba chiar păreau că nici nu-l observă. Îşi cercetă şervetul cu curiozitate şi nespus interes, căci avea o ţesătură foarte gingaşă şi frumoasă, apoi spuse cu naivitate:

— Vă rog luaţi-l de aici, ca nu cumva – din nepricepere – să-l murdăresc.

Gentilomul ereditar al rufăriei luă şervetul cu evlavie, fară să sufle un cuvânt şi fară a se împotrivi defel.

Tom privi cu luare-aminte napii şi lăptucile şi întrebă dacă sunt de mâncare, fiindcă abia de puţină vreme oamenii începuseră să cultive în Anglia aceste legume, în loc de-a le aduce, ca pe nişte trufandale, din Olanda.

I se răspunse cun un respect plin de gravitate şi fără a se trăda vreo mirare. După ce isprăvi şi desertul, îşi umplu buzunarele cu alune, dar nimeni nu păru că ia seama sau că-i stânjenit de fapta sa. Însă în clipa următoare se ruşină el însuşi, căci era singurul lucru pentru care i se îngăduise să se slujească de mâinile lui, în tot timpul mesei, şi nu se îndoi că săvârşise o faptă foarte urâtă şi nepotrivită cu rangul său. Tocmai atunci prinse să-l mănânce straşnic vârful nasului, şi cum sâcâiala nu înceta, Tom începu să arate o desperare crescândă. Se uită rugător când la unul, când la celălalt din lorzii aflaţi în juru-i şi-i dădură lacrimile. Săriră cu toţii în preajmă-i, cu chipurile negurate de mâhnire, şi-l rugară să le dezvăluie ce-l chinuia. Tom spuse, cu o spaimă sinceră:

— Vă rog de îngăduinţă, dar mă mănâncă nasul cumplit. Care este datina şi obiceiul în împrejurarea aceasta? Vă rog, fară zăbavă, căci mult nu pot îndura.

Nimeni nu zâmbi, însă toţi erau grozav de încurcaţi şi se uitară unul la altul, frământându-se amarnic să afle sfat. Dar vai, dăduseră peste o piedică necunoscută şi nici un

fapt din istoria Angliei nu-i învăţa cum să treacă peste ea. Maestrul de ceremonii lipsea, şi nimeni nu-şi lua inima în dinţi să se aventureze în această mare netrecută în hărţi, să ia asupră-şi riscul de-a rezolva asemenea gravă problemă. Vai! Nu aveau un scărpinător ereditar. Între timp, lacrimile se revărsară peste zăgazuri şi începură să se prelingă pe obrajii lui Tom. Nasul îl mânca mai departe şi pretindea mai stăruitor ca oricând o uşurare a suferinţelor. În cele din urmă, natura doborî barierele etichetei. Tom înălţă în gând o rugăciune de iertare, dacă săvârşea vreun rău, şi uşură inimile împovărate ale curtenilor din suita sa, scărpinându-şi singur nasul.

Sfârşind masa, un lord veni şi-i întinse un castron de aur larg şi adânc, cu apă de trandafiri, ca să-şi clătească gura şi mâinile, iar lordul gentilom ereditar al rufăriei se şi înfiinţă alături, cu un şervet. Tom se uită încurcat la castron, vreo câteva clipe, apoi îl duse la gură şi trase o duşcă, cu gravitate. După aceea îl dădu îndărăt lordului care-l slujea şi zise:

— Nu, nu mi-i pe plac, milord: are mireasmă îmbietoare, dar îi lipseşte tăria!

Această nouă nesăbuinţă pricinuită de mintea rătăcită a prinţului făcu să sângere inima tuturor celor din preajmă-i, dar trista privelişte nu îndemnă pe nimeni la veselire.

Următoarea boroboaţă, fătpuită cu nevinovăţie de către Tom, fu să se ridice şi să plece de la masă tocmai când duhovnicul trecuse îndărătul jilţului său şi, cu mâinile înălţate şi cu ochii închişi, pironiţi în bagdadie, era gata să înceapă a implora binecuvântarea cerului. Totuşi nimeni nu păru să fi băgat de seamă că prinţul a făcut un lucru neobişnuit.

La cererea sa, micul nostru prieten fu dus înapoi în iatacul său şi lăsat singur cu gândurile lui. Pe peretele îmbrăcat în lemn de stejar spânzurau de cârlige piesele unei sclipitoare armuri făurită din oţel, acoperită toată cu frumoase arabescuri minunate încrustate în aur. Această panoplie

războinică aparţinea adevăratului prinţ şi era un dar primit de curând din partea Doamnei Parr, regina. Tom îşi trase apărătoarele pentru coapse, mănuşile de oţel, îşi puse în cap coiful cu panaş şi toate celelalte părţi ale armurii pe care le putea îmbrăca fără de ajutor şi era cât pe-aci să cheme pe cineva ca să-l ajute să îmbrace şi restul, dar îşi aminti de alunele pe care le luase cu el de la masă şi se gândi la plăcerea de a le mânca fară a fi privit de o droaie de oameni şi fără să-l mai sâcâie cu serviciile lui nedorite nici un soi de gentilom ereditar. Aşa că puse binişor la loc toate lu-crurile acelea frumoase şi peste câteva clipe spărgea alune şi se simţea aproape fericit, pentru întâia dată de când soarta îl făcuse prinţ, spre ispăşirea păcatelor lui. După ce dădu gata toate alunele, dibui nişte cărţi atrăgătoare, orânduite într-un dulap, printre care şi una cu privire la eticheta de la curtea Angliei. Era o adevărată comoară. Se întinse pe un divan moale şi purcese a se instrui, cu o sârguinţă vrednică de laudă. Să-l lăsăm deocamdată prins de această îndeletnicire.

Capitolul 8

Întâmplarea cu sigiliul.

Pe la ceasurile cinci, Henric al VIII-lea se deşteptă dintr-un somn neodihnitor şi murmură: „Vise cumplite, vise cumplite! Mi se apropie sfârşitul; mi-o spun aceste presimţiri, iar bătăile tot mai stinse ale inimii mele le adeveresc.” Pe dată o sticlire rea i se aprinse în ochi şi regele murmură: „Totuşi, nu voi muri până ce n-am să-l răpun!”

Văzând că se deşteptase, unul din curtenii săi îl întrebă ce binevoieşte a hotărî cu privire la lordul cancelar, care aştepta în odaia de-alături.

— Să intre, să intre, exclamă regele, cu nerăbdare.

Lordul cancelar intră şi îngenunche lângă patul regelui, spunând:

— Am dat de ştire şi, după porunca regelui, pairii regatului, în robe, se află acum la bara Parlamentului, unde,

după ce au întărit hotărârea prin care statorniceşte pieirea ducelui de Norfolk, aşteaptă cu umilinţă bunul plac al Majestăţii Voastre în această privinţă.

Faţa regelui fu luminată de-o bucurie sălbatică.

— Ridicaţi-mă! Eu însumi mă voi duce înaintea Parlamentului şi cu mâna mea voi pecetlui hotărârea ce mă scapă de.

Glasul i se tăie, roşeaţa îi pieri din obraji, care se făcură pământii, şi curtenii îl ajutară să se culce iar pe perne şi-i veniră grabnic în ajutor cu doctorii întăritoare. După puţin timp, regele spuse cu tristeţe:

— Vai mie, cât am dorit ceasul acesta de mângâiere! Iar acum soseşte prea târziu şi-mi este răpit acest prilej atât de râvnit. Dar zoriţi-vă, zoriţi-vă! Măcar să împlinească alţii această plăcută îndatorire, de vreme ce mie nu mi-i dată bu-curia. Voi încredinţa Marele meu Sigiliu unui sfat de nobili; alegeţi lorzii ce-l vor alcătui şi purcedeţi la treabă. Zoreşte-te, omule! Înainte să răsară şi să asfinţească iarăşi soarele, să-mi aduceţi capul lui, să-l văd cu ochii mei.

— Porunca regelui va fi împlinită întocmai. Binevoieşte Majestatea Sa a porunci să-mi fie încredinţat sigiliul acum, spre a-mi putea duce la capăt însărcinarea?

— Sigiliul? Dar în paza cui se află sigiliul, de nu într-a ta?

— Să-mi fie cu iertare, au nu chiar înălţimea Voastră mi l-aţi luat cu două zile în urmă, zicând că nu trebuie să mai fie folosit până ce cu mâna voastră domnească nu veţi pecetlui osânda ducelui de Norfolk?

— Aşa-i, cu-adevărat, mi-aduc aminte. Ce-am făcut cu el? Mă simt slăbit foarte. Prea adesea mă trădează ţinerea de minte în aceste din urmă zile. Ciudat, ciudat.

Cuvintele regelui se pierdură într-o mormăială nedesluşită; clătinând încet din capu-i cărunt, se străduia anevoie să-şi amintească ce făcuse cu sigiliul. În cele din urmă milord Hertford se încumetă să îngenunche înaintea-i şi să-i dea lămuriri:

— Luminăţia Ta, de-mi pot îngădui atâta îndrăzneală, îs aci de faţă mai mulţi cei care-şi amintesc prea bine, precum îmi amintesc şi eu, că aţi înmânat Marele Sigiliu înălţimii Sale prinţul de Wales spre păstrare, până în ziua când.

— Adevărat, cât se poate de adevărat! Îl întrerupse regele. Adă-l aici! Repede!

— Vremea zboară!

Lordul Hertford alergă la Tom, dar se întoarse în faţa regelui foarte iute, tulburat şi cu mâinile goale.

Grăi astfel:

— Mă doare inima, Majestate, să fiu purtătorul unei veşti atât de apăsătoare şi nedorite; dar este voinţa Domnului ca rătăcirea prinţului să dăinuie şi el nu-şi poate aduce aminte cum că a primit sigiliul. Astfel, m-am înturnat grabnic să dau de ştire, socotind că ar fi risipă de timp preţios – şi fară de roade, aşijderi – să ne silim a cerceta prin lungul şir de încăperi şi săli de primire aflate în stăpânirea înăl.

Un geamăt al regelui îl făcu pe lord să-şi curme vorba. După o vreme, Majestatea Sa spuse, cu adâncă amărăciune în glas:

— Nu-l mai chinuiţi, sărmanul copil. Mâna Domnului s-a abătut cu greutate asupră-i şi mi se topeşte inima de milă părintească pentru el şi de durere că nu pot purta povara sa pe umerii mei bătrâni şi încărcaţi de necazuri, dăruindu-i astfel liniştea. *

Închise ochii, se pomi să mormăie şi-apoi tăcu. După un răstimp deschise iar ochii şi privirea-i rătăci în neştire jur împrejur, până ce se opri asupra lordului cancelar îngenuncheat lângă pat. Pe dată faţa i se făcu stacojie de mânie:

— Ce-mi văd ochii, tot aci? Pe ce am mai sfânt, de nu sfârşeşti cu trădătorul, mâine îţi va zubra şi ţie capul!

Tremurând, cancelarul răspunse:

— Îndurare, prea bunule stăpân – dar aşteptam sigiliul!

— Omule, ţi-ai pierdut minţile? Sigiliul cel mic, pe care îmi făcusem obicei a-l lua cu mine în călătorii, se află în vistieria

mea. Şi, de vreme ce Marele Sigiliu a pierit fară de urmă, acela nu va fi de ajuns? Ţi-ai pierdut minţile? Piei din ochii mei! Şi ia aminte – să nu te mai înfăţişezi fară capul lui!

Bietul cancelar nu mai zăbovi în locul acela primejdios: comisiunea nu mai pierdu nici ea vremea şi dădu numaidecât încuviinţarea regală hotărârii slugarnicului Parlament, statornicind pe-a doua zi tăierea capului primului pair al Angliei, nefericitul duce de Norfolk.

Capitolul 9

Serbarea de pe fluviu.

La ceasurile nouă seara, toată faţada vastă a palatului care da spre fluviu scăpăra de lumini. Dacă priveai înspre cetate, vedeai fluviul atât de înţesat de bărcile luntraşilor şi de mici corăbii arătoase, toate împodobite sărbătoreşte, cu lampioane colorate şi legănate agale de valuri, încât semăna cu o neţărmurită şi scânteietoare grădină de flori, unduind în adierea văratică. Măreaţa terasă, cu treptele-i de piatră coborând până la faţa apei – destul de încăpătoare ca să cuprindă armia unui principat german – înfăţişă o privelişte desfătătoare, cu şirurile sale de halebardieri regali, purtând armuri sclipitoare, cu cetele de slujitori, în veşmitele lor bogate, zburând în sus şi în jos, de colo până acolo, în zorul pregătirilor.

Deodată se auzi o poruncă, şi într-o clipă toată suflarea omenească de pe trepte pieri. Acum văzduhul era stăpânit de fiorul încordat al aşteptării. Până la capătul zării, cât puteai cuprinde cu ochii, vedeai miile de oameni din bărci şi plute, ridicându-se, ferindu-şi ochii cu mâna de strălucirea lampioanelor şi a faclelor şi aţintindu-şi privirile către palat.

Un şir de patruzeci-cincizeci de bărci falnice traseră la treptele terasei. Erau aurite din belşug, iar prorele şi pupele lor semeţe erau sculptate cu mare migală. Câteva erau împodobite cu flamuri şi stindarde, altele cu brocart de aur şi tapiţerii de Arras brodate cu blazoane, altele cu steaguri de mătase de care erau prinşi – nenumăraţi clopoţei de argint, care revărsau mici cascade de muzică

voioasă de câte ori îi legăna vântul. Altele erau şi mai pompoase – căci aparţineau chiar nobililor din suita prinţului – având toate laturile împrejmuite, în chip foarte pitoresc, cu scuturi pe care erau minunat sculptate armoariile stăpânilor lor. Fiecare corabie mai de seamă era trasă de un remorcher. Afară de vâslaşi, aceste remorchere duceau şi câte-un pâlc de ostaşi cu coifuri lucitoare şi pieptare de oţel, şi câte o ceată de muzicanţi.

În faţa porţii celei mari a palatului se ivi trupa de halebardieri, avangarda mult aşteptatului alai. Purtau ciorapi lungi, vărgaţi negru şi castaniu, cuprinzând coapsele, berete de catifea prinse într-o parte cu trandafiri de argint, contăşe de postav sângeriu şi albastru, brodate în faţă şi la şapte cu fir de aur. Halebardierii se rânduiră la dreapta şi la stânga, în două şiruri lungi ce se întindeau de la poarta palatului până la marginea apei. Apoi un covor fu desfăşurat şi aşternut între cele două şiruri de către slujitorii care purtau livrelele prinţului, lucrate cu auriu şi roşu aprins. După ce-şi sfârşiră treaba, răsună din palat o cântare de trâmbiţe. Muzicanţii de pe fluviu răspunseră cu o muzică vioaie şi doi majordomi, cu bastoane albe, cu măciulie, ieşiră de sub portal, păşind încet şi cu măreţie. Erau urmaţi de către un înalt slujbaş care purta buzduganul cetăţii, urmat de altul care ducea paloşul; după aceea veneau mai mulţi străjeri din garda oraşului, îmbrăcaţi în mare ţinută şi cu însemne pe mâneci. Pe urmă venea primul Crainic regesc, în tunica sa de zale; după aceea mai mulţi cavaleri ai ordinului Băii fiecare cu o dantelă albă prinsă de mânecă, apoi cavalerii din suita lor, apoi judecătorii cu robele lor purpurii şi bonetele cu colţuri; apoi lordul mare cancelar al Angliei, într-o robă purpurie descheiată în faţă şi tivită cu blană de veveriţă siberiană; după aceea o deputăţie de consilieri ai sfatului cetăţii, în mantiile lor purpurii şi, în urmă-le, capii feluritelor bresle cetăţeneşti, în veşminte de sărbătoare. Începură în sfârşit să coboare scările doisprezece nobili francezi în straie

alese; tunici din postav alb de Damasc, ţesut cu fir de aur, mantiile scurte de catifea roşie aprinsă, căptuşită cu tafta violetă şi pantaloni scurţi înfoiaţi, de culoarea pielii. Făceau parte din suita ambasadorului francez şi erau urmaţi de doisprezece cavaleri din suita ambasadorului spaniol, înveşmântaţi în catifea neagră, fără nici un fel de podoabă. În urma lor păşeau mai mulţi nobili englezi de neam mare, cu slujitorii lor.

Se auzi din palat altă cântare de trâmbiţe şi pe poarta cea mare se ivi unchiul prinţului, viitorul mare duce de Somerset. Era înveşmântat într-un contăş strâns pe trup, de brocat negru, şi-o mantie din atlaz purpuriu, brodat cu flori de aur, întreţesute cu fire de argint. Se întoarse, făcu un gest larg, cu pălăria împănoşată, o plecăciune adâncă şi începu să meargă de-a-ndăratelea, ploconindu-se la fiecare pas. Trâmbiţele dădură acum glas prelung şi se auzi un herald vestind:

— Faceţi loc pentru prea înaltul şi puternicul lord Eduard, prinţ de Wales!

Sus de tot, pe creasta zidurilor palatului, ţâşni, cu bubuit de tunet, o undă lungă de limbi roşii de flăcări; mulţimea îngrămădită pe fluviu izbucni în urale asurzitoare de bun venit, şi Tom Canty, eroul şi pricina întregii zarve, păşi în văzul tuturor şi-şi înclină uşor capul princiar.

Era înveşmântat minunat într-un contăş din atlas alb, cu pieptar de atlas purpuriu înstelat cu diamante şi tivit cu her-mină. Peste acesta purta o mantie de brocart alb, întipărită cu blazonul celor trei pene, căptuşită cu atlaz albastru, încrustată cu mărgăritare şi pietre scumpe şi prinsă cu o agrafă de briliante. La gât îi atârna Ordinul Jartierei şi felurite decoraţii princiare, şi – cum cădea asupra lui o rază de lumină – nestematele răspundeau cu scăpărări orbitoare. O, Tom Canty, născut într-un bordei bicisnic, crescut prin şanţurile Londrei, deprins numai cu zdrenţele şi murdăria şi sărăcia, ce privelişte măreaţă pentru tine!

Capitolul 10

Chinurile prinţului.

L-am lăsat pe John Canty târându-l după el în Curtea Gunoaielor pe adevăratul prinţ, urmat de o gloată veselă şi zgomotoasă. Un singur om din gloata aceea luase partea prizonierului, fără a i se da ascultare – abia dacă fusese auzit, atât de mare era zarva iscată. Prinţul se tot zbătea să scape din strânsoare, tuna şi fulgera împotriva maltratării ce suferea, până ce John Canty îşi pierdu şi bruma de răbdare pe care-o mai avea şi, cuprins de o furie bruscă, ridică ciomagul său de stejar deasupra capului prinţului. Unicul apărător al băiatului se repezi să oprească braţul beţivanului, care se lovi singur peste încheietura mâinii. Canty urlă:

— Aha, mi te împotriveşti? Atunci primeşte-ţi răsplata.

Ciomagul său îl păli în creştet pe apărătorul prinţului. Se auzi un geamăt, un trup firav căzu grămadă la pământ printre picioarele mulţimii şi în clipa următoare rămase să zacă acolo, singur, în beznă. Mulţimea se înghiontea mai departe să caşte gura, fără ca petrecerea să-i fie cu nimic tulburată de acest episod.

În cele din urmă prinţul se trezi în văgăuna lui John Canty, care închise uşa, să nu năvălească înăuntru însoţitorii. La lumina tulbure a unei lumânări de seu, înfiptă în gâtul unei sticle, desluşi cam cum arăta în linii mari vizuina aceea scârboasă, precum şi chiriaşii ei. Două fetişcane soioase şi o femeie între două vârste se traseră spre perete într-un ungher, cu mişcările unor animale obişnuite să fie maltratate, aşteptându-se şi temându-se să nu fie bătute chiar în clipa aceea. Din alt colţ se furişă o cotoroanţă cu faţa numai zbârcituri, cu laţe cărunte şi ochi plini de răutate. John Canty îi spuse:

— Un bob zăbavă. Vei vedea comedie de soi aici. Nu vătăma întru nimic priveliştea, până n-oi face haz de ea, apoi las' să-ţi cază mâna cât de grea pofteşti! Vino acilea,

flăcăule. Acu', zi iar născoceala aia smintită, de n-ai uitat-o cumva. Care ţi-i numele? Cine eşti tu?

Micului prinţ insultat îi năvăli iarăşi sângele în obraji. Îl privi drept în faţă pe omul acela şi zise cu indignare:

— E o necuviinţă din partea unui tâlhar ca tine să-mi poruncească mie să vorbesc. Îţi spun acuma, cum ţi-am spus şi adineauri – sunt Eduard, prinţ de Wales, şi nimeni altul.

Cotoroanţa fu atât de buimăcită de răspunsul acesta, încât rămase pironită locului şi mai-mai să i se taie răsuflarea. Se holbă la prinţ cu o uimire prostească, care-l înveseli într-atât pe nelegiuitul ei fecior, încât se prăpădi de râs. Dar asupra mamei şi surorilor lui Tom Canty, răspunsul prinţului avu altă înrâurire. Spaima lor de bătaie făcu loc pe dată unei groaze de alt soi. Se repeziră din colţul lor spre băiat, cu durere şi deznădejde zugrăvite pe chipuri, strigând:

— Vai, sărmanul Tom, sărmanul băiat!

Mama căzu în genunchi înaintea prinţului, îi puse mâinile pe umeri şi-l privi în obraz rugătoare, printre lacrimile ce-o podideau. Apoi spuse:

— Vai, sărmanul meu băiat! Cărţile acelea citite fără socoteală iată că ţi-au venit de hac până la urmă şi ţi-au luat minţile. O, de ce nu le-ai mai lăsat deoparte când ţi-am spus de atâtea ori să iei sama şi să te fereşti? Ai zdrobit inima mamei tale.

Prinţul o privi în faţă şi-i spuse cu blândeţe:

— Feciorul tău este sănătos şi nu şi-a pierdut minţile, bună doamnă. Mângâie-ţi inima: du-mă la palat, unde e dânsul, şi pe dată, regele, tatăl meu, ţi-l va da înapoi.

— Regele, tatăl tău! O, copilul meu! Ia-ţi îndărăt vorbele acestea ce ţie-ţi pot căşuna moartea, iar tuturor din jurul tău pierzanie. Alungă acest vis de spaimă. Cheamă-ţi îndărăt biata ţinere de minte rătăcită. Uită-te bine la mine. Nu sunt eu oare maică-ta, care ţi-a dat născare şi te iubeşte?

Prinţul clătină din cap şi zise, cu părere de rău:

— Dumnezeu îmi stă martor cât de anevoie mi-e a-ţi îngreuna inima; dar, crede-mă, până în această clipă nu te-am văzut niciodată la faţă. Femeia căzu înapoi pe scânduri şi, acoperindu-şi ochii cu mâinile, se pomi pe-un plâns întretăiat de suspine şi bocete sfâşietoare.

— Comedia merge mai departe! Ţipă Canty.

Cum, Nan, Bet, fete fără cuviinţă, staţi jos în faţa prinţului? În genunchi, pleavă păcătoasă, şi arătaţi-vă cinstirea datorată;

Apoi izbucni într-un hohot de râs spart. Fetele începură să-l roage cu sfială să-l ierte pe fratele lor, şi Nan zise:

— Te rog, tată, lasă-l să se culce; somnul şi odihna îi vor tămădui sminteala.

— Te rog, tată – vorbi şi Bet – e mai sleit decât de obicei Mâine va fi iar în toate minţile lui şi va cerşi cu hărnicie^ nu se va mai întoarce acasă cu mâinile goale.

Aceste vorbe potoliră cheful tatălui şi-i amintiră de afaceri. Se întoarse mânios spre prinţ şi-i spuse:

— Mâine trebuie să plătim doi gologani stăpânului cocioabei ăsteia; doi gologani, ia seama – atâta bănet e chiria pe-o jumătate de an – altfel ne luăm tălpăşiţa de-aici. Arată-mi ce-ai strâns astăzi, trândăvind, în loc să cerşeşti.

Prinţul zise:

— Nu-mi arunca ocară cu treburile-ţi murdare. Îţi spun din nou: sunt fiul regelui.

Palma lată a lui Canty se abătu cu zgomot pe umărul prinţului, rostogolindu-l drept în braţele bunei mame Canty, care-l strânse la piept şi-l ocroti de grindina de palme şi pumni, primind-o în locul lui. Speriate, fetele fugiră în ungherul lor; însă bunica se apropie în grabă, dornică să-şi ajute fiul. Prinţul se desprinse din braţele doamnei Canty, exclamând:

— Nu veţi pătimi din pricina mea, doamnă. Lăsaţi-i pe porcii aceştia să-şi împlinească fapta ticăloasă împotriva mea.

Vorbele acestea îi înfuriară în aşa hal pe ticăloşi, încât se aştemură pe treabă fără să mai piardă vremea. Laolaltă, îl deznodară în bătaie pe băiat, şi-apoi traseră câte o chelfăneală fetelor şi mamei, fiindcă-şi arătaseră simpatia faţă de victima lor.

— Acum, la culcare cu toţii, zise Canty. Petrecerea m-a obosit.

Stinse lumânarea şi familia se duse la culcare. De îndată ce sforăiturile şefului familiei şi ale mamei sale arătară că au adormit, fetele îl înveliră cu paie şi zdrenţe, ca să-l apere de frig. Mama lor se strecură şi ea până la el, îl mângâie pe plete şi plânse, aplecată peste trupul lui, şoptindu-i la ureche frânturi de cuvinte de mângâiere şi milă. Îi pusese deoparte şi un colţuc de pâine, însă suferinţele îndurate îi tăiaseră băiatului orice poftă de mâncare – cel puţin, pentru cojile acelea negre şi fară nici un gust. Fu mişcat de curajul cu care-i luase ea apărarea şi care-o costase scump, şi de compătimirea sa, şi-i mulţumi în cuvinte foarte nobile şi princiare, rugând-o să se ducă să doarmă şi să încerce a-şi uita necazurile. Mai adăugă că regele, tatăl său, n-avea să lase nerăsplătite bunătatea şi devotamentul ei credincios. Această întoarcere a „nebuniei” băiatului zdrobi iarăşi inima mamei. Ea îl strânse îndelung la piept, şi-apoi, scăldată în lacrimi, se duse îndărăt la culcuşul ei ticălos.

Cum sta aşa chibzuind şi jeluind, începu să i se năzare că băiatul acesta parcă avea ceva, ceva nedesluşit – care-i lipsea lui Tom Canty, smintit sau teafăr. Nu putea spune în cuvinte lămurite, nu putea descrie ce anume era, şi totuşi pătrunzătorul ei instinct de mamă părea că descoperă şi prinde deosebirea. Dacă băiatul într-adevăr nu era fiul ei până la urmă? Ei, închipuire nesăbuită! Aproape că zâmbi la gândul acesta, în ciuda necazurilor şi suferinţelor sale. Cu toate astea văzu că era un gând care nu voia să piară, ci o urmărea stăruitor. În cele din urmă îşi dădu seama că n-o să aibă linişte până nu va găsi vreun mijloc de-a se încredinţa în chip limpede şi de netăgăduit, dacă băiatul

acela era fiul ei sau nu. Da, hotărât că doar aşa putea ieşi din încurcătură; de aceea îşi puse mintea la lucru pe dată, ca să născocească ceva pentru a-l pune la încercare. Dar era mai uşor de zis, decât de făcut. Cântări pe rând în minte o seamă de încercări, una mai ispititoare decât alta, însă fu nevoită să le părăsească pe toate; niciuna din ele nu era pe deplin sigură, cu desăvârşire de netăgăduit, iar o dovadă nedesăvârşită nu o putea mulţumi. Era limpede că-şi sfărâma capul degeaba, părea vădit că trebuie să se lase păgubaşă. În vreme ce-i trecu prin minte gândul acesta întristător, prinse cu urechea răsuflarea regulată a băiatului şi ştiu că a adormit. Şi cum asculta aşa, răsuflarea aceea egală fu întretăiată de un strigăt uşor, înăbuşit, cum scoate un om care visează urât. Faptul acesta întâmplător îi sugeră pe dată un plan care făcea cât toate celelalte laolaltă. Numaidecât începu să se străduie s-aprindă lumânarea, murmurând către sine însăşi: „De l-aş fi văzut când a tresărit din somn, aş fi ştiut bine! Din ziua când, de-o şchioapă fiind, pulberea aprinsă i-a pârlit obrazul, niciodată nu s-a trezit fără veste din somn sau visare, fără să-şi fi pus mâna pavăză la ochi, precum a făcut în ziua aceea, şi nu cum ar face alţii, cu palma înăuntru, ci întotdeauna cu palma întoarsă în afară. L-am văzut de o sută de ori făcând astfel şi niciodată altminteri. Da, acum voi afla adevărul!”

Între timp se târâse lângă băiatul adormit, ţinând lumânarea umbrită cu mâna. Se plecă cu grijă şi băgare de seamă asupra lui, abia răsuflând şi stăpânindu-şi tulburarea. Deodată scăpără lumina în obrazul lui şi izbi cu degetele în duşumea, chiar lângă urechea prinţului. Băiatul deschise ochii mari şi aruncă o privire buimacă în jur – însă nu făcu nici un fel de gest cu mâinile.

Sărmana femeie fu atât de surprinsă, încât se simţi aproape doborâtă de deznădejde şi durere. Se sili să creadă că nebunia lui Tom al ei izgonise gestul său obişnuit, dar nu era în stare să se convingă de asta. „Nu – îşi zicea ea – mâinile lui n-au căzut în sminteală, n-au putut să se dezveţe

de un obicei atât de vechi într-un răgaz atât de scurt. Ah, grea zi mi-a fost dat să ajung!”

Totuşi nădejdea era acum la fel de îndărătnică, pe cât fusese mai-nainte îndoiala. Nu-i venea să primească verdictul experienţei făcute; trebuia să încerce încă o dată – de bună seamă că dăduse greş întâmplător. Aşa că-l mai trezi pe băiat din somn a doua şi a treia dată, la răstimpuri, cu acelaşi rezultat; apoi se târî până la culcuşul ei şi adormi cu inima încleştată, murmurând: „Dar nu-l pot lăsa în voia soartei! O, nu, nu pot, nu pot, trebuie să fie băiatul meu!”

Sâcâielile pricinuite de sărmana mamă luând sfârşit şi suferinţele îndurate pierzându-şi treptat puterea de a-i tulbura odihna, în cele din urmă o oboseală fără margini pecetlui ochii prinţului, care căzu într-un somn adânc şi întremător. Ceasurile se scurseră unul după altul, şi el tot mai dormea buştean. Aşa trecură patru-cinci ceasuri. Apoi negura somnului începu a se risipi. Nu trecu mult şi, pe jumătate treaz, murmură:

— Sir William! Iar după o clipă: Hei, sir William! Vino aici, de-ascultă Ia visul cel mai năstruşnic. Sir William, mă auzi? Omule, se făcea că eram preschimbat într-un cerşetor şi. Hei, străjerii Sir William! Cum, nici un slujitor nu se află la datorie? Vai şi amar va fi!

— Ce te doare? Îl întrebă cineva în şoaptă. Pe cine chemi?

— Pe sir William Herbert. Tu cine eşti?

— Eu? Păi cin' să fiu, de nu sor-ta, Nan? Vai, Tom, am uitat! Eşti încă smintit – bietul băiat, eşti încă smintit; mai bine nu m-aş mai fi trezit, să aflu aceasta încă o dată! Dar, te rog, înfrânează-ţi limba, alfel vom fi bătuţi cu toţii de moarte!

Speriat, prinţul se ridică într-o rână, însă vânătăile dureroase ce-i amorţiseră în timpul somnului îl făcură să-şi amintească totul, trezindu-l de-a binelea, şi căzu înapoi, pe paiele dezgustătoare, cu un geamăt şi cu exclamaţia:

— Vai mie! Aşadar, nu era vis!

Într-o clipită toată mizeria şi suferinţa apăsătoare, pe care somnul le alungase, îl copleşiră iarăşi. Îşi dădu seama că nu

mai era prinţul alintat dintr-un palat, slăvit de întregul popor care sta cu ochii numai pe el – ci un cerşetor, o lepădătură, îmbrăcat în zdrenţe, prizonier într-o vizuină bună doar pentru vite, având de-a face numai cu cerşetori şi hoţi.

Pe când era cufundat astfel în durerea sa, începură să se audă zgomote şi strigăte ce păreau că vin din apropiere. În clipa următoare se auziră ciocănituri puternice în uşă; John Canty îşi curmă sforăitul şi zise:

— Cine ciocăne? Ce voieşti?

Un glas răspunse de-afară:

— Ştii tu pe cine ai doborât cu ciomagul tău?

— Nu. N-am habar şi nici că-mi pasă.

— Îţi vei schimba vorbele tare curând. Iar de vrei să scapi de ştreang, numai fuga te poate ajuta. În clipa asta omul îşi dă duhul. Este preotul, părintele Andrew!

— Doamne păzeşte! Exclamă Canty. Îi trezi pe toţi ai săi şi le porunci cu glas răguşit: Sus cu toţii şi căpătaţi aripi la picioare – ori rămâneţi unde vă aflaţi şi pieriţi.

În mai puţin de cinci minute, familia Canty se afla în stradă şi fugea ca să-şi scape pielea. John Canty îl ţinea pe prinţ de încheietura mâinii şi-l zorea pe ulicioara întunecoasă, povăţuindu-l în şoaptă:

— Ţine-ţi limba, nebun de legat, şi nu ne da în vileag numele. Îmi voi alege un nume nou, degrabă, ca să-mi piardă urma hăituitorii. Ţine-ţi limba, atâta îţi spun!

Mârâi apoi către ceilalţi membri ai familiei:

— De ne trezim despărţiţi, fiecare să se îndrepte către Podul Londrei. Cel ce va ajunge în dreptul prăvăliei ultimului postăvar de pe pod, să zăbovească acolo până sosesc şi ceilalţi, apoi vom fugi împreună către Southwark.

În clipa aceea, ceata ieşi deodată din beznă la lumină; însă nu numai în plină lumină, ci şi în mijlocul unei mulţimi de oa-meni care cântau, dănţuiau şi chiuiau, îngrămădiţi pe malul fluviului. Cât vedeai cu ochii, în susul şi-n josul Tamisei se întindea un şirag de focuri sărbătoreşti; Podul

Londrei era lu-minat ca de zile mari, Podul Southwark la fel. Pretutindeni se zăreau cete de oameni ce se veseleau, toată Londra părea că petrece în lege.

John Canty aruncă un blestem fioros şi porunci retragerea generală; însă era prea târziu. Şi el, şi liota fură înghiţiţi de şuvoiul de oameni care se revărsau în toate părţile şi într-o clipă fură despărţiţi, fără nădejdea de a se mai regăsi. Pe prinţ nu-l socotim membru al acestei familii; Canty încă-l mai ţinea zdravăn de mână. Totuşi inima prinţului începu să bată puternic, căci acum îi încolţeau în minte nădejdi de scăpare. Un barcagiu vânjos, cherchelit bine cu rachiu, se trezi înghiontit cu grosolănie de Canty, care se îndesa şi se zbătea să-şi facă loc prin mulţime. Barcagiul îşi puse mâna grea pe umărul lui Canty şi zise:

— Ehei, încotro aşa zorit, prietene? Sufletul ţi-i ros cu totul de dorul treburilor necurate, când toţi oamenii cinstiţi şi care păstrează credinţă tronului se veselesc ca-n zi de sărbătoare?

— Treburile mele sunt doar ale mele, nu te privesc – răspunse Canty cu asprime – ia mâna de pe mine şi lasă-mă să-mi văd de drum!

— Dac-aşa ţi-i cheful, nu treci nici în ruptul capului pân' ce nu vei închina în sănătatea prinţului de Wales – îţi spui eu! Zise barcagiul, punându-i-se hotărât de-a curmezişul drumului.

— Dă-mi cana atunci, hai, zoreşte-te, zoreşte-te.

Alţi petrecăreţi se strânseseră între timp în jur, atraşi de gâlceavă şi strigară:

— O cană, o cană, să închinăm pentru prietenie! Daţi-i arţăgosului să bea cupa prieteniei; ori o dă pe gât, ori îl zvârlim în apă, să slujească de hrană peştilor!

Aşa că fu adusă o uriaşă cană a prieteniei. Barcagiul, apucând-o de toartă şi cu mâna cealaltă ţinând capătul unui închipuit şervet, o înfăţişă – după cuvenita şi străvechea datină – lui Canty, care fu nevoit să apuce cu o mână cealaltă toartă, iar cu alta să-i ridice capacul, tot după

străvechea datină. Fireşte că în felul acesta mâna prinţului rămase o clipă liberă. El nu-şi pierdu vremea, ci se afundă prin pădurea de picioare care-l înconjura şi, ţuşt, pe-aci ţi-e drumul. În clipa următoare ar fi fost la fel de greu de găsit în marea aceea de oameni tălăzuită, ca şi o băncuţă de şase pence în Atlantic.

Prinţul îşi dădu seama foarte curând de acest fapt şi chibzui de-ndată la treburile sale, fară a se mai gândi la John Canty. Îşi mai dădu seama iute şi de alt lucru. Anume, că cetatea sărbătorea pe un fals prinţ de Wales, în locul său. Trase lesne concluzia că micul cerşetor Tom Canty se folosise cu bună ştiinţă de acel nemaipomenit prilej şi devenise un uzurpator.

De aceea nu-i rămânea decât o cale de urmat: să-şi croiască drum spre Guildhall, să dezvăluie cine e şi să-l dea de gol pe şarlatan. Se hotărî de asemenea să-i mai îngăduie lui Tom răgazul cuvenit ca să-şi pregătească sufletul pentru lumea cealaltă, iar apoi să fie spânzurat, tras pe roată şi tăiat în bucăţi, potrivit legii şi obiceiului vremii, pentru cazurile de înaltă trădare.

Capitolul 11

Lir Guildhall.

Corabia regală, însoţită de flotila sa somptuoasă, o porni cu măreţie în josul Tamisei, prin mijlocul nesfârşitului şir de bărci luminate. Flotila era întâmpinată de pe maluri cu neîncetate urale furtunoase, ţâşnite din gâtlejuri răguşite, şi de necontenitul tunet şi fulger al sutelor de tunuri.

Pentru Tom Canty, pe jumătate îngropat în perne de mătase, zgomotele şi priveliştea aceea alcătuiau o minune sublimă şi uimitoare. Pentru micile prietene, ce şedeau lângă el, prinţesa Elisabeth şi lady Jane Gray, toate acestea nu însemnau nimic deosebit.

Ajunsă la Dowgate, flotila fu remorcată în susul apei limpezi a pârâului Walbrook, până la Bucklesbery. În cele din urmă poposi într-un bazin unde-i acum Barge Yard, în centrul străvechii cetăţi a Londrei. Tom coborî din corabie,

străbătu Cheapside şi merse pe jos o scurtă bucată de drum trecând prin Old Jewry şi Basinghall, până la Guildhall.

Tom şi micile prinţese fură primiţi cu cinstirea cuvenită de către Lordul Primar şi de către cetăţenii de vază ai cetăţii, care-i conduseră spre un bogat baldachin de onoare, aflat la capătul sălii celei mari, înainte-le mergând crainici, purtătorul buzduganului şi cel al spadei cetăţii. Lorzii şi doamnele care urmau să-i slujească pe Tom şi pe micile sale prietene îşi luară locul în spatele jilţurilor lor.

Mai jos, la altă masă, se aşezară mărimile curţii şi alţi oaspeţi de neam mare, laolaltă cu demnitarii cetăţii; nobilii mai mărunţi se aşezară la mesele risipite pe tot întinsul sălii. De pe piedestalele lor semeţe, uriaşii Gog şi Magog, străvechii străjeri ai cetăţii, priveau spectacolul ce se desfăşura la picioarele lor cu ochi ce se deprinseseră a-l contempla generaţii de-a rândul. Răsună o cântare de corn şi o vestire, şi un chelar pântecos se ivi într-o înaltă firidă săpată în zidul din stânga, urmat de ajutoarele sale purtând o tavă – cu gravitate solemnă – un sfert de bou fript, din care se-nălţau aburi, numai bun de mâncat.

După rugăciunea de mulţumire, Tom – fiind învăţat ce-are de făcut – se ridică în picioare – întreaga adunare ridicându-se odată cu el – şi bău pentru prietenie cu prinţesa Elisabeth, din masiva cupă de aur a prieteniei; dânsa trecu lady-ei Jane cupa, care apoi făcu înconjurul întregii adunări. Astfel începu ospăţul.

Şi pe când Tom, de pe scaunul său înalt, privea la jocul acela înfocat, pierdut în admiraţia vârtejului orbitor al nobililor jalnic împodobiţi – la porţile Guildhall-ului, zdrenţuitul, dar adevăratul prinţ de Wales, îşi proclama sus şi tare drepturile, denunţându-l pe şarlatan şi strigând să fie lăsat să intre! Mulţimea petrecea straşnic pe seama acestui episod şi oamenii se înghesuiau, întindeau gâturile ca să-l vadă pe micul zurbagiu. Nu trecu mult şi se-apucară să-l împungă cu vorba şi să-şi râdă de el. Lacrimi de ciudă îi ţâşniră din ochi; totuşi se ţinea dârz şi-i sfida cu îndrăzneală

regească. Insultele se ţineau lanţ, batjocurile îl răneau întruna, şi prinţul exclamă:

— Vă mai spun încă o dată, haită de potăi fără cuviinţă, sunt prinţul de Wales! Şi cât sunt de părăsit de toţi şi lipsit de prieteni, fară nimeni care să-mi aducă un cuvânt de mângâiere ori reazim în nevoie, tot îmi voi apăra dreptul şi nu mă voi lăsa alungat de-aici!

— De-i fi prinţ ori ba, totuna-i, dar dau mărturie că eşti flăcău viteaz şi să ştii că ai şi prieteni! Iată că îţi stau alăturea drept dovadă, şi – ia aminte la spusele mele – n-ai putea avea prieten mai bun decât Miles Hendon, şi încă fară să-ţi osteneşti picioarele ajergând după el. Odihneşte-ţi gura, copile; vorbesc graiul acestor trepăduşi, întocmai ca unul de seama lor.

Cel care vorbea aşa era un fel de Don Cesar de Bazan, după îmbrăcăminte, înfăţişare şi port. Era înalt, bine legat, musculos. Atât haina, cât şi pantalonii săi largi erau croiţi dintr-o ţesătură bogată, dar decolorată de vreme şi roasă, iar aurul fireturilor se înnegrise jalnic; pieptarul de dantelă era mototolit şi cam rupt; pana pălăriei aplecată într-o parte era îndoită şi spânzura ca vai de lume. La şold purta o spadă lungă, într-o teacă de oţel ruginită; mersul său trufaş îţi arăta numaidecât că dusese viaţă de oştean şi că-i place grozav harţa. Vorbele acestui nemaivăzut personaj fură primite cu o explozie de glume şi râsete. Care mai de care striga: „lacătă, alt prinţ în straie schimbate!” „Ţine-ţi gura, prietene, vezi-l cât îi de fioros!” „Că bine zici, aşa arată – ian priviţi ce mai căutătură are!” „Luaţi pe sus băiatul! La adăpătoare cu căţelandrul!”

Sub imboldul acestei idei fericite, o mână îl înşfăcase pe prinţ, dar cu iuţeala fulgerului străinul trase din teacă spada cea lungă şi, lovindu-l zdravăn cu latul ei, îl buşi la pământ pe îndrăzneţ. În clipa următoare se înălţă o larmă de glasuri: „Ucideţi câinele! Ucideţi-l! Ucideţi-l!” şi mulţimea îl încolţi pe oştean, care se rezemă de un zid şi începu să-şi rotească spada înjur ca un smintit. Victimele

sale căzdeau la pământ cu duiumul, în dreapta şi-n stânga, totuşi şuvoiul de oameni se revărsa peste trupurile ce zăceau pe jos şi se tălăzuia iarăşi împotriva viteazului apărător al prinţului, cu furie neostoită. Clipele îi păreau numărate, şi pieirea neîndoielnică, când deodată sună un glas de trâmbiţe şi o voce strigă:

— Faceţi loc pentru crainicul regelui! Şi un pâlc de călăreţi sosi în galop, împrăştiind pe năvălitori, care o rupseră la fugă cât îi ţineau picioarele ca să nu fie zdrobiţi. Cutezătorul străin îl luă în braţe pe prinţ şi curând se aflau departe de primejdie.

Să ne întoarcem, însă, la Guildhall. Fără veste, plutind deasupra larmei vesele şi-a vuietului petreceri, izbucni o chemare limpede, de corn. Pe dată se aşternu liniştea – o linişte adâncă, apoi o singură voce se înălţă, aceea a crainicului sosit de la palat, care începu să dea citire unei proclamaţii, în vreme ce mulţimea asculta în picioare.

Cuvintele de încheiere, rostite cu solemnitate, fură:

— Regele a murit!

Toţi cei din măreaţa adunare îşi plecară capetele în piept, ca la un semn. Rămaseră aşa câteva clipe, cufundaţi în tăcere deplină, apoi toţi căzură în genunchi, îşi întinseră braţele spre Tom şi izbucni un strigăt puternic, care părea că vrea să cutremure din temelii clădirea:

— Trăiască regele!

Sărmanul Tom privea cu ochii rătăciţi acest uluitor spectacol, şi în cele din urmă privirea i se opri o clipă, visătoare, asupra prinţeselor îngenuncheate lângă el şi-apoi asupra contelui Hertford. O hotărâre neaşteptată se citi pe faţa lui şi, aplecându-se, îi şopti la ureche lordului Hertford:

— Răspunde-mi drept, pe credinţa şi cinstea domniei tale! De voi rosti aici o poruncă, din cele care nimănui, afară doar regelui îi sunt date a rosti, va fi oare asemenea poruncă ascultată şi nu se va ridica nimenea spre a-i sta împotrivă?

— Nimenea, Luminăţia Ta, în ţara aceasta întreagă. În fiinţa voastră s-a întrupat Majestatea Engliterei. Sunteţi regele – cuvântul vostru e lege!

Atunci Tom spuse, cu glas tare şi hotărât şi cu o mare însufleţire:

— Din ziua de astăzi, legea crăiască va fi îndurătoare, şi nicicând nu-va mai fi sângeroasă! Ridică-te şi grăieşte! Alergaţi la Turn şi daţi de ştire: regele hotărăşte ca ducele de Norfolk să nu piară!

Vorbele sale fură prinse din zbor şi, purtate din gură-n gură, făcură înconjurul sălii, iar pe când Hertford se îndepărta grabnic, izbucni un nou strigăt asurziitor:

— Domnia sângelui este curmată! Trăiască Eduard, regele Engliterei!

Capitolul 12

Prinţul şi eliberatorul său.

De-ndată ce Miles Hendon şi micul prinţ scăpară de gloată, coborâră în goană pe nişte uliţe şi ulicioare dosnice, către fluviu. Drumul era liber, până ce se apropiară de Podul Londrei, apoi străbătură iarăşi mulţimea, Hendon ţinându-l strâns de încheietura mâinii pe prinţ, adică – mai bine-zis – pe rege. Noutatea cea grozavă se şi răspândise, şi băiatul o desluşi din miile de strigăte ce se înălţau pretutindeni: „Regele a murit!” Aflând vestea aceasta, bietul copil părăsit simţi un fior de gheaţă în inimă şi un tremur îi scutură tot trupul. Îşi dădea seama cât de mare e pierderea ce-o suferise şi era covârşit de-o durere amară, fiindcă tiranul mohorât, care fusese groaza tuturora, cu el se arătase întot-deauna blând. Îl podidiră lacrimile, ochii i se înceţoşară. O clipă se simţi făptură cea mai însingurată, cea mai dezmoştenită şi mai uitată de Dumnezeu. Apoi, când alt strigăt cutremură adâncul nopţii cu tunetul său, ce-şi purta până departe ecourile: „Trăiască regele Eduard al şaselea!” – i se aprinseră ochii şi se înfioră de mândrie din cap până în picioare. „Ah!

— Gândi el – ce lucru măreţ şi fară de seamăn – sunt regele!”

Prietenii noştri îşi croiau încet drumul prin puzderia de oameni îngrămădiţi pe Podul Londrei. Ca să spunem aşa, Podul Londrei constituia o breaslă închisă; alcătuia un târguşor mărunt, cu o singură uliţă, lungă cam de o cincime de milă. Populaţia sa nu era mai mare decât aceea a unui sat şi fiecare locuitor îşi cunoştea îndeaproape toţi concetăţenii – şi-i cunoscuse mai-nainte pe taţii şi pe mamele lor – ba pe desupra, le mai ştia pe dinafară şi toate daravelele familiale. Nici vorbă, târguşorul îşi avea şi aristocraţia sa – trufaşele lui familii de vechi măcelari şi brutari şi mai ştiu şi eu ce, care se statorniciseră în acelaşi loc de peste cinci sau şase veacuri, care cunoşteau pe de rost măreaţa istorie a podului, de la un capăt la celălalt, cu toate legendele sale ciudate, care vorbeau totdeauna în jargonul podului şi gândeau după tipicul podului şi care turnau numai minciuni lungi, simple, cum se obişnuia pe pod. Erau leit speţa de oameni sortiţi să fie înguşti la minte, neştiutori şi plini de ei. Copiii se năşteau pe pod, erau crescuţi acolo, îmbătrâneau şi în cele din urmă mureau fără să fi pus vreodată piciorul în vreun alt colţ de lume – decât numai şi numai pe Podul Londrei. Nimic mai firesc pentru asemenea soi de oameni decât să-şi închipuie că falnicul şi nesfârşitul alai care se perinda zi şi noapte pe uliţa lor, cu vuietul său nedesluşit era singurul lucru de seamă ce se afla pe lume, şi că ei îl aveau oarecum în stăpânire.

Oamenilor născuţi şi crescuţi pe pod li se părea că viaţa e nesuferit de plicticoasă şi deşartă în oricare alt colţ de lume. În vremurile despre care scriem, podul oferea copiilor şi lecţii vii de istorie a Angliei – anume, capetele livide şi în descompunere ale unor oameni de frunte, înfipte în ţepuşe de fier, înşirate deasupra arcadelor sale. Dar ne abatem de la subiect.

Hendon locuia în micul han de pe pod. Când se apropie de uşă, împreună cu noul său prieten, un glas aspru zise:

— Aşa, uite că mi-ai picat în mână până la urmă! Nu-mi mai scapi, pe legea mea, şi de-ţi va sluji cumva de învăţătură când te-oi face chisăliţă, poate al'dată n-o să ne mai sileşti să te aşteptăm, şi John Canty întinse mâna să-l apuce pe băiat.

Miles Hendon i se puse în cale şi zise:

— Prea te pripeşti, prietene. Cred că nu-ţi foloseşte să te arăţi aspru. Ce neam ţi-e flăcăul ăsta?

— De-i treba ta să te amesteci în socotelile altora, află că-i fiul meu.

— Minciună! Strigă cu aprindere micul rege.

— Eşti îndrăzneţ şi-ţi dau crezare, fie că ţi-e tigva întreagă ori dogită, băiete. Dar totuna mi-e de-ţi este tată sau ba, acest zurbagiu; dacă tu vrei să rămâi cu mine, nu va mai pune mâna pe tine ca să te bată şi să te chinuie, după cum te ameninţă.

— Vreau – nu-l cunosc pe omul ăsta, îl dispreţuiesc şi mai degrabă mor decât să merg cu dânsul!

— Atunci aşa rămâne, ce să mai lungim vorba?

— O să vedem noi! Exclamă John Canty, trecând de Hendon ca să ajungă la băiat. Îl voi sili eu să…

— De atingi doar un fir de păr din capul lui, tu, gunoi cu chip de om, te spintec ca pe-un gâscan! Zise Hendon, tăindu-i drumul şi punând mâna pe mânerul spadei. Canty se dădu îndărăt. Acum, ia aminte – urmă Hendon – l-am luat pe băiatul acesta sub ocrotirea mea, când o gloată de netrebnici de soiul tău l-ar fi năucit sub loviturile lor, poate chiar l-ar fi ucis; îţi închipui oare că-l voi părăsi acum în voia unei soarte şi mai rele? Căci, fie eşti au ba tatăl lui – şi, vorbind făţiş, socot că asta-i o minciună sfruntată – o moarte cinstită şi grabnică ar fi mai bună pentru un astfel de băiat, decât să încapă pe mâinile unui neom ca tine. Aşa că vezi-ţi de drum şi ia-ţi tălpăşiţa iute, fiindcă mie nu-mi place vorbă multă, nefiind prea răbdător din fire.

John Canty se îndepărtă, mormăind ameninţări şi blesteme şi pieri din ochii lor, înghiţit de mulţime. Hendon urcă cele

trei şiruri de trepte ce duceau spre locuinţa sa, cu povara lui preţioasă, după ce ceru să i se trimită de mâncare în odaie. Era o încăpere sărăcăcioasă, cu un pat prăpădit şi alte câteva ciurucuri vechi, drept mobilier: două lumânări fără vlagă aruncau o lumină tulbure. Micul rege se târî până la pat şi se trânti pe el, aproape sfârşit de foame şi de oboseală. Umblase o bună parte din zi şi din noapte – căci acum erau cam ceasurile două sau trei dimineaţa – fără să mănânce în tot timpul acesta. Murmură somnoros:

— Te rog vesteşte-mă când e întinsă masa, şi se cufundă pe dată într-un somn adânc.

În ochii lui Hendon licări un zâmbet şi ostaşul îşi spuse: Pe legea mea, micul cerşetor îi ia omului locuinţa şi patul cu o uşurinţă atât de firească, de parcă ar fi stăpân pe ele, tară nici un fel de „cu voia domniei tale”, ori „de nu vă e cu supărare”. Sărman nefericit fără de prieteni, nici vorbă că mintea i s-a clătinat de câte-a pătimit. Prea bine, eu îi voi fi prieten; l-am scăpat şi inima îmi dă puternic imbold către cl; mi-a şi căzut cu tronc micul vagabond, cu limbă cutezătoare. Cu câtă soldăţie ostăşească a înfruntat pleava aceea şi cum le arunca în faţă mândra lui sfidare! Şi ce chip plin de farmec, drăgălaş şi blând are acum când somnul i-a alungat nccazurile şi suferinţele. O să-i dau învăţătură, o să-i vindec boala; da, o să-i fiu ca un frate mai mare, o să-i port de grijă şi îl voi veghea statornic; iar cei ce-l vor ruşina ori îi vor căşuna vreun rău, pot să-şi ia de pe acum giulgiu, căci să ştiu bine că voi fi ars pe rug pentru aceasta, tot îi voi ucide până la unul!”

Se aplecă deasupra băiatului adormit şi-l privi îndelung, cu un interes pătruns de bunătate şi compătimire, mângâindu-i cu duioşie obrajii tineri, netezindu-i cârlionţii încâlciţi, cu mâna lui mare, arsă de soare. Trupul băiatului fu străbătut de un fior uşor. Hendon murmură:

— Ia te uită, cum îl pot lăsa să doarmă neînvelit şi să-i fie trupul năpădit de junghiuri rele? Acuma ce să fac! De l-aş da jos din pat, l-aş trezi şi amarnic are nevoie de somn.

Căută prin odaie să mai dea de vreo cuvertură, dar, negăsind niciuna, îşi scoase tunica şi-l acoperi pe băiat cu ea, spunând: „Eu sunt deprins să dorm sub cerul liber şi cu puţin dichis, nici nu voi lua în seamă frigul” – apoi începu să se plimbe în lung şi-n lat prin odaie, ca să-şi pună sângele în mişcare, vorbind de unul singur, ca şi mai-nainte.

Mintea sa vătămată îl îndeamnă a crede că-i prinţ de Wales; de mirare ar fi să se mai afle un prinţ de Wales printre noi, acum că cel care era până ieri prinţul nu mai e prinţ, ci rege. Căci în mintea sa, sărmana, s-a pironit această închipuire şi-o ţine morţiş, fără să judece că s-ar cuveni să lepede numele de prinţ şi să-şi zică rege. De s-ar mai afla încă în viaţă tatăl meu, după aceşti şapte ani cât n-am primit nici o veste de-acasă, în temniţa străină unde-am zăcut, l-ar primi cu braţele deschise pe bietul băiat şi i-ar da adăpost din toată inima, de dragul meu; deopotrivă ar face şi bunul meu frate mai mare, Arthur. Celălalt frate al meu Hugh – hei – dar îi voi sfărâmă scăfârlia de cumva îşi va vârî coada, ca o dihanie nărăvită în lene şi cu suflet de vulpe! Da, într-acolo vom purcede – şi cât mai degrabă!

Un slujitor intră cu o farfurie din care ieşeau aburi, o puse pe-o măsuţă de lemn, aşează scaunele şi ieşi, lăsându-i pe chiriaşii aceia calici să se servească singuri. În urma lui uşa fu trântită şi zgomotul îl trezi pe băiat, care se ridică brusc în capul oaselor şi aruncă o privire bucuroasă în jur; apoi pe chipul său se aşternu iar mâhnirea şi prinţul murmură mai mult pentru el, cu un suspin adânc:

— Doar vis a fost, nefericitul de mine!

După aceea observă tunica, se uită la Hendon, înţelese sacrificul ce fusese făcut pentru el şi spuse cu blândeţe:

— Eşti bun cu mine, da, eşti nespus de bun. Ia-o şi îmbracă-te; nu voi mai avea nevoie de ea.

Apoi se ridică, se duse la ligheanul din colţ şi rămase acolo, aşteptând. Hendon spuse cu glas voios:

— Acum o să îmbucăm şi o să dăm pe gât ceva care-o să ne meargă la inimă, totul este cât se poate de gustos şi

fierbinte; mâncarea şi somnul te vor face iar un voinicel în puteri, n-avea grijă!

Băiatul nu răspunse nimic, ci doar aţinti asupra înaltului şi spătosului cavaler al spadei o privire încărcată de o mimare gravă, în care desluşeai şi o umbră de nerăbdare. Hendon, încurcat, întrebă:

— Ce-ţi lipseşte?

— Bunul meu cavaler, voiesc a mă spăla.

— A, numai atâta! Nu cere îngăduinţa lui Miles Hendon pentru orice ţi-ai pofti. Simte-te ca la tine acasă aci, fii bin-evenit, şi fa ce vrei cu orice lucru alcătuieşte avuţia mea.

Totuşi băiatul rămase locului, nemişcat; ba încă, bătu de vreo două ori în duşumea cu piciorul său mic, a nerăbdare. Hendon era cu totul buimăcit. Zise:

— Dumnezeu să ne binecuvânteze, ce s-a întâmplat?

— Rogu-te, toarnă apa şi nu mai risipi atâtea vorbe!

Hendon, înăbuşindu-şi cu greu un hohot de râs şi spunându-şi: „Pe toţi sfinţii, dar ăsta e un lucru vrednic de mirare!”, păşi zorit lângă rege şi împlini cererea micului neobrăzat; apoi rămase alături, cam uluit, până ce îl trezi brusc porunca:

— Haide, ştergarul.

Luă un ştergar de sub nasul băiatului şi i-l înmână, fară o vorbă. După aceea se apucă să-şi învioreze şi el faţa spălându-se zdravăn şi în vreme ce se îndeletnicea cu asta, copilul pe care-l adoptase se aşează singur la masă şi se pregătea să înceapă a mânca. Hendon îşi sfârşi degrabă toaleta, apoi trase ceălalt scaun şi era gata să se aşeze la masă, când băiatul strigă, plin de indignare:

— Ia seama! Oare voieşti să stai jos de faţă cu regele?

Lovitura aceasta îl dărâmă de-a binelea pe Hendon. El mormăi pentru sine: „Vai mie, nebunia bietei făpturi merge în pas cu vremea! A luat alt chip, odată cu marea schimbare ce s-a petrecut în regat, şi acum îşi închipuie că-i regele! Doamne sfinte, trebuie să-i intru şi-n această voie – nu am altă cale – altmintrelea mă va trimite şi la Turn!”

Şi, încântat de gluma sa, îşi îndepărtă scaunul de masă, trecu în spatele regelui, în picioare, şi începu să-l servească, în chipul cel mai curtenitor de care era în stare.

Tot mâncând, regele îşi mai înmuie puţin demnitatea sa băţoasă, şi odată cu mulţumirea crescândă i se trezi şi cheful de vorbă. Zise:

— Îmi pare rău că ţi-ai rostit numele. Te numeşti Miles Hendon, de nu m-a-nşelat auzul?

— Da, Luminăţia Ta, răspunse Miles, care-şi zise în sinea lui: „Dacă trebuie să joc cum cântă nebunia bietului copil, trebuie s-o ţin strună cu Luminăţia Ta, înălţimea Ta. Nu trebuie să mă opresc la jumătatea drumului, să nu mă dau în lături de la nimic ce ţine de danţul pe care-l joc, alt-fel voi juca prost şi nu voi duce la capăt această faptă bună şi milostivă”.

Regele îşi mai încălzi inima cu un pahar de vin şi glăsui:

— Voiesc să aflu despre viaţa ta, spune-ţi povestea. Ai un port vitejesc şi nobil – eşti nobil din născare?

— Suntem la coada rândurilor nobilimii, înălţimea Ta. Tatăl meu este baronet, unul din cei mai mici lorzi înaintaţi în acest rang pentru faptele lor cavalereşti – sir Richard Hendon, de la Hendon Hali, aproape de Movila Călugărului, în Kent.

— Numele nu mi-l amintesc. Urmează-ţi vorba – spune-mi povestea ta.

— Nu-i mare lucru, înălţimea Ta, poate doar să ucidă plictisul o scurtă jumătate de ceas, în lipsă de ceva mai bun. Tatăl meu, sir Richard, e foarte avut şi nespus de darnic din fire. Maică-mea s-a stins din viaţă pe când eram abia copil. Am doi fraţi: Arthur, cel mai mare, e înzestrat cu un suflet asemenea celui al tatălui său; pe câtă vreme Hugh, mezinul, are o fire josnică, hrăpăreaţă, pizmaşă, perfidă, prefăcută

— Un şarpe. Aşa a fost încă din leagăn; aşa a rămas până-acum zece ani, când l-am văzut pentru cea din urmă oară – un nemernic copt, la nouăsprezece ani, eu fiind atunci de douăzeci, iar Arthur de douăzeci şi doi. Nu mai e nimeni din

neamul nostru, afară de Lady Edith – vară-mea, care avea şaisprezece ani pe-atunci, frumoasă, blândă, bună, fiica unui conte, ultima din neamul ei, moştenitoare a unei mari averi şi-a unui titlu care se pierdea. Tatăl meu era epitropul ei. O iubeam, iar ea îmi împărtăşea dragostea, dar din leagăn i-a fost făgăduită logodnică lui Arthur, şi sir Richard n-ar fi îngăduit să fie călcat cuvântul dat. Arthur iubea pe-o altă fată şi ne dădu sfat să fim inimoşi şi să ne păstrăm neclintită nădejdea că vremea şi norocul împreună aveau să aducă într-o bună zi izbânda dorinţelor noastre, ale tuturora. Hugh iubea averea Lady-ei Edith, deşi pe faţă spunea că pe dânsa o iubeşte – dar aşa a fost veşnic felul lui, să spună un lucru, gândind pe-ascuns altul. Însă vicleniile sale au rămas fară de putere asupra fetei; putea să-

1 înşele pe tatăl meu, dar pe, nimeni altul. Tatăl nostru ţinea la el mai mult decât la noi toţi, şi-i dăruia toată încrederea lui, fiindcă era mezinul, şi ceilalţi îl urau – aceste însuşiri fiind de ajuns în toate vremurile pentru a dobândi cea mai caldă dragoste a unui părinte. Şi avea Hugh grai dulce şi ademenitor şi un minunat dar de a minţi – acestea fiind însuşirile ce dau puternic reazem unui simţământ orb pentru a cădea pradă amăgirii. Eu eram zvăpăiat – la drept vorbind, pot spune chiar că eram foarte zvăpăiat – măcar că era o zvăpăială nevinovată, de vreme ce doar mie-mi aducea vătămare, iar ruşine, au pagubă, nimănui, şi n-avea nici urmă de nelegiuire ori josnicie, sau altceva nepotrivit cu cinstea rangului meu.

Totuşi fratele meu Hugh a sucit şi a învârtit aceste vini cum i-a venit lui la socoteală, văzând cum sănătatea fratelui nostru Arthur era şubredă şi nădăjduind că o nenorocire ar fi spre folosul lui, de-aş fi eu dat la o parte din calea sa. Dar ar fi poveste lungă de înşirat, bunul meu stăpân, şi prea puţin vrednică de-a fi rostită. În câteva cuvinte, deci acest frate cu iscusinţă mi-a înzecit greşelile şi le-a prefăcut în mari nelegiuiri. Drept încheiere la uneltirea-i ticăloasă,

găsind în încăperile mele o scară de mătase, adusă acolo de el însuşi – cu aceasta a dobândit crezarea tatălui nostru – a cumpărat şi mărturia slujitorilor şi-a altor şarlatani mincinoşi, precum că eu îmi pusesem în gând s-o răpesc pe Edith, aleasa mea, şi să mi-o fac mireasă, înfruntând cu cutezanţă voinţa tatălui meu.

Dânsul a judecat că trei ani de surghiun, departe de cămin şi de Englitera, ar putea face din mine un ostaş şi un om întreg, şi totodată să-mi dăruie un dram de înţelepciune. Am îndurat îndelunga mea încercare, luptând în războaiele de pe continent, gustând din plin grele lovituri şi lipsuri, trecând prin aventuri, dar în ultima mea bătălie am căzut prins şi în cei şapte ani ce-au venit şi-au pierit de-atunci, o temniţă străină mi-a fost adăpostul. Prin isteţime şi curaj mi-am cucerit în cele din urmă libertatea şi-am zburat drept încoace; dar abia am pus piciorul pe pământul patriei, sărac lipit la pungă şi veşminte – şi mai sărac încă în veşti despre cele ce s-au putut întâmpla în aceşti şapte ani întunecaţi cu Hendon Hali, cu locuitorii săi şi bunurile sale. Astfel, nu-ţi fie cu supărare, înălţimea Ta, se încheie umila mea poveste.

— Ai fost înşelat în chip josnic! Declară mjcul rege, cu ochii scânteind de indignare. Dar îţi voi face dreptate – jur că-ţi voi face! Ţi-o spune regele.

Apoi, aprins de povestirea nedreptăţilor îndurate de Miles, îşi dezlegă limba şi se pomi să toarne în urechile ascultătorului său uimit istorisirea propriilor sale nenorociri, atât de recente. Când sfârşi, Miles îşi spuse: „Doamne, cu ce bogată închipuire e dăruit! Într-adevăr, aceasta nu-i o minte de rând; altmintrelea, smintită ori întreagă, nu ar fi putut ţese o poveste atât de curgătoare, cum e aceasta, doar din nimic, din vânt culeasă, tihnind un atât de năstruşnic roman cavaleresc. Sărman căpşor zdruncinat! Nu va dUce lipsă de prieten ori de adăpost, câtă vreme eu mă voi afla în rândul celor vii. Nu se va depărta nicicând din preajmă-mi; va fi răsfăţatul meu, micul meu tovarăş. Şi va fi tămăduit – pe legea mea – va ajunge

întreg şi teafăr, iar după aceea îşi va fauri un nume de fală, şi cât de mândru voi fi să spun: Da, e al meu – l-am cules când era un mic zdrenţăros fară de cămin, dar eu am desluşit ce era în el şi am spus că într-o bună zi numelui său i se va duce vestea – priviţi-l, cercetaţi-l, m-am înşelat cumva? _”

Regele vorbi, cu glas chibzuit, măsurat:

— M-ai cruţat de jignire şi ruşine, se prea poate ca însăşi viaţa să mi-o fi salvat, şi în acest chip coroana. O astfel de slujire cere bogată răsplată; rosteşte-ţi dorinţa, şi orice va sta în puterea mea regească se va înfăptui.

Acest îndemn fantastic îl făcu pe Hendon să tresară din visarea în care se cufundase. Era gata să mulţumească regelui şi să treacă peste propunerea lui, spunând că n-a făcut decât să-şi împlinească datoria şi nu doreşte nici o răsplată, când îi veni în minte un gând mai înţelept. Rugă să I se dea un răgaz de câteva minute, ca să cântărească în linişte mărinimoasa promisiune – dorinţă pe care regele o încuviinţă cu gravitate, subliniind că era mai bine să nu se pripească prea mult cu un lucru atât de însemnat.

Miles cugetă câteva clipe, apoi îşi spuse: „Da aşa trebuie să fac – pe orice altă cale n-ar fi cu putinţă să pun capăt aiurării lui şi, neîndoielnic, tot ce-am îndurat cu el până acum m-a învăţat cât ar fi de istovitor şi ic-â't m-ar stânjeni dacă aş fi nevoit s-o duc tot aşa. Da, asta îi voi cere; fericită întâmplare că nu m-am repezit cu vorba”. Apoi puse un genunchi la pământ şi zise:

— Nu-i de fel de seamă ajutorarea ce am adus-o Alteţei Voastre, căci nu trece hotarul obişnuitei îndatoriri a unui supus, şi pentru dânsa nu sunt îndreptăţit la nimica, dar întrucât înălţimea Voastră binevoieşte a-mi socoti fapta-mi vrednică de-o răsplătire, îndrăznesc, faţă de marea milostivire ce-mi arătaţi, să vă fac o rugăminte. Cu aproape patru sute de ani în urmă, precum prea bine ştie Luminăţia Voastră, iscându-se ceartă şi neînţelegere între Ioan, regele Engliterei, şi regele Franţei, s-a hotărât precum ca doi viteji

să lupte în arenă şi astfel să statornicească soarta neînţelegerii prin judecata zisă a lui Dumnezeu. Aceşti doi regi fiind adunaţi laolaltă cu cel spaniol, spre a sta martori şi judecători ai luptei, viteazul francez se înfăţişă, dar atât de înspăimântător era, încât cavalerii noştri englezi se codiră a-şi măsura armele cu dânsul. Astfel, pricina, care se-arăta a fi grea, era pe cale de-a se încheia împotriva craiului englez, neavând luptător care să-i apere dreptatea. În timpul acesta, în turn zăcea încărcat de lanţuri lordul De Courcy, cel mai puternic braţ al Engliterei, despuiat de onorurile şi stăpânirile sale şi stingându-se de prea îndelungată întemniţare. Se duseră la dânsul cu rugăminţi; el încuviinţă şi sosi în arenă înveşmântat de bătălie; dar de-ndată ce franţuzul zări uriaşa lui făptură şi-i auzi rostit vestitu-i nume, se şi aşternu pe fugă, iar pricina regelui Franţei a fost pierdută. Regele Ioan dădu îndărăt lui De Courcy rangurile şi stăpânirile sale şi-i zise: „Rosteşte-ţi dorinţa şi ţi-o voi împlini, de-ar fi să mă coste şi jumătate din regatul meu”, drept care De Courcy, îngenunchind, precum fac eu acuma, a dat răspuns: „Atunci pentru aceasta rog şi cer, Luminăţia Ta, ca en şi urmaşii mei să pot avea şi păstra statornicit dreptul de a nu ne descoperi de faţă cu regii Engliterei, câtă vreme dăinui-va tronul”. Dreptul i-a fost chezăşuit, precum ştie înălţimea Voastră, şi nu s-a întâmplat, în şirul celor patru sute de ani trecuţi de atunci, ca această spiţă să nu aibă moştenitori, şi astfel chiar până în ziua de azi căpetenia acestui străvechi neam îşi poartă încă pe cap pălăria sau coiful în faţa înălţimii Sale regele, fără a cere voie şi fară a fi oprit, şi aceasta nu-i e îngăduit nimănui altuia. Chemând în sprijinul rugăminţii mele pilda aceasta, cer din adâncul sufletului, regelui, să-mi dăruiască doar această singură milostenie şi acest drept – care va fi sufletului meu răsplată mai mult decât îndestulătoare – nimic alt – anume, ca eu şi urmaşii mei, în veci de veci, să putem şedea de faţă cu înălţimea Sa, regele Engliterei!

— Ridică-te, sir Miles Hendon, cavalere – zise cu gravitate regele, dându-i oşteanului acolada chiar cu spada sa – ridică-te şi aşează-te. Rugămintea ţi-e împlinită. Câtă vreme va dăinui Englitera şi coroana îşi va păstra puterea, privilegiul acesta va sta neştirbit.

Înălţimea Sa se depărtă de masă, cufundat în gânduri, iar Hendon se trânti pe un scaun, la masă, zicându-şi: „A fost un gând înţelept şi mi-a adus nespusă uşurare; picioarele-mi atârnă ca plumbul, de osteneală. De nu mi-ar fi dat prin cap, aş fi fost nevoit să stau în picioare săptămâni de-a rândul, până ce se va fi tămăduit mintea bietului meu băiat”. După câteva clipe îşi urmă gândul: „Şi astfel, iată-mă înălţat cavaler al Regatului Viselor şi Umbrelor! Ce să spun, grozav de ciudată şi năstruşnică stare, pentru cineva cu picioarele atât de zdravăn înfipte în pământ ca mine. Nu voi râde, nu, să mă păzească Dumnezeu, de vreme ce lucrul acesta – care pentru mine-i atât de lipsit de orice temei – pentru el e adevăr curat. Şi pentru mine aşijderi, într-un fel, nu-i un neadevăr, căci oglindeşte pe deplin sufletul bun şi mărinimos cu care-i dăruit”. După o pauză îşi urmă iar gândul: „Vai, ce mă fac de-i trece prin minte să-mi dea de faţă cu lumea frumosul meu titlu! Va fi o nepotrivire hazlie între slava mea şi veşmintele ce le port! Dar aceasta nu are a face; să-mi spună cum va voi, dacă pe el îl bucură, voi fi mulţumit”.

Capitolul 13

Dispariţia prinţului.

O piroteală apăsătoare îi năpădi pe cei doi tovarăşi. Regele spuse:

— Scoate-mi zdrenţele acestea! Arătând spre îmbrăcămintea sa.

Hendon îl dezbrăcă pe băiat fără nici o împotrivire, fără un cuvânt, îl culcă şi-l înveli bine, apoi îşi aruncă privirea prin încăpere, spunându-şi compătimitor: „Iar mi-a luat patul, ca şi mai-nainte. Doamne, dar eu ce mă fac?” Micul rege băgă

de seamă încurcătura în care se afla oşteanul şi i-o risipi cu un cuvânt, zicând somnoros:

— Îţi vei face somnul de-a curmezişul pragului, străjuindu-l.

În clipa următoare scăpase de necazuri, cufundându-se într-un somn adânc.

„Dragul de el, s-ar cuveni să se fi născut pe tron! Murmură Hendon, plin de admiraţie. De minune joacă pe regele”. Apoi se întinse pe duşumea, lângă uşă, spunându-şi cu mulţumire: „Am stat şi mai rău decât aşa şapte ani de-a rândul; aş vădi inimă nerecunoscătoare către cel de sus de-aş găsi prilej de cârtire în aceasta”.

Adormi când pe cer se iveau zorile. Către nămiezi se trezi, îşi dezveli încetişor oaspetele, care habar n-avea de nimic, şi-i luă măsura cu o sfoară. Regele se trezi tocmai când gazda îşi sfârşise treaba, şe plânse că-i e frig şi-l întrebă ce face cu sfoara aceea.

— Sunt gata acum, înălţimea Ta – zise Hendon – am puţină treabă pe-afară, dar mă voi întuma degrabă, dormi iară – ai nevoie de somn. Aşa – lasă-mă să-ţi acopăr şi capul, ai să te încălzeşti mai curând.

Regele se întoarse în ţara viselor încă înainte de a fi sfârşit acest schimb de cuvinte. Miles se strecură tiptil pe uşă afară şi apoi iarăşi tiptil înăuntru – peste vreo treizeci-patruzeci de minute – cu toată îmbrăcămintea şi încălţămintea necesare unui băiat, cumpărate de la haine vechi. Hainele erau croite dintr-un postav ieftin şi arătau cam uzate, însă erau curăţele şi potrivite cu anotimpul. Se-aşează pe un scaun şi începu să-şi cerceteze cumpărăturile, mormăind:

— O pungă mai plină ar fi dobândit lucruri mai bune, dar când nu ai pungă grea, trebuie să te mulţumeşti şi cu ce poate dobândi una mai uşoară.

Era o femeie pe la noi, În oraş se afla.

S-a mişcat, îmi pare, trebuie să cânt cu glas mai puţin tunător; nu-i bine să-i stric somnul, când îl aşteaptă

asemenea călătorie, şi când e atât de istovit, sărmanul copil. Veşmântul ăsta-i de ajuns de bun – o împunsătură ici, una colo, îl vor face ca nou. Cestălalt e mai întreg, măcar că o împunsătură ori două îi vor prinde bine şi lui. Iar astea-s foarte bune şi trainice şi-i vor feri picioarele plăpânde de frig şi umezeală – lucru de mirare şi nou pentru el, socot, căci neîndoielnic umbla desculţ – iarnă ori vară deopotrivă. Nu dă Dumnezeu odată ca să fie aţa pâine – ştiu fiindcă, pentru o nimica toată, fiecare cumpără aţă berechet, să-i ajungă pe un an iar un ac straşnic şi mare capătă fară parale, numai pentru ochii lui frumoşi. Acuma voi avea de furcă cu toţi dracii ca să vâr aţa-n ac!

Şi chiar aşa se-ntâmplă. Făcea ceea ce-au făcut totdeauna bărbaţii şi de bună seamă că vor face veşnic, până la sfârşitul veacurilor: ţinea acul nemişcat şi încerca să vâre aţa prin ureche, tocmai pe dos de cum fac femeile. De nenumărate ori aţa nu-şi nimeri ţinta, trecând când de o parte, când de cealaltă a urechii, uneori îndoindu-se când atingea marginea. Însă Miles era răbdător, fiindcă mai trecuse prin de-alde astea în viaţa sa de oştean. În cele din urmă izbuti şi, luând în poală veşmântul pe care-l pusese deoparte, se apucă de lucru.

„Hanul e plătit – cu prânzişorul ce va să vină, cu tot – şi încă au rămas bani de ajuns spre a cumpăra o pereche de catâri şi a face faţă micilor noastre nevoi în cele două-trei zile care ne mai despart de belşugul ce ne-aşteaptă la Hendon Hali.

Ea soţul şi-l iu.

Doamne păzeşte! Mi-am vârât acul sub unghie! Nu face nimic – nu-i prima dată că păţesc asta, dar nici n-aş putea spune că mă bucură. Vom fi voioşi acolo, micuţule, nu te-ndoi o clipă de asta! Necazurile-ţi vor pieri laolaltă cu vătămarea care-ţi pricinuieşte mâhnirea.

Ea soţul şi-l iubea-nfocat.

Dar o iubea un.

Nobile şi mari cusături am făcut!”

Oşteanul ridică veşmântul şi-l privi cu admiraţie: „Au o măreţie ce face cârpelile cele mărunte ale croitorului să pară grozav de bicisnice şi de rând.

Ea soţul şi-l iubea-nfocat, Dar o iubea un alt bărbat.

Slavă ţie, Doamne, iacă o treabă gospodăreşte făcută, ba chiar dusă la capăt cu hărnicie. Acum îl voi trezi, îl voi îmbrăca de drum, îi voi turna apă, îl voi hrăni şi-apoi ne vom lua zborul către târg trecând prin hanul Tabard din Southwark şi.”

— Binevoieşte a trezi, înălţimea Ta! Nu răspunde! Înălţimea Ta! Pe legea mea, sunt nevoit a pângări sfânta-i făptură cu o atingere, de vreme ce somnu-i e surd la orice vorbire. Ce-mi văd ochii!

Azvârli la o parte cuverturile – băiatul dispăruse!

O clipă privi în juru-i, cuprins de uimire care-i luase graiul: observă abia atunci că şi straiele'flenduroase ale protejatului său lipseau, după aceea începu să tune şi să fulgere şi să ţipe după hangiu. În clipa aceea intră în odaie un slujitor, aducând prânzişorul.

— Lămureşte-mă, unealtă a satanei, ori ţi-a sosit ceasul din urmă! Urlă oşteanul şi făcu un salt atât de sălbatic spre slujitor, încât acesta nici nu fu în stare să-i răspundă, de teamă şi surprindere. Unde-i băiatul?

Cu glas tremurător şi întretăiat omul dădu lămuririle cerute.

— Abia aţi părăsit locul acesta, înălţimea Voastră, când un flăcăiandru a sosit în goană şi a zis că era vrerea înălţimii Voastre ca băiatul să vină pe dată spre a vă întâlni la capătul dinspre Southwark al podului. L-am adus aci, iar când îl trezi pe băiat şi-i dădu vestea aceasta, băiatul doar ce mormăi puţin, fiindcă fusese tulburat „atât de devreme”

— Precum zicea – însă cât ai clipi şi-a tras pe el zdrenţele şi dus a fost cu flăcăiandrul, zicând numai că înălţimea Voastră ar fi arătat mai multă cuviinţă de-ar fi venit el însuşi şi nu să trimită un străin, şi astfel.

— Şi astfel eşti un nerod! Un nerod lesne de amăgit – spânzurată fie-ţi întreaga seminţie! Totuşi, poate nu s-a săvârşit nimic rău. Poate că nu au nici un gând rău împotriva băiatului. Mă voi duce să-l aduc. Pune masa. Stai! Cuverturile patului se aflau rânduite de parcă ar fi dormit cineva sub ele – au numai întâmplarea să le fi potrivit aşa?

— Nu ştiu, bunul meu stăpân. L-am văzut pe flăcăiandru făcându-şi de lucru cu ele – cel care a venit după băiat.

— Lovi-I-ar o mie de morţi, a făcut aceasta pentru a mă înşela, ca să câştige vreme, e limpede. Ia aminte! Flăcăiandrul era singur sau ba?

— Singur-singurel, înălţimea Voastră.

— Eşti încredinţat că-i aşa?

— Încredinţat, înălţimea Voastră.

— Adună-ţi minţile împrăştiate, chibzuieşte bine – lasă-ţi răgaz, omule.

După o clipă de gândire, slujitorul zise:

— Când a sosit nu-l însoţea nimenea, dar acum îmi vine în minte că, drept când cei doi păşiră-n mijlocul gloatei de pe pod, un om cu înfăţişare de tâlhar a ţâşnit din vreun ascunziş de prin preajmă şi, tocmai când ajunse lângă dânşii.

— Ce s-a petrecut atunci? Dă-i drumul pe dată! Tună Hendon nerăbdător, întrerupând povestirea slujitorului.

— Tocmai atunci i-a înghiţit mulţimea şi rândurile sale s-au închis în urma lor, de n-am mai văzut nimica.

— Piei din ochii mei, zevzecule! Trăncăneala ta mă scoate din minţi! Rămâi aici! Încotro fugi? Nu poţi sta locului măcar o clipă? S-au îndreptat spre Southwark?

— Chiar aşa, înălţimea Voastră.

— Tot aici eşti? Tot îţi merge morişca? Topeşte-te ca fumul, până nu te sugrum!

Servitorul pieri. Hendon îl urmă, i-o luă înainte şi coborî treptele valvârtej, două câte două, mormăind: „îi nemernicul cela mârşav care zicea că i-ar fi tată. Te-am pierdut, sărmanul, micul meu stăpân nebun – ce gând amar

– şi ajunsese să-mi fie atât de drag! Nu! Nu se poate să-l fi pierdut! Nu l-am pierdut, căci voi cutreiera ţara de la un capăt la altul până ce-i voi da iar de urmă. Sărman copil, mâncarea te aşteaptă colo sus – şi-a mea deopotrivă, dar acum mi-a pierit foamea – las să se înfrupte din ea guzganii – zor, zor, ăsta-i cuvântul!” Şi în vreme ce-şi croia zorit drum prin mulţimea zgomotoasă de pe pod, îşi zise de mai multe ori, agăţându-se de gândul acela ca şi cum i-ar fi fost deosebit de plăcut: „A mârâit – dar s-a dus; s-a dus, da, fiindcă Miles Hendon i-a cerut aceasta, dragul de el – pentru altul n-ar fi făcut-o nicicând, o ştiu prea bine”.

Capitolul 14 „Le roi est mort, vive la roi”

În zorii aceleiaşi dimineţi, Tom Canty se trezi dintr-un somn adânc şi deschise ochii în întuneric. Rămase tăcut câteva clipe, încercând să-şi limpezească gândurile şi impresiile învălmăşite şi să scoată vreun înţeles din ele, apoi deodată strigă, cu glas pătruns de încântare, dar înăbuşit:

— Pricep, pricep totul! Acum, slavă Domnului, în sfârşit, sunt treaz de-a binelea! Vino, bucurie! Piei mâhnire! Hei, Nan, Bet! Zvârliţi-vă cât colo paiele şi veniţi lângă mine, până voi turna în urechile voastre neîncrezătoare cel mai năstruşnic şi nebunesc vis pe care duhurile nopţii l-au urzit vreodată, pentru a umple de uimire sufletul unui om! Hei, Nan, Bet, ascultaţi!

O siluetă nelămurită se ivi la căpătâiul său şi un glas rosti:

— Binevoiţi a rosti poruncile înălţimii Voastre.

— Porunci? O – cumplită năpastă – îţi cunosc glasul. Vorbeşte – cine sunt?

— Cine sunteţi? Spun adevărul, ieri seară eraţi prinţul de Wales, şi astăzi sunteţi preamilostivul meu stăpân, Eduard, regele Engliterei.

Tom îşi înfundă capul în perne, murmurând cu glas plângător:

— Vai mie, n-a fost vis! Du-te de te odihneşte, bunule domn, şi lasă-mă cu necazurile mele.

Tom adormi iar şi după un răstimp avu acest vis plăcut. Se făcea că era vară şi că se juca, singur-singurel, pe frumoasa pajişte numită „Poiana Viteazului”, când un pitic abia de-o şchioapă, cocoşat şi cu favoriţi lungi, roşii, răsări deodată în faţa lui şi spuse:

— Sapă lângă buturuga aceea.

Îl ascultă şi găsi doisprezece gologani strălucitori, nou-nouţi, o avuţie neaşteptată! Şi încă nu era totul, fiindcă piticul zise:

— Te cunosc, eşti un băiat bun la inimă şi vrednic de răsplată; necazurile tale vor lua sfârşit, căci ziua răsplătirii tale e aproape. Sapă aci, la şapte zile o dată, şi vei găsi mereu aceeaşi comoară, doisprezece gologani noi-nouţi, strălucitori. Nu sufla o vorbă nimănui – păstrează taina.

Apoi piticul pieri şi Tom alergă în zboria Curtea Gunoaielor cu răsplata sa, spunându-şi: „în fiece noapte voi da tatălui meu câte un gologan; el va socoti că l-am cerşit, inima i se va bucura şi nu voi mai fi bătut. Un gologan pe săptămână va avea bunul preot care mă învaţă carte, mama, Nan şi Bet îi vor căpăta pe ceilalţi patru. Acum vom scăpa de foame şi zdrenţe, vom scăpa de spaime, chin şi bătăi crunte”.

În visul său ajunse la căminul lui ticălos, cu răsuflarea tăiată, însă în ochi cu sclipiri jucăuşe de recunoştinţă fierbinte; aruncă patru gologani în poala maică-si şi strigă:

— Sunt pentru tine, mamă! Toţi, până la cel din urmă! Pentru tine şi Nan şi Bet, şi dobândiţi pe căi cinstite, nu cerşiţi, nu furaţi!

Fericită şi buimăcită, mama îl strânse la pieptul ei şi exclamă:

— Ceasurile sunt înaintate – doreşte cumva înălţimea Sa să se scoale?

Ah, nu acesta era răspunsul pe care-l aştepta. Visul se risipi în văzduh – era treaz.

Deschise ochii – în veşmintele-i bogate. Primul gentilom al odăii de culcare îngenunchea lângă patul lui. Bucuria visului amăgitor se destrăma cu totul. Bietul băiat îşi dădu

seama că era mai departe prizonier şi rege. Tom se ridică în capul oaselor şi privi printre grelele perdele de mătase la această aleasă adunare.

Începu complicata ceremonie a îmbrăcatului. Mai întâi, o cămaşă fu luată de primul scutier de serviciu, care o trecu primului lord al ogarilor, care o trecu celui de-al doilea gentilom al odăii de dormit, care-o înmână capului străjerilor din Pădurea Windsor, care-o trecu celui de-al treilea gentilom al odăii de dormit, care-o trecu cancelarului regal al Ducatului de Lancaster, care-o trecu maestrului garderobei, care-o trecu crainicului Colegiului de Arme al Coroanei, care-o trecu conetabilului Turnului, care-o trecu primului maestru ce Ceremonii al Casei Regale, care-o trecu marelui gentilom ereditar al rufăriei, care-o trecu lordului mare amiral al Engliterei, care-o trecu arhiepiscopului de Canterbury, care-o trecu primului gentilom al Camerei de dormit, care i-o puse lui Tom. Bietul de el, stând acolo aşa mic şi năuc, toată panorama aceea îi amintea cum îşi trec oamenii găleţile cu apă din mână-n mână, când sting un foc.

Fiecare bucăţică de veşmânt trebui să urmeze, la rândul ei, acest lent şi solemn drum. Fireşte că Tom se sătură până peste cap de asemenea ceremonie. Era atât de sătul, încât aproape simţi că-l podideşte recunoştinţa când – în cele din urmă – văzu cum lungii săi ciorapi de mătase, şi-au început călătoria, la capătul şirului, şi ştiu că treaba aceea plicticoasă se apropie de sfârşit. Dar se bucurase prea devreme. Primul gentilom al odăii de dormit primi ciorapii şi era cât pe-aci să-i tragă pe picior lui Tom, când o roşeaţă bruscă îi năpădi obrajii şi se zori să-i vâre obiectul îndărăt în mâinile arhiepiscopului de Canterbury, privindu-l uimit şi şoptind: „Priviţi, Milord” – şi arătă spre ciorap. Arhiepiscopul păli, apoi roşi şi trecu ciorapii lordului mare amiral, şoptind: „Priviţi, milord”. Amiralul trecu ciorapii marelui gentilom ereditar al rufăriei şi abia avu putere să exclame în şoaptă: „Priviţi, milord!” Ciorapii făcură calea

întoarsă de-a lungul întregului şir de nobili, însoţiţi mereu de aceeaşi exclamaţie de uimire şi spaimă: „Priviţi! Priviţi!”, până când ajunseră în sfârşit în mâinile primului scutier de serviciu, care se holbă o clipă – cu faţa albă ca varul – la pricina acelei tulburări, apoi şopti gâtuit:

— Doamne păzeşte, a fugit un ochi! La Turn cu primul îngrijitor al ciorăpăriei regale! După care se rezemă de umărul primului gentilom al ogarilor ca să-şi mai vină în fire, în vreme ce altă pereche de ciorapi – fără nici un fir atins – fu adusă pe dată.

Dar toate treburile pământene trebuie să aibă un sfârşit odată şi-odată, astfel că până la urmă şi Tom Canty fu în stare să se dea jos din pat. Curteanul însărcinat cu aceasta îi turnă apă, gentilomul cuvenit organiză spălatul, gentilomul cu prosopul sta alături, şi încetul cu încetul Tom trecu teafăr prin purgatoriul curăţeniei şi fu pregătit să intre pe mâna coaforului regal. Când ieşi în sfârşit şi din mâinile acestui maestru, era graţios şi drăgălaş ca o fetiţă, în mantia şi pantalonii săi bufanţi de atlaz purpuriu, cu toca la care flutura o pană purpurie. Apoi o pomi, cu tot alaiul, către sufragerie, prin mijlocul adunării de curteni, care se dădeau îndărăt ca să-i facă loc şi cădeau în genunchi, la trecerea lui.

După prânzişor, fu petrecut cu ceremonia regală potrivită, însoţit de marii săi sfetnici şi garda sa de luptă, alcătuită din cincizeci de gentilomi simbriaşi, purtând securi aurite – către sala tronului, unde purcese a rezolva treburile statului. „Unchiul” său, lordul Hertford, îşi luă în primire postul din preajma tronului, ca să ajute mintea regelui cu înţeleptele-i sfaturi.

Consiliul iluştrilor nobili numiţi de către răposatul rege ca executori testamentari se înfăţişă ca să ceară încuviinţarea lui Tom pentru anumite acte. Era mai curând o formalitate, şi totuşi nu era chiar o pură formalitate, deoarece încă nu fusese hotărât nici un regent. Arhiepiscopul de Canterbury raportă asupra hotărârii luate de Sfatul Executorilor cu

privirea la înmormântarea răposatei sale Majestăţi preavestite, şi încheie cu citirea semnăturilor executorilor, precum urmează: Arhiepiscopul de Canterbury, Lordul Cancelar al Angliei, Wiliam Lord St. John, John LOrd Russel, Eduard Conte de Hertford, John Viconte de Lisle, Cuthbert Episcop de Durham.

Tom nici nu asculta – era preocupat de una din primele clauze ale documentului. Se-ntoarse spre lordul Hertford şi-i şopti:

— Care zi a spus că a fost statornicită pentru îngropăciune?

— Ziua a şaisprezecea a lunii ce vine, Înălţimea Ta.

— Nesăbuită nerozie. Va ţine trupul până atunci?

Bietul băieţaş era cam neiniţiat în obiceiurile curţii regale şi deprins să vadă cum nenorociţii care mureau în Curtea Gunoaielor erau expediaţi în mare grabă pe lumea cealaltă, cu un dichis cu totul diferit. Insă lordul Hertford îl linişti cu câteva cuvinte.

Un ministru prezentă un ordin al Sfatului, care hotăra pentru a doua zi la unsprezece dimineaţa primirea ambasadorilor străini şi solicită aprobarea regelui.

Tom îndreptă o privire cercetătoare spre lordul Hertford, care-i şopti:

— Înălţimea voastră îşi va da încuviinţarea. Ei vin spre a aduce mărturia durerii ce-o împărtăşeşte stăpânii lor regali, faţă de greaua nenorocire ce s-a abătut asupra Luminăţiei Voastre şi a regatului Engliterei.

Tom făcu precum i se ceruse. Alt ministru începu să citească un document cu privire la cheltuielile Casei Regale a răposatului rege, care se ridicaseră la 28.000 de lire în ultimele şase luni – o sumă atât de uriaşă, încât îl făcu pe Tom Canty să se-nece la auzul ei. Fu cu atât mai încremenit când ieşi la iveală că 20.000: de lire din suma aceasta erau neplătite şi încă o dată când se dezvălui că tezaurul regelui era aproape secătuit, iar cei o mie două sute de slujitori ai

săi erau foarte strâmtarăţi din pricină că nu. li se plătiseră lefurile cuvenite. Tom îşi rosti părerea, cu o vie nelinişte:

— Vădit că mergem de râpă. Se cuvine şi e nevoie să luăm o casă mai mică şi să ne lipsim de o parte din slujitori, de vreme ce nu mi-s de nici un folos, ci doar pricină de zăbavă, şi te hărţuiesc cu ajutorări ce sâcâie mintea şi ruşinează sufletul, căci n-ar sta bine decât unei păpuşi fără de minte şi fără de mâini să aştepte ajutorul lor. Îmi vine în gând o căsuţă ce se află alăturea de târgul de peşte, lângă Poarta Precupeţelor.

Tom simţi pe braţ o apăsare care opri şirul acesta de vorbe fară noimă şi-l făcu să roşească; însă nici un curtean nu trădă prin vreun semn că ciudatele sale vorbe fuseseră observate sau luate în seamă.

Un sfetnic raportă că. Întrucât răposatul rege a prevăzut în testamentul său să se acorde contelui de Hertford titlul de duce, şi să fie înălţat la rangul de pair fratele său sir Thomas Seymour, iar fiul lui, Hertford, la cele de conte, laolaltă cu măriri asemănătoare pentru ceilalţi mari slujitori ai coroanei – Sfatul a hotărât a se întruni la 16 februarie spre a împărţi şi a întări aceste onoruri. Însă între timp, deoarece răposatul rege nu a dăruit în scris moşii potrivite cu cinstea acestor demnităţi, Sfatul – cunoscând dorinţele ce nutrea el în aeastă privinţă – a socotit nimerit să-i dăruiască lui Seymour pământuri preţuind 500 de lire, iar fiului lui Hertford pământuri preţuind 800 de funzi şi încă 300 de funzi din moşiile scaunului de episcop ce va rămâne vacant, înălţimea Sa regele, de faţă, dându-şi învoirea.

Lui Tom era cât pe-aci să-i scape părerea că ar fi fost mai cuviincios să se plătească mai întâi datoriile răposatului rege înainte de a i se risipi banii; însă un semn cu cotul făcut la vreme de grijuliul Hertford îl salvă de această gafa. Aşa că îşi dădu încuviinţarea, fară a sufla o vorbă, însă luându-şi o nouă povară pe suflet. Cum sta şi cugeta cu câtă uşurinţă săvârşeşte minunile acelea nemaipomenite şi strălucite, un gând fericit îi străbătu mintea: de ce să n-o

facă pe maică-sa ducesă de Curtea Gunoaielor şi să-i dăruiască o moşie? Însă alt gând, dureros, îl alungă pe dată pe cel dintâi: era rege numai cu numele; veteranii aceia cu înfăţişare gravă şi mari nobili erau de fapt stăpânii lui; pentru ei mama sa era doar născocirea unei minţi bolnave. I-ar fi ascultat planul fară să-şi creadă urechilor şi-apoi ar fi trimis pur şi simplu după doctor.

Înainte de amiază, Tom avu şi el parte de-un ceas plăcut.

— Îngăduit de paznicii săi lord Hertford şi St. John – în tovărăşia prinţesei Elisabeth şi a maicii lady Jane Gray, deşi prinţesele erau cam abătute de cumplita lovitură ce căzuse asupra casei regale. La sfârşitul acestei vizite, sora sa mai mare – cunoscută mai târziu în istorie sub numele de „Maria cea sângeroasă" – îl îngheţă cu o solemna întrevedere, care avu – în ochii lui – singurul merit de-a fi scurtă. Rămase singur cu ea doar câteva clipe, după aceea fu lăsat să intre un băiat subţirel, de vreo doisprezece ani, a cărui îmbrăcăminte – afară de gulerul alb ca neaua şi de spuma dantelelor de la manşete – era neagră, din cap până-n picioare. Nu purta nici o eşarfa de doliu, ci doar un nod de panglică purpurie pe umăr. Făcu câţiva paşi, şovăind, cu capul descoperit şi plecat şi puse un genunchi la pământ înaintea lui Tom. În tăcere, acesta-l cercetă o clipă cu privirea, foarte liniştit. După aceea zise:

— Ridică-te, băiete. Cine eşti? Ce doreşti de la mine?

Băiatul se ridică şi rămase în picioare, într-o atitudine plină de graţie, însă pe faţă i se citea îngrijorarea. Spuse:

— Desigur că-ţi aminteşti de miné, înălţimea Ta. Sunt băiatul care primeşte bătăile în locul Domniei Tale.

— Băiatul care primeşte bătăile în locul meu?

— El însuşi, Luminăţia Ta. Sunt Humprey, Humprey Marlow.

Tom îşi dădu seama că sta de vorbă cu cineva despre care paznicii săi s-ar fi cuvenit să-l înştiinţeze. Situaţia era delicată. Ce se cuvenea să facă? Să se prefacă a-l cunoaşte pe băiat, şi apoi să trădeze cu fiecare vorbă că habar n-

avusese de el până-n clipa aceea? Nu, aşa ceva nu mergea. Îi veni în ajutor o idee: accidentele de felul acesta se puteau întâmpla destul de des, acum că treburi urgente îi îndepărtau mereu pe Hertford şi pe St. John, din preajma lui, deoarece erau membrii ai Sfatului Executorilor. De aceea era poate mai bine să înjghebeze singur un plan pentru a se descurca în asemenea împrejurări. Da, ar fi o cale înţeleaptă; n-avea decât să încerce o experienţă cu băiatul acesta, ca să vadă dacă va izbuti să iasă cu faţa curată. Aşa că o clipă-două îşi trecu mâna peste frunte, ca un om aflat în încurcătură, iar după aceea spuse:

— Acuma îmi pare că-mi amintesc de tine oarecum, dar mintea mi-e împiedicată şi întunecată de suferinţă.

— Vai, bietul meu stăpân! Exclamă cu simţire băiatul care primea bătăile, adăugând în sinea lui: „Cele auzite se adeveresc – i s-a rătăcit mintea, vai, biet suflet! Ei, să mă bată Dumnezeu, cât sunt de uituc! Mi-au dat de ştire că pe chipul nimănui nu trebuie să se poată citi că mintea-i este vătămată”.

— Socot că mă amăgeşte ţinerea de minte, zilele acestea, zise Tom. Dar nu lua în seamă. Mă îndrept văzând cu ochii; un lucru de nimica adesea îmi slujeşte spre a-mi aduce aminte de faptele şi numele ce le-am uitat. („Şi zău că nu numai de ele, ba încă şi de cele de care n-am auzit de când mă ştiu, după cum va vedea băiatul ăsta”). Dă glas dorinţei tale.

— E treabă de prea mică însemnătate, dar eu tot voi pomeni, să-mi fie cu iertăciune, înălţimea Voastră. Cu două zile în urmă, când înălţimea Voastră a greşit de trei ori la elineaşcă – la lecţiile de dimineaţă – vă aduceţi aminte?

— Mda-a. Îmi pare că îmi aduc aminte. („Nu-i prea mare minciună, căci de-aş fi avut vreodată a face cu învăţătura acestui grai elinesc, nu de trei, ci de patruzeci de ori aş fi greşit”). Da, îmi amintesc prea bine acum – urmează-ţi vorba.

— Învăţătorul, mâniat fiind pentru ceea ce socotea el treabă de mântuială şi fară temei făcută, a făgăduit că mă va biciui în lege pentru aceasta.

— Pe tine să te biciuiască?! Strigă Tom, atât de uimit, încât îşi pierdu stăpânirea. De ce să te biciuiască pe tine, pentru greşelile mele?

— Ah, Luminăţia Ta iarăşi a uitat. Totdeauna pe mine mă pedepseşte când greşiţi la lecţii.

— Adevărat, adevărat, uitasem. Tu mă înveţi lecţia – apoi, dacă mă arăt cumva nevolnic la învăţături, el socoteşte că ţi-ai făcut prost slujba şi.

— Vai, înălţimea Voastră, ce fel de cuvinte sunt acestea? Eu, cel mai umil dintre slujitorii voştri, să-mi închipui că v-aş putea învăţa ceva?

— Atunci, care ţi-e vina? Ce soi de ghicitoare mai e şi asta? Cu-adevărat că mi-am pierdut minţile, sau tu eşti smintit? Lămureşte-mă, vorbeşte!

— Dar, prea bunul meu stăpân, nu-i nimic anevoie de priceput. Nimănui nu-i îngăduit a pângări cu lovituri sfinţita făptură a prinţului de Wales; astfel, când săvârşeşti greşeli, eu primeam loviturile în locul vostru şi aşa-i drept şi cuvenit, de vreme ce aceasta îmi e îndatorirea şi de pe urma ei îmi agonisesc traiul.

Tom îl privi lung pe băiatul care povestea liniştit toate acestea, gândind în sinea lui: „I-auzi ce lucru de mirare, nemaiauzită şi năstruşnică meserie! Mă minunez că nu am tocmit un băiat care să fie pieptănat şi îmbrăcat în locul meu, măcar de le-ar fi dat prin gând! Şi de-ar face una ca asta, eu aş primi bucuros biciuirea cuvenită, aducând încă şi mulţumire cerului pentru schimbul făcut”. Apoi zise cu glas tare:

— Şi ai fost bătut, după făgăduială, sărmane prieten?

— Nu, prea bunul meu stăpân, pedeapsa mea fusese statornicită pentru ziua de astăzi şi se prea poate să fie ridicată, fiind nepotrivită cu doliul ce s-a abătut asupră-ne; nu ştiu bine, astfel că am cutezat a veni încoace şi a-i aminti

luminăţiei Voastre de milostiva făgăduinţă de a pune un cuvânt bun pentru mine.

— Pe lângă învăţător? Ca să te scap de biciuire?

— Aha, vă aduceţi aminte!

— Ţinerea de minte mi s-a îndreptat, vezi! Linişteşte-te, spinarea nu-ţi va mai fi jupuită – mă voi îngriji de aceasta.

— Oh, vă mulţumesc din inimă, bunul meu stăpân! Strigă băiatul, căzând într-un genunchi. Poate că am ajuns prea departe cu îndrăzneala, măcar că.

Văzând că domnişorul Humprey şovăie, Tom îl încurajă să meargă până la capăt, spunându-i că „se află aplecat spre împlinirea dorinţelor”.

— Atunci voi grăi pe faţă cele ce prea mult îmi stau pe inimă. De vreme ce nu mai sunteţi prinţ de Wales, ci rege, vă stă în putinţă a porunci să fie statornicite toate după vrerea voastră, fără ca nimenea să vă stea împotrivă; cum e fără de noimă să vă mai chinuiţi cu învăţătura plicticoasă, veţi arde cărţile şi vă veţi îndrepta mintea spre lucruri mai puţin stânjenitoare. Atunci eu voi fi sărac lipit, iar surorile mele orfane deopotrivă cu mine!

— Sărac lipit? De ce, mă rog?

— Spinarea mi-e pâinea, o, îndurătorul meu stăpân! De nu va mai fi pusă la tărbacă, voi flămânzi. De vreme ce înălţimea Ta ai să-ţi curmi învăţătura, slujba mea s-a dus – nu mai aveţi nevoie de băiat care să fie bătut în locul vostru. Nu mă alungaţi pe drumuri!

Tom fu mişcat de această sfâşietoare deznădejde. Spuse, cu un avânt de dărnicie cu-adevărat regesc:

— Nu te mai frământa, băiete, slujba ta va rămâne veşnică, pentru tine şi toată spiţa ta. Apoi atinse uşor umărul băiatului cu latul spadei sale, rostind: Ridică-te, Humprey Marlow, Mare Primitor de Bătăi Ereditar al Casei Regale a Engliterei! Izgoneşte-ţi îngrijorarea – mă voi apleca iar asupra cărţilor, şi voi învăţa atât de prost, încât pe drept vor fi nevoiţi a-ţi întrei plata, într-atât vor spori îndatoririle tale.

Humprey răspunse cu glas gâtuit de recunoştinţă:

— Mulţumesc, o, prea nobile stăpân; această regească mărinimie întrece cu mult cele mai necugetate vise de mărire ale mele. Acuma voi fi fericit până la sfârşitul vieţii, şi eu, şi tot neamul Marlowilor în urma mea.

Tom era destul de deştept ca să-şi dea seama că băiatul acesta îi putea fi de folos. II îndemnă pe Humprey să vorbească şi băiatul nu se lăsă mult rugat. Era încântat, crezând că ajută la vindecarea lui Tom, fiindcă de-ndată ce sfârşea de reamintit minţii vătămate a lui Tom felurite amănunte din întâmplările şi aventurile sale, ce avuseseră loc în odaia regală de învăţătură şi prin alte locuri ale palatului, observa că Tom era în stare să-şi „amintească" foarte limpede împrejurările. După vreun ceas, Tom se trezi încărcat cu un stoc de informaţii foarte preţioase, despre personajele şi treburile de la Curte, aşa că se hotărî să se instruiască zilnic din această sursă. De aceea porunci ca Humprey să fie primit în iatacul regal oricând vine – dacă Alteţa Sa Regele Engliterei este singur. Abia plecase Humprey, că sosi lord Hertford, aducându-i lui Tom alte necazuri pe cap.

Spuse că lorzii Sfatului, temându-se ca vreo veste prea mult înflorită despre sănătatea vătămată a regelui să nu se fi strecurat afară din palat, socoteau înţelept şi cel mai potrivit ca Alteţa Sa să înceapă a cina în public, peste o zi sau două. Neîndoios că înfăţişarea sa sănătoasă şi pasul zdravăn, ajutate de o purtare firească asupra căreia aveau să vegheze cu grijă, şi de graţia portului, vor potoli mai grabnic neliniştea obştească – în caz că într-adevăr ar fi umblat zvonuri răuvoitoare – decât oricare alt plan ce putea fi pus la cale.

Curând, contele purcese a-l iniţia pe Tom – cu mult tact

— În tipicul cuvenit pentru acel impunător prilej, sub masca destul de străvezie de a-i „aminti" lucruri pe care le cunoştea de mai-nainte. Însă, spre neţărmurita-i bucurie, ieşi la iveală că Tom avea nevoie de foarte puţin ajutor în această privinţă. Se folosise de Humprey, care-i pomenise

că aveau să-l pună iar să cineze în public cu suita. Humprey prinsese vestea din zvonurile de la Curte, care zburau cu repeziciune din gură-n gură. Dar Tom păstrase taina.

Văzând că memoria regelui se îmbunătăţeşte atât de mult, contele riscă s-o mai pună la câteva încercări – într-un fel aparent întâmplător – ca să-şi dea seama cât de departe mersese spre vindecare. Rezultatele fură fericite, pe ici-colo

— Pe unde rămăseseră întipărite spusele lui Humprey – şi, în ansamblu, lordul fu foarte mulţumit şi prinse curaj. Se simţi atât de încurajat, încât îşi luă inima-n dinţi şi zise, cu glas plin de nădejde:

— Acum sunt încredinţat că dacă Alteţa Voastră îşi va pune mintea încă puţin la încercare, va limpezi taina Marelui Şigiliu – o pierdere care era de mare însemnătate ieri, cu toate că astăzi nimica nu înseamnă, de vreme ce puterea a luat sfârşit, odată cu viaţa răposatului nostru stăpân. Binevoieşte Luminăţia Ta a face încercarea?

Tom parcă ar fi picat din lună – habar n-avea de Marele Sigiliu. După o clipă de şovăire se uită cu nevinovăţie la paznicul său şi-l întrebă:

— Cum arăta Marele Sigiliu, milord?

Contele tresări, aproape neobservat, murmurând: „Vai, iar i-au zburat minţile! Nesocotit am fost să-l îndemn să şi le încordeze astfel”. Apoi, cu iscusinţă, îndreptă conversaţia spre alte subiecte, cu scopul de a şterge nenorocitul sigiliu din gândurile lui Tom – un scop pe care-l atinse cu uşurinţă.

Capitolul 15

Tom rege.

A doua zi veniră la Curte ambasadorii străini, cu suitele lor de-o strălucire ce-ţi lua ochii, şi Tom îi primi aşezat pe tron, înveşmântat cu o pompă impunătoare.

Din când în când Tom rostea vorbele pe care i le punea în gură Hertford şi se străduia din răsputeri să-şi împlinească mulţumitor rolul, însă pentru el asemenea treburi erau prea noi şi se simţea prea stânjenit ca să le ducă la capăt în chip strălucit. Aducea de ajuns de bine a rege, dar îi venea

tare greu să se simtă rege din creştet până-n tălpi. Răsuflă uşurat când ceremonia luă sfârşit.

Cea mai mare parte a zilei o „pierdea” Tom – după cum socotea în mintea lui – cu îndeletniciri cerute de îndatoririle sale regale. Chiar şi cele două ceasuri hărăzite anumitor pe-treceri şi recreaţii princiare erau mai curând o povară pentru el, într-atât era legat de mâini şi de picioare de oprelişti şi tipicuri de ceremonial. Totuşi petrecea cu băiatul care primea bătăile un ceas, pe care-l socotea un câştig, deoarece – stând de vorbă între patru ochi cu Humprey – se distra şi totodată dobândea informaţii folositoare.

A treia zi a domniei lui Tom Canty sosi şi se duse la fel ca şi celelalte, însă cerul se mai însenină oarecum. Se simţea mai la largul lui decât la început, şi se obişnuise niţel cu împrejurările şi oamenii din jurul lui; lanţurile îl mai apăsau încă, dar nu tot timpul. Descoperea că prezenţa şi omagiile mărimilor de la Curte îl mâhneau şi-l supărau tot mai puţin, cu fiecare ceas care se scurgea.

Ar fi putut întâmpina fără prea mare neplăcere apropierea celei de a patra zile dacă nu l-ar fi chinuit o sin-gură teamă: din ziua aceea avea să înceapă a cina în public. Erau şi alte puncte mai importante trecute în program; din ziua aceea avea să prezideze o întrunire a Consiliului, care trebuia să asculte părerile şi poruncile sale cu privire la po-litica pe care urma s-o ducă Anglia faţă de felurite popoare din cele patru zări. In aceeaşi zi Hertford avea să fie numit, cu tot dichisul cuvenit, în înalta funcţie de Lord regent. Şi alte lucruri de seamă mai erau rânduite să înceapă din a patra zi a domniei sale, însă pentru Tom erau toate nişte fleacuri, pe lângă încercarea de a cina singur-singurel, sub privirile nenumăraţilor ochi iscoditori aţintiţi asupră-i şi în şoaptele nenumăratelor guri care vor comenta felul cum îşi joacă rolul – şi greşelile lui, dacă va avea ghinionul să facă vreuna.

Totuşi nimic nu putea opri în loc cea de-a patra zi, aşa că sosi şi ea. Îl găsi pe bietul Tom abătut şi cu gândurile

aiurea, fară putinţă de a alunga starea aceasta de spirit. Ceasurile dimineţii se târâră încet unul după altul, sâcâindu-l cu îndatoririle obişnuite. Simţi încă o dată cât de greu îl apasă prizonieratul său.

Către sfârşitul dimineţii se afla într-o spaţioasă sală de audienţe, conversând cu contele de Hertford şi aşteptând plictisit să bată ceasul hotărât pentru a primi o vizită de ceremonie din partea unui mare număr de înalţi demnitari şi curteni. După scurt timp, Tom îşi îndreptă agale paşii către o fereastră şi prinse interes pentru viaţa şi mişcarea şoselei ce se-ntindea dincolo de porţile palatului. Şi nu se interesa într-o doară, ca un om care trândăveşte, ci simţea o dorinţă pornită din inimă de a lua parte şi dânsul la forfota şi miş-carea slobodă de pe şosea. Deodată Tom auzi larmă, huiduieli şi zări o gloată de bărbaţi, femei şi copii – de speţa cea mai umilă, cea mai de jos – apropiindu-se dinspre şosea, urlând, huiduind şi mergând de-a valma.

— Tare aş voi să ştiu care-i pricina acestei zarve! Ex-clamă el cu neînfrânata curiozitate a băieţilor în asemenea împrejurări.

— Sunteţi regele – răspunse solemn contele, cu plecăci-une – am învoirea Luminăţiei Voastre spre a da porunci?

— O, da, sunt prea fericit să ţi-o dau, bucuros, da! Ex-clamă Tom aţâţat, adăugând pentru sine însuşi cu o vie mulţumire: „într-adevăr nu-i numai plictis să fii rege – eşti şi răsplătit, alteori ai şi folos”. Contele chemă un paj şi-l trimise la căpitanul gărzii, cu ordinul:

— Gloata să fie oprită şi să se facă cercetare cu privire la pricina vânzolirii sale. Din porunca regelui!

Peste câteva secunde, un lung şir de străjeri regali, turnaţi în oţel scânteietor, se revărsau pe porţi şi alcătuiau o barieră de-a curmezişul şoselei, în faţa mulţimii. Un sol se întoarse raportând că mulţimea se ţinea după un bărbat, o femeie şi o fetiţă, care urmau să fie executaţi pentru ispăşirea unor crime săvârşite împotriva liniştii şi bunei rânduieli a regatului.

„Moarte, şi încă o moarte năpraznică – îi aşteaptă pe acei sărmani nenorociţi”. Gândul acesta frânse inima lui Tom. Îl cuprinse compătimirea, mai presus de orice; nu se gândi nici o clipă la legile încălcate sau la suferinţa ori pagubele pe care cei trei criminali le pricinuiseră victimelor lor; nu era în stare să se gândească decât la eşafod şi la soarta înfiorătoare care atârna deasupra capetelor condamnaţilor. Mila pentru ei îl făcu să uite o clipă că era doar umbra amăgitoare a unui rege, şi nicidecum un rege în toată puterea cuvântului şi, până să-şi dea seama ce face, din gura lui ţâşni porunca:

— Aduceţi-i aci!

Apoi se făcu stacojiu de ruşine şi era gata să se scuze, însă observând că ordinul său nu trezise defel mirarea con-telui sau a pajului, îşi opri cuvintele pe buze. Ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic deosebit, pajul făcu o plecăciune adâncă şi ieşi de-a-ndărătelea din sala de audienţe, ca să ducă mai departe porunca. Tom fu străbătut de un fior de mândrie şi simţi încă o dată mai puternic foloasele ce com-pensează neajunsurile îndeletnicirii de rege.

Uşile fură apoi larg deschise; fură anunţate titluri, unul mai răsunător decât altul, şi curând sala fu aproape înţesată de oameni aleşi de rang. Nu trecu mult şi se auziră apropiindu-se paşii ritmaţi ai unei cete de oşteni, iar vinovaţii in-trară în sală sub paza unui slujbaş şi escortaţi de o mână de străjeri din garda regală. Slujbaşul îngenunche dinaintea lui Tom, apoi se dădu deoparte; cele trei fiinţe hărăzite morţii îngenunchează de asemenea şi rămaseră aşa; garda făcu drepţi îndărătul jilţului regal. Tom îi iscodiră curios pe pri-zonieri. Ceva din îmbrăcămintea sau înfăţişarea bărbatului trezi în el o amintire nelămurită. „Socot a-l mai fi văzut cândva pe omul acesta. Dar nu-mi vine-n minte când şi unde” – gândi Tom. Tocmai atunci omul aruncă o privire grăbită către el şi-şi plecă iar capul în jos, nefiind în stare să înfrunte măreţia cumplită a suveranităţii, însă lui Tom îi fu de ajuns că-l privise o dată bine, drept în

faţă. Îşi spuse: „Acuma lucrurile sunt limpezi; acesta-i străinul care l-a cules pe Giles Witt din Tamisa şi i-a scăpat viaţa în ziua aceea vântoasă, cu ger muşcător, a Anului nou – faptă bună şi vitează – păcat că a săvârşit şi altele mârşave, care l-au adus în această jalnică stare. Nu mi-au ieşit din minte nici ziua, nici ceasul acela, deoarece la o oră după această îm-prejurare, când orologiile băteau unsprezece, am căpătat de la mam'mare Canty o chelfăneală atât de zdravănă şi amar-nică, încât toate cele primite până atunci sau după aceea au fost pe lângă ea doar giugiuleli şi dezmierdări”.

Tom ordonă întâi ca femeia şi fetiţa să fie îndepărtate pentru câteva clipe, apoi se adresă ajutorului de ispravnic:

— Bunul meu domn, care-i vina acestui om?

Slujbaşul îngenunche şi răspunse:

— De nu-i cu supărare înălţimii Tale, a luat viaţa unui supus, dându-i otravă.

Compătimirea lui Tom faţă de prizonier şi admiraţia sa pentru îndrăzneţul salvator al băiatului pe cale să se înece primiră o serioasă lovitură.

— Fapta a fost dovedită? Întrebă el.

— Cât se poate de limpede, Luminăţia Ta.

Tom suspină şi zise:

— Luaţi-l de aci – şi-a meritat moartea cu prisosinţă. Păcat, căci avea inimă vitează – a-adică se-arată viteaz după înfăţişare.

Cu o izbucnire neaşteptată, prizonierul îşi împreună mâinile şi le frânse cu deznădejde, implorându-l pe „rege” într-un şir de vorbe întretăiate şi îngrozite:

— O, stăpânul meu, de poţi simţi îndurare pentru cei pierduţi, aibi milă de mine! Sunt nevinovat şi fapta pentru care mă aflu învinuit a fost adeverită doar cu dovezi prea şubrede – dar de aceasta nu mai vorbesc; judecata a hotărât împotrivă-mi şi nu mai poate fi schimbată, totuşi în năpasta mea cerşesc un singur hatâr, căci mi-e peste puteri să îndur pedeapsa ce mi s-a dat. Milostivire, stăpâne! Din

bunătatea regească a înălţimii Tale, împlineşte-mi ruga – dă poruncă să fiu spânzurat!

Tom rămase uimit. Nu se aşteptase la un asemenea sfârşit.

— Pe legea mea, nemaiauzit hatâr! Nu aceasta era soarta ce te aştepta?

— O, Luminăţia Ta prea milostivă, nu-i asta! S-a hotărât să fiu fiert de viu!

Surpriza pricinuită de aceste cuvinte groaznice aproape că-l făcu pe Tom să sară de pe jilţul său. De-ndată ce-şi putu veni în fire, strigă cât îl ţinu gura:

— Fie-ţi împlinită dorinţa, sărman suflet! De-ai fi otrăvit o sută de oameni, tot nu vei suferi o moarte atât de înfiorătoare.

Osânditul îşi plecă faţa până la pământ şi îl copleşi cu mulţumiri de înduioşătoare recunoştinţă, încheind astfel:

— De vei cunoaşte vreodată nenorocirea – de care Dumnezeu în veci de veci să te păzească – fie ca bunătatea ceai arătat-o astăzi către mine, înălţimea Ta, să-ţi fie luată în seamă şi răsplătită!

Tom se-ntoarse către contele Hertford'şi întrebă:

— Milord, e oare de crezut că legea încuviinţează o soartă atât de amarnică ca cea hărăzită omului acestuia?

— Aşa stă scris în lege, Luminăţia Ta, pentru otrăvitori, în Germania, capulzanii (falsificatori de bani) sunt fierţi în ulei până ce mor şi nu-s zvârliţi în cazan dintr-o dată, ci sunt atârnaţi la capătul unei frânghii şi vârâţi în ulei mădular cu mădular; şi încă încet, mai întâi picioarele, apoi.

— O, te rog, milord, opreşte-te – nu pot îndura să aud de asemenea fapte! Strigă Tom, acoperindu-şi ochii cu palmele ca să-şi alunge imaginile acelea înfiorătoare. Cu stăruinţă îţi cer, bunul meu Lord, să se dea poruncă a schimba legea aceasta – ah, nici o sărmană făptură să nu mai treacă prin chinurile statornicite de asemenea legiuire.

Pe chipul contelui se citi o recunoştinţă adâncă, fiindcă era un om însufleţit de porniri îndurătoare şi generoase, lucru

rar întâlnit la oamenii din casta sa, în epoca aceea necruţătoare. Zise:

— Aceste nobile cuvinte ale Luminăţiei Tale au pecetluit soarta legii. Istoria îşi va aminti de ele, spre cinstea casei voastre regale. Slujbaşul se pregătea să-l scoată din sală pe prizonierul său, când Tom îi făcu semn să aştepte, apoi spuse:

— Bunul meu domn, aş voi să cercetez mai mult această judecată. Omul a spus că fapta sa a fost dovedită doar pe temeiuri şubrede. Spune-mi ce ştii despre aceasta.

— De doreşte astfel Luminăţia Voastră. S-a învederat la judecată că omul acesta, aci de faţă, a intrat într-o casă din cătunul Islington, unde zăcea în pat cineva – trei martori zic să fi fost pe la zece ceasuri ale dimineţii, în vreme ce alţi doi spun c-ar fi fost ceva mai târziu – bolnavul aflându-se singur şi adormit în acele clipe; curând omul a ieşit din casă şi şi-a văzut de drum. Bolnavul şi-a dat duhul într-acelaş ceas, chinuit de mare sfâşiere a măruntaielor şi vărsături.

— A văzut careva otrava dată? S-a găsit otrava?

— Pe cinstea mea, nu, înălţimea Ta.

— Atunci cum de se ştie c-ar fi fost otravă la mijloc?

— Să-mi fie cu iertare, înălţimea Ta, doctorii au dat mărturie că nimenea nu moare cu-asemenea semne, fără doar înveninat la trup.

Era o mărturie care cântărea greu, în epoca aceea de neştiinţă. Tom recunoscu tăria ei copleşitoare şi zise:

— Doctorii îşi cunosc meşteşugul – pesemne că au avut dreptate. Treaba se înfăţişează rău pentru sărmanul om.

— Şi aceasta nu-i totul, Luminăţia Ta; mai sunt şi altele, mai rele. Mulţi au dat mărturie că o vrăjitoare – plecată de atunci din sat, nimenea nu ştie încotro – a prorocit, desluşit şi le-a rostit tainic în urechi că bolnavului i se va trage pieirea din otravă – ba şi că i-o va da un străin; un străin oacheş, îmbrăcat în straie de rând, roase de purtare. Neîndoios că osânditul se potriveşte întocmai cu zisele acestea. Binevoiască înălţimea Ta să dea împrejurării

greutatea în-treagă ce i se cuvine, văzând că a fost prevestită cu vreme-nainte.

În zilele acelea stăpânite de bezna superstiţiei, era un argument de-o putere cutremurătoare. Tom îşi dădu seama că chestiunea era rezolvată; dacă se punea preţ pe orice fel de dovadă, atunci vinovăţia bietului om era dovedită. Totuşi mai oferi condamnatului o şansă, spunând:

— De poţi spune ceva întru apărarea ta, grăieşte.

— Nimic din ce-ar putea fi luat în seamă, stăpâne. Sunt fară de vină, măcar că nu pot face să-mi iasă la lumină nevinovăţia. Nu am prieteni, altmintrelea mi-ar fi cu putinţă a arăta că nu m-am aflat în Islington în ziua aceea. Deopotrivă, aş putea arăta că la ceasul de ei pomenit eram la mai bine de-o poştă departe, ţinând seama că mă aflam la Wapping Old Stairs; ba mai mult, stăpânul meu, aş putea arăta cum, în vreme ce ei spun că luam viaţa unei făpturi, eu mântuiam viaţa unui băiat care se îneca.

— De ajuns! Omule, numeşte ziua în care a fost săvârşită fapta!

— La ceasurile zece ale dimineţii, ori câteva minute mai târziu, în ziua de Anul nou, prea vestite.

— Lăsaţi-l pe osândit să meargă slobod – e voia regelui! După această izbucnire nu prea regală, Tom roşi iarăşi şi îşi acoperi încălcarea etichetei, pe cât putu mai bine, adăugând:

M-am mâniat că un om poate fi spânzurat pe temeiul unor asemenea dovezi şubrede şi fară un dram de minte!

Un zumzet înăbuşit de admiraţie străbătu adunarea. Nu era admiraţie pentru hotărârea dată de Tom, căci iertarea unui otrăvitor osândit era o măsură pe care puţini din cei de faţă ar fi socotit-o atât de nimerită şi folositoare încât să se simtă îndîtruiţi a o admite sau admira. Nu, se arăta admiraţie pentru inteligenţa şi pătrunderea pe care le dovedise Tom. Câteva din comentariile făcute-n şoaptă sunau cam aşa:

— Acesta nu-i un rege zălud, are mintea întreagă.

— Cu câtă cuminţenie a pus întrebările, cât de mult se potriveşte cu firea sa de dinainte această grabnică îndreptare a judecăţii.

— Slavă Domnului, boala i-a trecut! Nu se-arată a fi un slăbănog, ci un rege adevărat. S-a purtat pe potriva tatălui său.

Încăperea răsună de aprobări, aşa că larma ajunse, vrând nevrând, până la urechea lui Tom. Urmarea fu că se simţi mult mai la largul lui şi pătruns de o plăcută voioşie.

Totuşi, curiozitatea sa copilărească se vădi curând mai puternică decât aceste plăcute gânduri şi sentimente; era dornic să afle ce fel de fărădelege ucigaşă putuseră să pună la cale femeia şi fetiţa, astfel că la porunca lui cele două făpturi, suspinând înspăimântate, fură aduse înaintea sa.

— Ce-au făptuit acestea? Ceru el lămuriri slujbaşului.

— Să fie cu iertare, Majestatea Voastră, sunt învinuite de o neagră nelegiuire dovedită cu limpezime; pentru aceasta judecătorii au hotărât, după lege, să fie spânzurate. Şi-au vândut sufletele diavolului – aceasta-i nelegiuirea lor.

Lui Tom i se-ncrâncenă carnea pe el. Fusese învăţat să-i fie silă cumplită de oamenii care făptuiesc asemenea ticăloşii. Cu toate acestea n-avea de gând să se lipsească de plăcerea de a-şi hrăni curiozitatea, aşa că întrebă:

— Unde. S-a făptuit aceasta, şi când?

— În miez de noapte, în decembrie – într-o biserică dărăpănată, înălţimea Ta.

Tom se înfioră iarăşi.

— Cine a fost de faţă?

— Nimeni, afară de aceste două şi cel al cărui nume nu se rosteşte.

— Au mărturisit?

— Nu, defel, înălţimea Ta – ci statornic au tăgăduit.

— Atunci, te rog, cum de s-a adeverit vina?

— Anume martori le-au văzut pornind într-acolo, înălţimea Ta; aceasta a născut bănuiala şi faptele cumplite ce-au urmat au întărit-o şi îndreptăţit-o. Îndeosebi e vădit că, prin

ticăloasa putere astfel dobândită, ele au chemat şi-au adus o vijelie care a pustiit ţinutul întreg din jur. Mai bine de patruzeci de martori au depus mărturii despre această năpastă, şi lesne ar fi fost să aduni şi o mie căci toţi au pătimit de pe urma ei. Neîndoielnic că acesta-i temei de seamă.

Un răstimp Tom răsuci pe toate feţele, în mintea sa, această întunecată şi nemernică urzeală – apoi întrebă:

— A pătimit şi femeia, deopotrivă, de pe urma vijeliei?

Câteva capete mai pleşuve din adunare se clătinară, în semn că preţuiesc înţelepciunea întrebării. Însă slujbaşul nu văzu nimic de seamă pentru anchetă, aşa că răspunse, fără a pregeta, cu o sinceritate naivă:

— Cu-adevărat a pătimit şi ea, înălţimea Ta, şi pe cât se poate de drept, ca şi toţi ceilalţi din juru-i. Casa i-a fost luată pe sus, iar ea însăşi şi copila au rămas fără adăpost!

— Socot că puterea de a-şi mijloci ei înşişi un astfel de rău a fost scump cumpărată. Ar fi fost înşelată, de-ar fi plătit măcar şi-un gologan pentru ea; dar de-a plătit-o cu su-fletul ei şi al copilei, vădeşte că nu se află în minţile sale; de-i nebună, nu ştie ce face, şi astfel n-a săvârşit păcat.

Bătrânii clătinară din cap, recunoscând înţelepciunea lui Tom, şi unul dintre ei murmură: „De-ar fi smintit regele, după spusele unora, atuncea-i un soi de nebunie care-ar spori cuminţenia multora, ce-i ştiu eu, de le-ar sta în putinţă să-i priceapă judecata”.

— Câţi ani are fetiţa? Întrebă Tom.

— Nouă ani, cu voia înălţimii Voastre.

— După legile Angliei, poate oare un copil să încheie învoială şi să se vândă pe el singur, milord? Întrebă Tom, întorcându-se către un judecător învăţat.

— Legea nu îngăduie unui copil să încheie vreo so-coteală de seamă sau să se amestece într-însa, înălţimea Ta, căci mintea-i crudă e nepotrivită a se măsura cu mintea mai coaptă şi urzelile rele ale celor vârstnici. Diavolul poate cumpăra un copil, de-şi pune-n gând şi copilul încuvi-

inţează, dar un supus englez nu-l poate cumpăra – căci învoiala ar fi fără de putere şi temei.

— Îmi pare aspră şi necreştinească rânduiala şi rău chibzuită, ca legea engleză să tăgăduiască unui supus englez drepturi, pe care le dă cu uşurinţă diavolului! Exclamă Tom cu o sinceră înflăcărare.

Acest nou punct de vedere asupra problemei stârni multe zâmbete şi se întipări în multe minţi, pentru a fi repetat printre curteni, drept dovadă a originalităţii lui Tom şi a temeinicei sale îndreptări către însănătoşire.

Acuzata mai vârstnică îşi curmase plânsul şi pândea acum fiecare cuvânt al lui Tom, cu interes aprins şi cu nădejde crescândă. Tom observă acest lucru, care-l în-demnă să ţină şi mai mult cu ea, în situaţia primejdioasă în care se afla – duşmănită de toţi. După scurt timp întrebă:

— Şi-n ce chip a izbutit să aducă vijelia?

— Scoţându-şi ciorapii, înălţimea Ta.

Amănuntul acesta îl ului pe Tom şi-i aţâţă la culme curiozitatea. Zise, cuprins de nerăbdare:

— Lucru de minune! Totdeauna are fapta aceasta asemenea înfricoşătoare înrâurire?

— De fiecare dată, înălţimea Ta – adică, de câte ori doreşte femeia şi rosteşte cuvintele trebuincioase, fie în minte, fie cu viu grai.

Tom se întoarse către femeie şi vorbi cu însufleţire:

— Arată-ţi puterea! Voiesc să văd o vijelie!

Multe feţe păliră deodată în acea adunare superstiţioasă şi toţi fură cuprinşi de dorinţa nerostită de a o tuli din locul acela. Dar în zadar, căci Tom nici nu băgă de seamă freamătul stârnit, fiindcă nu mai avea ochi şi urechi decât pentru catastrofa poruncită. Citind pe chipul femeii încurcătură şi uimire, adăugă cu aprindere:

— Nu-ţi fie teamă – nu vei purta nici o vină. Ba mai rhult: vei pleca slobodă – nimeni nu-ţi va atinge nici un fir de păr. Arată-ţi puterea.

— O, stăpânul meu, nu am putere de nici un fel – am fost pe nedrept învinuită.

— Alungă-ţi spaima. Fii pe pace, nu vei suferi nici o vătămare. Stârneşte o furtună – cât de mică – nu-i nevoie să fie cumplită sau vătămătoare, ba chiar aş pofti să fie dimpotrivă; fa aceasta, şi viaţa-ţi va fi cruţată. Vei pleca de-aici slobodă, împreună cu copila ta, ducând cu tine iertarea regelui şi fiind păzită de răutate ori viclenie din partea oricărei fiinţe din acest regat. Femeia se plecă până la pământ şi se văită, cu lacrimi în ochi, că nu are puterea de a săvârşi această minune, altminteri bucuroasă ar dobândi numai viaţa copilei sale, fiind mulţumită să şi-o piardă pe-a ei, dacă supunerea faţă de porunca regelui ar putea aduce asemenea nepreţuită îndurare.

Tom stăruia – totuşi femeia o ţinea morţiş cu tăgada. În cele din urmă băiatul rosti:

— Gândesc că femeia a rostit adevărul. De-ar fi mama mea în locu-i şi înzestrată cu diavoleşti însuşiri, nu ar fi zăbovit nici o clipă să cheme furtuni şi să nu lase nici piatră peste piatră în întreaga ţară, dacă ar căpăta drept răsplată mântuirea vieţii mele. E vădit că şi celelalte mame-s turnate după acelaşi tipar. Eşti slobodă, bună femeie, împreună cu copila ta, căci te socot cu adevărat nevinovată. Acum nu ai a te teme de nimic, fiind iertată. Scoate-ţi ciorapii! Iar de-mi poţi isca o furtună, vei fi bogată!

Biata fiinţă, adusă iar la viaţă, nu mai ştia cum să-şi arate recunoştinţa şi se-apucă să-i dea ascultare, în vreme ce Tom privea nerăbdător, cu încordare – cam sâcâit de nelinişte – iar curtenii se foiau, simţindu-se cât se poate de prost şi de stânjeniţi. Femeia rămase desculţă ca şi fetiţa ei, şi era limpede că se străduia din răsputeri pentru a răsplăti generozitatea regelui chiar cu un cutremur, dar nu izbuti defel şi pricinui numai dezamăgire. Tom suspină şi zise:

— Haide, suflet bun, nu te mai chinui. Ţi-a pierit puterea. Purcede netulburată în cale-ţi, iar de ţi se va întoarce cândva darul, nu mă uita, adu-mi o furtună.

Capitalul 16
Ospăţul de gală.

Ceasul cinei se apropia, totuşi, oricât de ciudat ar părea, gândul acesta nu-l mai supăra pe Tom decât prea puţin şi nu-i mai trezea aproape nici un fel de spaimă. Întâmplările din dimineaţa aceea îi întăriseră de minune încrederea. După o obişnuinţă de numai patru zile, bietul pisoi vagabond se deprinsese cu ciudatul lui culcuş, jnai bine decât ar fi izbutit un om în toată firea într-o lună întreagă. Niciodată nu a fost dovedită în chip mai grăitor uşurinţa unui copil de a se adapta la împrejurări.

Să-i lăsăm pe aleşii care vor lua parte la masă să se zorească şi să aruncăm o privire în marea sală de ospeţe, în vreme ce Tom e pregătit pentru asemenea impunător eveniment. Sala e încăpătoare, cu stâlpi şi pilaştri poleiţi cu aur, cu tavane şi pereţi împodobiţi cu picturi. La uşă stau străjeri înalţi, ţepeni ca nişte statui, îmbrăcaţi în veşminte bogate şi pitoreşti şi ţinând în mâini halebarde. Într-o galerie înaltă, care face ocolul sălii, se află muzicanţii şi o droaie de dregători ai cetăţii, în straie strălucitoare. În centrul sălii, pe o estradă, se afla masa lui Tom. De departe, din fundul cori-doarelor care răsună de ecouri, auzim un glas de trâmbiţă şi prindem cu urechea un strigăt stins: „Faceţi loc regelui! Loc pentru prea înaltul nostru stăpân, Majestatea sa Regele!” în clipa aceea, scânteietorul alai răsare şi se scurge pe uşă, cu pas măsurat. Lui Tom îi bătea inima tare şi un licăr de bucurie îi strălucea în ochi. Avea un port cât se poate de graţios şi firsc, cu atât mai mult cu cât nu se mai gândea cum se descurcă cu ceremonialul, mintea fiindu-i ferme cată şi stăpânită de priveliştile şi sunetele voioase din jur. Şi apoi, nimeni nu poate arăta prea lipsit de graţie când poartă veşminte frumoase care-i vin ca turnate – mai cu seamă dacă s-a obişnuit cu ele, şi nu se gândeşte la asta. Tom îşi aminti de îndrumările primite şi răspunse la saluturi cu o uşoară aplecare a capului său împănoşat şi un curtenitor: „Vă mulţumesc, bunii mei supuşi.”

Se aşează la masă fără să-şi scoată toca, nesimţindu-se câtuşi de puţin stânjenit, căci a sta la masă cu pălăria pe cap era singura tradiţie regală cu care regii şi familia Canty erau la fel de deprinşi de foarte multă vreme. Suita se risipi şi se orândui în grupuri pitoreşti, toţi rămânând cu capetele de-scoperite.

Tom prânzi bine, dar îşi da seama că sute de ochi îi urmăreau fiecare îmbucătură şi-l pândeau cum mănâncă, cu un interes care n-ar fi putut fi mai încordat nici de-ar fi băgat în gură exploziv ucigător în stare să-l arunce în aer şi să-l împrăşite în mii de fărâme prin sală. Era grijuliu să nu se zorească şi la fel de grijuliu să nu facă nici cel mai mic lucru singur, ci să aştepte până ce gentilomul însărcinat cu slujba aceea îngenunchea şi-l slujea. O scoase la capăt fară nici o scrânteală – izbândă deplină şi preţioasă.

Când în cele din urmă masa se sfâşi şi Tom plecă, în mijlocul scânteietorului său alai, gândi că dacă asta era toată greutatea de a cina în public, atunci era o încercare pe care ar fi înfruntat-o bucuros chiar de mai multe ori pe zi, ca în felul acesta să obţină să fie scutit de unele îndatoriri mai copleşitoare ale slujbei sale de rege.

Capitalul 17

Fu-Fu întâi, „Regele Zănatecilar”

Miles Hendon zorea către capătul dinspre Southwark al podului, cu privirea mereu la pândă după cei pe care îi căuta, sperând şi aşteptându-se să dea peste ei dintr-o clipă într-alta. Însă fu dezamăgit. Tot întrebând întruna, izbuti să le descopere trecerea prin Southwark până la un punct; apoi, pierdu orice urmă şi nu mai ştiu încotro s-o apuce. Totuşi se strădui din răsputeri tot restul zilei. La căderea nopţii era frânt de oboseală, aproape mort de foame şi la fel de depărtat de ţinta sa, ca şi la plecare, aşa că cină la hanul Tabvard şi se duse la culcare, hotărât să o pornească iar, odată cu zorile, şi să cerceteze tot oraşul, de la un cap la altul. Cum sta aşa culcat, chibzuind şi plănuind, începu curând să raţioneze astfel: dacă-i va sta în putinţă, băiatul o

să scape de nemernicul care se dă drept tatăl său. Se va duce oare la Londra să-şi caute vechiul sălaş? Nu, nu va face aceasta, ci se va feri să le cadă iarăşi în mână. Atunci ce va face? Cum n-avusese pe lume nici un prieten sau ocrotitor, până nu-l întâlnise pe Miles Hendon, fireşte că va căuta să-şi găsească iarăşi prietenul, dacă împrejurarea nu-

1 va sili s-o pornească iar spre Londra şi primejdiile ei. Se va îndrepta către castelul Hendon, asta va face, fiindcă ştie că Hendon e în drum spre casă şi s-ar putea aştepta să-l găsească acolo. Da, situaţia era limpede pentru oştean – nu trebuia să mai piardă nici o clipă în Southwark, ci să pornească pe dată prin Kent, spre Movila Călugărului, cutreierând pădurile şi întrebând prin toate părţile, de-a lun-gul drumului. Şi-acum, să ne întoarcem la micul rege dis-părut.

Tâlharul despre care slujitorul de la hanul de pe pod spusese că l-a văzut „tocmai când ajunsese" lângă flăcăul străin şi lângă rege nu li se alăturase, ci trecuse în spatele lor şi-i urmărise de-aproape. Nu suflase nici o vorbă. Braţul stâng îi atârna într-o eşarfă, iar peste ochiul stâng purta un plasture mare, verde; şchiopăta puţintel şi se sprijinea într-o bâtă de stejar. Flăcăul îl duse pe rege pe un drum întortocheat, de-a curmezişul Southwark-ului, şi încet-încet ieşi la drumul mare, din spatele oraşului. Regele era supărat acum şi spuse că nu merge mai departe. Se cădea ca Hendon să vină la el, şi nu el să se ducă la Hendon. Nu va în-dura asemenea necuviinţă, va rămâne locului. Flăcăul zise:

— Ai să rămâi aici, în vreme ce prietenul tău zace rănit în pădurea de colo? Fie şi-aşa.

Purtarea regelui se schimbă pe dată. El strigă:

— Rănit? Şi cine-a cutezat a-l vătăma? Dar lasă aceasta deoparte; arată-mi drumul, arată-mi drumul! Mai repede, omule, eşti împovărat cu plumb? Rănit? De-ar fi făptuitorul şi fecior de duce, se va căi!

Pădurea era destul de depărtată, însă ajunseră degrabă. Flăcăul se uită în jur, descoperi o creangă de copac înfiptă în pământ, de care era legată o zdreanţă, apoi îşi urmă calea în adâncul codrului, căutând din ochi crengi asemănătoare şi găsindu-le din loc în loc. Era vădit că se călăuzea după semnele acelea către ţinta sa. Tot mergând agale, ajunseră într-un luminiş, unde se zărea schelăria unei fermei mistuite de flăcări şi alături un grajd părăginit, care sta într-o rână. Nimic nu arăta că împrejur ar vieţui cineva; domnea o tăcere desăvârşită. Flăcăul intră în grajd, iar regele se ţinu după el nerăbdător. Nu era nimeni înăuntru! Regele aruncă

0 privire mirată şi bănuitoare spre tânăr şi-l întrebă:

— Unde-i?

Drept răspuns primi doar un râs batjocoritor. Într-o clipită regele se mânie foc, apucă un butuc şi tocmai voia să se năpustească la flăcăul care-l amăgise, când alt râs batjocoritor îi răsună la urechi. Era ticălosul cel şchiop care se ţinuse după ei la o oarecare depărtare.

Regele se-ntoarse şi spuse furios:

— Cine eşti tu? Ce treabă ai pe-aici?

— Lasă-ţi deoparte sminteala – spuse străinul – şi domoleşte-te. Nu m-am prefăcut atât de bine ca să nu-ţi recunoşti tatăl.

— Nu eşti tatăl meu. Nu te cunosc defel. Eu sunt regele. De mi-ai ascuns slujitorul, găseşte-mi-l, de nu, te vei căi amar pentru cele făptuite.

John Canty răspunse cu glas aspru şi măsurat:

— Îi limpede că eşti nebun şi mi-e silă să te pedepsesc, dar de mă înfrunţi, voi fi nevoit. Flecăreala ta nu face rău nimănui, unde nu-s urechi care să-ţi ia în seamă smintelile, dar e bine să te deprinzi cu o vorbire obişnuită, care să nu ne-aducă nici un rău, când ne vom schimba lăcaşul. Am săvârşit un omor şi nu pot locui acasă; şi tu aşijderi, căci am nevoie de tine. Numele meu e schimbat, pe temeiuri înţelepte; îmi zice Hobbs – John Hobbs; iar ţie Jack –

întipăreşte-ţi în minte numele. Acuma, haide, vorbeşte: unde-

1 maică-ta? Unde-ţi sunt surorile? N-au venit la locul statornicit, ştii oare încotro au luat-o?

Regele răspunse întunecat:

— Nu-mi tulbura mintea cu ghicitorile tale. Mama ea a murit; surorile mele se află la palat.

Flăcăul de lângă el izbucni într-un râs batjocoritor, şi regele ar fi tăbărât pe el, însă Canty – sau Hobbs, cum îşi zicea acum – îl opri şi zise:

— Lasă-l, Hugo, nu-l hărţui, mintea-i e rătăcită şi purtările tale îl zădărăsc. Stai jos, Jack, şi domoleşte-ţi firea; pe dată vei căpăta ceva de îmbucat.

Hobbs şi Hugo începură să vorbească în şoaptă, iar regele se depărtă cât putu de tovărăşia lor neplăcută. Se re-trase în penumbra colţului cel mai depărtat al grajdului, unde găsi podeaua de pământ căptuşită cu un strat de paie gros de doi coţi. Se-ntinse acolo, trase peste el o mână de paie, în chip de cuvertură, şi curând se cufundă în gânduri. Avea multe necazuri pe cap, însă cele mărunte aproape că erau zvârlite în uitare de durerea cea mai crâncenă: pierderea tatălui său. Pentru toată lumea numele lui Henric al VIH-lea trezea un fior şi înfăţişă imaginea unui balaur care sufla pârjol şi pară pe nări, un tiran a cărui mână îm-părţea pedepse cumplite şi moarte; însă acestui băiat, acelaşi nume îi trezea numai sentimente plăcute, dragoste. Îi veni în gând un lung şir de scene pline de duioşie, între tatăl său şi el, şi stărui cu drag asupra lor, lacrimile sale nepotolite dovedind cât de adâncă şi de sinceră era mâhnirea care-i stăpânea inima. În vreme ce după-amiaza se stingea încet, flăcăul, frământat de necazurile sale, se afundă treptat într-un somn liniştit şi tămăduitor.

După un răstimp destul de lung, n-ar fi putut spune cât anume, simţurile sale se luptară să-şi scuture amorţeala şi, cum stătea aşa culcat, cu ochii închişi, întrebându-se în neştire unde se află şi ce se petrecuse cu el, prinse cu ure-

chea bătaia posomorâtă a ploii în acoperiş. Îl învălui o senzaţie plăcută de bunăstare, la gândul că se află la adăpost, dar aceasta fu curmată cu brutalitate în clipa următoare, de un cor de chicoteli piţigăiate şi de râsete grosolane. Larma aceea îl făcu să tresară în chip neplăcut şi îşi scoase capul de sub paie, ca să vadă de unde venea. O privelişte mohorâtă şi respingătoare i se înfăţişă ochilor. În mijlocul podelei, la celălalt capăt al grajdului, ardea un foc zdravăn, iar în juru-i, prinşi într-o lumină sinistră de para cea roşie, stăteau trântiţi şi tolăniţi o ceată pestriţă de lepădături, golani şi borfaşi de ambele sexe, cum nu mai întâlnise nici în cărţi, nici în visele sale vreodată. Erau acolo bărbaţi uriaşi, vânjoşi, cu pielea tăbăcită de vânturi şi ploi, cu plete lungi şi purtând nişte zdrenţe fantastice; flăcăi potriviţi la stat, la fel de trenţăroşi, la fel de crunţi la înfăţişare se aflau cerşetori orbi, cu ochi bandajaţi sau acoperiţi cu plasturi, schilozi, cu picioare de lemn şi cârje, bolnavi cu răni puroioase, ce se întrezăreau din bandaje făcute ca vai de lume; se afla şi un telal cu mutră de ticălos, cu bocceaua sa; de asemenea, un tocilar, un căldărar şi un bărbier felcer, cu uneltele meseriei lor. Câteva din femeile acelea erau codane abia răsărite; unele erau în floarea tinereţii, altele erau cotoroanţe bătrâne şi brăzdate de zbârcituri, dar cu toatele erau teleice neobrăzate şi rele de gură, şi deopotrivă de murdare, neprimenite şi neţesălate. Erau până şi trei prunci cu chipuri bolnave, şi o pereche de potăi moarte de foame, cu sfori la gât – a căror îndatorire era să-i conducă pe orbi.

Se lăsase noaptea. Banda tocmai sfârşise de mâncat şi se punea pe orgii; cana cu rachiu trecea din mână-n mână. Din toate piepturile ţâşni un singur strigăt:

— Un cântec. Să ne cânte Liliacul şi Dick, şi Talpă-Lată.

Unul din orbi se ridică şi se pregăti, azvârlind cât colo plasturii care-i adăposteau ochii foarte ageri şi tăbliţa cu text sfâşietor povestind pricina nenorocirii sale. Talpă-Lată se descotorosi de piciorul de lemn şi-şi luă locul stând pe

picioarele sale tefere şi sănătoase, alături de soţul său întru nemernicie. Apoi urlară un cântec destrăbălat, sprijiniţi de întreaga societate, care la sfârşitul fiecărei strofe intona refrenul, într-un cor tot mai puternic. Când sfârşiră ultimul cuplet, entuziasmul cântăreţilor pe jumătate beţi atinsese asemenea culmi, încât fiecare se pomi să zbiere cântecul de la început, făcând laolaltă atâta zarvă deşănţată, de tremurau bârnele grajdului.

Conversaţia îşi urmă cursul – nu în limba hoţilor, în care cântaseră, fiindcă aceasta era folosită numai când puteau să tragă cu urechea niscaiva vrăjmaşi. Din discuţie ieşi la iveală că „John Hobbs” nu era câtuşi de puţin un „boboc”, ci se hârşise în rele, în bandă, cu mult timp în urmă. I se cern să povestească ce i se întâmplase în ultima vreme şi când spuse că „din întâmplare” a ucis un om, cei din jur arătară mare mulţumire. Când mai adăugă că era vorba de un preot, fu aplaudat zgomotos şi trebui să ciocnească un pahar cu fiecare. Cunoştinţe vechi îl întâmpinau cu îmbrăţişări, iar altele noi erau mândre să-i strângă mâna. Fu întrebat de ce „zăbovise” departe de dânşii atâtea luni. Canty răspunse:

— În anii din urmă, la Londra e terenul mai prielnic decât la ţară şi mai fără de primejdii, de când legile au fost întărite cu atât străşnicie şi sârguinţă. De n-aş fi avut această nenorocoasă întâmplare, aş fi rămas acolo. Hotărâsem să rămân şi nicicând să nu-mi mai pun pielea la bătaie pe drumurile de ţară – dar întâmplarea cu pricina a schimbat rânduiala statornicită de mine.

Se informă câte persoane cuprindea acuma banda. „Zburlitul” – căpetenia lor – îi răspunse:

— Douăzeci şi cinci de gealaţi zdraveni: zdrahoni, coţcari, mehengii şi vântură lume, laolaltă cu ţiitoarele, zdrenţuroasele lor, şi cu alte otrepe. Mai toţi se află aici, ceilalţi bat câmpurile către răsărit, înspre sălaşul de iarnă. Vom pomi pe acelaşi drum, în zori.

— Nu zăresc pe Wen printre cinstitele feţe din jur. Pe unde poate să fie?

— Bietul flăcău, acum n-are altă hrană decât pucioasa – şi încă-i fierbinte pentru un gâtlej plăpând. A fost ucis un-deva într-o încăierare, cam prin miezul verii.

— Mă doare inima s-aud asta; Wen era bărbat priceput şi viteaz.

— Aşa era într-adevăr. Bess cea Neagră, drăguţa lui, e încă printre ai noştri, dar a pornit spre răsărit; straşnică fată, cu purtări plăcute şi cuminte, nimenea n-a văzut-o umblând beată mai mult de patru zile din şapte.

— Totdeauna se înfrâna – îmi amintesc bine – de treabă fată şi vrednică de toată lauda. Mama ei era mai slobodă în purtări şi mai puţin năzuroasă; hoaşcă zurbagioaică şi rea de muscă, dar înzestrată cu o minte mai presus de cele obişnuite.

— Din această pricină am şi pierdut-o. Darul ei de a citi în palmă şi alte soiuri de a prevesti viitorul i-au adus până la urmă faima de solomonăriţă. Legea i-a făcut de petrecanie, prăjind-o la foc domol.

Zău că m-a mişcat aproape până la lăcrimare chipul neînfricat în care şi-a înfruntat soarta, blestemând şi suduind toată mulţimea care căsca gura şi-o privea, în vreme ce flăcările urcau şerpuind către faţa ei şi-i prindeau şuviţele rărite, cuprinzând capul ei bătrând şi cărunt. Îi blestema, ptii! Ce-i mai blestema! O mie de ani de-ai mai vieţui n-ai să mai auzi asemenea blesteme măiestrite. Vai, iscusinţa aceasta a pierit odată cu ea. Vor mai fi rămas încercări jos-nice şi firave de-a o maimuţări, dar nu mai ţi-e dat s-auzi o adevărată luare în deşert a celor sfinte.

— Mai sunt şi alţi prieteni de-ai noştri care-au trecut prin grele încercări? Întrebă Hobbs.

— Mai sunt unii. Mai cu seamă dintre cei noi veniţi – cum sunt gospodarii cei mici, rămaşi fără de adăpost şi rătăcind înfometaţi prin lumea largă, din pricină că fermele le-au fost luate spre a fi prefăcute în păşuni. Au cerşit şi-au fost

biciuiţi, despuiaţi de la brâu în sus, până ce le-a şiroit sângele; apoi au fost puşi în butuci, să zvârle mulţimea în ei cu ce-i cădea în mână. Dar ei au cerşit iar, şi iar au fost biciuiţi şi li s-a retezat câte-o ureche; au cerşit şi-a treia oară

— Ce alt puteau face, sărmanii netrebnici? Şi-au fost însemnaţi pe obraz cu fierul roşu încins, apoi vânduţi ca robi; au fugit, au fost hăituiţi şi spânzuraţi. E poveste scurtă şi nu-ţi trebuie mult ca să-o depeni. Alţii dintre noi au trecut prin încercări mai puţin grele. Ridicaţi-vă Yokel, Burns şi Hodge! Arătaţi-vă podoabele!

Cei numiţi se ridicară şi-şi scoaseră câteva din hanţe, dezgolindu-şi spinările brăzdate de urme vechi de bici; unul îşi dădu la o parte părul şi arătă locul unde fusese cândva urechea stângă; altul arătă un stigmat pe umăr – litera S – şi o ureche ciuntită; al treilea zise:

— Eu sunt Yokel; mai an eram plugar pe ogorul meu, aveam gospodărie spornică, nevastă iubitoare şi copii – acum toate sunt puţin cam altfel; şi ca avere, şi ca stare, iar nevasta şi copiii-s duşi pe cea lume – poate s-or fi aflând în cer, poate-n celălalt loc – dar slavă cerului atotmilostiv că cel puţin nu mai trăiesc în Englitera! Buna şi bătrâna mea mamă, care nu avea nici o vină şi nici un păcat, se străduia să agonisească o pâine, îngrijind de bolnavi. Murind unul din aceştia, fără ca doftorii să se învrednicească a şti cum, maică-mea fu arsă drept vrăjitoare, sub ochii pruncilor mei care priveau şi jeleau. Halal lege engleză! Sculaţi cu toţii şi ciocniţi cănile! Toţi într-un glas strigaţi! Beţi pentru îndurătoarea lege engleză care a mântuit-o pe dânsa măcar de iadul englez! Vă aduc mulţămită, fârtaţilor, la toţi deopotrivă. Am cerşit din casă-n casă – eu şi nevasta – ducând cu noi copiii flămânzi, dar în Englitera e o fărădelege să fii înfomentat; astfel că ne-au despuiat şi ne-au biciuit în trei oraşe de-a rândul. Beţi cu toţii iarăşi, pentru îndurătoarea lege engleză! Căci biciul ei a sorbit adânc din sângele lui Mary a mea şi binecuvântata mântuire i-a sosit grabnic. Zace colo, culcată sub iarbă, ocrotită de orice rele. Dar

copiii, fireşte, câtă vreme legea mă biciuia pe mine, purtându-mă din oraş în oraş, se stingeau de foame. Beţi, flăcăi, numai un strop, un strop pentru bieţii copii, care n-au făcut rău nici unei făpturi. Iar am cerşit – am întins mâna pentru o coajă de pâine, şi-am fost pus în butuci, şi-am pierdut o ureche; iată, aci atârnă ciotul ei; iar am cerşit, şi iată ciotul celeilalte, spre a-mi întipări bine în minte fapta. Şi totuşi am cerşit încă o dată, şi-am fost vândut ca sclav – iată aci pe obraz, sub pata aceasta, de-aş şterge-o, aţi putea vedea litera S pe care a lăsat-o acolo fierul roşu! Sclav! Pricepeţi acest cuvânt? Un sciav englez stă înaintea voastră. Am fugit de la stăpânul meu, şi când voi fi găsit – cel mai greu blestem al cerului cază asupra legii ţării care a rânduit astfel – voi atârna în furcile spânzurătorii!

Un glas răsunător se-auzi din penumbră:

— Nu vei fi spânzurat! Din ziua de azi s-a sfârşit cu această lege!

Toţi se întoarseră şi zăriră silueta fantastică a micului rege, care se apropia zorit. Când sosi în plină lumină şi fu văzut desluşit, izbucni o explozie generală de întrebări:

— Cine-i? Cine-i acolo? Cine eşti tu, mogâldeaţă?

Bietul copil rămase netulburat, ţintit de toate privirile acelea mirate şi cercetătoare şi răspunse cu demnitate prin-ciară:

— Sunt Eduard, regele Engliterei.

Un hohot sălbatic de râs urmă; parte în derâdere, parte de încântare faţă de o glumă atât de bună. Regele fu jignit. Spuse tăios:

— Vânturători de drumuri, fără de cuviinţă ce sunteţi, aceasta vă e recunoştinţa pentru milosârdia regală ce v-am făgăduit?

Mai spuse şi altele, cu glas mâniat şi cu gesturi aprinse, însă vorbele-i fură acoperite de-un vârtej de râsete şi exclamaţii batjocoritoare. John Hobbs încercă de câteva ori să-şi facă glasul auzit, peste larma aceea, şi în cele din urmă izbuti, spunând:

— Fraţilor, îi feciorul meu, vede cai verzi pe pereţi; e ţicnit şi nebun de legat, nu-l luaţi în seamă – el socoate că-i regele cu adevărat.

— Sunt cu adevărat regele – zise Eduard, întorcându-se către el – precum te vei încredinţa pe pielea ta, la vremea sorocită. Ai mărturisit un omor – te vei legăna în furci pentru el.

— Tocmai tu mă vei vinde? De pun mâna pe tine.

— Sst. Sst! Domol, zise zdravănul „Zburlit”, punându-se între ei la vreme ca să-l scape pe rege, şi îşi întări intervenţia, doborându-l cu un pumn pe HobbS.

— Nu te-nchini în faţa regelui, şi nici faţă de căpetenii? Deţi mai îngădui vreodată de faţă cu mine asemenea necuviinţă, te spânzur cu mâna mea! Apoi adresându-se Alteţei Sale: Nu trebuie să-ţi ameninţi fârtaţii, flăcăule, şi trebuie să te păzeşti de a-i vorbi de rău. Fii rege, dacă-ţi place, în sminteala ta, fară a face rău altora, însă. Nu te mai fali cu asemenea rang, căci înseamnă trădare; om fi noi oameni păcătoşi în felul nostru, dar nu se află nimenea printre noi într-atâta de ticăloşit încât să fie trădător faţă de regele său; în această privinţă avem inimi iubitoare şi credincioase. Ia seama de spun au ba adevărul. Acum – cu toţii într-un glas: Trăiască Eduard, regele Engliterei!

— Trăiască Eduard, regele Engliterei!

Răspunsul pestriţei adunări sosi cu asemenea tărie de tunet, încât şubreda baracă se cutremură din temelii. Faţa micului rege se lumină o clipă de plăcere, şi el îşi plecă uşor capul şi spuse, cu gravă simplitate:

— Vă mulţumesc, bunii mei supuşi.

Acest rezultat neaşteptat făcu ca prea cinsitata adunare să se tăvălească de râs. Când se mai potoliră puţin, „Zburlitul” rosti cu hotărâre, însă pe un ton de ajuns de blajin:

— Lasă-te d-alde-astea, băiete; nu-i înţelept, nici bine. Împlineşte voia închipuirii tale, de n-ai încotro, dar alege-ţi alt titlu.

Cu un glas care-ţi sfâşia urechile, un tinichigiu veni cu o sugestie:

— Fu-Fu întâi, regele zănatecilor.

Titlul „prinse” numaidecât, toţi îl adoptară, şi din piepturile golanilor se-nălţă un strigăt asurzitor:

— Trăiască Fu-Fu întâi, regele zănatecilor! Urmat de şuierături, mieunături şi răbufniri de râs.

— Aduceţi-l încoace în strigăte de slavă şi încoronaţi-l.

— Puneţi-i mantaua regală!

— Daţi-i sceptru!

— Urcaţi-l pe tron!

Strigăte de acestea şi vreo alte douăzeci la fel izbucniră dintr-o dată. Apoi, mai-nainte ca sărmana, mica victimă, să-şi poată trage sufletul, fu încoronată cu un lighean de tinichea, înfăşurată într-o pătură ciuruită, urcată pe-un butoi drept tron, iar în mână îi fu pusă lingura de lipit a tinichigiului, după care se trântiră cu toţii în genunchi în juru-i şi se porniră pe un cor de văicăreli ironice şi rugăminţi batjocoritoare, ştergându-şi ochii cu mânecile şi şorţurile lor pătate şi zdrenţuite.

— Fii îndurător cu noi, o, prea blândule rege!

— Nu călca în picioare pe viermii care te roagă fierbinte, o, înălţimea Ta prea iubită!

— Fie-ţi milă de sclavii tăi şi mângâie-le inima cu o regească lovitură de picior!

— Veseleşte-ne şi încălzeşte-ne cu razele tale îndură-toare, o, soare înfocat al măreţiei domneşti!

— Sfinţeşte pământul cu atingerea piciorului tău, ca să putem mânca noroiul şi astfel să ne înnobilăm!

— Binevoieşte a scuipa asupră-ne, o, înălţimea Ta, pen-tru ca odraselele noastre să poată povesti despre princiara ta bunătate şi să fie de-a pururi mândre şi fericite!

Dar tinichigiul cel poznaş deveni „eroul” serii şi avu parte de toate onorurile. Îngenunchind, se prefăcu că sărută piciorul regelui şi fu împins deoparte cu scârbă. Atunci cerşi pe la fiecare o cârpă să şi-o lipească peste bucăţica de

obraz care-i fusese atinsă cu piciorul, zicând că trebuie s-o ferească de atingerea aerului „de rând” şi că va face avere umblând pe drumul mare şi arătând ca la panoramă locul atins, la preţul de o sută de şilingi o ochire. Îi făcu să se prăpădească de râs în aşa hal, încât stârni invidia şi admiraţia întregii adunări râioase.

În ochii micului monarh se iviră lacrimi de ruşine şi de indignare, şi în mintea sa gândea: „De le-aş fi căşunat vreun rău mare, tot nu s-ar fi putut arăta mai cruzi, şi eu, doar, dimpotrivă, n-am rostit decât făgăduiala de-a fi bun cu ei, şi pentru aceasta iată cum mă umilesc!”

Capitalul 18

Prinţul în mijlocul Vagabonzilor.

Ceata vabagonzilor îşi părăsi culcuşul odată cu revărsatul zorilor şi pomi la drum. Deasupra lor cerul era acoperit de nori, sub picioare pământul alunecos, iar aerul îngheţat. Veselia le pierise cu totul; unii mergeau tăcuţi şi morocănoşi, alţii erau arţăgoşi şi căutau ceartă; niciunul nu era pornit pe vorbă şi pe toţi îi sâcâia setea.

„Zburlitul” îl lăsă pe „Jack” pe seama lui Hugo, dându-i câteva îndrumări scurte, şi-i porunci lui John Canty să se depărteze de el şi să-l mai slăbească. Îi mai atrase luarea-aminte lui Hugo să nu fie prea aspru cu băiatul.

După un răstimp, vremea se mai îmblânzi şi norii se împrăştiară puţin. Ceata nu mai dârâdia şi vagabonzilor le crescu curajul. Deveniră tot mai voioşi şi până la urmă se porniră să se încaiere şi să-i ocărască pe drumeţii ce-i întâlneau în cale. Asta arăta că îşi veniseră în fire şi preţuiau iar bucuriile vieţii. Teama pe care-o stârneau indivizii de teapa lor se vădea în faptul că toată lumea se dădea la o parte dinainte-le şi primea cu răbdare obrăzniciile lor deşănţate, fără a cuteza să spună nici pâs.

Şterpeleau rufe atârnate la uscat pe garduri, uneori chiar în văzul stăpânilor, care nu suflau o vorbă, ci păreau mai degrabă recunoscători că nu li s-au luat şi ostreţele.

Nu trecu mult şi tăbărâră pe o mică gospodărie ţărănească, unde se instalară ca la ei acasă, în vreme ce ţăranul şi ai casei, tremurând ca varga, îşi goleau cămara ca să le poată da un prânzişor. Le ciupeau de bărbie pe stăpâna casei şi pe fiicele ei, chiar când veneau cu mâncare şi fă-ceau pe seama lor glume deocheate, luându-le în tărbacă şi râzând mânzeşte. Azvârleau cu oase şi cu zarzavaturi în gospodar şi-n fiii lui, silindu-i să se ferească tot timpul şi aplaudând zgomotos de câte ori o lovitură nimerea în plin. Ca să pună vârf la toate, mânjiră cu unt pe cap pe una din fete, care se supărase din pricina acestor grosolănii. Drept rămas bun îi amenințară că se întorc şi dau foc la casă, cu familie cu tot, dacă ajunge la urechile stăpânirii vreo plân-gere despre isprăvile lor.

Pe la nămiezi, după un marş lung şi obositor, banda poposi îndărătul unui gard viu, la marginea unui sat arătos. Hotărârâră să se odihnească un ceas, apoi ceata se risipi, care-ncotro, ca să intre fiecare prin altă parte în sat şi să-şi arate hărnicia în meşteşugul lui. „Jack” fu trimis împreună cu Hugo. O bucată de vreme hoinăiră pe ici, pe colo. Hugo pândea un prilej de a face vreo afacere mănoasă, dar negăsind niciunul, în cele din urmă zise:

— Nu zăresc nimic de furat, îi sălaş de calici. Aşa că o să cerşim.

— Într-adevăr! Păstrează-ţi meşteşugul – ţi se potriveşte. Eu unul nu voi cerşi.

— Nu vei cerşi?! Exclamă Hugo, holbându-se mirat la rege. Şi de când, mă rog, ţi-ai îndreptat păcatul?

— Ce înţeles au vorbele ta'e?

— Ce înţeles? Oare nu ai cerşit de la naştere pe uliţele Londrei?

— Eu? Ţi-ai pierdut minţile?

— Nu risipi vorbele alese – ca să-ţi rămână şi pentru încodată. Taică-tău zice că ai întins mâna. Se prea poate să fi minţit. Nu cumva eşti atât de îndrăzneţ şi spui că a minţit? Îl batjocori Hugo.

— Cel căruia îi spuneţi voi tatăl meu? Da, a minţit.

— Haide, fârtate, nu împinge prea tare jocul tău caraghios de-a nebunul; înţeleg că faci pe nebunul de şagă, numai ia seama să n-o păţeşti. De i-aş spune aceste vorbe, ţi-ar tăbăci pielea în lege.

— Cruţă-ţi osteneala. Eu însumi i le voi spune.

— Curajul tău îmi place, zău aşa, dar nu-ţi laud judecata. Ciomăgeli şi bătăi zdravene găseşte omul cu duiumul în viaţa asta, fără să le mai şi caute cu lumânarea. Dar să lăsăm asta, mi se pare că vine taică-tău. Nu mă îndoiesc că ştie să mintă, nu şovăi o clipă să zic că minte de are prilejul, căci cei mai sfinţi dintre noi săvârşesc asemenea păcat, dar aci n-avea de ce să mintă. Un om cu minte nu-şi iroseşte pe degeaba asemenea bun vicleşug, dar de vreme ce n-ai chef

să ne îndeletnicim cu cerşitul, cu ce să ne trecem vremea? Să şterpelim de prin bucătării?

Regele-l repezi nerăbdător:

— Pune capăt neroziei acesteia – mă sâcâi.

Hugo răspunse cam supărat:

— Ian ascultă, frate, de cerşit nu vrei, de furat nici atâta, fie şi-aşa. Atunci ţi-oi spune eu ce vei face neapărat. Vei sluji de momeală, cât voi cerşi eu. Zi că nu vrei, de cutezi!

Regele se pregătea să-l repeadă cu dispreţ, când Hugo îl opri:

— Destulă vorbă! Iată că se-apropie cineva milostiv după chip. Eu am să mă zvârcolesc pe jos. Când străinul se va repezi spre mine, începe a te căina şi a geme şi, înge-nunchind, prefă-te că plângi; apoi zbiară de parcă toţi di-avolii foamei şi sărăciei şi-ar fi făcut cuib în pântecele tău şi spune: „Luminate, domn, sărmanul meu frate e foarte bolnav şi fără nici un prieten şi sprijin suntem. În numele Domnului, aruncă o privire îndurătoare asupra unui biet bolnav uitat de lume şi nespus de nenorocit; miluieşte cu un gologan din avuţiile domniei tale o făptură lovită de soartă şi aflată în pragul pieirii” – şi ia seama, să o ţii strună cu vaietele şi să nu te potoleşti, până nu-l uşurăm de-un golo-gan, altmintrelea te vei căi.

Îndată, Hugo începu să geamă şi să horcăie, să-şi dea ochii peste cap, să se clatine buimac şi să tremure ca apucat, iar când drumeţul ajunse chiar lângă el, se trânti la pământ cât era de lung, înaintea lui, cu un ţipăt sfâşietor, şi începu să se răsucească şi să se tăvălească-n noroi, de ziceai că i-a sosit ceasul din urmă.

— Vai de lume! Strigă inimosul drumeţ. Vai, sărmane suflet, cum mai pătimeşti! Haide, să-ţi dau ajutorare.

— O, nobile şi luminate domn, mă lasă – ca pe un prinţ de sânge să te îndrăgească pronia – dar crudă suferinţă mă încearcă, de-s atins când mă păleşte astfel boala. Frate-meu, de colo, va spune înălţimii Voastre ce crâncenă durere mă sfâşie când se abat asupră-mi aceste tulburări. Un

gologan, bunule domn, un gologan, să luăm o brumă de merinde, apoi lăsaţi-mă pradă necazurilor mele.

— Un gologan! Ba trei vei căpăta, făptură fără de noroc! Şi omul, scotocindu-se în mare grabă prin buzunare, scoase banii. Iată-i, sărman flăcău, ia-i, ţi-i dau cu dragă inimă. Acum vino-ncoa', băiete, şi ajută-mă să-l duc pe fratele tău pân-la casa de colo, unde.

— Nu sunt fratele lui – zise regele, curmându-i vorba.

— Cum, nu eşti fratele lui?

— Vai, mie, auziţi-l! Gemu Hugo, scrâşnind din dinţi pe-ascuns. Se leapădă de mine, care i-s frate bun, când mă vede c-un picior în groapă!

— Fiule, cu-adevărat împietrită ţi-e inima, de ţi-e frate drept. Ruşine! Când el, sărmanul, abia-şi mai mişcă mădularele. De nu ţi-i frate, cine-i atunci?

— Un cerşetor şi un tâlhar! A luat pomana domniei tale, iar buzunarul aşijderea ţi l-a golit. Şi de voieşti a-l tămădui-n chip minunat, croieşte-i umerii cu băţul şi încrede-te în pronia cerească.

Dar Hugo nu zăbovi ca să se întâmple minunea. Într-o clipă fu în picioare şi-o tuli ca vântul, cu drumeţul după el. Regele, mulţumind din inimă cerului pentru scăparea sa, fugi în direcţia opusă şi nu-şi încetini pasul până ce nu se încredinţă că e în afară de primejdie. Apucă pe cea dintâi cărare care-i ieşi înainte şi curând lăsă satul în urma lui. Grăbi pasul cât putu, câteva ceasuri în şir, aruncând mereu priviri neliniştite îndărăt, să vază dacă nu e urmărit; dar, în cele din urmă, teama îl părăsi şi-n locul ei îl cuprinse o sen-zaţie îmbucurătoare de siguranţă. Îşi dădu seama acum că era flămând şi foarte obosit, aşa că se opri la o fermă, dar când voi să deschidă gura, fu repezit şi alungat cu asprime. Flendurile cu care era îmbrăcat'vorbeau împotriva lui.

Rătăci mai departe, jignit şi mânios, hotărât să nu mai îndure asemenea tratament. Dar foamea învinge până şi mândria, astfel că pe-nserate se opri la altă fermă. Însă aci avu parte de o primire şi mai rea, căci i se aruncară tot felul

de ocări şi fu ameninţat că va fi arestat ca vagabond, dacă nu-şi ia tălpăşiţa imediat.

Noaptea pogorî, rece şi cu cerul acoperit de nori; şi monarhul tot se mai ostenea, mergând întruna, deşi-l dureau picioarele. Era silit să nu se oprească, fiindcă – de câte ori se aşeza să se odihnească – gerul îl pătrundea până la oase. Toate senzaţiile şi întâmplările erau noi şi ciudate pentru el, cum păşea aşa prin întunecimea solemnă şi neţărmurita pustietate a nopţii. La răstimpuri zărea licărul vreunei luminiţe şi i se părea că se află la mare depărtare, aproape pe alt tărâm. Clinchetul zurgălăilor unei mioare îi ajungea la urechi ca un murmur abia simţit, depărtat, nedesluşit; mugetul vătuit al cirezilor plutea către el, pe-aripa adierii noptatice, în cadenţe ce piereau pe dată, ca un cânt întristat. Uneori, prindea cu urechea lătratul tânguitor al vreunui dulău, înălţându-se peste întinsul nevăzut al câmpiei şi al pădurii.

Îşi urmă calea împleticindu-se, cu închipuirea înspăimântată la fiecare nouă încercare, tresărind câteodată la foşnetul uşor al frunzelor uscate, de deasupra capului său – într-atât de mult aducea a şoaptă omenească. Nu trecu mult şi deodată dădu peste lumina chioară a unui felinar de tinichea, atârnat la doi paşi de el. Se dădu îndărăt, în umbră, şi aşteptă. Felinarul atârna lângă uşa deschisă a unui grajd. Regele aşteptă puţin – nu se auzea nici un sunet, nu mişca nici o vietate. Gerul îl muşca atât de nemilos cum sta el acolo neclintit, iar primitorul grajd părea atât de ispititor, încât în cele din urmă se hotărî să rişte orice şi să intre. O pomi grăbit, cu paşi hoţeşti, şi tocmai când trecu pragul, auzi în urma lui glasuri. Sări în spatele unui butoi care se afla înăuntru şi se piti. Doi argaţi intrară înăuntru, aducând cu ei felinarul, şi se-apucară de lucru, stând între timp de vorbă. Pe când se-nvârteau cu felinarul, regele se folosi bine de vederea sa ageră şi ochi un fel de despărţitură destul de mare, la capătul cel mai depărtat al grajdului, plănuind să se strecoare într-acolo când va

rămâne singur, îşi întipări de asemenea în minte locul unde se afla o grămadă de pături de cai, cam pe la mijlocul grajdului – cu gândul să împrumute din ele pentru noapte, spre folosinţa coroanei Angliei.

Până la urmă, oamenii sfârşiră treaba şi plecară, zăvorând uşa îndărătul lor şi luând cu ei felinarul. Dârdâind, monarhul se repezi spre pături – înaintând cât putu de iute, în bezna aceea – le luă de pe jos şi-apoi, pe dibuite, ajunse teafăr în despărţitură. Din două pături îşi aştenu un pat, iar cu celelalte două se înveli. Acum era fericit ca un rege, deşi păturile erau vechi, subţiri şi nu prea călduroase, iar pe deasupra – mai răbufnea din ele o duhoare înţepătoare de cal, atât de tare, încât aproape te înăbuşea.

Deşi regele era înfometat şi ţeapăn de frig, era totodată atât de obosit şi de somnoros, încât oboseala precumpăni şi curând se cufundă într-un soi de amorţeală. Apoi, tocmai când era pe cale să fie învăluit cu totul de somn, simţi desluşit cum îl atinge ceva. Într-o clipă se trezi de-a binelea şi rămase cu răsuflarea tăiată. Fiorii de spaimă stârniţi de atingerea aceea îngheţată, în beznă, aproape că-i pironi bătaia inimii. Zăcea culcat, fără să se mişte, şi asculta, abia îndrăznind să răsufle. Dar nimic nu se clintea şi nu se auzea nici un zgomot. Ascultă mai departe şi aşteptă un răstimp destul de îndelungat, după cât i se părea lui, însă de mişcat tot nu se mişcă nimic şi nici nu se auzi nimic. Aşa că, de bine, de rău, începu să aţipească iar, şi deodată simţi din nou atingerea aceea misterioasă! Atingerea aceea uşoară, trădând o prezenţă nevăzută şi mută, îţi încreţea pielea de groază; băiatul simţi că leşină de spaimă. Vai, nu era decât o singură cale – ştia prea bine, trebuia să întindă mâna şi să descopere ce-l atingea!

Întâlni un smoc de păr lung; se cutremură, totuşi dibui de-a lungul părului şi dădu de ceva ce părea a fi o frânghie caldă. Dibui şi de-a lungul frânghiei şi descoperi un viţeluş nevinovat, căci frânghia nu era defel frânghie ci coada viţeluşului adormit. Dar n-ar fi trebuit să se simtă ruşinat,

fiindcă nu mica. Vietate îl speriase, ci acel ceva neplăcut şi înfiorător, drept care o luase, şi oricare alt băiat – în acele timpuri vechi şi superstiţioase – s-ar fi purtat şi-ar fi suferit aidoma cu el.

Regele fu încântat nu numai de descoperirea că făptura aceea era doar un viţeluş, ci şi de tovărăşia lui, căci se simţea atât de singur şi de lipsit de prieteni, încât chiar apropierea şi tovărăşia acelui animal atât de umil era binevenită. În timp ce-i mângâia spinarea caldă şi catifelată – care se afla aproape de tot, la îndemână – îi trecu prin cap că viţeluşul ar mai putea aduce şi alte foloase. Drept care îşi schimbă din nou patul, aştemându-l lângă prietenul necuvântător, apoi se cuibări lipit de spinarea lui, trase păturile peste el şi peste prietenul Iui şi în câteva minute îi era la fel de cald şi de bine cum îi fusese în cele mai bune timpuri – în culcuşurile de puf din palatul regal* din Westminster.

Se ghemui şi mai aproape de prietenul său, pătruns de-o caldă mulţumire, şi lunecă fericit într-un somn adânc şi fără vise, plin de seninătate şi de pace. Dulăii hămăia în depărtare, jucanele melancolice se tânguiau, iar vântul sufla cu turbare mai departe, în vreme ce pânzele de ploaie cădeau cu furie pe acoperiş; însă Majestatea Sa, regele Angliei, dormea înainte liniştit, şi viţeluşul de asemenea, fiind o făptură simplă şi nu prea uşor tulburată de furtuni ori stingherită să doarmă în acelaşi culcuş cu un rege.

Capitolul 19

Prinţul în mijlocul ţăranilor.

Când regele se trezi, în faptul zilei, descoperi că un guzgan ud, dar chibzuit, se strecurase în grajd în timpul nopţii şi-şi găsise un Ioc comod de dormit chiar la sânul lui. Fiind tulburat acum, o luă la fugă lipăind. Băiatul zâmbi şi zise: „Sărmanul nerod, de ce te-arăţi oare atât de temător? Sunt la fel de nenorocit ca şi tine. Ar fi lucru de ruşine să lovesc o făptură lipsită de-ajutorare, când eu însumi sunt atât de neajutorat. Mai mult încă, îţi datorez mulţumire pentru semnul bun ce-mi dai, căci atunci când un rege a căzut aşa

de jos, încât până şi guzganii au ajuns să-şi facă culcuş pe trupul lui, neîndoios înseamnă că soarta-i stă să se schimbe, de vreme ce-i limpede că mai jos nu poate ajunge”.

Se ridică şi ieşi din adăpostul lui, şi chiar atunci auzi zvon de glasuri copilăreşti. Uşa grajdului se deschise şi in-trară înăuntru două fetiţe. Cum îl zăriră, îşi curmară vorba şi râsul, se opriră locului şi rămaseră nemişcate, privindu-I cu o curiozitate nestăpânită. Apoi începură să şuşotească între ele, după aceea se apropiará mai mult de el şi iar se opriră să-l privească şi să şuşotească. Încetul cu încetul le mai veni inima la loc şi începură să vorbească despre el cu glas tare. Una din ele spuse:

— E cilibiu la chip.

Cealaltă adăugă:

— Şi are păr frumos.

— Dar poartă haine de ajuns de proaste.

— Şi pare mort de foame.

Se apropiará şi mai mult, rotindu-se cu sfială în jurul lui, cercetându-l cu amănunţime din cap până-n picioare, ca şi cum ar fi fost vreun soi de animal nou şi ciudat, însă cu grijă şi băgare de seamă totodată, de parcă s-ar fi temut puţin că ar putea fi un soi de animal care mai şi muşcă uneori. În cele din urmă se opriră în faţa lui, ţinându-se de mână drept ocrotire, şi ochii lor nevinovaţi se uitară lung la el. Apoi una din ele îşi luă inima în dinţi şi, în chip făţiş şi cinstit, ceru lămuriri:

— Cine eşti tu, băiatule?

— Sunt regele – fu răspunsul grav ce-l primiră.

Copilele tresăriră puţin, holbară ochii şi rămaseră fără grai cam un minut. După aceea, curiozitatea le-mpinse să rupă tăcerea:

— Regele? Care rege?

— Regele Engliterei.

Fetiţele se priviră, apoi se uitară la el, apoi se priviră iar, mirate, uluite; în cele din urmă una din ele zise:

— L-au auzit, Mary? Zice că e regele. Poate să fie adevărat?

— Cum poate să nu fie adevărat, Prissy? Crezi c-ar putea spune o minciună? Fiindcă, vezi tu, Prissy, de n-ar fi adevărat, înseamnă c-ar fi minciună curată. Fără doar şi poate ar fi minciună. Acu' gândeşte-te şi tu dacă nu-i aşa. De vreme ce tot ce nu-i adevărat e minciună – oricum o-ntorci, la fel iese.

Era un argument solid, bine înnodat şi invulnerabil, care spulberă toate îndoielile Iui Prissy. Chibzui şi ea o clipă, apoi îi arătă regelui că se bizuie pe onoarea lui, spunându-i doar atâta:

— De eşti cu-adevărat regele, atunci îţi dau crezare.

— Sunt cu-adevărat regele.

Această declaraţie rezolvă problema. Regalitatea Majestăţii Sale fu admisă fără alte întrebări sau discuţii şi cele două fetiţe începură pe dată să-l iscodească cum de-a-junsese acolo şi cum ajunsese să poarte veşminte aşa de nepotrivite cu rangul lui, şi încotro se îndreaptă – mă rog, tot ce privea treburile sale. Fu o mare uşurare pentru el să-şi verse focul faţă de nişte fiinţe care nu-l luau în bătaie de joc şi nu-i puteau la îndoială necazurile, astfel că îşi spuse povestea cu multă simţire, uitând până şi de foame, iar drăgălaşele copile îl ascultară cu cea mai adâncă şi duioasă înţelegere. Însă când ajunse la ultimele sale pătimiri şi aflară de câtă vreme nu pusese nimic în gură, ele lăsară povestea baltă şi-l duseră degrabă în casă, să-i găsească ceva de mâncare.

Mama copiilor îl primi pe rege cu bunătate şi se-arătă plină de milă, căci halul său jalnic şi mintea sa aparent tulburată mişcă inima ei de femeie. Era văduvă şi mai degrabă săracă; prin urmare trecuse prin destule necazuri ca să simtă compătimire pentru cei nenorociţi. Îşi închipui că băiatul acela nebun se pierduse de prietenii sau ocrotitorii lui, aşa că încercă să afle de unde venise, ca să-l poată duce îndărăt. Însă zadarnic pomeni toate oraşele şi satele din

împrejurimi, zadarnic făcu tot felul de cercetări de acelaşi soi; după chipul, ca şi după răspunsurile băiatului, îşi dădea seama că locurile acelea îi era necunoscute. Vorbea cu seriozitate şi simplitate despre viaţa de la Curte şi de mai multe ori tristeţea-i înecă glasul, când vorbi despre răposatul rege, „tatăl său”; însă de câte ori conversaţia se îndrepta spre subiecte mai de rând, îşi pierdea orice interes şi tăcea.

Femeia era grozav de încurcată, totuşi nu se dădu bătută. În timp ce pregătea bucatele, îşi puse în gând să folosească anume şiretenii pentru a-l trage de limbă pe băiat şi a-l face să-şi trădeze taina. Vorbi despre vite, lui nici că-i păsa; apoi despre oi – acelaşi rezultat; aşadar părerea ei că ar fi fost niscaiva păstor era greşită. Vorbi despre mori, despre ţesători, tinichigii, fierari, despre fel şi chip de îndeletniciri şi de meşteşuguri; despre ospiciul Bedlam şi despre temniţe şi aziluri de binefacere; dar oricâte încercări făcu, fu nevoită să se dea bătută pe toată linia. Nu cu desăvârşire totuşi, căci chibzui că-nlăturând toate celelalte presupuneri, nu mai rămăsese decât aceea că avea de-a face cu un slujitor. Da, era sigură că acum se afla pe calea cea bună – băiatul trebuie să fi fost slugă în vreo casă. Aşa că îndreptă vorba într-acolo. Dar rezultatul făcu să-i piară curajul. Măturatul era un subiect care părea că-l plictiseşte; aprinsul focului nu izbuti să-l mişte defel; frecatul duşumelelor şi scuturatul nu-i treziră nici un entuziasm. Atunci gospodina, pierzându-şi aproape orice nădejde şi mai mult ca să aibă conştiinţa împăcată, trecu şi la bucătării. Spre mirarea sa şi nespusa-i încântare, chipul regelui se lumină numaidecât. „Aha – îşi închipui femeia – în sfârşit, l-am încolţit!” şi simţea o mândrie îndreptăţită pentru ocolurile iscusie şi tactul cu care izbutise asemenea ispravă.

Acum putu s-o lase mai moale cu limbuţia, fiindcă regele, îmboldit de foamea eare-l chinuia şi de mirosurile îmbietoare ce se-nălţau din tigăile şi tingirile care bol-

boroseau pe foc, îşi lăsă gura slobodă şi ţinu o cuvântare atât de amănunţită şi pricepută despre anumite feluri de mâncare rafinate, încât în două minute femeia-şi spuse: „într-adevăr, bine am judecat, a fost ajutor într-o bucătărie!” Apoi monarhul se întinse la vorbă asupra listei de bucate şi vorbi despre ele cu asemenea preţuire şi însufleţire, că gospodina spuse: „Doamne sfinte! Cum de cunoaşte atâtea feluri de bucate şi mai cu osebire aşa de alese? Căci acestea îşi au locul doar pe mesele celor bogaţi şi ale mărimilor. A, acuma pricep! Hoinar zdrenţuit cum e, pesemne c-a slujit la palat înainte de i s-au rătăcit minţile; da, neîndoios că a ajutat chiar în bucătăria regelui! Am să-

1 pun la încercare”.

Plină de nerăbdare să-şi dovedească agerimea, gospodina îi spuse regelui să vadă puţin de mâncare, dându-i a-nţelege că poate pregăti şi adăuga un fel, două, dacă are poftă – apoi ieşi din odaie, făcându-le semn fetiţelor s-o urmeze. Regele murmură:

— A mai fost un rege englez ce-a primit o însărcinare asemănătoare, în vremurile de demult – nu-i nimic împotriva demnităţii mele să primesc o îndeletnicire până la care a binevoit a se înjosi însuşi marele Alfred. Dar voi încerca să slujesc mai bine decât el încrederea ce mi se arată, căci el a lăsat să se ardă cozonacii.; -

Intenţia era bună, însă realizarea nu fu la înălţime, fiind-că regele acesta, ca şi celălalt, curând se cufundă adânc în gânduri ce priveau treburile sale însemnate şi se petrecu aceeaşi catastrofa – mâncarea se arse. Femeia se întoarse la vreme ca să salveze prânzişorul de la deplină distrugere, şi-

1 scutură imediat pe rege din visarea lui cu o muştruluială zdravănă, dar binevoitoare. Apoi, văzându-l cât de tulburat era fiindcă trădase încrederea ce i se acordase, se muie nu-maidecât şi fu plină de bunătate şi blândeţe faţă de el.

Băiatul avu parte de un prânzişor îmbelşugat şi mul-ţumitor, care-l întremă şi-l înveseli. Fu o masă deosebită,

prin neobişnuitul fapt că de ambele părţi se trecuse peste rang; totuşi niciunul din comeseni nu-şi dădea seama ce favoare i se făcuse. Gospodina avusese de gând să-l hrănească pe flăcăiandrul vagabond cu resturi de mâncare, într-un colţ, ca pe oricare alt vagabond, sau ca pe-un câine; însă o rodea atât de rău căinţa pentru praftura care i-o trăs-ese, încât se strădui cât putu să-i mai îndulcească amarul, îngăduindu-i să stea la masa familiei şi să mănânce laolaltă cu cei mai ceva decât dânsul, în condiţii de deplină egalitate. Iar regele, la rândul său, se căia aşa de taré că trădase încrederea familiei, după ce fuseseră toţi atât de buni cu el, încât se silea să-şi răscumpere greşeala smerindu-se şi coborându-se până la ei, în loc de a le cere – femeii şi copilelor sale – să stea în picioare şi să-l slujească, în vreme ce el ar fi stat la masa lor singur, după cum se cuvenea obârşiei şi rangului său. Oricui îi prinde bine câteodată să se plece. Buna femeie fu fericită toată ziua datorită laudelor ce şi le aduse singură pentru bunăvoinţa şi mărinimia ei faţă de-un vagabond, iar regele fu la fel de încântat de umilinţa milostivă ce-o arătase faţă de-o ţărancă de rând.

După ce mâncară, gospodina îi spuse regelui să spele vasele. Porunca aceea îl izbi, pentru o clipă, ca o lovitură de măciucă, şi regele fu cât pe-aci să se răzvrătească, dar după aceea îşi spuse: „Alfred cel Mare a vegheat cozonacii, neîndoielnic că ar fi spălat şi vasele – de aceea voi încerca şi eu”.

Se descurcă destul de prost în treaba asta, spre mirarea lui, fiindcă i se păruse uşor lucru să cureţe nişte linguri şi funduri de lemn. Era o treabă plicticoasă şi sâcâitoare, dar până la urmă o scoase la capăt. Îl cuprindea acum nerăbdarea de a-şi urma călătoria; totuşi nu-i era dat să scape aşa de uşor de societatea acelei doamne. Dânsa îl însărcină cu câteva treburi mărunte, pe care le îndeplini în chip onorabil şi dobândi oarecare cinste. Apoi îi dădu să cureţe, împreună cu fetiţele, nişte mere puse la păstrare pentru iarnă; dar era atât de stângaci la treaba asta, încât se lăsă

păgubaşă şi-l puse s-ascută un cuţit de măcelărie. După aceea îl ţinu la dărăcit lână, până ce regele începu a se gândi că I-a lăsat cu mult în urmă pe bunul rege Alfred, în privinţa eroismului dovedit în treburi de rând, şi că pregătea material foarte pitoresc pentru cărţile de istorie şi istorioare – aşa că era mai bine să demisioneze. Şi când gospodina îi dădu un coş cu pisoi să-i înece, demisionă de-a binelea. Adică, avea de gând s-o facă, căci simţea că trebuie să pună punct odată şi-odată, şi înecarea unor pisoi îi părea prilejul cel mai nimerit – dar tocmai atunci se petrecu ceva care-i schimbă gândul. Anume, se ivi John Canty – cu un sac de telal în spinare, însoţit de Hugo.

Înainte ca ei să fi avut putinţa de a-l vedea, regele îi descoperi pe cei doi nemernici apropiindu-se de poarta din faţă, aşa că nu mai spuse nimic, ci luă coşul cu pisoii şi ieşi liniştit pe uşa din dos, fără să scoată o vorbă. Lăsă făpturile acelea plăpânde într-un şopron şi-o luă la picior pe o potecă îngustă dindărătul casei.

Capitolul 20

Prinţul şi pustnicul.

Un gard viu, înalt, îl ascundea acum vederii celor din casă, astfel încât, îmboldit de o spaimă de moarte, alergă din răsputeri către pădurea ce se vedea în depărtare. Nu se uită în urmă până ce nu ajunse aproape de adăpostul codrului; abia atunci se întoarse şi desluşi în zare două siluete. Atât îi fu de ajuns; nu stătu să le cerceteze mai amănunţit, ci se grăbi mai departe şi nu încetini pasul până nu se afundă bine în adâncurile umbroase ale pădurii. Apoi se opri, încredinţat că acum se afla, de bine, de rău, în siguranţă. Ascultă cu încordare, dar tăcerea era profundă şi solemnă – chiar înfricoşătoare şi-ţi apăsa sufletul.

La începu plănui să rămână toată ziua acolo unde se afla, dar curând frigul îi năpădi trupul asudat şi în cele din urmă fu nevoit să-şi urnească iar picioarele, ca să se mai încălzească. Tăie de-a dreptul prin desiş, sperând să dea curând de vreun drum, însă se înşelă. Merse şi tot merse, la

nesfârşit, dar cu cât înainta, pădurea părea că se-ndeseşte tot mai mult. Treptat, beza din jur începu să se îngroaşe de s-o tai cu cuţitul – şi regele îşi dădu seama că se lăsa noaptea. Îl trecură fiorii la gândul de a o petrece într-un loc atât de neprietenos, aşa că încercă să zorească mai tare. Însă în felul acesta nu izbutea decât să-şi încetinească mersul, fiindcă acum nu mai putea să vadă de ajuns de bine ca să ştie unde păşeşte: se poticnea mereu de cioturile rădăcinilor şi se împleticea în joarde şi tufişuri ţepoase.

Care nu-i fu bucuria când, în cele din urmă, întrezări licărirea unei lumini. Se apropie de ea cu băgare de seamă, oprindu-se adesea ca să se uite-n jur şi să tragă cu urechea. Luminiţa se iţea prin deschizătura ferestruicii fără geam a unui mic bordei ca vai de lume. Deodată auzi un glas; simţi pornirea să fugă şi să se ascundă, dar se răzgândi pe dată, fiindcă era vădit că glasul murmura o rugăciune. Se strecură la unica fereastră a colibe, se înălţă pe vârfurile picioarelor şi aruncă pe furiş o privire înăuntru. Odaia era mică, podeaua din pământ bătătorit de îndelungă folosinţă; într-un colţ se afla un culcuş de rogojină şi-o pătură, două, numai zdrenţe. În preajma lui se zăreau o găleată, o cană, un lighean şi vreo două-trei oale şi tingiri. Mai erau acolo o laviţă scurtă şi-un scăunaş cu trei picioare; în vatră moc-nea jarul rămas de pe urma unui foc de vreascuri. În faţa unui biet altar luminat de o singură candelă sta îngenuncheat un bătrân, iar pe o ladă veche de lemn, alături de el, se aflau un ceaslov deschis şi o ţeastă de om. Bătrânul era ciolănos şi bine legat, şuviţele părului şi barba îi erau foarte lungi şi albe ca neaua; purta o mantie din piei de oaie, care-i atârna de la gât până la călcâie.

„Un sfânt pustnic! Îşi spuse regele. Acum într-adevăr norocul mi l-a scos în cale!”

Pustnicul se ridică, regele ciocăni în uşă. Un glas adânc îi răspunse:

— Intră, dar lasă păcatul în urmă-ţi, căci locul unde vei călca e sfinţit!

Regele intră şi se opri în prag. Pustnicul întoarse spre el nişte ochi sclipitori, neastâmpăraţi, şi zise:

— Cine eşti?

— Sunt regele – fu răspunsul dat cu o senină simplitate.

— Fii binevenit, rege! Strigă pustnicul cu înflăcărare. Apoi, foindu-se de colo până colo, într-un zor înfrigurat, şi repetând întruna „binevenit, binevenit”, deretică laviţa, îi făcu loc regelui să stea pe ea lângă vatră, mai aruncă nişte vreascuri pe foc şi în cele din urmă începu să măsoare podeaua în lung şi-n lat, cu paşi nervoşi.

— Fii binevenit! Mulţi au căutat azil aici, dar nu erau vrednici şi-au fost alungaţi. Însă un rege carele-şi leapădă coroana şi nici că dă preţuire deşartelor măriri ale rangului său şi trupul în zdrenţe şi-l înveşmântă, spre a-şi închina viaţa sfinţeniei şi pedepsirii cărnii – acela-i vrednic, acela-binevenit, şi îşi va petrece aci zilele, până ce moartea îi va curma firul vieţii.

Regele se grăbi să-l întrerupă şi să-l lămurească, însă pustnicul nici nu-l lua în seamă, de parcă nici nu-l auzea, şi îşi urma netulburat vorba, cu glas ridicat şi cu energie crescândă.

— Şi te vei afla cu inima împăcată aci. Nimenea nu va da de urma ascunzişului tău, să te tulbure cu rugăminţi, spre a te întuma la acea searbădă şi prostească viaţă pe care domnul te-a îndemnat s-o părăseşti. Aici te vei ruga, vei pătrunde învăţătura sfintei scripturi, vei cugeta asupra rătă-cirilor şi amăgirilor acestei lumi, şi asupra neţărmuritelor bucurii ale lumii viitoare. Te vei hrăni cu coji de pâine şi buruieni şi-ţi vei pedepsi zilnic trupul, biciuindu-l, spre curăţirea sufletului. Vei purta pe piele o cămaşă din păr de fiară, vei bea numai apă şi vei fi cu inima împăcată; da, pe deplin împăcată, căci oricine va veni spre a te căuta îşi va vedea iar de drum amăgit; nu-ţi vor da de urmă, nu te vor hărţui.

Tot străbătând în lung şi-n lat odăiţa, bătrânul încetă de-a mai vorbi cu glas tare şi se pomi să mormăie. Regele se

folosi de acest prilej ca să-i înfăţişeze situaţia sa, cu o elocinţă inspirată de stinghereala şi neliniştea ce-l cuprinseseră. Însă pustnicul îşi văzu de mormăiala lui şi habar n-avu de băiat. Tot mormăind, se apropie de rege şi-i spuse apăsat:

— Sst! Îţi voi dezvălui o taină! Se aplecă să i-o împărtăşească, dar se stăpâni şi trase cu urechea. După vreo câteva clipe se duse tiptil până la deschizătura ferestrei, apoi se întoarse tot tiptil, îşi plecă faţa până aproape de-a regelui şi şopti:

— Sunt un arhanghel!

Regele avu o tresărire puternică, şi-şi spuse: „Mai bine m-aş afla iar cu nelegiuiţii aceia, căci, vai mie, acum sunt prizonierul unui nebun!” Temerile sale crescură şi i se puteau citi limpede pe chip. Cu glas scăzut şi aţâţat, pustnicul urmă:

— Văd că simţi ce duh pluteşte în juru-mi! Pe chipul tău s-a zugrăvit'teamă cucernică! Nimănui nu-i dat a păşi în preajma mea fară a suferi înrâurirea, căci aci pluteşte însuşi duhul cerului. Eu zbor într-acolo şi mă întorc cât clipeala ochiului. Am fost înălţat arhanghel chiar aici, cu cinci ani în urmă, de către îngerii trimişi din ceruri să-mi dăruie această înfricoşătoare cinste. Venirea lor a umplut locul acesta cu o strălucire de neîndurat pentru ochii pământeni. Şi-au înge-nuncheat înaintea mea, rege! Da, au îngenuncheat dinainte-mi! Căci eram mai presus de ei. Am călcat prin înaltele curţi ale cerurilor şi-am vorbit cu patriarhii. Atinge mâna mea – nu-ţi fie teamă – atinge-mi mâna. Aşa, acum ai atins o mână care-a fost strânsă de către Avraam şi Isaac şi Iacob! Căci am călcat prin curţile de aur şi am stat faţă-n faţă cu dumnezeirea!

Se opri, ca să dea mai multă greutate vorbelor sale, apoi chipul i se schimbă brusc şi pustnicul sări iar în picioare, spunând cu mânioasă însufleţire:

— Da, sunt un arhanghel; nu-s decât un biet arhanghel – eu, carele mi-ar fi stat în putinţă să ajung papă! Acesta-i

adevărul curat. Mi-a fost împărtăşit din ceruri într-un vis, cu douăzeci de ani în urmă; vai, da, eram menit a fi papă! Şi papă aş fi fost neîndoielnic, pentru că cerul hotărâse astfel, însă regele mi-a nimicit tagma bisericească, şi eu, sărman călugăr necunoscut şi lipsit de prieteni, am fost azvârlit fară cămin în lumea largă, jefuit de împlinirea soartei mele măreţe!

Începuse să mormăie iar şi să-şi izbească fruntea cu pumnul, cuprins de-o turbare neputincioasă, când şi când bâiguind un blestem veninos sau exclamând cu patos:

— Pentru aceasta nimic alt nu sunt decât un arhanghel, când mi s-ar fi cuvenit să fiu papă!

O ţinu aşa mai bine de-un ceas, în vreme ce micul rege sta şi suferea în tăcere, bietul de el. Apoi deodată agitaţia bătrânului se potoli cu totul şi el deveni blândeaţea întruchipată. Glasul i se îndulci; coborâse ditrnori şi acum se pomi să tăifăsuiască cu atâta simplitate şi omenie, încât curând cuceri cu totul inima regelui. Bătrânul sihastru îl împinse pe băiat mai aproape de foc şi căută să-l facă a se simţi ca la el acasă; îi doftoricii micile vânătăi şi julituri cu o mână iscusită şi uşoară şi apoi se-apucă să pregătească cina. Flecărea în chip plăcut tot timpul, dezmierdând când şi când obrazul băiatului sau mângâindu-l lin pe creştet, cu atâta blândă duioşie, încât nu trecu mult şi toată spaima şi sila trezite de arhanghel se preschimbară în respect şi dragoste faţă de om.

Această fericită stare de lucruri ţinu şi în timpul mesei. Apoi, după ce făcu o rugăciune în faţa altarului, pustnicul îl culcă pe băiat într-odăiţă alăturată, învelindu-l grijuliu şi iubitor ca o mamă; şi astfel, cu o dezmierdare de noapte bună, îl lăsă singur şi se aşează lângă foc, începând să răscolească tăciunii din vatră aşa, într-aiurea, cu gândurile duse. După un răstimp se opri; apoi îşi ciocăni de câteva ori fruntea cu degetele, ca şi cum s-ar fi străduit să-şi amintească vreun gând care-i scăpase din minte. Părea că

nu izbuteşte. Dar deodată se ridică zorit, intră în odăiţa oaspelui său şi spuse:

— Tu eşti regele?

— Da! Fu răspunsul rostit de-un glas somnoros.

— Care anume?

— Al Engliterei.

— Al Engliterei? Atunci Henric a pierit!

— Vai, aşa e. Sunt feciorul lui.

O mohorâtă încruntare se aşternu pe chipul pustnicului şi el îşi încleştă mâinile osoase cu o furie răzbunătoare. Rămase astfel câteva clipe, răsuflând greu şi înghiţind în gol, apoi rosti cu glas şuierător:

— Ştii tu oare că el a fost cel ce ne-a alungat în lume, fără de cămin şi adăpost?

Nu se auzi nici un răspuns. Bătrânul se aplecă şi cercetă amănunţit chipul paşnic al băiatului, îi ascultă răsuflarea liniştită. „Doarme, doarme adânc!” şi încruntarea se şterse de pe faţa a pustnicului, luându-i locul o expresie de mulţumire răutăcioasă. Pe buzele băiatului adormit flutură un zâmbet. Sihastrul murmură: „Aşa îi e inima împăcată” – şi se îndepărtă. Umblă de colo până colo, prin odaie, pe furiş, scormonind prin toate ungherele după ceva, oprindu-se câteodată să asculte; răsucea uneori brusc capul, aruncând câte-o privire grabnică spre pat şi momăind întruna, de unul singur. În cele din urmă găsi ceva ce se părea că-i trebuie – un cuţit de măcelar, vechi şi ruginit, şi o piatră de ascuţit. Apoi se stercură înapoi la locul său de lângă foc, se aşeză şi începu să ascută încet cuţitul pe piatră, tot mormăind, bombănind şi declamând. Vântul suspina în jurul singura-ticei colibe; din depărtări veneau plutind glasurile tainice ale nopţii. Ochii lucitori ai şoriceilor şi guzganilor mai cutezători se iveau din crăpături şi borte, privindu-l pe bătrân, însă el îşi vedea mai departe de treabă, ca dus pe cea lume, absorbit, şi nu băga de seamă nimic din toate astea.

La răstimpuri lungi îşi trecea degetul mare peste tăişul cuţitului şi clătina din cap mulţumit: „Se-ascute – mormăia el – da, se-ascute”.

Nu lua în seamă cum zbura vremea, ci lucra înainte liniştit, pierdut în gândurile sale, care uneori ţâşneau la suprafaţă şi bătrânul izbucnea în gura mare:

— Tatăl său ne-a urzit răul, el ne-a nimicit şi s-a dus în flăcările cele veşnice! Da, în străfundul iadului, în flăcările cele veşnice! A scăpat de răzbunarea noastră – dar a fost vr-erea Domnului, da, vrerea lui a fost, nu ni se cade a cârti, însă n-a scăpat de flăcările iadului! Nu, n-a scăpat de flăcări, de focul nimicitor, crunt, necruţător – şi care dăinuie în vecii vecilor!

Şi astfel tot ascuţea întruna, scoţând câte-un chiot înăbuşit şi hârâit, alteori prinzând să îndruge iar:

— Tatăl său a pus totul la cale. Sunt doar un arhanghel de nu mi-ar fi stat el în cale, papă aş fi fost!

Regele se-nvârti prin somn. Pustnicul se repezi, fără zgomot la căpătâiul patului şi îngenunche, aplecându-se asupra celui adormit, cu cuţitul ridicat. Băiatul se răsuci iarăşi: ochii săi se deschiseră o clipă, însă nu era în ei nici un strop de cunoştinţă, aşa că nu vedeau nimic; în clipa următoare răsuflarea lui regulată arăta că doarme la fel de adânc.

Pustnicul pândi şi ascultă câtăva vreme, în aceeaşi poziţie şi-abia răsuflând; apoi coborî încet braţul, dar numaidecât se depărtă, zicându-şi:

— A trecut cu mult de miezul nopţii, nu-i potrivit să scoată vreun strigăt ce din întâmplare s-ar putea să ajungă la auzul vreunui drumeţ.

Lunecând ca o umbră prin bordei, se roti şi culese ici o zdreanţă, colo alta; apoi se întoarse şi, încetişor cu grijă, izbuti să lege gleznele regelui fără a-l trezi. După aceea voi să-i lege încheieturile mâinilor; încercă de câteva ori să i le încrucişeze, însă băiatul trăgea mereu, ba o mână, ba alta, tocmai când era gata să-i treacă legătura peste ele. În cele

din urmă, când arhanghelul era aproape să-şi piardă nădejdea, băiatul îşi încrucişă singur mâinile şi în clipa următoare erau legate. Apoi o legătură fu trecută pe sub bărbia băiatului, trasă peste cap şi înnodată zdravăn – şi aşa de uşor, aşa de treptat şi de iscusit fuseseră îmbinate nodurile, încât în tot timpul acestei operaţii băiatul dormi în tihnă, fără să se clintească.

Capitolul 21

Hendon aleargă în ajutor.

Bătrânul se depărtă tiptil, aplecându-se pe brânci, furişându-se ca o pisică, şi trase laviţa lângă pat. Se-aşează pe ea cu trupul pe jumătate luminat de candela pâlpâitoare şi tulbure, jumătate ascuns în umbră; şi astfel, cu ochii săi arzători aţintiţi asupra băiatului adormit, veghe cu răbdare, fără să ia în seamă scurgerea timpului, ascuţindu-şi încet cuţitul, mormăind şi chicotind.

Trecuse vreme îndelungată, când bătrânul, care tot mai privea – fără să vadă însă – cu mintea pironită de vise ceţoase, observă deodată că băiatul se trezise, făcuse ochi mari şi se uita la el. Se uita, îngheţat de oroare, la cuţit. Pe chipul bătrânului lunecă un zâmbet de diavol bucuros şi, fără să-şi schimbe atitudinea sau îndeletnicirea, zise:

— Fecior al lui Henric al VlII-lea, ţi-ai rostit rugăciunea?

Băiatul se zbătu deznădăjduit în legăturile sale şi totodată se sili să scoată printre fălcile strânse un sunet înăbuşit, pe care pustnicul găsi cu cale să-l tălmăcească drept un răspuns afirmativ la întrebarea sa.

— Atunci roagă-te iar. Înalţă spre cer rugăciunea din urmă.

Trupul băiatului fu străbătut de un fior şi faţa se făcu albă ca varul. Apoi se luptă iar să se elibereze, învârtindu-se încolo şi încoace, trăgând ca scos din minţi, cu sălbăticie, cu deznădejde, ca să rupă sforile ce-l legau însă în zadar. Şi tot timpul, bătrânul căpcăun zâmbea aplecat asupră-i, clătina din cap şi-şi ascuţea liniştit cuţitul, mormăind din când în când:

— Clipele sunt preţioase – puţine şi preţioase – înalţă spre cer rugăciunea din urmă!

Băiatul scoase un geamăt deznădăjduit şi, gâfâind, încetă să mai lupte. Apoi îi veniră lacrimile; îi picurau în josul obrajilor, una câte una, însă acest tablou sfâşietor nu-l înmuie câtuşi de puţin pe cumplitul bătrân.

Când băgă de seamă că mijeau zorile, el rosti răspicat, cu o urmă de îngrijorare nervoasă în glas:

— Nu-mi mai e îngăduit să lungesc această desfătare! Noaptea s-a şi dus. Îmi pare c-a ţinut doar o clipă – numai o clipă; de-ar fi ţinut un an; vlăstar al jefuitorului bisericii, închide-ţi ochii sortiţi pieirii, de ţi-e teamă să priveşti la.

Ce mai avea de spus bătrânul se pierdu în mormăieli nedesluşite. Căzu în genunchi, strângând cuţitul în mână şi se aplecă peste băiat, care gemea.

Ce se-aude? Zvon de glasuri lângă colibă. Cuţitul căzu din mâna pustnicului; el aruncă o blană de oaie peste băiat şi se ridică, tremurând. Larma crescu şi glasurile răsunară curând, aspre şi mâniate; apoi se auziră lovituri şi strigăte de ajutor, după care se porni un tropăit de paşi ce se-n-depărtară repede. Imediat se auziră bătăi tunătoare în uşa colibei, urmate de:

— He-eei! Deschide! Şi zoreşte-te, în numele tuturor diavolilor din iad!

Ah, sunetul acela sună mai frumos decât cea mai minunată muzică în urechile regelui, căci era glasul lui Miles Hendon!

Scrâşnind din dinţi, în turbarea sa neputincioasă, pustnicul se depărtă repede de pat închizând uşa îndărătul lui şi regele auzi numaidecât următoarea convorbire purtată în „capelă”.

— Închinare şi bun găsit, cucernice! Unde se află băiatul, băiatul meu?

— Care băiat, prietene?

— Care băiat! Nu-mi îndruga minciuni, prea cuvioase, nu te juca cu gândul să mă amăgeşti! N-am poftă de-aşa ceva.

Aproape de locul acesta i-am prins pe nemernicii care socoteam că mi l-au furat şi i-am silit a face mărturisire; au spus că a scăpat iar şi că s-au ţinut după urmele lui până la uşa ta. Mi-au arătat chiar urmele paşilor săi. Acuma nu mai zăbovi, căci, ia seama, prea sfinte, de nu mi-l aduci. Unde-i băiatul?

— A prea bunule cavaler, pesemne pomeneşti de vagabondul zdrenţuit care a mas aci pe ste noapte. Dacă unul de seama ta îi poartă de grijă, află atunci că l-am trimis spre a-mi îndeplini o treabă. Se va întuma pe dată.

— Cât de curând? Cât de curând? Haide, nu pierde vremea, oare nu-l pot ajunge? Cât de curând se va întuma?

— Nu-i nevoie să te frământi, se va întuma degrabă.

— Aşa să fie, deci. Voi încerca să aştept. Dar ia stai! L-ai trimis spre împlinirea unei trebi? Tu! Neîndoielnic, asta-i minciună – nu s-ar fi dus. Te-ar fi tras de barba-ţi bătrână, de i-ai fi adus asemenea neobrăzată jignire. Ai minţit, prietene, fără vorbă că ai minţit! Nu s-ar duce pentru tine, cum nu s-ar duce pentru nici un alt om.

— Pentru nici un alt om – nu, se prea poate că nu. Dar vezi că eu nu sunt om.

— Cum! În numele Domnului, ce eşti tu atunci?

— E-o taină – ia seama să n-o dai în vileag. Sunt arhanghel! Miles Hendon scoase o exclamaţie cumplită – de ajuns de profană – zicând apoi:

— Într-adevăr aceasta lămureşte pe deplin bunăvoinţa lui! Am ştiut că n-ar mişca un deget măcar pentru trebile de rând ale vreunui muritor, dar până şi un rege îi nevoit să se supună când un arhanghel îi dă poruncă! Ia, s-sst! Ce zgomot se aude?

În timpul acesta micul rege stătuse alături, când scuturat de spaimă, când tremurând de nădejde; şi tot timpul gemuse din răsputeri, aşteptându-se întruna ca vaietele sale să ajungă la urechea lui Hendon, însă dându-şi seama de fiece dată, cu amărăciune, că nu izbutea sau, cel puţin, nu făceau impresia că sunt auzite. Astfel că ultimele spuse

aâe slujitorului său îl înviorară, ca pe-un muribund mireasma câmpiilor împrospătate de primăvară. Se smuci încă o dată şi cu toată furia, tocmai când pustnicul spunea:

— Zgomot? Aud numai vântul.

— Poate că vântul a fost. Da, neîndoilenic că vântul a fost, mereu l-am auzit ca un vaiet înăbuşit. Ia auzi-l iar! Nu, nu-i vântul! Ce sunet neobişnuit! Haide să ne dumirim de unde vine!

Acum bucuria regelui era aproape de neîndurat. Plămânii săi obosiţi făcură tot ce le sta în putinţă – întărit de nădejde – însă fălcile pecetluite şi blana de oaie care-l înăbuşea îi paralizau în chip jalnic strădania. Atunci bietului copil i se frânse inima, auzindu-l pe pustnic cum spune:

— A, de-afară a venit – socot că din crângul de colo. Haide îţi voi arăta eu drumul.

Regele îi auzi pe cei doi ieşind, discutând. Auzi cum paşii lor se pierd în depărtare.

— După aceea rămase singur într-o tăcere prevestitoare de rău, mohorâtă, înfiorătoare.

Îi păru că a trecut un veac până ce auzii paşii şi glasurile apropiindu-se iar. De data acesta li se mai adăugase un zgomot – părea tropăit de copite. Apoi îl auzi pe Hendon grăind:

— Nu voi mai aştepta. Nu mai pot cu nici un chip să aştept. S-a rătăcit în pădurea asta deasă. Încotro a luat-o? Hai, arată-mi iute.

— A luat-o. Dar aşteaptă, voi merge cu tine.

— Bine, bine! Pe legea mea, eşti mai bun decât te-arată înfăţişarea. Socot chiar că nu se mai află pe lume arhanghel cu inimă dreaptă ca a ta. Voieşti să călăreşti? Vrei să iei măgăruşul pregătit pentru băiatul meu, sau vei încăleca cu sfintele-ţi picioare pe spinarea acestui catâr rău nărăvit şi păcătos ce mi l-am hărăzit mie însumi? Şi încă am fost înşelat, căci nu face nici două parale.

— Nu, călăreşte-ţi catârul şi du-ţi de căpăstru măgarul; sunt mai stăpân pe picioarele mele şi voi umbla pe jos.

— Atunci, te rog, îngrijeşte de animalul cel pitic, în vreme ce eu îmi iau inima în dinţi şi mă zbat cum pot să-l încalec pe cel mare.

Urmă o harababură de lovituri, palme, tropăieli şi smuceli, însoţite de tunetele unui potop de blesteme, şi în cele din urmă, o scurtă cuvântare mai amară adresată catârului, căruia se vede că-i zdrobi încăpăţânarea, fiindcă din clipa aceea ostilităţile părură a lua sfârşit.

Copleşit de-o jale nespusă, micul rege legat fedeleş auzi cum glasurile şi paşii se pierd în depărtare şi se sting. Mai întâi îl părăsi orice nădejde, şi-o disperare neagră îi cuprinse inima. „Singurul meu prieten e amăgit şi îndepărtat – îşi zise el – pustnicul se va întoarce şi.” I se puse un nod în gât, şi pe dată se pomi iar să lupte cu legăturile sale, cu o furie atât de aprigă, încât azvârli de pe el blana de oaie.

Şi în clipa aceea auzi cum se deschide uşa. Zgomotul acela îl îngheţă până-n măduva oaselor, îi părea că-şi simte cuţitul la gât. În faţa lui stăteau John Canty şi Hugo!

Ar fi exclamat un „slavă Domnului”, dacă fălcile nu i-ar fi fost înţepenite. Peste câteva clipe mâinile şi picioarele-i erau libere, iar răpitorii săi, înşfăcându-l fiecare strâns de câte-un braţ, îl trăgeau după ei, zorindu-se prin codru cât îi ţineau picioarele.

Capitolul 22

Victima perfidiei.

Regele Fu-Fu întâi cutreieră din nou drumurile, laolaltă cu vagabonzii şi dezmoşteniţii soartei, fiind calul de bătaie al glumelor lor grosolane şi al batjocurilor lor neroade şi câteodată victima micilor sâcâieli puse la cale de Canty şi de Hugo – asta numai când „Zburlitul” era cu spatele la ei. De fapt numai Canty şi Hugo îi purtau într-adevăr pică. Dintre ceilalţi, câţiva îl simpatizau şi toţi îl admirau pentru că era inimos şi curajos. Vreo două-trei zile, Hugo – în a cărui pază şi sarcină era regele – făcu pe furiş tot ce se putea ca să-i fie băiatului viaţa nesuferită. Noaptea, în timpul orgiilor

obişnuite, distra societatea înjosindu-l cu câte un fleac – totdeauna chipurile din întâmplare. De două ori îl călcă pe degete întâmplător – şi regele, cum se cuvenea rangului său, cu dispreţuitoare nepăsare, nici nu băga în seamă acest fapt. Însă a treia oară când Hugo îşi pregăti asemenea distracţie, regele îl doborî la pământ cu o lovitură de bâtă, spre nespusa încântare a întregii liote. Arzând de mânie şi de ruşine, Hugo sări în picioare, apucă o bâtă şi se năpusti spumegând asupra micului său adversar. Numaidecât în jurul gladiatorilor se alcătui o arenă şi se porniră rămăşaguri şi strigăte de încurajare. Însă bietul Hugo n-avea nici un fel de şansă. Obişnuit să lupte doar cu ucenicii, pocnindu-se ca sălbaticii şi învârtind bâta cu stângăcie, îşi găsise naşul, când fu să se măsoare cu un braţ antrenat de cei dintâi maeştri din Europa în lupta cu bastonul şi ţepuşa iniţiat în toate tainele şi şiretlicurile scrimei. Micul rege, sprinten, dar şi cu graţie, para şi îndepărta grindina de lovituri cu o uşurinţă şi cu o precizie care lăsa cu gura căscată de admiraţie ceata pestriţă a privitorilor. Iar de câte ori ochiul său exersat descoperea cum adversarul şi-a deschis garda şi drept urmare o lovitură fulgerătoare cădea pe capul lui Hugo, era o minune s-auzi ce furtună de aplauze şi râsete făcea să hăulească locul bătăliei. După vreo cincisprezece minute, Hugo, plin de cucuie şi vânătăi şi ţinta unui nemilos bombardament de ocări şi huiduieli, o şterse din arenă, iar eroul luptei, neatins, fu luat şi dus pe umerii voioasei adunături, la locul de onoare, alături de „Zburlitul”. Acolo, cu multă pompă, fu încoronat, Rege al Co-coşilor de Lupte, titlul său mai umil fiind totodată în mod solemn şters şi anulat, luându-se hotărârea de a surghiuni din bandă pe oricine avea să-l mai rostească vreodată.

Toate încercările de-al face pe rege să fie de folos bandei căzuseră baltă. Refuzase cu îndărătnicie să facă cel mai mic lucru; mai mult decât atât, căuta mereu s i fugă. În prima zi a întoarcerii sale fusese vârât într-o bucătărie nepăzită. Nu numai că ieşise de acolo cu mâna goală, dar încercase să

dea de veste celor din casă. Fiind trimis cu un căldărar să-l ajute la lucru, nu voise să lucreze, ba încă îl ameninţase pe căldărar chiar cu lingura lui de lipit şi, până la urmă, Hugo şi cu căldărarul avuseseră de furcă să-l împiedice să fugă. Slobozea trăsnetele sale regeşti asupra capetelor tuturor celor care-i stinghereau libertatea sau căutau să-l silească a fi de folos cu ceva. Fusese trimis să ceară de pomană în paza lui Hugo, împreună cu o femeie zoioasă şi-un prunc bolnav, dar rezultatul nu fusese încurajator; refuzase să se roage pentru cerşetori sau să le sprijine în vreun fel cauza.

Astfel trecuseră câteva zile şi neajunsurile vieţii sale de vagabond, oboseala, vulgaritatea şi mizeria acelui trai sordid deveneau din ce în ce mai nesuferite captivului, aşa că în cele din urmă ajunse să simtă că scăparea de cuţitul pustnicului a fost cel mult un răgaz trecător îngăduit de moarte.

Însă noaptea, în vis, lucrurile acestea erau uitate, şi se afla pe tron, stăpân iar. Fireşte, asta-i sporea suferinţele la trezire, astfel că umilinţele înghiţite în fiece dimineaţă, din puţinele dimineţi care trecuseră de la întoarcerea sa în sclavie şi până la lupta cu Hugo, deveniră tot mai mare şi tot mai greu de îndurat.

În dimineaţa de după luptă, Hugo se sculă aprins de dorul de răzbunare împotriva regelui. Avea două planuri. Unul era să-i aducă băiatului o umilire deosebită pentru închipuitu-i rang de rege şi firea sa mândră, iar de dădea greş, celălalt plan al său era de a pune vreo nelegiuire oarecare pe socoteala regelui şi a-l preda apoi în ghearele nemiloase ale legii.

Urmându-şi primul plan, chibzui să pună o „poştă” pe piciorul regelui, judecând – pe bună dreptate – că asta îl va jigni la culme. Iar, de îndată ce „poşta” îşi va face efectul, voia să ceară ajutorul lui Canty şi să-l silească pe rege să-şi expună piciorul la drumul mare ca să ceară de pomană. „Poşta” însemna, în jargonul vagabonzilor, o rană pricinuită cu bună ştiinţă. Pentru a obţine aşa ceva, vagabonzii

amestecau var nestins, săpun şi rugină de fier vechi, întindeau pasta obţinută pe o bucată de piele, care era apoi legată strâns de picior. Această cataplasmă jupuia curând pielea şi lăsa carnea crudă şi iritată; apoi se freca locul dorit cu sânge care, după ce se usca bine, căpăta o culoare închisă şi respingătoare. Apoi se punea pe deasupra, cu o iscusinţă neglijentă, o faşă, care lăsa să se vadă ulceraţia aceea hâdă, trezind compătimirea trecătorilor.

Hugo ceru ajutorul căldărarului, pe care regele îl ameninţase cu lingura de lipit. Îl luară pe băiat cu ei să dea o raită în căutare de lucru şi, de-ndată ce nu mai putură fi văzuţi din tabăra vagabonzilor, îl trântiră la pământ şi căldărarul îl ţinu, în timp ce Hugo îi lega iute şi strâns de picior cataplasma.

Regele tuna şi fulgera, făgăduind să-i spânzure pe amândoi în clipa când va avea iar sceptrul în mână, dar ei îl ţineau zdravăn şi se bucurau de zbaterea sa neputincioasă şi rânjeau la ameninţările lui. Stătură aşa până când cataplasma începu să prindă şi nu mai trebuia mult ca ticăloşia să ajungă la capăt, dacă n-ar fi fost întreruptă. Dar tocmai atunci „sclavul” care dezvăluise cruzigiea legilor Angliei se ivi la faţa locului şi puse capăt mârşavei Jor fapte, smulgând cataplasma şi faşa.

Regele voia să împrumute bâta eliberatorului său şi să-i scuture bine pe cei doi nemernici, chiar pe loc. Însă omul se împotrivi, ca să nu stârnească zarvă, sfătuindu-l să aibă răbdare până seara, când toată banda se va întruni şi-atunci nimeni dinafară n-ar mai fi cutezat să se-amestece, ori să-i tulbure. Îi duse îndărăt pe toţi trei şi-i povesti „Zburlitului” tărăşenia. Acesta ascultă cu luare-aminte, chibzui şi-apoi hotărî ca regele să nu mai fie repartizat la cerşit, deoarece se vădise că era vrednic de ceva mai înalt şi mai bun. De aceea îl înălţă pe loc în rang şi-l trecu în rândul hoţilor.

Hugo nu-şi mai încăpea în piele de bucurie. Urmărise acest lucru şi mai-nainte, fără a izbuti; acum însă nu mai

putea să apară vreo stavilă, fiindcă desigur că regele nici n-ar fi visat să sfideze un ordin precis, decretat direct de statul-major. Aşa că plănui chiar pentru după-amiaza aceea o expediţie, punând la cale ca, în cursul ei, să-l arunce pe rege în ghearele legii. Ba încă născoci un plan atât de ingenios, încât să pară ceva întâmplător şi fară voie, pentru că Regele Cocoşilor de Luptă era acum îndrăgit şi banda nu s-ar fi arătat prea blândă faţă de un membru nesuferit, care-i juca un renghi atât de serios, acela de a-l da pe mâna duşmanului comun: legea.

Prea bine. La ceasul potrivit Hugo o pomi cu victima sa spre un sat învecinat. Cei doi colindară agale toate uliţele la rând, unul pândind cu ochi ager o şansă sigură de a-şi îndeplini scopul ticălos, celălalt pândind cu aceeaşi încordare o şansă de-a o tuli şi a scăpa pentru totdeauna din înjositoarea sa captivitate.

Amândoi renunţară la câteva prilejuri care păreau destul de atrăgătoare, fiindcă amândoi – în adâncul inimii – erau hotărâţi ca de astă^ată să meargă cu totul la sigur şi niciunul din ei n-avea de gând să îngăduie dorinţelor sale înfrigurate să-l ispitească, aruncându-l în vreo aventură riscantă.

Şansa lui Hugo se ivi mai întâi. Căci, în cele din urmă, se apropie o femeie care căra într-un fel de coş un pachet pântecos. În ochii lui Hugo scânteie o plăcere ticăloasă şi golanul îşi spuse:„Pe viaţa mea, de-aş putea să arunc asta pe seama lui, rămas bun şi Domnul te aibă în pază, Rege al Cocoşilor de Luptă!” Aşteptă şi pândi, liniştit în aparenţă, însă de fapt cu sufletul mistuit de atâta aţâţare, până ce femeia trecu pe lângă ei; şi socoti că a sunat ceasul. Apoi zise, în şoaptă:

— Aşteaptă aici până mă întorc – şi-o ţâşni tiptil după pradă.

Regelui i se umplu inima de bucurie. Acum putea să evadeze – numai dacă Hugo, tot iscodind, se îndepărta de ajuns.

Dar nu-i era hărăzit asemenea noroc. Hugo se strecură în spatele femeii, îi smulse pachetul şi se întoarse în goană, purtându-l înfăşurat într-o bucată de pătură veche pe care o aducea pe braţ. Într-o clipită, femeia – care-şi dădu seama de pagubă după uşurarea poverii, deşi nu văzuse cine-a săvârşit furtişagul – stârni o goană şi-o hăituială turbată după el. Fără a se opri, Hugo aruncă bocceaua în braţele regelui, spunând:

— Acum goneşte după mine cu ceilalţi laolaltă şi strigă „Prindeţi hoţul!” – dar ia seama, fă-i să-mi piarză urma.

În clipa următoare Hugo coti după colţ şi se pierdu într-o ulicioară întortocheată, iar peste alte câteva clipe ieşi iarăşi la iveală – mergând alene, făcând pe mironosiţa şi pe nepăsătorul şi se ascunse îndărătul unui stâlp, ca să vadă rezultatele.

Jignit, regele aruncă bocceaua pe jos şi pătura şi se desfăcu tocmai când femeia ajunse în dreptul lui, urmată de o droaie de oameni, care sporea neîncetat. Cu o mână îl apucă pe rege, cu cealaltă apucă zorită bocceua şi începu să reverse un torent de insulte asupra băiatului, care se zbătea fară folos să scape din strânsoare.

Hugo văzu de ajuns – duşmanul era prins şi legea avea să pună mâna pe el acum – aşa că o şterse, chicotind şi sărind într-un picior, luând-o spre sălaş. Şi cum mergea aşa, ticluia în minte o versiune lesne de crezut a întâmplării, pe care s-o servească suitei „Zburlitului”.

Regele se zbătu mai departe în încleştarea puternică a femeii, strigând furios din când în când:

— Ia mâna de pe mine, făptură neroadă; nu eu sunt acela care ţi-a răpit bunul tău de nimica!

Mulţimea se strânse buluc în jurul lor, amenințându-l pe rege şi aruncându-i tot felul de ocări. Un fierar spătos, cu şorţ de piele şi mâneci suflecate până la coate, întinse mâna după el, spunând că-l va tăbăci bine, ca să-l înveţe minte, însă tocmai atunci o sabie lungă scânteie prin văzduh şi se

abătu cu latul – cu o forţă convingătoare – peste braţul omului, în timp ce uimitorul ei stăpân remarcă glumeţ:

— Luaţi aminte, oameni buni, să purcedem cu duhul blândeţii, nu cu sânge rău şi cuvinte necreştineşti. Treaba aceasta se cuvine a fi judecată de lege, nu supusă chibzuielii oricărui om nepriceput. Dă-i drumul băiatului, bună gospodină.

Fierarul îl măsură cu o privire pe vânjosul oştean, apoi se depărtă mormăind şi frecându-şi braţul; mai de voie, mai de nevoie, femeia dădu drumul băiatului, mulţimea-l privi pe străin cu ciudă, însă îşi ţinu gura, din prudenţă. Regele sări alături de eliberatorul său, cu obrajii aprinşi şi ochii scânteietori, exclamând:

— Amarnic ai zăbovit, dar ai sosit la vreme; acum, sir Miles, taie-mi în bucăţi adunătura aceasta!

Capitolul 23

Prinţul întemniţat.

Hendon se sili iar să zâmbească, se aplecă şi-i şopti regelui la ureche:

— Uşurel, uşurel, prinţul meu, învârte-ţi limba în gură cu băgare de seamă – ci chiar rabdă a n-o mai învârti defel. Aibi încredere în mine – totul se va sfârşi cu bine, până la urmă.

Apoi adăugă în sinea lui: „Sir Miles! Doamne sfinte, uitasem cu totul că sunt cavaler! Dumnezeule, ce lucru de minunare-i stăpânirea statornică pe care mintea lui o are asupra năstruşnicelor sale închipuiri! Deşert şi nerod titlu mai am, şi totuşi e lucru de preţ, fiindcă l-am dobândit pe merit; e mai multă cinste a fi socotit vrednic de rangul de cavaler-stafie în Regatul Viselor şi Umbrelor, decât să fii socotit de ajuns de josnic pentru a fi conte în vreunul din regatele adevărate ale acestei lumi”.

Mulţimea se dădu în lături, ca să facă loc unui străjer. Acesta se apropie şi era gata să pună mâna pe umărul regelui, când Hendon zise:

— Încetişor, bunul meu prieten, ţine-ţi mâna – va merge de bună voie; răspund eu de aceasta. Arată-ne calea, noi te vom urma.

Omul stăpânirii o luă înainte, împreună cu femeia cu bocceaua; Miles şi regele în urmă, cu mulţimea ţinându-se buluc după ei. Regele se simţea îndemnat să se răzvrătească, însă Hendon îi şopti:

— Cugetaţi bine, Alteţa Voastră – legile voastre sunt temelia puterii voastre regale! Oare li se va împotrivi însăşi rădăcina, când ramurilor le cere să se supună? Pare-se că una din aceste legi a fost încălcată. Când regele va fi pe tron iar, oare îl va mâhni vreodată a-şi aminti că pe vremea când trecea drept un supus de rând, cu loialitate s-a aplecat el însuşi înaintea legii?

— Înţelept grăieşti. Nu voi mai rosti nici un cuvânt. Vei vedea cum – câtă vreme trece drept supus – regele Engliterei va arăta el însuşi legii aceeaşi cinstire pe care o cere de la oricare supus al său.

Când femeia fu chemată să depună mărturie în faţa judecătorului de pace, jură că micul acuzat din boxă săvârşise furtul. Nu se află nimeni în stare să arate contrariul, aşa că vinovăţia regelui fu dovedită. Bocceaua fu apoi desfăcută, iar când conţinutul ei se arătă a fi un dolofan purceluş fript, judecătorul păru tulburat, în vreme ce Hendon păli şi trupul îi fu scuturat de un fior de deznădejde, de parc-ar fi fost fulgerat. Numai regele rămase netulburat. Îl ocrotea faptul că habar n-avea de lege. Judecătorul chibzui o bucată de vreme, ceea ce dădea de gândit, apoi se întoarse către femeie, cu întrebarea:

— Cât socoţi că preţuieşte bunul acesta?

Femeia făcu o temenea şi răspunse:

— Trei şilingi şi opt pence, înălţimea Voastră; n-aş putea scădea un ban, de-i fac cinstit preţul.

Judecătorul îşi roti privirea supra mulţimii din jur, stingherit; apoi făcu un semn din cap către strajnic şi zise:

— Goleşte tribunalul şi închide uşile.

Treaba fii făcută. În sală nu rămase nimeni afară de cei doi slujbaşi, regele, reclamantul şi Miles Hendon. Acesta era ţeapăn de emoţie, îşi pierduse tot sângele din obraji, iar pe frunte i se adunaseră stropi mari de sudoare rece, care-i picurau pe faţă. Judecătorul se întoarse iar spre femeie şi spuse cu glas mişcat de compătimire:

— E un biet băieţandru neştiutor şi se prea poate să fi fost îmboldit de foame, căci grele vremi sunt pentru nenorociţi; ia seama, nu i se citeşte răutate pe faţă, dar când foamea dă ghes. Bună femeie, ştii oare că de fură cineva un lucru ce preţuieşte mai mult de treisprezece gologani şi jumătate, legea spune că pentru aceasta va fi spânzurat?

Micul rege tresări, holbând ochii de consternare, însă se stăpâni şi rămase liniştit – cu femeia însă nu se întâmplă la fel. Sări în picioare, scuturată de spaimă, şi strigă:

— Vai, ce-am făcut! Pentru nimic în lume n-aş voi să fie spânzurat, bietul de el! Ah, scăpaţi-mă din strâmtoarea aceasta, înălţimea Voastră – ce să fac, ce pot să fac?

Judecătorul îşi păstră atitudinea de om al legii şi zise cu simplitate:

— Negreşit, e îngăduit a îndrepta preţuirea, de vreme ce încă nu s-a trecut în scris.

— Atunci, pentru numele Domnului, ziceţi că purcelul făcea opt gologani şi cerul să binecuvânteze ziua care mi-a mântuit sufletul de această treabă înfricoşătoare!

În încântarea sa Miles Hendon uită cu totul de etichetă şi-l uimi pe rege şi-i răni demnitatea, aruncându-şi braţele după gâtul lui şi strângându-l la piept. Femeia îşi luă ziua bună, recunoscătoare, şi plecă cu purcelul ei, iar străjerul, care îi deschise uşa, se luă după ea, în tinda cea îngustă. Judecătorul începu să scrie în registru. Hendon, totdeauna la pândă, gândi că ar fi bine să afle de ce slujbaşul o urmase pe femeie afară, aşa că se strecură tiptil în tinda întunecoasă şi ascultă. Auzi următoarea conversaţie:

— Este un porc dolofan şi făgăduieşte o masă îmbelşugată. Ţi-l voi cumpăra; iată cei opt gologani ce ţi se cuvin.

— Opt gologani, zău aşa! N-ai să capeţi asemenea pleaşcă. Mă costă pe mine însămi trei şilingi şi opt pence, bani buni şi cinstiţi ai domniei din urmă, de care bătrânul Harry, răposat de curând, nicicând nu s-a atins, nici nu le-a schimbat greutatea. Du-te învârtindu-te cu cei opt gologani ai tăi!

— Aşa o întorci? Ai fost sub jurtământ, dar te-ai legat cu jurământ făţarnic când ai zis că preţuieşte doar opt gologani. Vino numaidecât îndărăt cu mine în faţa înălţimii Sale şi dă socoteală pentru nelegiuire! Apoi băiatul va fi spânzurat!

— Haide, haide, fără pripeală, inimă bună, nu mai spune nimic, sunt mulţumită. Dă-mi opt gologani şi pecetluieşte-ţi gura.

Femeia plecă plângând. Hendon se strecură înapoi în sala de judecată şi strajnicul îl urmă numaidecât, după ce-şi ascunse prada într-un loc potrivit. Judecătorul mai scrise ce mai scrise, apoi îi citi regelui o înţeleaptă şi binevoitoare predică, condamnându-l la o scurtă şedere în temniţa borfaşilor de rând, urmată de o biciuire în public. Uluit, regele deschise gura şi probabil că voia să ordone ca bunului judecător să i se taie capul pe loc, însă prinse cu privirea un semn al lui Hendon, care-l punea în gardă, şi izbuti să-şi închidă la loc gura înainte de-a fi scăpat vreo vorbă. Hendon îl luă atunci de mână, făcu o plecăciune înaintea judecătorului şi-apoi o porniră către temniţă sub paza strajnicului. În clipa când ajunseră în stradă, înfierbântatul monarh se opri, se smulse din mâna oşteanului şi exclamă:

— Nătângule, au îţi închipui că voi intra viu într-o temniţă de rând?

Hendon se-aplecă şi-i spuse cam răspicat:

— Vrei să-mi dai crezare au ba? Linişte! Şi fereşte-te a ne înrăutăţi mai mult starea cu vorbe de primejdie. Se va întâmpla cum vrea ursita; nu poţi nici să grăbeşti, nici să schimbi nimic; pentru aceasta aşteaptă şi aibi răbdare – va

fi vreme de ajuns să te căinezi sau să-ţi veseleşti inima, când ceea ce-i menit a se întâmpla se va fi întâmplat.

Capitolul 24

Evadarea.

Scurta zi de iarnă era aproape încheiată. Uliţele erau pustii, doar câţiva trecători întâmplători, rari, se grăbeau şi ei – cu chipurile încordate ale unor oameni nerăbdători să-şi sfârşească treburile cât mai iute şi-apoi să se pună frumuşel la dăpost de viforul care se stârnea şi de bezna care se făcea tot mai deasă. Eduard al şaselea se întreba dacă vederea unui rege dus spre temniţă mai fusese vreodată întâmpinată cu asemenea nepăsare uimitoare. Încet-încet, strajnicul ajunse la o piaţă pustie şi începu s-o străbată. Când fură la mijlocul pieţii, Hendon puse mâna pe braţul lui şi-i spuse încet:

— Rogu-te, o clipă de popas, bunul meu domn; nu-i nimeni prin preajmă să tragă cu urechea şi am să-ţi spun o vorbă.

— Datoria mea nu-mi dă voie, Domnia Ta; te rog, nu mă ţine, se lasă noaptea.

— Stai totuşi, căci treaba aceasta te priveşte îndeaproape. Întoarce spatele o clipă şi fă-te a nu vedea: lasă-l pe acest sărman băiat să fugă!

— Îmi spui astfel de vorbe?! Te întemniţez, în numele.

— Nu, nu, nu fii pripit. Ia seama să nu săvârşeşti vreo greşeală prostească. Apoi cu o voce scăzută şopti în urechea omului: Purcelul pe care l-ai cumpărat cu opt gologani te poate costa capul, omule!

Bietul strajnic, luat prin surprindere, rămase mai întâi fară grai – apoi mai căpătă glas şi se pomi să bombăne şi să ameninţe; însă Hendon era liniştit şi aşteptă cu răbdare până ce i se tăie omului răsuflarea, după care zise:

— Îmi eşti oarecum pe plac, prietene, şi n-aş fi bucuros să văd cum ţi se întâmplă vreun rău. Ia aminte, am auzit totul, fiecare vorbuliţă. Îţi voi dovedî. Şi repetă conversaţia pe care slujbaşul o avusese cu femeia, în tindă, cuvânt cu cuvânt, sfârşind astfel:

— Aşa, am înşirat oare totul? Nu mă socoţi în stare a înşira fară greş vorbele tale şi înaintea judecătorului, de cumva împrejurarea ar cere-o?

O clipă omul rămase mut de groază şi disperare; după aceea îi mai veni inima la loc şi spuse cu o veselie forţată:

— Ar fi temei pentru grea judecată, cu adevărat, de n-ar fi lucru făcut în glumă, căci n-am amăgit-o pe femeie decât ca să râd de ea.

— Ai păstrat şi purcelul. Femeii tot în râs?

Omul îl repezi:

— Pentru nimic alt, bunule domn – ţi-am zis o dată că doar am glumit.

— Încep a-ţi da crezare – spuse Hendon, făcând pe încurcatul, cu un ton pe jumătate batjocoritor, pe jumătate convins – dar zăboveşte aci o clipă până ce alerg şi-i fac întrebare înălţimii Sale, fiind om învăţat în legi, în glume, în.

Vorbind întruna, se şi depărtă. Strajnicul şovăi, se foi, scuipă vreo două trei înjurături, apoi strigă:

— Opreşte-te, opreşte-te, bunule domn – te rog, aşteaptă puţin – cum judecătorul? Păi bine, omule, ăla nu înţelege de glumă nici cât ar înţelege un mort! Vino să ne urmăm ' vorba. Năstruşnică întâmplare! Pare-mi-se că mă aflu în strâmtoare – totul numai şi numai pentru o petrecere nevinovată şi nechibzuită. Sunt un om înpovărat, cu familie, iar nevastă-mea şi copilaşii. Fii om cu minte, înălţimea Ta: ce voieşti de la mine?

— Atâta doar: să fii orb şi mut şi ologit cât ar număra cineva până la o sută de mii – numărând încet – spuse Hendon cu înfăţişarea unui om care cere doar un hatâr nevinovat şi încă foarte mic.

— Înseamnă pierzania mea! Spuse strajnicul, deznădăjduit. Ah, arată-ţi înţelegerea, bunule domn; cercetează cele întâmplate, din toate privinţele, şi vezi că totul a fost doar în şagă. Asta-i vădit şi limpede! Şi chiar de-ar fi să spună cineva că nu-i de glumă, este vină într-atât de mică, încât chiar şi cea mai aspră pedeapsă ce-ar putea

aduce după sine ar fi ca judecătorul să mă dojenească şi să-mi spună să iau aminte.

Hendon răspunse, cu un aer solemn, care ar fi îngheţat şi apele:

— Gluma aceasta a ta are un nume în lege – ştii oare care-i numele ei?

— Nu avem cunoştinţă! Se prea poate că am fost nesăbuit. Nici prin vis nu mi-a trecut că are vreun nume – vai, ceruri milostive, am gândit că eu am născocit-o cel dintâi.

— Da, are un nume. În lege această crimă poartă numele Non compos mentís lex talionis sic transit gloria mundi (cuvinte latineşti care n-au nici o legătură între ele).

— Doamne Dumnezeule!

— Şi pedeapsa statornicită pentru ea e moartea!

— Autoputernicul fie îndurător cu mine, păcătosul!

— Îngrozind pe cineva aflat în greşeală, în amarnică primejdie şi la voia ta, ai dobândi bunuri ce preţuiesc mai bine de treisprezece gologani şi un pitac, plătindu-le o nimica toată; şi aceasta în ochii legii, înseamnă jaf şi tăinuire de bunuri, rea-credinţă în împlinirea îndatoririi – ad hominem expurgatis în stătu quo – ce se pedepseşte cu moartea prin spânzurare, fară răscumpărare sau preschimbarea cu iertare dată de cler.

— Ţine-mă, ţine-mă, bunule domn, picioarele mi se taie! Fii îndurător, cruţă-mi această soartă şi voi întoarce spatele şi nici că voi vedea ceva.

— Prea bine! Acuma eşti înţelept şi cuminte. Şi vei da înapoi purcelul?

— II voi da, aşa voi face, îl voi da – nici că mă voi atinge de vreun altul, chiar de l-ar trimite cerul şi un arhanghel mi l-ar aduce. Pleacă – de dragul dumitale sunt orb – nu văd nimica. Voi spune că te-ai năpustit asupră-mi şi mi-ai smuls osânditul din mâini cu sila. Temniţa are doar o uşă veche şi putredă şi-o voi scoate din ţâţâni eu însumi, între miezul nopţii şi dimineaţa de mâine.

— Fă astfel, suflet creştinesc, nici un rău nu-ţi va căşuna fapta aceasta; judecătorul a arătat milă iubitoare faţă de acest sărman băiat şi nu va vărsa lacrimi, nici nu va frânge oasele vreunui temnicer, din pricina'fugii lui.

Capitolul 25

Hendon Halt.

De-ndată ce Hendon şi regele pieriră din ochii strajnicului, Alteţa Sa fu îndrumată să se grăbească spre un anumit loc din afara oraşului şi să aştepte acolo, în vreme ce Hendon se va duce la han şi va lichida socotelile. Peste o jumătate de ceas, cei doi prieteni se hurducau voioşi către răsărit, pe spinările jalnicilor bidivii ai lui Hendon. Regelui îi era cald şi bine acum, fiindcă lepădase zdrenţele şi se îmbrăcase cu straiele cumpărate de Hendon la haine vechi, pe Podul Londrei.

Hendon dorea să nu-l obosească prea mult pe băiat. Socotea că prânzurile neregulate, călătoriile istovitoare şi zgârcenia la somn vor înrăutăţi starea minţii sale bolnave, pe când odihna, viaţa rostuită şi mişcarea făcută cu măsură, cu siguranţă că-i vor grăbi vindecarea. Ţinea mult să-i vadă mintea însănătoşită şi închipuirile izgonite din căpşorul său chinuit. De aceea se hotărî să se îndrepte cu popasuri dese către căminul de care fusese lipsit atâta vreme – în loc de a urma îndemnul nerăbdării şi a se zori zi şi noapte, fără răgaz.

După ce străbătură vreo zece mile, ajunseră într-un sat arătos şi au mas acolo peste noapte, la un han bun. Fură reluate relaţiile dinainte: Hendon stătea îndărătul scaunului regelui, când acesta mânca, şi-l servea, îl dezbrăca seara, când era gata de culcare, apoi se-ntindea pe duşumea, care-i slujea drept pat, şi dormea de-a curmezişul pragului, înfăşurat într-o pătură.

A doua zi şi-n ziua următoare se drumeţiră alene, sporovăind despre aventurile prin care trecuseră din clipa despărţirii şi bucurându-se grozav fiecare de povestirea celuilalt. Hendon înşiră cu de-amănuntul ce meleaguri

întinse cutreierase în căutarea regelui şi-i descrise cum arhanghelul îl rătăcise aiurea prin toate colţurile pădurii şi în cele din urmă îl adusese îndărăt la colibă, când văzuse că nu se poate descotorosi de el. Apoi – zise el – bătrânul intrase în odăiţa de dormit şi se-ntorsese clătinându-se, zdrobit şi spunând că se aşteptase să-l găsească pe băiat întors şi întins pe pat să se odihnească, dar nu era aşa. Hendon aşteptase la colibă toată ziulica, apoi i se stinsese orice speranţă de a-l mai vedea pe rege întorcându-se şi pornise iar în cercetare.

— Iar bătrânul Sanctum Sanctorum era cu-adevărat mâhnit că înălţimea Ta nu s-a întors – zise Hendon. I-am cetit jalea pe faţă.

— Pe legea mea, nicicând nu voi sta la îndoială în privinţa mâhnirii sale! Strigă regele şi după aceea îşi spuse povestea lui, la sfârşitul căreia lui Hendon îi păru rău că nu l-a făcut mii-fărâme pe arhanghel.

În ultima zi a călătoriei, Hendon parcă era în al şaptelea cer. Îşi dăduse drumul la gură şi nu se mai oprea. Vorbea despre bătrânul său tată şi despre fratele său Arthur, povestind multe fapte care le oglindeau firile nobile şi mărinimoase; se pierdu în aiurări drăgăstoase despre Edith a lui şi inima-i era însufleţită de atâta bucurie, încât fu în stare să spună câteva vorbe bune şi frăţeşti până şi despre Hugh. Îşi clădi o mulţime de vise de tot felul pe seama primirii ce-avea să li se facă la Hendon Hali; ce surpriză avea să fie sosirea lor pentru toată lumea şi ce izbucniri de încântare şi de mulţumiri aduse cerului avea să stârnească.

Ţinutul era îmbietor, semănat cu căsuţe atrăgătoare şi livezi, şi drumul trecea prin mijlocul unor întinse imaşuri, ale căror hotare se pierdeau în depărtare, în uşoare unduiri care te duceau cu gândul la neîncetatul du-te-vino al valurilor mării. După-amiază, fiul risipitor care se întorcea acasă se abătu de nenumărate ori din drum ca să vadă dacă nu cumva poate – urcând pe vreo movilă – să străpungă depărtarea cu ochii şi să întrezărească măcar un colţ din

căminul său. În cele din urmă izbuti şi strigă, stăpânit de aţâţare:

— Iată colo satul, prinţul meu, şi castelul în preajmă-i! De aci se pot zări turnurile, iar pădurea de colo e parcul tatălui meu. Ah, acuma afla-vei cu ochii-ce înseamnă fala şi măreţia. O casă cu şaptezeci de odăi, închipuie-ţi numai! Şi douăzeci şi şapte de slujitori! Straşnică locuinţă pentru oameni ca noi, nu-i aşa? Haide, să ne zorim – nerăbdarea mea nu va mai îndura altă zăbovire. O porniră la drum cu cea mai mare grabă; cu toate acestea abia pe Ia trei ajunseră în sat. Călătorii trecură val vârtej prin el, în timp ce lui Hendon îi mergea gura întruna, ca o morişcă.

— Iată biserica, de aceeaşi iederă acoperită – totu-i aidoma cum a fost. Mai la vale se află hanul, bătrânul Leu Roşu, dincolo-i piaţa târgului. Aci se ţine serbarea de mai şi dincolo e cişmeaua – nimica nu s-a schimbat, afară de oameni, orişicât. Zece ani mai aduc schimbări asupra oamenilor, unii dintre ei îmi pare că-i cunosc, dar pe mine nimeni nu mă ştie.

Aşa îşi urma el întruna sporovăiala. Ajunseră curând la capătul satului; călătorii apucară pe o potecă întortocheată şi îngustă, străjuită de garduri vii, şi-o ţinură cu pas întins vreo jumătate de milă, apoi trecură într-o largă grădină înflorită.

În faţa lor se înălţa un castel mândru la înfăţişare.

— Fii binevenit la Hendon Hali, regele meu! Exclamă Miles. Ah, azi e o zi mare! Tatăl meu şiu fratele meu, şi lady Edith vor fi atât de înnebuniţi de bucurie, încât nu vor avea ochi şi grai decât pentru mine, în încântarea dintâi a întâlnirii, astfel că ţi se va părea că eşti primit cu răceală – dar să nu iei în seamă la aceasta, căci curând va părea altfel. Când le voi spune că te afli sub ocrotirea mea şi le voi mărturisi cât de mare-i dragostea ce-ţi port, vei vedea cum te vor strânge la piept, de dragul lui Miles Hendon, şi de-azi înainte, până-n veci de veci, te vor adăposti în casa şi în inima lor!

În clipa următoare, Handon sări la pământ în faţa uşii celei mari, îl ajută pe rege să descalece, apoi îl luă de mână şi se repeziră în casă. Din câţiva paşi ajunseră într-o încăpere spaţioasă; intră şi îi dădu regelui un jilţ – apoi alergă spre un tânăr care sta la o masă de scris, în faţa unui foc de buşteni, hrănit din belşug.

— Îmbrăţişează-mă, Hugh – strigă el – şi spune că eşti bucuros de întoarcerea mea şi dă-i de veste tatălui nostru, căci căminul nu-i cămin până ce nu voi atinge mâna lui şi nu-i voi vedea chipul, şi nu-i voi auzi iar glasul!

Dar Hugh doar se dădu îndărăt, după ce trădă o surprindere de-o clipă, şi aţinti o privire gravă asupra intrusului. O privire care mai întâi trădă oarecum demnitatea jignită, înlocuită apoi – drept urmare a vreunui gând sau a vreunei hotărâri lăuntrice – de-o curiozitate plină de mirare, amestecată cu o compătimire sinceră sau prefăcută. După aceea cuvântă cu glas blând.

— Mintea-ţi pare vătămată, sărmane străin, neîndoielnic ai pătimit grele lipsuri şi aspre lovituri ţi-a dat soarta; înfăţişarea şi veşmintele tale vădesc aceasta prea bine. Drept cine mă iei oare?

— Drept cine te iau? Drept cine alt să te socot, decât cel care eşti cu-adevărat? Socot că eşti Hugh Hendon – răspunse Miles răspicat.

Celălalt continuă, pe acelaşi ton dulceag:

— Şi cine-ţi închipui că eşti tu însuţi?

— Închipuirea nu are nimic de-a face cu aceasta. Sau te prefaci că nu mă recunoşti drept fratele tău, Miles Hendon?

O undă de surprindere voioasă flutură peste chipul lui Hugh, care exclamă:

— Cum?! Nu glumeşti? Morţii pot oare căpăta încă o dată viaţă? Domnul fie lăudat, de-i aşa! Sărmanul nostru băiat pierdut, întors iar la sânul nostru, după toţi anii aceştia cruzi. Ah, pare prea frumos pentru a fi aievea; e într-adevăr prea frumos pentru a fi aievea! Ia aminte, aibi milă, nu-ţi

bate joc de mine! Vino iute la lumină, lasă-mă să te cercetez!

Îl apucă de braţ pe Miles, îl trase la fereastră şi începu să-l soarbă din ochi, din cap până-n picioare, sucindu-l şi învârtindu-l încolo şi încoace şi rotindu-se repede în jurul lui, ca să-l poată măsura din toate părţile, în vreme ce fiul risipitor întors, scânteind de bucurie, zâmbea, râdea şi dădea mereu din cap, spunând:

— Haide, frate, cercetează-mă pe-ndelete şi nu-ţi fie teamă, nu vei găsi nici o trăsătură şi nici un mădular care să nu treacă încercarea. Iscodeşte-mă şi cercetază-mă cât îţi pofteşte inima, bunul meu Hugh – sunt cu adevărat Miles al tău de odinioară, acelaşi Miles, fratele tău pierdut, nu-i aşa? Ah, e o zi mare – am spus eu că-i o zi mare! Dă-mi mâna, întinde-mi obrazul tău. Doamne, mai-mai că-mi dau sufletul de bucurie.

Era cât pe-aci să se arunce de gâtul fratelui său, însă Hugh îl opri cu mâna, apoi lăsă capul în piept cu o înfăţişare jalnică, spunând mişcat:

— Ah, Dumnezeule atotîndurător, dă-mi puterea să duc pe umerii mei această amarnică dezamăgire!

Uluit, Miles rămase o clipă fără glas, după aceea i se dezlegă limba şi strigă:

— Care dezamăgire? Nu sunt oare fratele tău?

Hugh clătină din cap cu mâhnire şi spuse:

— Mă rog de cel de sus să ne poată dovedi aceasta, şi ca alţi ochi să poată găsi asemănări ce mie-mi sunt ascunse. Vai, mă tem că scrisoarea prea adevărat grăia.

— Care scrisoare?

— Una care a sosit de peste mare, cu vreo şase-şapte ani în urmă. Spunea că fratele meu a murit în bătălie.

— Era o minciună! Cheamă-ţi şi tatăl – el mă va cunoaşte.

— Nimănui nu-i stă în putinţă a chema morţii.

— Morţii? Glasul lui Miles era stins şi buzele-i tremurau. Tatăl meu mort! Oh, ce veste cumplită! Jumătate din bucuria mea s-a ofilit. Te rog, lasă-mă să-l văd pe fratele

meu Arthur – el va adeveri cine sunt, mă cunoaşte şi-mi va da mângâiere.

— El, aşijderi, e mort.

— Dumnezeule, fii milostiv cu mine, un biet om doborât la pământ. Duşi, amândoi duşi pe cea lume – celor vrednici li s-a curmat firul vieţii, iar cei nevrednici ca mine sunt cruţaţi! Ah! Mă rog stăruitor să-mi dărui mila ta! Nu-mi spune că lady Edith.

— E moartă? Nu, ea trăieşte.

— Atunci, Domnul fie lăudat, buciina mi-e iarăşi întreagă! Zoreşte-te, frate – spune-i să vină la mine! Iar de va spune ea că nu sunt eu însumi. Dar ea nu va face aceasta, nu, nu, ea mă va cunoaşte cine sunt, nătâng aş fi de m-aş îndoi de aceasta. Adu-o aci, adu-i pe vechii slujitori, ei deopotrivă mă vor recunoaşte.

— Toţi s-au dus fară numai cinci – Peter, Halsey, David, Bemard şi Margaret.

Zicând acestea Hugh ieşi din încăpere. Miles rămase puţin pe gânduri, apoi începu să străbată odaia-n lung şi-n lat, murmurând: „Cei cinci meşteri în ticăloşii au rămas în viaţă, când au pierit cei douăzeci şi doi de slujitori credincioşi şi cinstiţi. Acesta-i lucru de minunare”.

Se învârti mai departe, ca un leu în cuşcă, tot mormăind de unul singur – uitase cu desăvârşire de rege. Nu trecu mult, şi Alteţa Sa spuse cu gravitate şi cu o nuanţă de sinceră compătimire – deşi cuvintele puteau fi luate drept o ironie:

— Nu lua aminte la nenorocitul tău, bunul meu cavaler, se mai află şi alţii pe lumea aceasta cărora li se tăgăduieşte a fi ei înşişi şi ale căror plângeri sunt luate în râs. Ai tovărăşie.

— Ah, regele meu – strigă Hendon, roşind puţin – nu mă osândi şi tu, aşteaptă şi vei vedea. Nu sunt un înşelător, ea îmi va întări spusele; vei auzi mărturia rostită de cele mai dulci buze din Englitera. Eu, înşelător? De unde dar cunosc acest bătrân castel, portretele acestea ale strămoşilor mei şi toate câte se află în juru-ne, cum îşi cunoaşte un prunc

leagănul? Aici m-am născut şi am crescut, stăpâne; spun adevărul, nu te-am amăgit şi chiar de nii-mi va da crezare nimeni alt, te rog, tu nu te îndoi de mine – nu aş putea îndura aceasta.

— Nu mă îndoiesc de domnia ta – spuse regele, cu o simplitate şi o încredere copilărească.

— Îţi mulţumesc din inimă! Exclamă Hendon, cu o aprindere care arăta că este mişcat. Regele adăugă cu aceeaşi simplitate:

— Dar tu de mine te îndoieşti?

Hendon fu încurcat şi se simţi oarecum vinovat, aşa că fu mulţumit când Hugh deschise uşa, scutindu-l de a mai răspunde.

O doamnă frumoasă, purtând un veşmânt bogat, îl urma pe Hugh, iar după ea se înşirau câţiva slujitori în livrele. Doamna mergea încet, cu capul plecat şi ochii aţintiţi în podea. Faţa îi era nespus de tristă. Miles Hendon sări înspre ea, strigând:

— Oh, Edith a mea, scumpa mea.

Dar Hugh îi făcu semn cu gravitate să se dea-ndărăt şi-i spuse doamnei:

— Priveşte-l. Îl cunoşti?

La auzul glasului lui Miles, femeia tresărise uşor şi obrajii i se aprinseră: acum tremura. Rămase nemişcată, păstrând câteva clipe o tăcere impresionantă, apoi îşi ridică încet capul şi se uită drept în ochii lui Hendon, cu o privire împietrită şi înspăimântată. Sângele-i pieri din faţă, picătură cu picătură, până ce i se aşternu pe chip numai paloarea cenuşie a morţii – după aceea spuse, cu glas mort ca şi chipul său:

— Nu-l cunosc! Se întoarse cu un geamăt şi un suspin înăbuşit şi ieşi din odaie, împleticindu-se.

Miles Hendon se prăbuşi într-un jilţ şi-şi îngropă faţa în palme. După o pauză, fratele său le spuse slujitorilor:

— L-aţi văzut bine. Îl cunoaşteţi?

Oamenii clătinară din cap. Apoi stăpânul îi spuse:

— Slujitorii nu te cunosc, domnule. Mi-e teamă că-i la mijloc vreo greşeală. Ai văzut că soţia mea nu te-a cunoscut.

— Soţia ta!

Într-o clipită, Hugh fu ţintuit la perete, cu grumazul prins într-o încleştare de fier.

— Ah, tu, rob cu suflet de vulpe, pricep totul! Tu însuţi ai ticluit scrisoarea, iar mireasa mea răpită şi averea furată sunt roadele mârşăviei tale. Haide, acum piei din ochii mei, ca să nu-mi fac de ruşine cinstea de ostaş, măcelărind o stârpitură atât de bicisnică!

Hugh, stacojiu la faţă şi aproape înăbuşindu-se, se duse împleticindu-se către jilţul cel mai apropiat şi porunci slujitorilor să pună mâna pe tâlharul acela străin şi să-l lege. Ei şovăiră, iar unul din ei zise:

— E înarmat, sir Hugh, iar noi n-avem arme.

— Înarmat! Ce-i cu asta, când sunteţi atâţia? Pe el, vă spun!

Însă Miles le atrase luarea-aminte să-şi dea seama ce fac şi adăugă:

— Mă ştiţi cu toţii de pe vremuri – nu m-am schimbat defel, apropiaţi-vă dacă vă dă mâna.

Această aducere aminte nu-i încurajă prea mult pe slujitori; ei se codeau încă.

— Atunci, ieşiţi, laşi josnici, înarmaţi-vă şi păziţi uşile, în vreme ce eu trimit pe cineva s-aducă strajă, zise Hugh. În prag se întoarse şi-i spuse lui Miles: Vei găsi că-i spre folosul tău a nu ne întărâta cu zadarnice încercări de fugă.

— Fugă? Cruţă-ţi grija, de ţi-i doar acesta necazul. Căci Miles Hendon e stăpânul castelului Hendon şi-al tuturor celor ce atârnă de castel. Va rămâne aci – să n-ai nici o îndoială.

Capitolul 26

Renegat.

Regele stătu pe gânduri câteva clipe, apoi îşi înălţă privirea şi zise:

— E cu totul de neînţeles. Nu-mi pot lămuri aceasta.

— Nu, nu-i defel de neînţeles, înălţimea Ta. Îl cunosc bine, şi purtarea lui e firească. Era ticălos din născare.

— A, nu de el vorbesc, sir Miles.

— Nu de el? Atunci de ce anume? Ce anume este ciudat?

— Că nimenea nu simte lipsa regelui.

— Cum? Care? Tare mă tem că nu pricep.

— Într-adevăr? Nu te miră şi nu-ţi pare nemaivăzut că ţara nu-i plină de crainici călare şi de proclamaţii, înfăţişând făptură mea şi căutându-mi urma? Nu-i pricină de cutremurare şi deznădejde că s-a dus capul ţării? Că am pierit şi pierdut sunt?

— Cât se poate de adevărat, regele meu – uitasem. Apoi Hendon suspină şi-şi murmură: „Sărmană minte pustiită, tot stăpânită-i de visul ei mişcător!”

— Dar am un plan care ne va îndrepta starea la amândoi. Voi scrie un hrisov în trei limbi – latineşte, elineşte şi englezeşte – iar domnia ta te vei zori cu el către Londra, dis-de-dimineaţă. Să nu-l încredinţezi nimănui alt, fără doar unchiului meu, lordul Herford; când îl va vedea, va şti ce e şi va spune că eu l-am scris. Atunci va trimite după mine.

— N-ar fi mai bine, prinţul meu, să aşteptăm aci până dovedesc cine sunt, şi-mi întăresc drepturile asupra moşiilor mele? Atunci voi fi cu atât mai în stare de a.

Regele îl întrerupse cu glas poruncitor:

— Tăcere! Ce sunt moşiile tale de nimica, tocmelile tale mărunte, faţă de trebile care privesc bunăstarea unui popor şi păstrarea unui tron? Apoi adăugă cu glas blând, ca şi cum s-ar fi căit de asprimea sa: Supune-te şi nu avea teamă; îţi voi face dreptate, îţi voi da stăpânirea întreagă – da, mai mult decât întreagă. Voi ţine minte şi te voi răsplăti.

Zicând acestea, luă pana şi se-apucă de lucru. Hendon îl privi lung, cu drag, un răstimp, după care îşi spuse: „De-ar fi beznă aci, aş socoti că de bunăseamă un rege a rostit aceste vorbe. Nu-i chip a tăgădui, când i se porneşte boala, tună şi fulgeră deopotrivă cu regele nostru cel adevărat – dar de unde a prins meşteşugul acesta? Ian te uită cum mi-

ţi mâzgăleşte şi zgârie hârtia mulţumit, cu codiţe şi cârlige fără vreo noimă, închipuindu-şi că sunt cuvinte latineşti şi elineşti. Şi de nu-mi va sluji mintea vreun şiretlic norocos pentru a-l depărta de la ţelul său, voi fi nevoit a mă preface mâine dimineaţă că gonesc călare spre împlinirea nesăbuitei însărcinări ce-a născocit-o pentru mine”.

În clipa următoare gândurile lui sir Miles se întoarseră la episodul abia petrecut. Era aşa de absorbit în meditaţie, încât când regele îi înmână hârtia pe care-o scrisese, o luă şi-o băgă în buzunar fără să aibă habar ce face. „Cât de uimitor de ciudat s-a purtat ea, murmură oşteanul. Mi se pare că m-a cunoscut, şi-mi pare că nu m-a cunoscut. Aceste păreri se izbesc cap în cap, văd limpede; nu le pot împăca, şi nici să aduc temeiuri puternice, ca să înlătur vreuna din ele, sau măcar să mă întăresc în părerea că una cântăreşte mai mult decât cealaltă nu pot. Lucrurile stau fără doar şi poate aşa: trebuie să mă fi recunoscut după chip, înfăţişare şi glas, căci cum ar fi putut fi altfel? Totuşi de spus a spus că nu mă cunoaşte şi aceasta-i dovada desăvârşită, căci ea nu-i în stare de minciună. Ci stai – gândcsc că încep să văd limpede. Se prea poate ca el s-o fi înrâurit, s-o li silit a minţi. Aceasta-i cheia! Taina-i dezlegată. Părea moartă de spaimă, da, se afla sub ameninţarea lui. O voi căuta, o voi găsi; acum că el este plecat, îşi va spune pe faţă gândul adevărat. Îşi va aminti de vremurile de-altă dată, când eram tovarăşi de joacă, şi asta îi va îmblânzi inima şi nu mă va mai trăda, ci-mi va mărturisi totul. Nu are sânge de nelegiuit în vine – nu, totdeauna a fost cinstită şi cu credinţă. I-am fost drag odinioară – aceasţa-i chezăşia mea, căci nu poţi vinde pe cineva care ţi-a fost drag.”

Păşi grăbit spre uşă, care în clipa aceea se deschise; în încăpere intră lady Edith. Era foarte palidă, însă mergea cu pasul hotărât şi portul ei era plin de graţie şi de-o blândă demnitate. Faţa-i era la fel de mâhnită ca şi mai-nainte.

Împins de-o fericită încredere, Miles sări s-o întâmpine, dar ea-l opri cu un gest abia simţit, şi oşteanul rămase locului. Castelana se aşează şi-l pofti şi pe el să şadă. Astfel, acest simplu gest îi răpi sentimentul de veche camaraderie, prefăcându-l într-un oaspe străin. Era atât de surprins, atât de buimăcit, încât faptul acela neaşteptat îl făcu o clipă să înceapă a se întreba dacă, la urma urmei, mai e tot Miles Hendon, cum susţinea. Lady Edith zise:

— Cavalere, am venit să-ţi dau un sfat. Poate că nu stă în puterea cuiva ca nebunii să fie treziţi din nălucirile lor; dar neîndoielnic că pot fi îndemnaţi a se feri de primejdii. Socot că acest vis al domniei tale poartă faţa adevărului cinstit pentru domnia ta, şi pentru aceea nu-i nelegiuit; dar nu zăbovi aci cu el, căci aci visul acesta este aducător de primejdii. Se uită drept în ochii lui Miles o clipă, apoi adăugă în chip mişcător: E cu atât mai primejdios, cu cât te asemuieşti mult cu ce-ar fi fost băiatul pe care l-am pierdut noi, de-ar fi vieţuit s-ajungă vârsta aceasta.

— Sfinte Dumnezeule, doamnă, dar eu sunt acela!

— Te cred că aşa socoteşti, cavalere. Nu-ţi pun la îndoială cinstea în această privinţă; îţi spun doar să iei seama, atâta tot. Soţul meu e stăpân în acest ţinut; puterea sa mai că n-are hotare; oamenii duc viaţă înfloritoare ori mor de foame, după vrerea lui. De n-ai semăna cu omul care ţii sus şi tare că eşti, soţul meu te-ar lăsa poate să te desfeţi în voie cu visul domniei tale. Ci dă-mi crezare, îl cunosc prea bine, ştiu ce va face: va spune la toată lumea că eşti un şarlatan nebun, şi pe dată toţi îi vor ţine isonul. Aţinti asupra lui Miles încă o dată aceeaşi privire neclintită şi adăugă: De-ai fi chiar Miles Hendon şi el ar şti aceasta, şi tot ţinutul ar şti

— Ia aminte ce spun, cântăreşte bine – te-ai afla în aceeaşi primejdie, pedeapsa la fel de sigură ţi-ar fi; s-ar lepăda de domnia ta şi te-ar târî în faţa judecăţii şi nimenea n-ar fi de ajuns de cutezător ca să-ţi ia partea.

— Îţi dau crezare cât se poate de deplină – zise Miles, cu amărăciune. Puterea care poate porunci cuiva să trădeze

pe-un prieten de-o viaţă întreagă şi să se lepede de el, prea bine poate să se bizuie a fi ascultată de către cei a căror pâine şi viaţă atârnă de dânsa, mai ales când nu-i la mijloc defel păienjenişul legăturilor de loialitate şi onoare.

O uşoară roşeaţă se ivi o clipă pe obrajii castelanei, şi ea lăsă ochii în podea; însă glasul nu-i trădă nici o emoţie când urmă:

— Ţi-am dat de ştire şi trebuie încă să-ţi mai spun, ca să pleci de-aici. Altmintrelea omul acesta te va nimici. E un tiran care nu cunoaşte mila. Eu, care sunt roaba lui înlănţuită, ştiu aceasta. Sărmanul Miles şi Arthur, şi scumpul meu epitrop, sir Richard, au scăpat de el şi au linişte acum

— Mai bine ţi-ar fi a te afla alături de ei, decât să rămâi aici, în ghearele acestui nemernic. Dezvăluirile domniei tale sunt o ameninţare împotriva titlului şi-a stăpânirilor sale; te-ai năpustit asupra-i chiar în casa lui – eşti pierdut dacă mai rămâi. Pleacă – nu mai şovăi. De duci cumva lipsă de bani, ia punga aceasta – te rog – şi cumpără slujitorii ca să te lase să treci. Ah, ţine seama de spusele mele, sărmane suflet, şi fugi cât mai ai vreme.

Cu un gest hotărât, Miles refuză punga, se ridică şi stătu drept în faţa ei.

— Un singur hatâr fă-mi, zise el. Aţinteşte-ţi ochii asupră-mi, astfel ca să văd dacă-ţi rămâne neclintită privirea. Aşa – acum răspunde-mi: Sunt eu Miles Hendon?

— Nu. Nu te cunosc.

— Jură!

Răspunsul sosi şoptit, dar lămurit:

— Jur.

— Vai, aceasta întrece orice închipuire.

— Fugi! De ce oare te-ncăpăţânezi a risipi în zadar timpul acesta prreţios? Fugi şi mântuieşte-ţi viaţa.

În clipa aceea straja năvăli în odaie şi o luptă crâncenă începu; dar Hendon fu curând copleşii şi târât afară. Regele

fu luat şi el şi amândoi fură legaţi cobză şi duşi la închisoare.

Capitolul 27

În închisoare.

Celulele erau toate înţesate, aşa că cei doi prieteni fură azvârliţi în lanţuri într-o sală unde erau ţinuţi de obicei cei învinuiţi de încălcări neînsemnate ale legii. Aveau tovărăşie berechet, căci se aflau acolo vreo douăzeci de osândiţi de ambele sexe şi de toate vârstele, încătuşaţi şi puşi în obezi – o bandă dezmăţată şi zurbagie. Regele era amarnic de mânios din pricina uluitoarei înjosiri aduse Majestăţii Lui, însă Hendon sta posomorât şi tăcut. Era aiurit de-a binelea. Venise acasă în chip de voios fiu risipitor, aşteptându-se ca toată lumea să fie cuprinsă de-o bucurie nebună la întoarcerea sa, şi-n loc de asta avusese parte de-un duş rece şi de temniţă drept adăpost. Între închipuire şi realitate era o deosebire ca de la cer la pământ, încât efectul era buimăcitor; nici nu se putea hotărî dacă era mai mult tragic sau mai mult grotesc. Se simţea ca un om care a dănţuit de bucurie că vede curcubeul şi a fost lovit de trăsnet.

Dar treptat, gândurile sale răvăşite şi chinuitoare se aşezară într-un fel de rânduială şi-apoi se adunară numai în jurul lui Edith. Sucea şi răsucea gândul la purtarea ei şi-l cerceta pe toate feţele, însă nu putea ajunge la nici un rezultat mulţumitor. Îl recunoscuse sau nu? Era o enigmă care-l punea în mare încurcătură şi-l preocupă multă vreme, dar până la urmă ajunse la convingerea că-l recunoscuse, într-adevăr, şi se lepădase de el din motive interesate. Acum voia să arunce asupra numelui ei tot felul de blesteme, dar numele acela fusese atâta vreme sfinţit pentru dânsul, încât se trezi că limba lui nu cutează să-l ponegrească.

Înveliţi în pături de închisoare, zoioase şi ciuruite, Hendon şi regele petrecură o noapte agitată. Pentru un bacşiş, temnicerul procurase băutură câtorva deţinuţi, şi urmările

fireşti ale acestei înlesniri fură: cântece deşănţate, păruieli, ţipete şi beţie. În cele din urmă, nu mult după miezul nopţii, un bărbat tăbărî asupra unei femei şi aproape că o ucise, lovind-o în cap cu cătuşele, înainte ca temnicerul să o poată scoate din mâinile lui. Temnicerul statornici iar pacea, zvântându-l în bătăi pe deţinutul acela, croindu-l cu ciomagul peste cap şi peste umeri. AtupCi cheful se sparse, şi după aceea toţi cei pe care nu-i supărau gemetele şi vaietele răniţilor putură în sfârşit să adoarmă.

În cursul săptămânii care urmă, zilele şi nopţile semănară între ele ca picăturile de apă, fiind de o monotonie ucigătoare. Ziua, oameni ale căror chipuri Hendon şi le amintea mai mult sau mai puţin lămurit veneau să-l privească pe şarlatan, să-i tăgăduiască identitatea şi să-l insulte, iar noaptea, chefurile şi încăierările se ţineau lanţ, cu o regularitate matematică. Totuşi, în cele din urmă se petrecu un incident care mai aduse o schimbare. Temnicerul aduse înăuntru pe un moşneag şi-i spuse:

— Nemernicul se află în această încăpere. Aruncă asupră-i privirile ochilor tăi bătrâni şi vezi de poţi spune cine e.

Hendon îşi înălţă privirea şi avu prima senzaţie plăcută de când se afla în temniţă. Îşi zise: „Acesta-i Blake Andrews, ce-a slujit viaţa toată în familia tatălui meu – suflet bun şi cinstit, cu inimă dreaptă în piept. Adică, astfel îl ştiam. Acum, însă, nimenea nu se arată credincios adevărului, toţi sunt mincinoşi. Oipul acesta mă va recunoaşte şi se va lepăda şi el de mine, precum au făcut ceilalţi?”

Moşneagul îşi roti ochii prin încăpere, se uită pe rând la fiecare şi, în cele din urmă, zise:

— Nu văd pe nimeni aci, afară de borfaşi de nimica, pleava uliţelor. Care dintr-înşii e cel despre care ziceai?

Temnicerul râse.

— Aci – spuse el – cercetează pe-ndelete pe vita asta mătăhăloasă şi împărtăşeşte-mi părerea ta.

Moşneagul se-apropie şi se uită la Hendon îndelung şi stăruitor, apoi clătină din cap şi zise:

— Doamne păzeşte, dânsul nu-i din neamul Hendonilor, nici că a fost vreodată!

— Aşa e! Ochii tăi bătrâni sunt încă ageri. Şi de-aş fi eu sir Hugh l-aş lua pe prăpăditul acesta şi. Temnicerul îşi sfârşi fraza înălţându-se în vârful picioarelor, ca tras de-un ştreang imaginar şi scoţând totodată un gâlgâit care sugera strangularea. Moşneagul spuse, încrâncenat:

— Să-l binecuvânteze Dumnezeu de nu i se întâmplă şi mai rău; de mi-ar cădea mie pe mână, nemernicul, nu sunt om întreg dacă nu s-ar prăji pe rug!

Temnicerul scoase-un râs ca de hienă, şi zise:

— Ia spune-i ce gândeşti, moşnege. Toţi fac aşa. O să-ţi găseşti bună desfătare în asta.

Apoi o pomi ţopăind spre odăiţa sa şi dispăru. Moşneagul se lăsă în genunchi şi şopti:

— Slavă domnului că ai venit iar, stăpânul meu! Te-am crezut mort, în ăşti şapte ani din urmă, şi iată că te afli în viaţă. Te-am cunoscut de cum te-am zărit, şi greu şi împovărător lucru mi-a fost să-mi păstrez chipul împietrit şi să mă prefac a nu vedea aci decât netrebnici de doi bani şi lepădături de pe uliţe. Sunt bătrân şi sărac, sir Miles, dar rosteşte un cuvânt, şi voi merge şi voi vesti adevărul, chiar de-ar fi să fiu sugrumat pentru asta.

— Nu – spuse Hendon – nu vei face aceasta. Ţi-ar aduce pierzania şi mi-ar fi de puţin ajutor. Dar îţi aduc mulţămită, căci tu mi-ai dat îndărăt o parte din credinţa ce mi-o pierdusem în semenii mei.

Bătrânul slujitor se dovedi foarte preţios pentru Hendon şi rege, fiindcă trecea de câteva ori pe zi ca să-l ocărască pe oştean, şi totdeauna le strecura câteva bunătăţi care mai îmbogăţeau tainul închisorii; totodată le aducea şi noutăţi. Hendon păstra trufandalele pentru rege. Fără ele, Alteţa Sa poate că n-ar fi scăpat cu viaţă, fiindcă nu era în stare să mănânce hrana nenorocită şi ticăloasă ce le-o dădea temnicerul. Andrews era silit să se mărginească la vizite scurte, ca să înlăture bănuielile, însă izbutea de fiecare dată

să le dea destule veşti – veşti şoptite, pentru urechea lui Hendon, veşti împănate cu epitete insultătoare, rostite cu glas tare, pentru auzul celorlalţi ascultători.

Astfel ieşi la iveală, încetul cu-ncetul, povestea familiei. Arthur murise de şase ani. Pierderea aceasta, laolaltă cu lipsa veştilor de la Hendon, înrăutăţise starea sănătăţii tatălui. Socotind că va muri curând, dorise să-i vadă pe Hugh şi pe Edith uniţi pe viaţă, înainte de-a închide el ochii. Dar Edith implorase amânarea, sperând că Miles se va întoarce. Atunci sosise scrisoarea care aducea vestea morţii lui Miles. Lovitura aceasta îl doborâse pe sir Richard. Crezând că sfârşitul îi e aproape, stăruiseră şi el, şi Hugh pentru căsătorie. Edith, îndurerată, ceruse şi căpătase răgaz de-o lună; apoi încă unul şi în cele din urmă pe-al treilea; apoi căsătoria se oficiase la căpătâiul patului pe care îşi dădea sufletul sir Richard. Nu se dovedise a fi o căsătorie fericită. Umblase zvonul prin ţinut că, curând după nuntă, mireasa găsise prin hârtiile soţului ei câteva ciorne mâzgălite şi neterminate ale scrisorii fatale, şi-l învinuise că grăbise totodată căsătoria şi moartea lui sir Richard printr-un fals nelegiuit. Pretutindeni umblau poveşti despre cruzimea cu care erau trataţi lady Edith şi slujitorii, iar de la moartea tatălui său, sir Hugh lepădase orice mască de blândeţe şi devenise un tiran nemilos faţă de toţi cei al căror trai depindea de el în vreo măsură.

O parte din povestirea lui Andrews fu ascultată de către rege cu un viu interes:

— S-a împrăştiat prin ţară o scorneală, cum că regele-i nebun. Dar, fiţi milostivi, nu cumva să spuneţi că eu am pomenit de aceasta, căci, zice-se, moartea te paşte de vorbeşti astfel.

Alteţa Sa îi aruncă moşneagului o privire mânioasă şi zise:

— Regele nu-i defel nebun, bătrâne, şi va fi spre folosul tău să-ţi vezi de treburi ce te privesc mai îndeaproape, decât să te ţii de asemenea palavre ce poartă sământa răzvrătirii.

— Ce voieşte a spune flăcăiaşul? Zise Andrews, surprins de acest brusc atac pornit dintr-un loc atâtde neaşteptat.

Hendon îi făcu semn şi slujitorul nu mai întrebă nimic, ci îşi urmă pomelnicul de noutăţi.

— Răposatul rege va fi îngropat la Windsor, peste-o zi ori două, la şaisprezece ale lunii – iar noul rege va fi încoronat la Westminster, în ziua de douăzeci.

— Pare-mi-se că mai întâi e neapărat nevoie a-l găsi – mormăi Alteţa Sa, apoi adăugă, încrezător – dar se vor îngriji de aceasta, şi eu aşijderi.

— În numele.

Însă moşneagul nu-şi sfârşi vorba; Hendon îi făcu un semn să-şi ţină gura. Îşi urmă povestirea.

— Sir Hugh se duce la încoronare – şi cu măreţe nădejdi. E plin de încredere că se va întoarce pair, căci e ţinut la mare cinste de lordul regent.

— Care lord regent? Întrebă regele.

— Înălţimea sa ducele de Somerset.

— Care duce de Somerset?

— Doamne, doar e unul singur – Seymour, conte de Hertford. Regele întrebă tăios:

— De când e dânsul duce şi lord regent?

— Din ziua cea din urmă a lui ghenar.

— Şi cine oare l-a înălţat astfel?

— El însuşi cu Marele Sfat – cu ajutorul regelui.

Alteţa Sa tresări puternic.

— Regele – strigă el – care rege, bunul meu domn?

— Care rege, într-adevăr! (Dumnezeule atotîndurător, ce l-a apucat pe băiat?) De vreme ce avem doar unul, nu-i nevoie de răspuns – prea sfinţia sa Luminăţie, regele Eduard al VI-lea – Dumnezeu să-i păzească zilele! Da, şi încă ce mai ştrengar scump şi drăgălaş e! O fi smintit sau ba – şi zice-se că zilnic i se îndreaptă sănătatea – de pe toate buzele nu se înalţă decât laude pentru el şi toţi îl binecuvântează deopotrivă şi se roagă ca să fie dăruit cu viaţă şi domnie îndelungată asupra' Engliterei. Căci şi-a

început cârmuirea cu multă omenie, cruţând viaţa bătrânului duce de Norfolk şi-acum îi pornit a stârpi cele mai crude din legile care obijduiesc şi împilează poporul.

Aceste noutăţi îl lăsară pe rege mut de uimire şi-l cufundară într-o visare atât de adâncă şi de sumbră, încât nu mai auzi nimic din flecăreala bătrânului. Se întrebă dacă „micul ştrengar” era cumva cerşetorul pe care-l lăsase îmbrăcat în veşmintele sale, în palat. Nu i se părea cu putinţă aşa ceva, fiindcă neîndoilenic că purtările şi graiul lui l-ar fi trădat dacă s-ar fi dat drept prinţul de Wales – şi-atunci ar fi fost izgonit şi s-ar fi pornit în căutarea adevăratului prinţ. Nu cumva curtenii vor fi pus vreun vlăstar nobil în locul lui? Nu, fiindcă nu le-ar fi îngăduit unchiul lui – era atotputernic şi fireşte că ar fi zdrobit asemenea încercare. Meditaţiile nu-l duseră la nici un rezultat; cu cât se străduia mai mult să dezlege misterul, cu-atât mai tare se zăpăcea, cu-atât îl durea capul mai rău şi dormea mai prost. Nerăbdarea lui de-a ajunge la Londra creştea din ceas în ceas şi captivitatea îi devenea o povară aproape de neîndurat.

Toată priceperea lui Hendon de a-l consola pe rege dădu greş; însă două femei care zăceau în lanţuri lângă ei avură mai mult succes. La îndemnurile lor blânde îşi găsi alinare şi se învăţă să fie ceva mai răbdător. Li se arătă foarte recunoscător şi ajunse să ţină nespus la ele şi să fie încântat de mângâietoarea şi duioasa lor tovărăşie. Le întrebă de ce se aflau în închisoare, şi când îi răspunseră că erau baptiste, băiatul zâmbi şi se interesă:

— Aceasta-i o crimă pentru care să fie cineva ţinut la închisoare? Mă doare inima că vă voi pierde – nu vă vor ţine mult aci pentru o faptă atât de neînsemnată!

Femeile nu-i răspunseră, însă pe feţele lor citi ceva care-

1 făcu să se simtă stingherit. Zise cu aprindere:

— Nu rostiţi nici o vorbă – fiţi bune cu mine şi spuneţi-mi: nu va urma şi altă pedeapsă? Vă rog, spuneţi-mi de aveţi cumva vreo teamă în această privinţă?

Ele încercară să schimbe subiectul, dar regelui i se treziseră temerile şi stărui:

— Vă vor biciui oare? Nu, nu, nu vor fi atât de cruzi! Spuneţi că nu. Haideţi, nu-i aşa că nu?

Femeile trădară încurcătură şi deznădejde, însă nu putură ocoli răspunsul, astfel că una din ele zise, cu glas sugrumat de emoţie:

— Ah, ne zdrobeşti inima, suflet bun. Domnul ne va ajuta să răbdăm.

— E o spovedanie! Exclamă regele. Aşadar, vă vor biciui, nelegiuiţii cu inimă de piatră. Dar vai, nu trebuie să plângeţi, nu pot îndura aceasta. Păstraţi-vă curajul – voi ajunge în drepturile mele la vreme ca să vă cruţ de această amară soartă, şi o voi face neapărat!

Dimineaţa, când regele se trezi, femeile dispăruseră.

— Mântuite sunt! Spuse el, cu voioşie. Apoi adăugă abătut: Dar vai mie, căci erau mângâierea mea.

Fiecare din ele îi lăsase, în semn de amintire, o fâşie de panglică prinsă cu un ac de straiele lui. Băiatul făgădui că va păstra veşnic nimicurile acelea şi că-n curând va pomi în căutarea bunelor şi scumpelor sale prietene şi le va lua sub ocrotirea lui.

Tocmai atunci intră temnicerul, cu câteva ajutoare, poruncind ca deţinuţii să fie duşi în curtea temniţei. Regele nu mai putea de bucurie – aştepta ca pe-o adevărată binecuvântare să vadă iar cerul albastru şi să tragă în piept aer curat. Se foia şi era necăjit de încetineala gardienilor, dar până la urmă îi veni şi lui rândul, i se dădu drumul din belciugul său şi i se porunci să-i urmeze pe ceilalţi deţinuţi, laolaltă cu Hendon.

Curtea era dreptunghiulară, pietruită şi neacoperită. Deţinuţii intrară în ea pe sub o boltă grea de zidărie şi fură înşiruiţi în picioare, cu spatele la zid. În faţa lor fu întinsă o frânghie, în vreme ce gardienii îi păzeau şi ei. Era o dimineaţă rece, posomorâtă, iar puţina zăpadă ce căzuse în timpul nopţii înălbea întinderea aceea mare şi pustie,

sporindu-i şi mai mult înfăţişarea tristă. Când şi când, câte-o pală de vânt răbufnea prin curte, învârtejind omătul prin toate ungherele.

În mijlocul curţii se aflau două femei înlănţuite de nişte stâlpi. O privire îi arătă regelui că erau chiar buenel sale prietene. Fu scuturat de un fior şi-şi zise: „Vai, n-au fost slobozite, precum am gândit. Fiinţe ca ele să cunoască biciul – în Englitera! Ruşinea aceasta nu cade asupra păgânătăţii – ci asupra bisericii anglicane creştine! Vor fi biciuite, şi eu, căruia ele mi-au dat atâta mângâiere şi mi-au arătat atâta bunătate, sunt nevoit a privi cum se săvârşeşte această mare nedreptate! E de necrezut, cu totul de necrezut, să fiu neputincios a le ocroti. Dar să-şi păzească bine pielea spurcăciunile acestea, căci va veni o zi când le voi cere socoteală pentru fapta aceasta. Pentru fiecare lovitură ce-o dau acum, Vor simţi atunci o sută".

O poartă mare se deschise larg şi un noian de cetăţeni se revărsară înăuntru. Se strânseră ciotcă în jurul celor două femei şi regele nu mai putu să le vadă. Un preot intră şi-şi croi drum prin mulţime, care-l ascunse şi pe el vederii. Regele auzi apoi o discuţie – ca şi cum s-ar fi pus întrebări şi s-ar fi dat răspunsuri – însă nu izbutea să desluşească ce se spune. După aceea urmă o forfotă şi o pregătire însufleţită. Trecură încolo şi-ncoace puzderie de paznici, prin acea parte a mulţimii care se afla mai departe de cele două femei. Şi în timpul acesta se aşternu deasupra tuturora o linişte adâncă.

Ca la o poruncă, mulţimea se despică în două, se dădu la o parte, şi regele văzu o priveliştе care-i îngheţă măduva în oase. In jurul celor două femei fuseseră îngrămădite maldăre de vreascuri şi un om îngenunchease să le aprindă.

Femeile-şi plecară capetele şi-şi acoperiră feţele cu palmele. Flăcările galbene începură să se înalţe, însoţite de trosnetul şi pârâielile vreascurilor, şi spirale de fum albastru porniră să se împrăştie în vânt; preotul îşi ridică braţele şi începu o rugăciune; tocmai atunci două fete

tinere intrară alergând prin poarta cea mare, scoţând ţipete sfâşietoare, şi se aruncară la pieptul femeilor de pe rug. În aceeaşi clipă fură târâte la o parte de gardieni, şi una din ele fu ţinută ca-n cleşte, însă cealaltă se smulsese din strânsoare, spunând că vrea să moară împreună cu mama ei. Înainte de a putea fi oprită, îşi aruncase iarăşi braţele de gâtul mamei sale. Fu târâtă deoparte, încă o dată, cu fusta în flăcări. Câţiva oameni o ţinură, îi rupseră bucata de fustă aprinsă şi o aruncară departe, în vreme ce fata se zbătea tot timpul să i se dea drumul, spunând că acum va rămâne singură pe lume şi rugându-se să i se îngăduie să moară împreună cu mama ei. Amândouă fetele ţipau fără încetare şi se luptau să scape din încleştare. Dar deodată larma aceasta fu încetată de un potop de strigăte sfâşietoare – vaiere de moarte; regele îşi îndreptă privirea de la fetele înnebunite spre rug, apoi se în-toarse, îşi rezemă faţa pământie de zid şi nu se mai uită deloc. Îşi zise: „Cele ce-am văzut în această singură clipită, în veci de veci nu-mi vor pieri din amintire, ci vor stărui acolo şi le voi zări în fiecare zi, le voi visa în fiecare noapte, până-n ceasul morţii. De-ar fi dat Dumnezeu să fi fost orb!”

Hendon îl pândea cu privirea pe rege. Îşi spuse cu satisfacţie: „Neorânduiala minţii sale e îndreptată; s-a schimbat şi s-a făcut mai blând. De şi-ar fi urmat deprinderea, ar fi tunat şi fulgerat către aceşti nemernici, zicând că el e regele şi poruncind ca femeile să fie slobozite fară a se atinge nimeni de ele. Curând sminteala îi va trece şi va fi uitată, iar sărmana sa minte va fi iarăşi întreagă. De s-ar apropia ziua aceea!”

În aceeaşi zi fură aduşi să mâie peste noapte câţiva osândiţi, care erau trimişi, sub pază, în diferite părţi ale regatului, ca să-şi ispăşească pedeapsa pentru crimele săvârşite. Regele stătu de vorbă cu ei. Se hotărâse, de la bun început, să se instruiască pentru slujba sa regală, punând întrebări deţinuţilor de câte ori se ivea prilejul – şi povestea năpastelor lor făcu să-i sângereze inima. Printre

dânşii se. Afla şi o biată femeie pe jumătate tâmpă, care furase un cot sau doi de postav de la un ţesător – urma să fie spânzurată pentru asta. Altul era un bărbat care fusese învinuit de furtul unui cal. Mărturia se dovedise nete-meinică şi spunea că se socotise scăpat de ştreang; dar nici gând, căci abia fusese eliberat, când se trezi iar închis fiindcă ar fi ucis un cerb pe domeniul regal. De astă dată i se dovedise vinovăţia şi acum era în drum spre spânzurătoare. Mai era şi un ucenic de meşteşugar al cărui caz îl întristă în chip deosebit pe rege. Flăcăul povestea că într-o seară găsise un şoim care zburase de la stăpânul lui şi-l dusese acasă, închipuindu-şi că e îndreptăţit să-l ia; însă tribunalul îl condamnase pentru hoţie şi-l osândise la moarte.

Regele era furios din pricina acestor neomenii şi voia ca Hendon să spargă porţile temniţei şi să fugă cu el la Westminster, ca să se poată urca pe tronul părintesc şi să întindă sceptrul său milostiv asupra acelor nefericiţi, salvându-le vieţile. „Sărman copil – suspină Hendon – aceste jalnice poveşti i-au adus îndărăt boala; vai, fără de această nenorocoasă întâmplare, ar fi fost teafăr curând."

Printre deţinuţi se afla şi un bătrân avocat – un om cu în-făţişare energică şi care părea neînfricat. Cu trei ani în urmă scrisese un pamflet împotriva Lordului Cancelar, acuzânduI de nedreptate. Pentru cutezanţa lui fusese pedepsit să-şi piardă urechile la stâlpul infamiei şi să fie alungat din barou, iar pe lângă aceasta fuses amendat cu 3000 de lire şi condamnat la închisoare pe viaţă. Mai târziu îşi repetase jignirea şi, drept urmare, era acum sortit să-şi piardă „ceea ce-i mai rămăsese din urechi", să plătească o amendă de 5000 de lire, să fie înfierat pe amândoi obrajii şi să rămână întemniţat pe viaţă.

— Sunt semne vrednice de cinstirea aceasta – grăi el şi, dându-şi la o parte pletele cărunte, îşi arătă cioturile ciopârţite, care fuseseră cândva urechile sale.

Ochii regelui scânteiară de patimă. El zise:

— Nimeni nu-mi dă crezare – nici tu nu-mi vei da. Dar nu are însemnătate – doar o lună va trece, şi vei fi slobod. Mai mult încă, legile care ţi-au pătat cinstea şi au făcut de ruşine numele de englez vor fi şterse din cărţile de pravile. Lumea-i rău alcătuită, s-ar cuveni ca regii să meargă când şi când la şcoala legilor de ei întocmite şi astfel să înveţe ce-i îndurarea.

Capitolul 28

Jertfa.

Între timp Miles se săturase până-n gât să stea închis ş cu mâinile-n sân. Dar, spre marea sa uşurare, sosi şi ziu! Procesului şi el gândi că va întâmpina cu mulţumire oriei sentinţă, numai să nu-i prelungească prizonieratul. Însă şi înşelase în această privinţă. Se făcu foc când se trezi descri: drept un „vlăjgan pribeag, fără căpătâi!” şi condamnat şi stea două ceasuri la stâlpul infamiei din această pricină ş pentru că-l atacase pe stăpânul castelului Hendon. Pretenţi ile sale de a fi frate cu pârâtorul său şi moştenitorul legal a titlului şi moşiilor familiei Hendon fură trecute cu vedere! În chip dispreţuitor, ca şi cum n-ar fi meritat nici măcar şi fie luate în cercetare.

Spumegă şi ameninţă, în timp ce era dus spre locu pedepsei, dar fără nici un folos; fu târât cu brutalitate di către gardieni şi primi câţiva ghionţi în plus pentru purtare: lui nerespectuoasă.

Regele nu putu să răzbată prin adunătura care roia îi spatele oşteanului, aşa că fu nevoit să-l urmeze la coad! Convoiului, departe de bunul său prieten şi slujitor. Regeli fusese cât pe-aci să fie şi el condamnat la stâlpul infamiei fiindcă se aflase în asemenea proastă tovărăşie, dar îi dă duseră drumul după o predică şi-un avertisment, ţinând seama de vârsta lui fragedă. Dar când Eduard auzi pro nunţarea sentinţei îndreptată împotriva lui Hendon – gardi personală a regelui Engliterei!

— Ajunse să fiarbă şi să se-nc ingă. Ca-n arşiţa lui august şi sări în cercul rămas libe înaintea comandantului, înfruntând

gardianul care păzea acolo, şi strigă:
— Ruşine să vă fie! Acesta-i slujitorul meu – eliberaţi-l! Sunt.
— Ah, linişte! Exclamă Hendon, cuprins de spaimă, îţi vei căşuna pierzania. Nu-l lua în seamă, gardianule, e smintit.
— Nu te frământa la gândul că-l voi lua în seamă, omule, nici n-am de gând s-o fac, dar sunt îndemnat să-l învăţ câte ceva. Se întoarse către un subaltern şi zise: Dă-i micului nebun două-trei bice, de gust, ca să-i îndrepte puterile.
— O duzină i-ar sluji mai bine – sugeră sir Hugh, care venise şi el pe-acolo, călare, ceva mai-nâinte, ca s-arunce în treacăt o privire la executarea sentinţei.
Regele fu luat pe sus. Nici măcar nu se zbătu, atât de mult îl paraliza până şi gândul monstruoasei jigniri pe care plănuiau s-o aducă făpturii sale sfinţite. E drept că istoria mai era profanată de amintirea biciuirii unui rege englez – era însă un gând de nesuferit faptul că el trebuia să ofere o copie a acelei pagini ruşinoase. Era pus la cazne, nu se afla scăpare pentru el: trebuia ori să primească pedeapsa, ori să se roage de iertare. Grea situaţie, n-avea încotro, se vedea nevoit să primească biciuirea – un rege putea face aşa ceva, însă nici un rege nu putea cere iertare.
Între timp Miles Hendon rezolva problema.
— Daţi-i drumul copilului – spuse el – tu, câine fără de inimă, nu vezi cât e de nevârstnic şi de plăpând? Daţi-i drumul – voi primi eu bicele.
— Pe legea mea, un gând bun, şi-i aduc mulţămită pentru el – zise sir Hugh, cu faţa luminată de o bucurie diavolească. Daţi-i drumul micului cerşetor şi trageţi-i acestui bicisnic o duzină de bice în locul lui, o duzină sănătoasă, bine măsurată şi zdravănă. Regele voia să protesteze cu furie, însă sir Hugh îl amuţi cu o observaţie grăitoare:
— Da, vorbeşte, haide, slobozeşte-ţi gândul – numai ia seama, pentru fiecare cuvânt ce-l vei rosti, va mai primi câte şase lovituri.

Hendon fu scos din butuci şi spinarea îi fu dezgolită. În timp ce era biciuit, sărmanul rege îşi întoarse faţa şi lăsă să-i curgă pe obraji, nestăpânite, lacrimi de simplu muritor. „Ah, inimă mare şi vitează – îşi spuse el – fapta aceasta de credincios nu-mi va pieri nicicând din amintire. Nu o voi uita – şi nici ei!” adăugă el cu înfocare. Cu cât cugeta mai mult, purtarea generoasă a lui Hendon căpăta dimensiuni din ce în ce mai uriaşe în mintea sa, iar preţuirea şi recunoştinţa lui sporeau la fel.

Hendon nu scoase nici un vaiet cât fu biciuit, ci îndură grelele lovituri cu o bărbăţie ostăşească. Această dârzenie, laolaltă cu graba sa de a-l salva pe băiat, primind în locul lui biciuirea, îi cuceriră până şi respectul gloatei decăzute şi fară de căpătâi care se afla adunată acolo. Batjocurile şi şuierăturile privitorilor încetară cu totul şi nu se mai auzi nimic altceva decât zgomotul loviturilor care cădeau. Liniştea care cuprinse locul, când Hendon se trezi din nou la stâlpul infamiei, contrasta puternic cu larma insultătoare care domnise în jur abia cu câteva minute mai-nainte.

Regele se apropie tiptil de Hendon şi-i şopti Ia ureche:

— Regii nu te pot înnobila, suflet bun şi mare, căci cel mai presus decât regii s-a îngrijit de aceasta; însă un rege poate întări nobleţea ta faţă de oameni. Luă de pe jos biciul, atinse uşor cu el umerii picurând de sânge ai lui Hendon şi şopti: Eduard al Engliterei te investeşte cu rangul de Conte!

Hendon fu mişcat. Ochii i se umplură de lacrimi – totuşi, pe de altă parte, umorul sinistru al împrejurărilor îi zdruncină aşa de mult gravitatea, încât cu greu izbuti să se stăpânească şi să nu-şi dea în vileag, prin vreun semn, veselia lăuntrică. Să fie ridicat deodată – despuiat şi sângerând – de la stâlpul infamiei, la înălţimea alpină şi la splendoarea stării de conte, i se păru o culme desăvârşită a grotescului. Îşi spuse: „Acuma, sunt straşnic poleit, într-adevăr! Cavalerul-stafie al Regatului Viselor şi Umbrelor a ajuns un conte-stafie! Ameţitor zbor' pentru aripi, firave!

De va merge aşa înainte, curând voi fi îrhpopoţonat ca o prăjină cu zorzoane neînchipuite şi măriri amăgitoare. Dar le voi preţui, orişicât sunt ele de fără preţ, pentru dragostea căreia-i stau mărturie. Mai bune-s aceste biete ranguri de batjocură ale mele, care vin necerute, date de-o mână curată şi-un suflet drept, decât cele adevărate, cumpărate prin slugărnicie de la o putere hrăpăreaţă şi cu suflet mic."

Temutul sir Hugh îşi întoarse calul şi, în timp ce-l îmboldea cu pintenii ca să se depărteze, zidul acela viu se desfăcu în tăcere spre a-i lăsa loc să treacă şi tot atât de tăcut se închise la loc. Şi rămase astfel. Nimeni nu merse atât de departe încât să cuteze a rosti vreo vorbă în favoarea osânditului sau să-i aducă vreo laudă; cu toate acestea, însăşi absenţa ocărilor însemna un omagiu destul de grăitor. Un întârziat, care nu era la curent cu cele petrecute şi care-i rânji în nas „şarlatanului" şi voia să arunce în el cu o pisică moartă fu pe dată doborât la pământ şi izgonit fără o vorbă, iar apoi tăcerea cea adâncă stăp'ani mai departe.

Capitolul 29

Spre Landra.

Când Hendon îşi sfârşi stagiul la stâlpul infamiei, i se dădu drumul, poruncindu-i-se să părăsească ţinutul şi să nu se mai arate niciodată prin părţile acelea. I se înapoie sabia, laolaltă cu măgăruşul şi catârul. Încălecă şi-o pomi, urmat de rege, în vreme ce mulţimea se dădea la o parte, cu respect tăcut – ca să le facă loc – şi apoi se risipi când îi pierdu din vedere.

Hendon se cufundă curând în gânduri. Urma să dea răspuns unor întrebări de mare însemnătate. Ce-i rămânea de făcut? Încotro trebuia să se îndrepte? Trebuia să găsească undeva un sprijin puternic, căci altfel era nevoit să-şi părăsească moştenirea şi pe deasupra să rămână sub învinuirea de-a fi un şarlatan. Unde putea trage nădejde de a găsi un sprijin? Unde, într-adevăr? Era o problemă spinoasă. Tot chibzuind, îi veni un gând care ar fi dus la o

posibilitate – cea mai firavă dintre firavele posibilităţi, fireşte, dar care totuşi merita să fie luată în consideraţie, odată ce lipseau cu desăvârşire altele car# să tăgăduiască măcar cea mai mică şansă. Îşi aminti ce spusese bătrânul Andrews despre bunătatea tânărului rege şi despre generozitatea cu care lua apărarea celor nedreptăţiţi şi nefericiţi. De ce n-ar încerca să-i vorbească, rugându-l să facă dreptate? Bine, dar un cerşetor ca el ar putea oare să fie primit de către un august monarh? Nu-i nimic, lasă – o să se descurce el la faţa locului; e ca o punte pe care nu trebuie s-o treacă decât când va ajunge la ea. Doar nu degeaba era el un veteran călit în lupte şi deprins să născocească şiretlicuri şi căi ocolite în campanii; fară îndoială – până la urmă – va fi el în stare să găsească o cale de a-şi duce planul la capăt. Da, se va îndrepta spre capitală. Poate că-l va ajuta vechiul prieten al tatălui său, sir Humphrey Marlow, şef lo-cotenent al bucătăriilor sau grajdurilor răposatului rege, ori cam aşa ceva – Miles nu-şi mai amintea ce anume învârtea el pe la palat. Dar oare băiatul avea să se-arate dornic a se întoarce într-un oraş în care în tot cursul scurtei sale vieţi nu avusese parte de altceva decât de maltratări şi sărăcie lucie? Aşa că strigă:

— Am uitat să întreb care ne e ţinta. Porunca voastră, înălţimea Ta!

— Spre Londra!

Hendon o porni mai departe, grozav de încântat de răspuns, dar şi uimit, totodată.

Întreaga călătorie se desfăşură fară nici o peripeţie vrednică de pomenit. În schimb, se încheie cu o nouă aventură. Pe la ceasurile zece ale serii de 19 februarie păşiră pe Podul Londrei, intrând într-un vălmăşag de oameni care se zvârcoleau, se zbăteau, răcneau şi strigau ura – cu chipurile lor voioase, de băutori de bere. Tocmai în clipa aceea, capul putrezind al vreunui fost duce sau al vreunei alte mărimi se rostogoli în mijlocul lor, lovindu-l în cot pe Hendon şi-apoi săltând prin mişunarea aceea de

picioare grăbite. Un cetăţean se poticni de capul acela şi nimeri cu propria căpăţână în spinarea cuiva din faţa Iui. Acela se întoarse, pocni pe prima persoană care-i veni la îndemână şi fu întins lat la iuţeală de prietenul acelei persoane. În cinci minute se încinse o încăierare care după vreo alte zece-douăsprezece minute acoperea vreun pogon şi devenise o bătălie în lege. De data aceasta Hendon şi regele fură despărţiţi, fară nădejde de-a se regăsi şi se pierdură în năvala şi clocotul talazurilor de oameni care urlau. Aşa că să-i lăsăm acolo şi să ne depărtăm.

Capitolul 30

Urcuşul lui Tom.

În timp ce adevăratul rege cutreiera ţara îmbrăcat şi hrănit ca vai de lume, când bătut şi batjocorit de vagabonzi, când aruncat într-o temniţă, laolaltă cu tâlharii şi ucigaşii, socotit de toţi, fără deosebire, drept un descreierat şi un şarlatan – falsul rege Tom Canty avea parte de o experienţă cu totul deosebită.

Se obişnuia treptat cu viaţa de la curte, îşi alungase spaimele, îngrijorările păliseră şi pieriseră, stânjenirea îi dispăruse. Exploata mina de informaţii – băiatul care primea bătăile – cu profit din ce în ce mai mare.

Ordona să fie primite lady Elisabeth şi lady Jane Gray când avea chef de joacă ori să stea de vorbă şi se scutea de prezenţa lor când nu mai avea chef de discutat, cu gesturile fireşti ale unui om deprins de mult cu asemenea isprăvi. Acum nu-l mai încurca defel faptul că aceste ilustre personaje îi sărutau mâna la despărţire.

Dar oare Tom Canty nu era niciodată tulburat gândindu-se la soarta bietului prinţ adevărat, care arătase atâta bunătate şi zburase cu un zel atât de aprig ca să-l răzbune împotriva obrăzniciei santinelei de la poarta palatului?

Ba da; primele zile şi nopţi ale domniei sale erau adesea tulburate de gânduri dureroase asupra soartei prinţului rătăcit şi de sincere dorinţe de a-l vedea întors şi reîntronat în chip fericit. Dar pe măsură ce timpul trecea, mintea lui

Tom începu să fie tot mai stăpânită de noile şi încântătoarele întâmplări prin care trecea şi, încetul cu încetul, monarhul dispărut îi pieri aproape cu totul din gând, deşi uneori se mai strecura în gândurile sale ca o stafie nepoftită, care-l făcea pe Tom să se simtă vinovat şi ruşinat.

Biata mamă şi sărmanele surori ale micului cerşetor îi ieşiseră din minte în acelaşi fel. La început le ducea dorul, însă apoi gândul că ar putea da buzna în zdrenţe mizere, să-l dea de gol şi să-l tragă îndărăt, pradă lipsurilor şi degradării mahalalelor mizere îi încreţea carnea pe el.

La miezul nopţii de 19 februarie, Tom Canty se cufunda în somn, în patul său bogat împodobit, din palat, străjuit de vasalii credincioşi şi înconjurat de tot fastul regalităţii, căci ziua următoare era sorocită încoronării sale solemne ca rege al Engliterei. La acelaşi ceas, Eduard, adevăratul rege, flămând şi însetat, zoios şi năduşit, istovit de drum şi acoperit de zdrenţe şi cârpe era strivit în mijlocul unei mulţimi de oameni care priveau cu deosebit interes anumite cete de muncitori ce mişunau necontenit, tot intrând şi ieşind din Westminster Abbey, cu hărnicie de furnici: făceau ultimele pregătiri pentru încoronarea regelui. „

Capitolul 31

Procesiunea recunoaşterii.

În dimineaţa următoare, când Tom Canty se trezi, văzduhul era stăpânit de-un vuiet tunător, care umplea toată împrejurimea. Pentru băiat zgomotul acela era o muzică divină, fiindcă însemna că tot poporul englez ieşise pe străzi, cu mic, cu mare, ca să întâmpine ca supuşi credincioşi măreaţa zi.

Poporul îl aclama, iar el cercetă cu privirea talazul de chipuri dornice să-I vadă, şi inima-i crescu de orgoliu, simţind că singurul lucru pentru care merită să trăieşti pe lumea asta e să fii rege – idolul unei naţiuni. Ori încotro întorcea Tom capul, poporul recunoştea desăvârşita

asemănare a efigiei cu elânsuşi – replica în came şi oase – şi izbucneau noi vijelii de aplauze.

Marele alai înainta tot mai departe, trecând rând pe rând pe sub alte arcuri de triumf şi pe lângă o uluitoare şi simbolică înşiruire de tablouri vii, spectaculoase şi simbolice, fiecare din ele întruchipând şi slăvind vreo virtute, vreun talent sau vreo însuşire de-a micului rege.

— Şi toate aceste minunăţii şi lucruri fără seamăn sunt menite a mă întâmpina pe mine – pe mine! Murmura Tom Canty.

În clipa aceea, tocmai când ridica braţul să azvârle pomană regească, zări în treacăt, în rândul al doilea al mulţimii, un chip palid şi uluit, care se întindea încordat, cu privirea arzătoare şi pironită asupra lui. Fu cuprins de o mâhnire pustietoare – îşi recunoscuse mama! Mâna îi zbură scut înaintea ochilor, cu palma în afară – gestul acela vechi, involuntar, născut dintr-o întâmplare uitată şi statornicită de obişnuinţă. În clipa următoare, femeia se smulse din înghesuială şi, croindu-şi drum prin mulţime, trecu de străjeri şi se află alături de el. Îi îmbrăţişă piciorul, îl acoperi cu sărutări şi strigă: „O, copilul meu, odorul meu!” ridicându-şi spre el chipul transfigurat de bucurie şi dragoste. În aceeaşi clipă, un ofiţer din garda regelui o apucă blestemând-o şi cu braţul său puternic o azvârli îndărăt în mulţime, cu un brânci zdravăn ce o făcu să se clatine. Când se petrecu acest jalnic fapt, deşi i se frânse inima s-o vadă tratată astfel, de pe buzele lui Tom Canty ieşiră cuvintele: „Nu te cunosc, femeie!” Apoi îl copleşi o ruşine care-i prefăcu în cenuşă mândria şi ofili strălucea rangului său domnesc pe care-l furase.

Procesiunea înainta fără oprire, străbătând splendori care sporeau neîncetat, întâmpinată cu urale tot mai furtunoase, însă pentru Tom Canty toate acestea parcă nici nu mai existau. Mergea fără să vadă ori s-audă ceva. Regalitatea îşi pierduse farmecul şi dulceaţa – fastul ei devenise o

mustrare. Remuşcarea îi rodea inima. Îşi spunea întruna: „De-ar da Domnul să fiu scăpat din robia mea!”

Fără să-şi dea seama, folosea iarăşi frazele pe care le rostise în primele zile ale măririi sale nedorite.

Strălucitorul alai tot înainta, răsucindu-se ca un scânteietor şi nesfârşit şarpe prin întortocheatele uliţe ale ciudatului oraş vechi, prin vâltoarea noianului de oameni care strigau urale; dar regele călărea mai departe, cu capul plecat şi ochii aţintiţi în gol, nevăzând decât chipul mamei sale şi jignirea ce se citea pe el.

Lordul regent remarcă imediat aceste lucruri şi descoperi şi cauza. Îşi îmboldi cu pintenii calul alături de rege, se plecă în şa cât putu de jos, se descoperi şi vorbi astfel:

— Luminăţia Ta, nu-i vreme pentru visare. Poporul ia aminte la capul plecat al Majestăţii Voastre, la înfăţişarea-i înnegurată, şi-o socoate drept semn prevestitor de rele. Fii chibzuit: ia vălul de pe soarele regalităţii şi fă-l să lumineze deasupra acestei pâcle purtătoare de nenoroc, până ce-o va rispi. Ridică-ţi capul şi zâmbeşte supuşilor tăi. Apoi adăugă, cu mult necaz: Afurisită fie cerşetoarea aceea smintită! Ea a tulburat pe înălţimea Ta!

Fastuosul personaj îndreptă asupra ducelui ochii săi stinşi şi spuse, cu glas pierdut:

— Era mama mea!

— Doamne sfinte! Gemu regentul, în timp ce-şi strunea calul îndărăt la locul lui. Semnul acela era încărcat de prevestiri rele. Iară i s-au rătăcit minţile!

Capitolul 32

Ziua încoronării.

Să ne întoarcem cu câteva ceasuri în urmă şi să ne aşezăm în Westminster Abbey, la ora patru, în dimineaţa acestei memorabile zile a încoronării. Nu ducem lipsă de tovărăşie, căci, deşi e încă noapte, descoperim că galeriile luminate de torţe se umplu de pe-acum cu-oameni care sunt foarte mulţumiţi să stea nemişcaţi şi sa aştepte şapte-opt ore, până ce le va sosi şi lor ceasul de-a vedea ceea ce nu pot

spera să vază nici măcar de două ori în viaţa lor: încoronarea unui rege.

Ceasurile se târăsc de ajuns de plicticoase. O bucată de vreme orice forfotă încetează, căci toate galeriile sunt de mult pline vârf. Acum putem sta jos, putem să ne uităm să chibzuim în voie. Ici şi colo şi dincolo, întrezărim, prin tulburea lumină a zorilor din catedrală, porţiuni de multe galerii şi balcoane pline cu ciorchini de oameni, celelalte porţiuni ale acestor galerii şi balustrade fiindu-ne ascunse în întregime de coloane şi părţile de zidărie care se interpun. Tronul ocupă centrul platformei şi e înălţat pe patru trepte. În jilţul tronului se află o lespede turtită, netezită – stânca din Scone – pe care au stat multe generaţii de regi scoţieni, cu prilejul încoronării. Astfel – cu vremea – a de-venit destul de sfântă ca să corespundă aceluiaşi scop şi pentru monarhii englezi. Tronul ca şi scăunaşul de la picioarele lui sunt acoperite cu brocat aurit.

La ceasurile şapte se întâmplă prima schimbare în monotonia aceea toropitoare, căci la cea dintâi bătaie a acestei ore, o soţie de pair întră în transept, înveşmântată cu o splendoare demnă de regele Solomon. Este condusă la locul statornicit pentru ea, de către un demnitar muiat în mătăsuri şi catifele, în vreme ce altul, aidoma lui, culege lunga trenă a doamnei, urmând-o şi – când s-a aşezat – îi potriveşte trena în poală. Apoi îi trage un scăunaş la picioare, unde pofteşte dânsa, după care-i pune coroniţa într-un loc unde să-i fie la îndemână când va sosi clipa în care nobilii îşi vor pune toţi odată coroniţele pe cap.

E ceasul când pairesele se scurg înăuntru într-un şuvoi sclipitor, iar demnitarii în atlazuri zboară şi scânteiază pretutindeni, dându-le locuri şi străduindu-se să le facă să se simtă la largul lor. Acum scena e de ajuns de însufleţită. Pretutindeni vezi forfotă şi mişcare şi culori felurite. După un răstimp domneşte din nou liniştea, fiindcă toate pairesele au sosit şi se află la locurile lor, alcătuind un adevărat pogon – sau cam aşa ceva – de flori umane,

strălucind în felurite culori şi bătute cu diamante ca o Cale a Laptelui.

Pe la nouă, norii se sparg deodată şi suliţele soarelui străpung atmosfera încărcată şi lunecă încet de-a lungul şirurilor de înalte doamne; şi fiecare rând pe care-l ating se învăpăiază într-o orbitoare splendoare de focuri multicolore, iar frumuseţea acestui spectacol şi surpriza pricinuită ne-nfioară până-n vârful degetelor, ca un şoc electric! Peste puţin, un trimis special, din vreun îndepărtat colţ al Orientului, păşind odată cu întregul alai al ambasadorilor străini, străbate acest lingou de raze de soare şi ne ţinem răsuflarea, atât de copleşitoare este slava care se revarsă, scânteiază, şi freamătă în jurul lui – căci este încrustat din creştet până-n tălpi cu nestemate, şi cea mai mică mişcare a lui scaldă în jocuri feerice tot ce-i în jurul său.

Să schimbăm acum timpul povestirii, pentru uşurinţă. Vremea se scurgea – un ceas, două ceasuri, două şi jumătate, apoi detunăturile înfundate ale artileriei vestiră că regele şi măreţul său alai sosiseră în sfârşit, aşa că mulţimea care aştepta se bucură. Toţi ştiau că va mai urma un răgaz, fiindcă regele trebuia să fie pregătit şi înveşmântat în mantie pentru solemna ceremonie; însă acest răgaz avea să treacă în chip plăcut, privind la adunarea pairilor regatului, în falnicele lor mantii. Când fură în sfârşit aşezaţi cu toţii, spectacolul – văzut din galerii şi din toate locurile prielnice – era desăvârşit; un spectacol fastuos şi menit să ţi-l aminteşti multă vreme.

Acum, mărimile bisericii, în mantii-şi cu mitre pe cap – împreună cu suitele lor – se înşirară pe platformă şi-şi luară locurile statornicite. Ei fură urmaţi de lordul regent şi de alţi mari demnitari, în urma cărora venea un detaşament din gardă, îmbrăcat în armură de oţel.

Urma o pauză de aşteptare; după aceea, la un nou semnal, ţâşni un şuvoi de muzică triumfătoare, şi Tom Canty, purtând o lungă mantie de brocat aurit, apăru pe o uşă şi

urcă pe platformă. Toată mulţimea se ridică-n picioare, şi ceremonia recunoaşterii continuă.

Un imn majestuos cutremură clădirea cu bogatele sale valuri de sunete şi, astfel vestit şi întâmpinat, Tom Canty fu condus către tron. Străvechile ceremonii se desfăşurau cu o solemnitate impresionantă, în vreme ce asistenţa privea. Şi pe măsură ce se apropiau de încheiere, Tom Canty părea tot mai mult şi peste sufletul său şi peste inima sa roasă de căinţă se aşternea adâncă jale şi mâhnire.

În cele din urmă se ajunse la ultimul episod. Arhiepiscopul de Canterbury ridică coroana Angliei de pe perna ei şi-o ţinu deasupra capului tremurând al falsului rege. În aceeaşi clipă o sclipire de curcubeu fulgeră de-a lungul spaţiosului transept, căci dintr-o singură mişcare, fiecare ins din marea adunare de nobili îşi ridicase coroniţa şi o ţinea în cumpănă deasupra capului – în aşteptare.

O tăcere adâncă străbătu catedrala. În momentul acela impresionant, o arătare surprinzătoare năvăli pe scenă; o arătare neobservată de nimeni, în mulţimea aceea absorbită de ceremonie, se ivi deodată, înaintând pe cărarea dintre stranele din mijloc. Era un băiat cu capul descoperit, prost încălţat şi purtând straie grosolane de plebeu, care-i cădeau în zdrenţe. Ridică mâna, cu o solemnitate care nu se potrivea deloc cu înfăţişarea samurdară şi jalnică şi rosti acest avertisment:

— Te opresc să pui coroana Engliterei pe capul acesta trădător. Eu sunt regale!

Într-o clipă, câţiva spectatori revoltaţi puseră mâna pe băiat, însă în aceeaşi clipă, Tom Canty, în ţinuta sa regală, făcu repede un pas înainte şi strigă cu glas răsunător:

— Lăsaţi-l şi luaţi seama! El e regele!

O uimire înspăimânt8ată trecu prin adunare şi o parte din privitori se ridicară în picioare şi se holbară uluiţi unii la alţii şi la principalii eroi ai acestei scene, ca nişte oameni care se întreabă dacă sunt treji şi cu mintea întreagă, sau dorm şi visează. Lordul regent era la fel de uluit ca şi

ceilalţi, însă îşi veni în fire repede şi exclamă, cu glas poruncitor:

— Nu luaţi în seamă pe Majestatea Sa: boala l-a prins iar. Puneţi mâna pe nemernicul golan!

I s-ar fi dat ascultare, dacă falsul rege n-ar fi bătut din picior, ţipând:

— Sunteţi în primejdie! Nu-l atingeţi, el e regele!

Mâinile se retraseră; asistenţa fu paralizată, nimeni nu se mişca, nimeni nu scotea un cuvânt; la drept vorbind, nimeni nu ştia ce atitudine să ia sau ce să spună într-o împrejurare atât de stranie şi de surprinzătoare. În timp ce toate minţile se străduiau să se adapteze situaţiei, băiatul înaintă mai departe, cu pas sigur, cu ţinuta trufaşă şi privire încrezătoare; nu se oprise defel, de la începutul scenei. Şi pe când minţile încă aiurite bâjbâiau zadarnic, el urcă pe platformă, iar falsul rege alergă bucuros să-l întâmpine şi căzu în genunchi dinainte-i spunând:

— O, slăvite stăpâne, dă-i voie sărmanului Tom Canty să fie cel dintâi care-ţi jură credinţă şi să spună: „Puneţi pe creştet coroana şi intră în stăpânirea drepturilor ce ţi se cuvin!”

Privirea lordului regent măsură cu asprime chipul noului venit, însă asprimea-i pieri pe dată, fiind înlocuită de-o mirare întrebătoare. Acest lucru se petrecu şi cu ceilalţi mari dregătorii. Se uitară unul la altul şi făcură un pas îndărăt, împinşi parcă de un îndemn general şi inconştient. În mintea fiecăruia răsărise acelaşi gând: „Ce asemănare de neînchipuit!”

Lordul regent cugetă câteva clipe uluit, apoi spuse, pătruns de un respect grav:

— Cu îngăduinţa domniei voastre, doresc să vă pun anume întrebări care.

— Îţi voi da răspuns la ele milord.

Ducele îi puse multe întrebări despre Curte, despre răposatul rege, despre prinţi şi prinţese. Băiatul îi dădu răspunsuri corecte, fără a şovăi. Descrise sălile de recepţie

din palat, apartamentele răposatului rege şi cele ale prinţului de Wales.

Era ciudat, era minunat; da, era inexplicabil – aşa spuneau toţi cei care auzeau răspunsurile. Curentul începuse să-şi schimbe direcţia şi speranţele lui Tom Canty creşteau, când lordul regent clătină din cap şi zise:

— E adevărat şi nespus de minunat – dar nu-i mai mult decât poate face deopotrivă stăpânul nostru, regele.

Această remarcă şi pomenirea lui tot drept rege, îl întristară pe Tom Canty şi băiatul simţi cum i se fărâmiţează nădejdile.

— Acestea nu sunt dovezi, adăugă regentul.

Acum curentul se schimbă repede, foarte repede, în-tr-adevăr – dar în direcţia greşită, lăsându-l pe bietul Tom Canty eşuat pe tron şi azvârlindu-l pe celălalt în largul mării. Lordul regent stătu puţin să cumpănească şi clătină din cap – un singur gând i se impunea cu tărie: „E de primejdie pentru ţară şi pentru noi toţi, să lăsăm să dăinuie o taină atât de fatală; ar putea dezbina naţiunea şi ar săpa temeliile tronului”. De aceea se întoarse şi zise:

— Sir Thomas, întemniţează pe acest. Nu, stai! Chipul i se lumină şi el îl înfUndă pe zdrenţărosul pretendent cu următoarea întrebare: Unde se află Marele Sigiliu? Dă-mi răspuns adevărat la aceasta şi ghicitoarea-i dezlegată, căci numai cel care e prinţul de Wales poate răspunde cu adevărat! De un lucru fără de seamă cum e acesta atârnă un tron şi o dinastie!

Era un gând norocos, un gând fericit. Marii dregători arătară că-l consideră astfel prin privirile luminate a încuviinţare, ce schimbau între dânşii. Da, nimeni altul decât adevăratul prinţ nu putea să limpezească îndărătnicul mister ce stăruia încă asupra Marelui Sigiliu dispărut. Micul şarlatan bicisnic fusese bine dăscălit, însă aici lecţiile primite aveau să dea greş, fiindcă nici profesorul lui n-ar fi fost în stare să răspundă la întrebarea aceea – a, prea bine, prea bine, într-adevăr; acum vor fi scăpaţi la iuţeală de

acestă treabă primejdioasă şi menită a naşte vrajbă! Aşa că ei clătinară din cap şi zâmbiră în sinea lor de mulţumire şi se aşteptară să-l vadă pe aiuritul acela de băiat simţindu-se vinovat şi stingherit. Cât de surprinşi fură, văzând că nu se întâmplă nimic de felul acesta – cum se mai minunară auzindu-l că răspunde promt, cu glas încrezător şi netulburat, spunând:

— Nu-i nimic anevoios de dezlegat în ghicitoarea aceasta. Apoi, fără să se sinchisească măcar pentru a cere îngăduinţa cuiva, se întoarse şi dădu această poruncă – cu degajarea cuiva obişnuit să facă asemenea lucruri: Milord St. John, du-te în iatacul meu din palat – întrucât nimeni altul nu cunoaşte locul acela mai bine ca domnia ta – şi jos, aproape de pardoseală, în colţul din stânga, cel mai îndepărtat de uşa care se deschide din anticameră, vei găsi în perete floarea unui piron de aramă. Apasă pe ea, şi se va deschide un mic sipet de nestemate de care nici domnia ta nu ai ştiinţă – nu, nici vreun alt suflet în lumea întreagă decât eu şi meşteşugarul vrednic de încredere care mi l-a făurit. Cel dintâi lucru care-ţi va cădea sub ochii va fi Marele Sigiliu – adu-l aici.

Toată adunarea se minună de vorbele sale şi se minună cu atât mai mult, văzând că micul cerşetor îl alege tocmai pe acel pair, fără vreo şovăială sau vreo teamă că greşeşte, şi cum îi spune pe nume, atât de sigur de el, încât te convingea că l-a cunoscut toată viaţa. Pairul fu atât de surprins, încât aproape că-i dădu ascultare. Făcu chiar un gest ca şi cum ar fi dat să plece, dar iute îşi luă iar atitudinea liniştită şi-şi mărturisi gafa roşind. Tom Canty se-ntoarse spre el şi-i spuse răspicat:

— Oare de ce şovăi? N-ai auzit porunca regelui? Du-te! Lordul St. John făcu o plecăciune adâncă – şi se observă că era o plecăciune grăitor de prudentă şi care nu angaja cu nimic, fiindcă nu se adresa nici unuia din cei doi regi, ci terenului neutru care se afla între amândoi – şi ieşi.

Acum începu o mişcare înceată, abia vizibilă, totuşi stăruitoare, în acel fastuos grup de dregători, o mişcare aidoma celei dintr-un caleidoscop care e rotit încet, încât componentele unui splendid ciorchine de pietricele colorate se despart şi se unesc în altă grupare – o mişcare ce, în cazul de faţă, destrămă treptat mulţimea sclipitoare adunată în jurul lui Tom Canty şi o strânse iarăşi ciotcă în vecinătatea noului venit. Tom Canty rămase aproape singur. Urmă o scurtă pauză de cumplită încordare, în cursul căreia până şi puţinii curteni slabi de înger care se mai aflau în preajma lui Tom Canty îşi luară treptat inima-n dinţi şi se fofilară unul câte unul, alături de majoritate. Astfel că în cele din urmă Tom Canty, în veşmintele şi cu giuvaerurile sale regale, stătea cu desăvârşire singur şi izolat de lume – un personaj bătător la ochi în mijlocul unei pustietăţi grăitoare.

În sfârşit fu văzut întorcându-se lordul St. John. Când înaintă printre stranele de mijloc, interesul era atât de aprins, încât murmurul scăzut al conversaţiilor din marea adunare se stinse cu totul şi fu urmat de o tăcere adâncă, o nemişcare netulburată de nici o răsuflare – în care paşii lui răsunară cu o cadenţă mohorâtă şi depărtată. Toate privirile erau aţintite asupra lui, pe când se apropia. Ajunse pe platformă, se opri o clipă, după aceea se îndreptă către Tom Canty şi, făcând o temenea până la pământ, spuse:

— Sire, Sigiliul nu se află acolo.

Nici o gloată de trecători nu se topeşte ca fumul din preajma unui ciumat, cu mai mare grabă decât o şterse banda de curteni, palizi şi îngroziţi, de lângă micul pretendent zdrenţăros al Coroanei. Într-o clipă rămase singur cuc, fară vreun prieten sau partizan; o ţintă asupra căreia se concentra focul unor priviri înciudate şi dispreţuitoare. Lordul regent strigă fioros:

— Zvârliţi-l pe cerşetor în stradă şi biciuiţi-l prin tot oraşul – doar pentru atâta mai e vrednic a fi luat în seamă acest înşelător păcătos!

Ofiţerii de gardă se repeziră să-i împlinească ordinul, însă Tom Canty le făcu semn să se depărteze şi spuse:

— Îndărăt! Cine se atinge de dânsul, îşi primejduieşte viaţa.

Lordul regent era încurcat la culme. Îi spuse lordului St. John:

— Ai cercetat bine? Dar această întrebare e de prisos. Pare de necrezut, peste fire. Lucruri mărunte, nimicuri, scapă băgării de seamă a cuiva şi nu le socoţi prilej de mirare, dar cum să fie oare cu putinţă ca un lucru ce cântăreşte atâta şi-i mare cât sigiliul Engliterei, să poată pieri fără ca vreun om să fie în stare a-i da iar de urmă – un disc de aur greu.

Tom Canty, cu ochi sclipitori, făcu un salt înainte şi ţipă:

— Opreşte, aceasta-i de ajuns! Era rotund? Şi gros? Şi avea litere şi semne săpate pe el? Da? Ah, acum ştiu bine ce-i acest Mare Sigiliu care a stârnit atâta frământare şi zarvă în juru-i. De mi-aţi fi spus desluşit cum arăta, l-aţi fi putut căpăta cu trei săptămâni în urmă. Ştiu prea bine unde se află; dar nu eu l-am pus acolo, mai întâi.

— Cine atunci, Luminăţia Ta? Întrebă lordul regent.

— Cel care stă acolo – regele îndreptăţit al Engliterei. Şi el vă va spune unde se află; atunci veţi da crezare că ştie aceste lucruri din însăşi viaţa lui dusă la palat. Chibzuieşte bine, regele meu – îmboldeşte-ţi inima – a fost cel din urmă, cel din urmă lucru pe care l-ai făcut în ziua aceea, înainte de a fugi din palat, îmbrăcat în straiele mele, spre a-

1 pedepsi pe soldatul care mă lovise.

Urmă o tăcere netulburată de vreo mişcare sau vreo şoaptă. Toţi ochii erau aţintiţi asupra noului venit, care stătea cu capul plecat şi fruntea încruntată, bâjbâind în memoria sa prin mulţimea de amintiri fară valoare înghesuite acolo, după un singur fapt mic, care-i scăpa. Dacă-

1 găsea, faptul acela avea să-l urce pe tron; dacă nu, avea să-l lase pentru totdeauna în halul în care se afla – un

cerşetor şi un proscris al soartei. Clipă după clipă se scurgea; clipele se adunau în mintea lui şi băiatul încă se lupta în tăcere cu amintirile, fară să dea vreun semn că a izbutit ceva. Însă în cele din urmă scoase un oftat, clătină încet din cap şi spuse, cu glas abătut şi buze tremurătoare:

— Chem îndărăt în amintire întâlnirea noastră, de la un capăt la celălalt, dar sigiliul nu are nici un loc în ea. Făcu o pauză, apoi îşi înălţă privirea şi spuse cu o blândă demnitate: Lorzii mei şi gentilomi, de-l veţi prăda de drepturile f sale pe cârmuitorul vostru cel adevărat din lipsa acestei mărturii, pe care nu-i în stare a v-o da, nu mi-ar sta în putinţă de a mă împotrivi vouă, aflându-mă fără de putere. Dar.

— Vai, e nebunie, vai, e sminteală, regele meu! Strigă Tom Canty îngrozit. Stai! Gândeşte-te bine! Cauza Majestăţii Voastre nu este pierdută! Nici că va fi vreodată! Dă ascultare la cele ce spun – ia aminte la fiece cuvânt – îţi voi aduce iară vie în minte dimineaţa aceea, cu fiece întâmplare. Am stat de vorbă – ţi-am spus despre surorile mele, Nan şi Bet; a, da, îţi aduci aminte de aceasta – şi despre bătrâna mea maică mare, şi despre jocurile necioplite ale băieţilor din Curtea Gunoaielor. Da, îţiTaminteşti aşadar aceste lucruri; prea bine, urmează-mă cu mintea şi mai departe îşi vei aminti totul. Mi-ai dat de mâncare şi de băut şi cu princiară curtenie ai trimis afară din odaie slujitorii, astfel ca josnicele mele deprinderi să nu mă facă de ruşine faţă de ei – aşa, da, aceasta deopotrivă ţi-o aduci aminte.

Pe măsură ce Tom dezgropa pe rând amănuntele întâlnirii şi celălat băiat dădea din cap în semn că le recunoaşte, marea mulţime a privitorilor şi demnitarii holbau ochii, cuprinşi de-o buimacă minunare. Povestea suna ca o istorie adevărată, totuşi cum era cu putinţă să se fi ajuns la această imposibilă legătură dintre un prinţ şi un cerşetor? Niciodată nu se mai aflase până atunci vreo adunare de

oameni atât de încurcată, atât de pasionată şi de uluită de-o povestire.

— În glumă prinţul meu, ne-am schimbat veşmintele. Apoi am stat dinaintea oglinzii şi într-atât de asemeni eram, de-am zis amândoi că părea a nu se fi făcut vreo schimbare – da, îţi aduci aminte. Apoi ai băgat de seamă că ostaşul mă lovise rău peste mână – priveşte! Iată, nici astăzi nu pot să scriu cu ea, degetele-mi sunt ţepene. Văzând aceasta, înălţimea Ta a sărit în sus, jurând răzbunare împotriva acelui ostaş, şi-a alergat către uşă; ai trecut pe lângă o masă – lucrul acesta ce-l numiţi sigiliu se afla pe masa aceea; l-ai luat şi grabnic ai cercetat cu privirea jur împrejur, după o ascunzătoare; ochiul vostru s-a oprit asupra.

— Aşa, de ajuns! Şi cerul să fie slăvit! Exclamă zdrenţărosul pretendent, cu o aprindere nepotolită.

— Du-te bunul meu St. John. Într-o mânecă a armurii milaneze care atârnă pe perete, vei găsi sigiliul!

— Aşa e, slăvite, aşa e! Strigă Tom Canty. Acum cu adevărat sceptrul Engliterei este al Majestăţii Voastre, iar cel ce-ar voi să rostească ceva împotrivă, mai bine i-ar fi să se fi născut mut! Du-te, milord St. John, pune-ţi aripi la picioare!

Întreaga adunare era în picioare acum şi-aproape scoasă din minţi de nesiguranţă, nelinişte şi aţâţare mistuitoare. Pe platformă şi în catedrală izbucni un zbâmâit asurzitor de conversaţii fară cap şi fară coadă, şi o bucată de vreme nimeni nu ştiu şi nu auzi nimic, nu fu interesat de nimic altceva decât de ceea ce-i zbiera în urechi vecinul său ori ceea ce-i zbiera el în urechi vecinului. Timpul se scurse pe nesimţite şi neluat în seamă. Nimeni nu ştia cât trecuse, când în cele din urmă o tăcere neaşteptată se aşternu în întregul edificiu şi, în aceeaşi clipă, St. John se ivi pe platformă ţinând sus în mâna lui Marele Sigiliu. Atunci din toate piepturile se înălţă un singur strigăt:

— Trăiască adevăratul rege!

Timp de cinci minute, văzduhul se cutremură de strigăte şi de tunetul instrumentelor muzicale şi se înălbi de o furtună de batiste fluturate. Şi în mijlocul acelei frământări, un băiat zdrenţăros, cel mai de seamă personaj din Anglia, stătea – roşu la faţă, fericit şi mândru – în centrul încăpătoarei platforme, având pe marii vasali ai regatului îngenuncheaţi în jurul său.

Apoi toţi se ridicară şi Tom Canty strigă:

— Acum, o, Majestate, ia-ţi îndărăt aceste veşminte regale şi dă-i sărmanului Tom, slujitorul tău, zdrenţele şi petecele lui.

Lordul regent rosti sever:

— Despuiaţi-l pe micul nemernic şi zvârliţi-l în Turn.

Însă noul rege, adevăratul rege, zise:

— Nu vreau să se întâmple aceasta. De n-ar fi fost el, nu mi-aş fi dobândit înapoi coroana – nimeni nu va pune mâna pe el ca să-i facă vreun rău. Cât despre domnia ta, bunul meu unchi, lord regent, purtarea aceasta nu vădeşte inimă recunoscătoare faţă de bietul băiat, căci aflu că te-a înălţat duce – regentul roşi – cu toate că nu era rege; drept care, ce preţuieşte acuma frumosu-ţi titlu? Mâine vei face rugăminte către mine prin el, să ţi-l întăresc, altmintrelea nu duce, ci deopotrivă orice alt conte vei rămâne.

Sub povara acestei mustrări, Luminăţia Sa Ducele de Somerset se trase mai în spate deocamdată. Regele se întoarse spre Tom şi-i grăi cu bunătate:

— Sărmanul meu băiat, oare cum ţi-ai putut aduce aminte unde am ascuns sigiliul, când mie însumi nu mi-a stat în putinţă a-mi aminti?

— A, înălţimea Ta, a fost lucru uşor, de vreme ce l-am folosit în mai multe zile.

— L-ai folosit – şi totuşi n-ai putut lămuri unde se afla?

— N-am ştiut că aceasta căutau. Nu mi-au spus cum arată, Alteţă.

— Atunci cum de l-ai folosit?

Sângele începu să îmbujoreze obrajii lui Tom, şi băiatul lăsă ochii-n jos şi rămase tăcut.

— Vorbeşte, bunul meu băiat, şi de nimica să nu te temi, spuse regele. Cum ai folosit Marele Sigiliu al Engliterei?

Tom se bâlbâi o clipă, stăpânit de-o stinghereală mişcătoare, apoi mărturisi:

— Am spart nuci cu el!

Bietul copil! Potopul de râsete care întâmpină vorbele sale aproape că-l doborî la pământ. Dar dacă mai rămăsese în mintea cuiva vreo îndoială că Tom Canty ar fi regele Engliterei şi ar fi deprins cu augustele îndeletniciri ale regalităţii, acest răspuns i-o risipi cu desăvârşire.

Între timp, somptuoasa mantie de gală fusese luată de pe umerii lui Tom şi pusă pe cei ai regelui, ale cărui zdrenţe fură ascunse cu totul sub ea. După care ceremonia încoronării îşi urmă cursul; adevăratul rege fu uns şi îi fu pusă pe cap coroana, în vreme ce, detunând, bateriile purtau vestea aceasta oraşului şi întreaga Londră părea ca zdruncinată din temelii de aplauze.

Capitolul 33

Eduard pe tron.

Miles Hendon era de ajuns de caraghios la înfăţişare chiar înainte de-a fi picat în mijlocul încăierării de pe Podul Londrei, dar era şi mai şi când ieşi din încăierare. N-avusese decât câţiva gologani când intrase în învălmăşeală, nu mai avea nici de sămânţă când ieşise. Pungaşii de buzunare îl curăţaseră până la ultimul.

Dar asta nu conta – măcar de şi-ar fi găsit băiatul. Fiind oştean, nu pomi la treabă aşa, la întâmplare, ci mai întâi se-apucă să-şi înjghebe un plan de bătaie.

„Ce-avea să facă băiatul, în chip firesc? Încotro avea să se îndrepte? Nici vorbă – chibzui Miles – se va duce la vechiul său sălaş, căci într-acolo sunt mânaţi de instinct cei lipsiţi de cămin şi plutind în voia soartei, când sunt întregi la minte, ca şi-atunci când li-e mintea bolnavă. Cam pe unde să se fi aflat vechiul lui sălaş? Zdrenţele lui, lolaltă cu

mârşava lepădătură care părea a-l cunoaşte şi care pretindea chiar a-i fi tată arătau că trebuie să-i caute căminul în vreuna din cele mai sărace şi mai prăpădite mahalale ale Londrei. Oare cercetarea avea să dureze mult sau să fie anevoioasă? Nu, mai degrabă se arăta a fi uşoară şi scurtă. N-avea s-adulmece urma băiatului, ci avea să caute o gloată; cu siguranţă că – mai curând sau mai târziu – avea să-l găsească pe micul şi sărmanul său prieten în mijlocul unei mulţimi mai mari sau mai mici. Şi, ca de obicei, netrebnicii vor petrece pe seama băiatului, sâcâindu-l, iar el se va proclama rege. Atunci Miles Hendon va betegi vreo câţiva inşi din acea gloată şi-l va lua de-acolo pe micul său protejat, mângâindu-l şi îmbărbătându-l cu vorbe drăgăstoase şi nimeni nu-i va mai despărţi vreodată.

Aşa că Miles porni în cercetare. Hoinării ceas după ceas prin fundături şi uliţe mizere, căutând cete şi mulţimi şi găsind la adunături berechet, dar fără să dea nicăieri de urma băiatului. Acest lucru îl miră mult, însă nu-l descurajă. Pentru el, planul acela de bătaie n-avea nici un cusur; singurul calcul greşit în alcătuirea lui era că pe când el se aşteptase să aibă de dus o campanie scurtă, acum se lungea.

Când mijiră în sfârşit zorile, străbătuse multe mile iscodise îndelung cu privirea multe ctte, fară alt rezultat decât că era de ajuns de obosit, îi era o foame de lup şi i se lipeau ochii de somn. Simţea nevoia să îmbuce ceva, dar nu era chip să-şi facă rost de-un prânzişor. Nu-i dădea nici prin gând să cerşească, cât despre zălogirea spadei, era ca şi cum s-ar fi gândit să renunţe la onoarea sa. Putea să se lipsească de o parte din straiele sale – e drept – însă mai uşor găseai un muşteriu pentru o boală, decât pentru asemenea straie.

La nămiezi încă mai bătea drumurile – acum prin mijlocul adunăturii de gură-cască ce se ţineau după procesiunea regală, fiindcă socotea că priveliştea fastului regal îl va ademeni grozav pe micul său ţicnit. Urmă cortegiul pe tot

traseul său întortocheat, de-a curmezişul Londrei, până la Westminster şi la Catedrală. Vreme îndelungată rătăci înco lo şi-ncoace, abia trăgându-şi picioarele prin mulţimea în-grămădită în vecinătate, nedumerit şi nehotărât şi în cele din urmă se depărtă, tot chibzuind şi străduindu-se să născocească vreo îmbunătăţire a planului său de bătaie. Pe neaşteptate, când se trezi din gândurile sale, descoperi că oraşul se afla departe în urma lui şi că ziua se apropia de sfârşit. Se afla aproape de fluviu, în plin câmp: era un ţinut cu aşezări ţărăneşti, frumoase, tocmai un colţ care n-ar fi primit bine pe un om îmbrăcat ca vai de lume, cum era el.

Nu era deloc frig, aşa că se întinsese pe pământ în dosul unui gard viu, ca să se odihnească şi să se gândească.

Toropeala începu curând să-i amorţească simţurile, bubuitul stins şi îndepărtat al tunului îi pluti pe la urechi şi zicându-şi „Noul rege-i încoronat”, adormi pe dată. Nu dormise, nici nu se odihnise mai bine de treizeci de ceasuri în şir. Nu se mai trezi până aproape de jumătatea dimineţii următoare.

Se sculă şchiop, ţeapăn şi aproape mort de foame; se spălă în fluviu, îşi domoli pântecul cu o vadră ori două de apă şi o luă la picior către Westminster, mormăindu-şi tot felul de mustrări fiindcă pierduse atâta vreme. Foamea îl ajută acum să-şi înjghebeze alt plan. Voia să încerce să-i vorbească bătrânului sir Humphrey Marlow şi să împrumute de la el câteva mărci şi. Dar era destul cât plănuise; până una-alta îi rămânea vreme destulă să-şi lărgească planul, după ce va fi împlinită prima etapă.

Pe la ceasurile unsprezece se apropie de palat şi, în jurul său roia o armie de oameni în straie arătoase, îndreptându-se în aceeaşi direcţie, nu trecu deloc nebăgat în seamă – îmbrăcămintea sa avea grijă să-l facă observat. Cerceta amănunţit chipurile acelor oameni, sperând să găsească pe vreunul mai milostiv care să binevoiască să-i spună bătrânului locotenent numele său. Cât despre încercarea de a intra singur în palat, nici vorbă nu putea fi.

În clipa aceea, cunoştinţa noastră – băiatul care încasa bătăile în locul regelui – trecu pe lângă el, apoi se învârti în juru-i, iscodindu-i chipul şi spunându-şi: „De nu-i acesta însuşi vagabondul din a cărui pricină se frământa atâta Majestatea Sa, atunci eu sunt un măgar, măcar că s-ar putea să fi fost şi pân-acuma. Se potriveşte cu zugrăvirea ce i s-a făcut, până la cea din urmă zdreanţă, dacă Domnul ar zămisli doi aidoma, şi-ar strica preţul minunilor, risipindu-le fără noimă. Tare-aş voi să născocesc un prilej pentru a-i vorbi”.

Miles Hendon îi cruţă această osteneală, fiindcă în acel moment se întoarse – cum face de obicei un om când cineva îl hipnotizează privindu-l ţintă de la spate – şi, observând un interes deosebit în ochii băiatului, se apropie de el şi zise:

— Ai ieşit din palat, sau trăieşti cumva la Curte?

— Da, înălţimea Ta.

— Îl ştii cumva pe sir Humphrey Marlow?

Băiatul tresări şi-şi spuse: „Doamne! Bătrânul meu tată răposat!” Apoi răspunse, cu glas tare:

— Prea bine, înălţimea Ta.

— Bine – e înăuntru?

— Da – răspunse băiatul – adăugând pentru el: „înăuntrul mormântului”.

— Aş putea oare să-ţi cer hatârul de a-i spune numele meu şi că-i fac rugămintea să asculte din parte-mi două vorbe?

— Voi duce la capăt această treabă prea bucuros, viteze cavaler.

— Atunci spune-i că sir Miles Hendon, fiul lui sir Richard, se află aci afară; îţi voi fi nespus de îndatorat pentru aceasta, bunul meu băiat.

Băiatul păru dezamăgit. „Regele nu i-a dat acest nume – îşi zise el – dar nu are însemnătate, acesta îi poate frate geamăn, şi chezăşuiesc cu capul că-i poate aduce Majestăţii Sale veşti despre celălalt, sir Terchea-Berchea”. Astfel că-i spuse lui Miles:

— Păşeşte colo o clipă, domnia ta, şi aşteaptă până ce îţi aduc cuvânt de la el.

Hendon se duse în colţul arătat – era o firidă în zidul palatului, cu o bancă de piatră, un adăpost de vreme rea pentru santinele. De-abia se aşezase, când câţiva halebardieri comandaţi de un ofiţer trecură pe lângă el. Ofiţerul îl zări, îşi opri oamenii şi-i porunci lui Hendon să iasă de-acolo. Oşteanul se supuse şi fu arestat pe dată, învinuit că ar fi un individ dubios, care dă târcoale prin preajma palatului. Treburile începeau să se încurce urât. Bietul Miles voia să dea lămuriri, însă ofiţerul îi închise gura cu asprime şi ordonă oamenilor săi să-l dezarmeze şi să-l percheziţioneze.

„Dumnezeu cel atotmilostiv facă să găsească ceva – îşi zise bietul Miles – căci eu unul îndeajuns am cercetat fară de izbândă, măcar că nevoile-mi sunt mai mari decât ale lor.”

Nu se găsi nimic, decât un hrisov. Ofiţerul desfăcu sulul, şi Hendon zâmbi când recunoscu „mâzgăleala” făcută de micul său prieten în ziua aceea întunecată, la Hendon Hali. Chipul ofiţerului se întunecă în timp ce citea paragraful scris în engleză, iar chipul lui Miles se înălbi, ascultându-l.

— Alt pretendent la tron! Strigă ofiţerul. Adevăr zic, astăzi se prăsesc ca iepurii. Puneţi mâna pe nemernic, oşteni, şi ţineţi-l bine, în vreme ce eu duc la palat acest preţios hrisov şi-l trimit regelui.

Se îndepărtă în grabă, lăsându-l pe prizonier în grija halebardierilor.

— Acum nenorocul meu s-a sfârşit, în cele din urmă – mormăi Hendon – căci neîndoielnic, mă voi legăna la capătul unei frânghii, din pricina peteculuiacela de hârtie mâzgălită. Şi ce se va alege de sărmanul meu băiat! Vai, numai Dumnezeu ştie!

Nu trecu mult şi-l văzu pe ofiţer venind iar, în mare grabă, aşa că-şi luă inima-n dinţi, hotărât să-şi înfrunte năpasta aşa cum îi stă bine unui om întreg. Ofiţerul ordonă oamenilor

săi să dea drumul prizonierului şi să-i înapoieze sabia; după aceea făcu o plecăciune respecuoasă şi zise:

— Vă rog, urmaţi-mă, nobile domn.

Hendon îl urmă, spunându-şi: „De nu aş călători către moarte şi către judecata cea mare, şi pentru aceasta sunt nevoit să fiu zgârcit cu păcatele, l-aş gâtui pe ticălosul acesta, pentru prefacuta-i curtenie”.

Cei doi străbătură o curte plină de oameni şi ajunseră la intrarea cea mare a palatului, unde ofiţerul, făcând încă o plecăciune, îl predă pe Hendon în mâinile unui dregător somptuos îmbrăcat. Acesta-l primi cu profund respect şi-l călăuzi printr-o sală mare, străjuită de-amândouă părţile de şiruri de lachei splendizi (care făceau reverenţe umile la trecerea lor, însă luptau din greu ca să nu fie cutremuraţi de un râs ucigător, de-ndată ce falnica noastră sperietoare de ciori le întorcea spatele). Urcară apoi o scară largă, printre pâlcuri de oameni de vază şi în cele din urmă Hendon fu condus într-o sală spaţioasă. Demnitarul îi croi drum printre curtenii adunaţi – floarea nobilimii Engliterei – apoi făcu o plecăciune, îi aminti să-şi scoată pălăria şi-l părăsi în mijlocul sălii, ţinta tuturor privirilor, prilejuind belşug de încruntări indignate şi numeroase zâmbete amuzate şi batjocoritoare.

Miles Hendon era năucit de-a binelea. Colea, la cinci paşi de el, sub un baldachin impunător, şedea tânărul rege, cu capul aplecat într-o parte, vorbind cu o pasăre a paradisului cu chip de om – vreun duce, pesemne. Hendon cugetă că era o lovitură de ajuns de grea să fii condamnat la moarte când clocoteşti de viaţă, fără să ţi se mai adauge şi această umilire publică. Dorea ca regele să se grăbească – unii din curtenii înzorzonaţi din preajma lui deveneau cam prea jignitori. În clipa aceea, regele ridică puţin capul şi Hendon îi văzu bine faţa. Aproape că i se curmă răsuflarea. Ca fascinat, rămase cu privirea aţintită asupra chipului acela tânăr şi frumos, apoi deodată exclamă:

— Ia te uită colo, Stăpânul Regatului Viselor şi-al Umbrelor pe tronul său!

Bâigui câteva fraze întretăiate, tot privind şi minunându-se, apoi îşi roti pe-ndelete ochii jur împrejur, stăruind asupra mulţimii aceleia de curteni în straie ce-ţi luau văzul şi asupra splendidei săli, murmurând: „Dar acestea sunt adevărate – precât se poate de adevărate – neîndoielnic că nu este vis."

Îşi ţinti iarăşi îndelung privirea asupra regelui şi se gândi: „Să fie oare vis? Ori el este cu adevărat suveran al Engliterei şi nu sărmanul Tom din balamucul Bedlam, lipsit de prieteni, cum îl socoteam eu – cine-mi va dezlega această ghicitoare?"

O idee neaşteptată făcu să-i scapere ochii. Se duse la perete, luă un jilţ, îl aduse îndărăt, îl înfipse în duşumea şi se aşează.

Un zumzet de indingare se înălţă, o mână grea i se lăsă pe umăr şi un glas exclamă*

— În picioare, bădăran necioplit! Voieşti oare să şezi jos de faţă cu regele?

Incidentul atrase atenţia Majestăţii Sale, care întinse mâna şi strigă:

— Nu-l atingeţi, e dreptul lui!

Mulţimea se dădu înapoi, uluită. Regele urmă:

— Aflaţi cu toţii, doamne, lorzi şi gentilomi, că acesta-i slujitorul meu de credinţă şi mult iubit, Miles Hendon, care cu sabia vitează şi-a mântuit prinţul de durere trupească şi poate chiar de moarte – şi pentru aceasta-i înălţat cavaler, din porunca regelui. Aflaţi, aşijderi, că pentru faptă mai presus de aceasta, cruţându-i suveranului său biciuirea şi ruşinea, luându-le asupră-şi, e înălţat pair al Engliterei, conte de Kent, şi va fi dăruit cu pământurile şi bunurile cuvenite rangului său. Mai mult – privilegiul de care s-a folosit acum e al lui cu regească învoire; căci am poruncit ca toţi capii spiţei sale să aibă şi să păstreze dreptul de a sta

jos de faţă cu regele Engliterei, de-acum încolo, veac de veac, câtă vreme va dăinui coroana. Nu-l hărţuiţi!

Două fiinţe care din pricina întârzierii sosieră la ţară abia în dimineaţa aceea şi se aflau în sala tronului doar de cinci minute, ascultau aceste cuvinte şi se uitau la rege, apoi la sperietoarea de ciori, apoi iarăşi la rege – cu o uimire mută. Erau sir Hugh şi lady Edith. Însă noul conte nu-i vedea. El se tot uita Ia monarh, ca năuc, murmurând:

— Sărman de mine! Acesta-i cerşetorul meu! Dânsul, zănatecul meu! El e cel căruia voiam să-i arăt ce înseamnă măreţia, în casa mea cu şaptezeci de încăperi şi douăzeci şi şapte de slujitori! El e cel care niciodată n-a cunoscut decât zdrenţe drept veşmânt, lovituri drept mângâiere şi gunoiul drept hrană! El, cel pe care eu l-am înfiat şi am vrut să-l fac om întreg! De s-ar deschide pământul sub picioarele mele!

Apoi îşi aminti deodată de etichetă şi căzu în genunchi, cu mâinile în mâinile regelui, jurând credinţă şi închinându-se pentru moşiile şi titlurile primite. După care se ridică şi se dăcu respectuos la o parte, rămânând încă ţinta tuturor privirilor şi a pizmuirilor deopotrivă.

Acum regele îl descoperi în mulţime pe sir Hugh şi rosti, cu glas mânios şi ochi scăpărători:

— Despuiaţi-l pe acest jefuitor de măreţia-i înşelătoare şi moşiile furate şi puneţi-l sub zăvor până ce voi avea nevoie de el.

Fostul sir Hugh fu scos din sală.

La celălalt capăt al încăperii se iscă deodată forfotă; adunarea făcu loc să treacă Tom Canty, ciudat, dar bogat în-veşmântat. Băiatul trecu printre aceste ziduri vii, precedat de un majordom, şi îngenunche înaintea regelui, care zise:

— Am aflat povestea acestor puţine săptămâni din urmă şi sunt mulţumit de tine. Ai cârmuit regatul cu blândeţe şi milă cu adevărat regească. Ţi-ai găsit iarăşi mama şi surorile? Bine, li se va purta de grijă, iar tatăl tău va fi spânzurat, de doreşti aceasta şi dacă legea îngăduie. Să

ştiţi voi toţi care-mi auziţi glasul că, din ziua aceasta, cei care stau la adăpostul Lăcaşului lui Christ şi se împărtăşesc din bunătatea regelui vor căpăta hrană pentru minţi şi inimi, deopotrivă cu cea pentru trup, iar acest băiat va locui acolo şi cât va vieţui va păstra locul de frunte în cinstitul sfat de efori. Şi pentru că a fost odată rege, se cade a i se încuviinţa mai multă cinstire decât cea obişnuită. Drept care luaţi seama la ăst veşmânt de fală, şi nimeni nu-i va tăgădui cin-stea datorată şi nu va uita să i se închine. Se bucură de ocrotirea tronului, de sprijinul Coroanei, va fi cunoscut şi numit cu titlul de cinste: Finul Regelui.

Mândru şi fericit, Tom Canty se ridică şi sărută mâna regelui şi fu petrecut afară din sala tronului. Nu-şi pierdu defel vremea, ci alergă la maică-sa să-i povestească şi ei, şi lui Nan, şi lui Bet, despre toate acestea şi să împartă cu ele bucuria acestor veşti mari.

Încheiere.

Dreptate şi răsplată.

Când toate tainele fură limpezite, ieşi la lumină – după mărturisirea lui Hugh Hendon – că soţia sa îl renegase pe Miles Hendon în ziua aceea, la Hendon Hill, din porunca lui. O poruncă sprijinită şi întărită de făgăduiala, foarte vrednică de crezare, că dacă nu-i va tăgădui identitatea şi-i va lua parte cu hotărâre, îşi va pierde viaţa. Şi deoarece castelana îi răspunsese să i-o curme, fiindcă tot nu mai preţuia nimic pentru ea – dar tot nu-l va renega pe Miles – atunci soţul ei îi spusese că îi va cruţa viaţa, însă va pune să fie omorât Miles! Asta era cu totul altă socoteală, astfel că Edith îşi dăduse cuvântul şi şi-l ţinuse.

Hugh nu fu judecat pentru ameninţările sale sau pentru că furase moşiile fratelui său, deoarece soţia şi fratele nu vroiau să depună mărturie împotriva lui, ba celei dintâi, chiar să fi vrut, nu i-ar fi îngăduit legea. Hugh îşi părăsi soţia şi plecă pe continent, unde muri curând, şi cu vremea, contele de Kent se însură cu văduva lui. A fost o mare

sărbătoare şi-o petrecere de pomină în satul Hendon când perechea a făcut prima vizită la Hendon Hali.

De tatăl lui Tom Canty nu se mai auzi nimic.

Regele puse să fie căutat fermierul care fusese însemnat cu fierul roşu şi vândut ca rob, îl scăpă de viaţa păcătoasă pe care-o ducea cu banda „Zburlitului” şi-l ajută cu dărnicie, ca să poată avea un trai înlesnit.

II scoase de asemenea din închisoare pe bătrânul avocat şi-i anulă amenda. Le înzestră cu dărnicie pe fetele celor două femei baptiste pe care le văzuse arse pe rug şi-l pedepsi straşnic pe slujitorul care-i trăsese lui Hendon bicele acelea nemeritate.

Îl scăpă de spânzurătoare pe băiatul care prinsese şoimul rătăcit şi pe femeia care furase un petec de pânză de la un ţesător; însă ajunse prea târziu ca să-l mai poată salva pe omul condamnat pentru uciderea unui cerb pe domeniile coroanei.

Îi arătă bunăvoinţă judecătorului care se milostivise de el când fusese învinuit de furtul unui purcel şi avu mulţumirea de a-l vedea câştigând tot mai mult preţuirea obştească şi devenind un om de seamă şi onorat.

Până-n ceasul din urmă, regelui îi făcu plăcere să-şi povestească aventurile din fir-a-păr, din clipa în care santinela îl zvârlise afară pe poarta palatului cu un ghiont – până în cel din urmă miez de noapte când se-amestecase cu iscusinţă într-o ceată de muncitori zoriţi şi, strecurându-se astfel în Catedrală, se ascunsese în mormântul lui Eduard Duhovnicul, unde dormise apoi atât de târziu în ziua următoare, încât fusese cât pe-aci să piardă de-a binelea încoronarea. Spunea că repetând adesea lecţia aceea preţioasă, se întărea în hotărârea sa de-a face ca învăţăturile ei să aducă foloase poporului. Şi astfel, cât mai avea viaţă, avea să pună întruna povestea, păstrându-şi proaspete în amintire dureroasele-i privelişti şi izvoarele îndurării se revărsau în inima lui.

Miles Hendon şi Tom Canty fură favoriţii regelui în tot cursul scurtei sale domnii, şi-l plânseră din inimă la moartea lui. Bunul conte de Kent era prea cuminte ca să abuzeze de privilegiul său special. Totuşi îl folosi de două ori, după împrejurarea pe care am văzut-o mai sus, înainte de a trece pe cea lume. O dată la urcarea pe tron a reginei Mary şi o dată la urcarea pe tron a reginei Elisabeth. Un urmaş al său folosi privilegiul la urcarea pe tron a lui Iacob I. Mai-nainte ca unicul său fiu să se hotărască a folosi şi el acest drept, se scursese aproape un sfert de veac şi „privilegiul conţilor de Kent" se şterse din mai toate amintirile. Astfel, când contele de Kent din vremea aceea se înfăţişă înaintea lui Carol I şi a Curţii sale şi stătu jos de faţă cu suveranul, ca să afirme şi să perpetueze dreptul casei sale, se iscă un tărăboi grozav. Dar chestiunea fu explicată pe dată şi dreptul căpătă întărire regală. Ultimul conte din spiţa aceasta căzu în războaiele civile, luptând pentru rege, şi ciudatul său privilegiu se stinse odată cu el.

Tom Canty trăi până la adânci bătrâneţe, ajungând un moşneag alb ca neaua şi chipeş, cu înfăţişare gravă şi binevoitoare. Cât trăi, fu cinstit şi respectat de toţi, deoarece îmbrăcămintea sa aparte şi izbitoare pentru ochi păstra viu în amintirea tuturor faptului'că fusese cândva rege. Astfel că oriunde se ivea mulţimea se dădea în lături ca să-i facă loc să treacă şi oamenii îşi şopteau: „Jos pălăria, e Finul Regeluii!" şi îl salutau astfel, fiind răsplătiţi cu zâmbetul lui bun, pe care îl preţuiau, căci povestea lui era vrednică de cinstire.

Da, regele Eduard al Vl-lea n-a trăit decât câţiva ani, bietul băiat, însă i-a trăit cu demnitate. De multe ori când vreun mare demnitar, vreun vasal al coroanei încărcat de averi cârtea împotriva îngăduinţei sale şi susţinea că o lege pe care monarhul era pornit s-o îndrepte era de ajuns de blândă pentru menirea ei şi nu căşuna vreo suferinţă sau împilare de care să se sinchisească prea mult cineva,

tânărul rege îşi aţintea asupra lui ochii săi mari, compătimitori, de-o tristeţe grăitoare, şi-i răspundea:

— Oare de unde are habar Domnia Ta de suferinţă şi împilare? Eu şi cu poporul meu ştim prea bine ce înseamnă acestea, dar Domnia Ta, nu.

Domnia lui Eduard al Vl-lea fu neobişnuit de îndurătoare pentru vremile acelea aprige. Acum, când ne despărţim de el, să căutăm să ţinem minte acest lucru, spre lauda lui.

SFÂRŞIT